

STAFORDI & spol.

Kapitoly o výchově a tréninku psů

aneb náš život se psy a pro psy

Zuzana a Jiří Szekeresovi

STAFORDI & spol.

V souladu se zákonem č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů upozorňujeme, že Ing. Zuzana Szekeresová a Jiří Szekeres jsou výhradními autory a držiteli práv autorských k následujícímu textu a neoznačeným fotografiím, a dále ke všem textům, fotografiím a souborům, umístěným na webových stránkách [www. stafordiaspol.cz](http://www.stafordiaspol.cz) a ve facebookové skupině Stafordi&spol., na které se tento text odkazuje. **Jakékoliv kopírování, publikování nebo jiný způsob veřejného šíření tohoto textu bez výslovného písemného souhlasu vlastníků autorských práv je zakázáno.**

2024

Zuzana a Jiří Szekeresovi

STAFORDI & spol.

Kapitoly o výchově a tréninku psů

aneb náš život se psy a pro psy

**Původní texty zveřejněné na webových stránkách www.stafordiaspol.cz
a ve facebookové skupině „Stafordi & spol.“ se souhlasem Zuzany
a Jiřího soustředil, doplnil a redigoval © Jaroslav Škaloud (skajJS)
2024**

**© texty a foto STAFORDI & spol., 2024
© Zuzana a Jiří Szekeresovi, 2024**

Motto:

Bullové...milujeme je. Tu jejich dominanci. Sebevědomí. I to, jak mají svůj obličej a mimiku blízkou lidem. Chápeme, že se občas chtějí nadřazovat. Milujeme na nich to, že když mají dobrého šéfa, tak k němu vzhlíží a udělají pro něj vše. Milujeme jejich oddanost rodině. Milujeme i to, jak umí přijímat další členy domácnosti a vychovávat je. Milujeme jejich nekonečnou energii a odhodlání. A co na nich milujeme nejvíc je to, že jsou tak originální a nic vám nedají zadarmo.

O nás a o tom, jak to začalo

Ing. Zuzana Szekeresová a Jiří Szekeres - z facebookových stránek **Stafordi & spol.** nás mnozí znáte jako Zuzku a Jirku, kteří žijí se psy a pro psy, s nimiž zažíváme radosti i starosti.

Hodně lidí zajímá, odkud jsme se vlastně vzali a co děláme...a vlastně i další otázky. Zřejmě nebudeme zapadat do žádného z vašich očekávání a do žádné škatulky, ale pěkně popořádku.

Se psy žijeme prakticky jen pár let, ne celý život. Od malička jsem sice potkával různé psy, ale moc jsem o nich nevěděl – někteří mě pokousali, někteří mě měli rádi. Nic moc neobvyklého, byl jsem na tom, jako každý jiný člověk. Co mě ale od mnoha lidí odlišuje, je to, že jsem zvědavý. Potřebuji věcem rozumět, chápat je.

Vědět co, proč a jak.

Přemýšlím, zkouším, učím se a jsem empatický. Také jsem člověk od malička s přírodou spjatý. Takže jsem si tohle vše přinesl do setkání se psy.

S manželkou jsme v mnoha věcech velmi podobně založení. O všem spolu diskutujeme, spolurozhodujeme. Jsme spolu už přes 20 let. Jsme jeden druhému oddáni a věrní jako psi :-) ...k tomu proč to zmiňuji se ještě dostanu.

Náš první společný pes byla Kimi (Daya Gabanna z Barokamu) – naše skvělá a úžasná starší fenka. A ano, byl to amstaff. A jak se říká, jednou Amstaff, pořád Amstaff 😊

Proč jsme vlastně vybrali Amerického stafordšírského teriéra? O plemeni jsme přemýšleli dlouho. Ale to, co nás přesvědčilo – krom čtení o plemeni a zjišťování co to obnáší mít takového psa doma – bylo setkání s pár psy u známých. Živelnost, energie, vztah k člověku a síla. Prostě nás okouzlili. A prcek byl doma.

Začátky pro mě ale nebyly lehké, musel jsem se vyrovnat s tím, že pes se nechová a nepřemýšlí jako člověk. A navíc jsme byli ovlivněni předsudky – tedy názorem, že

tito psi potřebují tvrdou výchovu, že nastanou problémy ve vztahu k jiným psům atd...no, abych byl upřímný, nasekal jsem spoustu chyb.

Opravdu. Prostě nezkušenost.

Jenže Kimi měla naštěstí skvělou povahu a dokázala mě znovu a znovu trpělivě učit a odpustit mi chyby. Dali jsme si za cíl mít psa, o kterém si každý řekne, že je skvěle vychovaný. A tak jsme na tom pracovali. Učili jsme jí zvládat těsný kontakt s cizími psy, kteří vůči ní vyjadřovali i třeba přes plot tvrdou agresi. Učili jsme jí trpělivě sedět a čekat na cokoli. Učili jsme jí zvládat jakoukoliv stresovou situaci, jakoukoliv manipulaci, cestování autem, veterináře. Vše šlo přirozeně samo, prostě se mi dařilo stále více a více rozumět psímu myšlení, psí komunikaci a chápat vše kolem toho. Učili jsme se navzájem.

Ano přiznám se, nastal okamžik, kdy jsem z ní byl zoufalý. Můj lidský svět nabourala obrovská rozdílnost toho psího. Neuměl jsem to v určité chvíli uchopit a měl jsem pocit, že to bude lepší vzdát. Jenže to není můj styl, takže jsem se zakousl a držel. Čím více jsme rozuměli psímu chování, tím častěji se stávalo, že se nás někdo ptal na různé „psí“ věci. A my jim řekli svůj názor a tím jim často pomohli. Aniž bychom si uměli vůbec představit, že budeme nakonec tam, kde jsme dnes. Nikdy jsme totiž neměli žádný plán věnovat se naplno psům, a natož jich mít tolik a žít s tím

Jak plynuly roky, začali jsme pomáhat psům z útulků, z odchytu a dělali dočasné péče. Dodnes si stojím za tím, že právě to naučí každého člověka o psech nejvíce. Různé psí osudy, různé povahy. Zlomení psi, agresivní psi, ustrašení psi, ale třeba i výchova štěňat. Postupně se nám smečka rozrostla o dva adoptované psí kluky, jednoho od štěněte, jednoho od roku jeho věku. Oba jsme se naučili spolu vycházet a o vše se dělit. Z neznalosti jsme přivedli na svět i jeden vrh štěňat, vyplali je po císařském řezu a vymazlili s největší péčí u nás doma. Jednu fenku jsme si nechali a cítili jsme jako logické pokračování smečky to, že mámě zůstane jedno psí děcko. Matka a dcera spolu měly úžasně pouto, plné respektu a citu. Možná je to i tím, jak jsme založeni my dva s manželkou, a takovým způsobem vedeme celou smečku. Jako rodinu.

V současné době máme doma 8 psů. Do tohoto bodu jsme dospěli po mnoha letech a skoro 50 dočasných péčích. Jedno naše odchované štěně (Olí) jsme si vzali zpět, zkažené, bohužel po našem nevhodném výběru jejího nového domova. A to je hlavní důvod proč už si dáváme sakra pozor na to, abychom žádná další štěňata nepřivedli na svět – nechceme už řešit potenciálně hrozící velké množství nových nevhodných majitelů. Olí (Olivka) byla zkažená, lovila, zabíjela, s člověkem neuměla komunikovat a byla zlomená tvrdým přístupem. Ale to už je naštěstí dávno pryč.

Trvalo roky naučit se rozumět smečkovým vztahům, umět řešit problémy, předcházet jim a chápat, proč k nim dochází. Trvalo to roky začít alespoň trochu komunikovat a myslet jako pes. Dnes žijeme ve smečce 8 psů a doma máme neustále další cizí psy, se kterými pracujeme. Naši jsou čtyři nekastrovaní kluci, čtyři holky (z toho tři nekastrované). Všichni jsme stále pohromadě. Žijí s námi v domě, nemusíme se bát je nechat samotné pohromadě v obýváku i se třemi kočkami. Jedí společně, klidně i z jedné misky, všude s námi cestují a spí s námi i v posteli. Doma všichni ctí pravidla

a respektují se. Je tu klid a pořádek. Možná to zní někomu jako utopie, ale s mou manželkou prostě žijeme se psy a pro psy.

Ruku v ruce se z toho postupně stala i naše práce. Pomáháme psům rozumět si s lidmi, psům rozumět si se psy a lidem chápat své psy. Naše smečka plní náročný úkol, který by měl být z principu jejich Bull povah nerealizovatelný. Každý den s námi pracují na socializaci jiných psů, pomáhají jim získávat sebevědomí, nebát se, naučit se důvěřovat psům a nebýt na ně agresivní. Naši psi mají díky tomu obrovské zkušenosti s nepřeborným množstvím psích povah a jejich problémovým chováním. A my lidé také. Nedílnou a nezbytnou součástí naší „firmy“ jsme i my. Máme totiž na starosti lidi – vyznat se v nich a vědět, jak s nimi komunikovat tak, aby přijali, že pes není člověk a potřebuje jiný přístup, jiný náhled, jinou komunikaci než jak probíhala dosud.

Možná se to nezdá, ale stafordi jsou k tomu velmi vhodní. Dokážou mít obrovskou odolnost na stres, jsou velmi empatičtí a se svými lidmi velmi propojení. Jsou nebojácní a hrdí. Jsou silní a budí ve psech snadno respekt. Přesto umí být velmi něžní a ctí svou rodinu, a v případě že jsou doma od štěňátka tak bezvýhradně. Je to i jeden z důvodů, proč chováme naše psy většinou od štěněte. To pouto je jiné, pevnější.

Dnes jsme v situaci, kdy máme za sebou práci s více než tisícovkou psů. Nejdeme cestou komerčního modelu, stále se držíme toho dělat věci po svém, tak jak nás baví a naplňuje. Tedy věnovat se každému psu a jeho člověku individuálně. Udělat si na ně čas a poznat je, než jim řekneme co musí změnit, jak trénovat a jak zlepšit vztah. Bohužel s tím jak se změnila doba a pes je často pouhým doplňkem životního stylu, té práce jen a jen přibývá. Klasický cvičákový model automatizované poslušnosti a stereotypního vnímání vztahu páníček/pes nás ale naprosto míjí. Věnujeme se hloubce vztahu člověka a psa, individualitě psí osobnosti ale i té lidské. Stále se učíme, zdokonalujeme, hlavně když narazíme na uzavřeného a komplikovaného psa. Pokaždé se musíme naučit najít si cestu k jeho důvěře a duši. Nestačí k tomu jen pamlskovník a nadšené vískání, to už víme dlouho.

Dnešní trendy v chápání psa jsou rozhodně lepší než dříve prosazovaný tvrdý dril. Avšak někteří stále chápou psa jen jako primitivního tvora, závislého na zdrojích, a to opravdu nestačí. Víte, my nejsme žádní certifikovaní odborníci. Jen žijeme se psy a pro psy. Ale to nám dává obrovskou výhodu – nejsme ovlivněni ničím, co se musí a jak se má. Máme naprostou volnost a také jedinečnou možnost žít ve psí smečce v tom nejtěsnějším kontaktu, jaký jde. Sdílíme s nimi vše, jsou součástí všeho. Nejsme ale naivní. Dávno si uvědomujeme psí tvrdost, nekompromisnost a křehkost vztahů. Život s nimi není procházkou růžovým sadem, ale drsnou školou. Psi jsou jiní než my lidé, ani víc ani míň – jen jiní. Naší misí je vše, co se od nich naučíme, předávat dál. A v tom nás nelze zaškatulkovat. Nejsme psí psychologové, ani psí trenéři. Jsme prostě psí lidé. Možná je to slepá ulička, ale možná i další krok k porozumění si se zvířaty. Nebrat je jen jako svůj majetek, ani jen jako nástroj k plnění práce a svých ambicí. Ukáže až čas, kam bude vývoj vztahu člověka a psa směřovat. Ale jedno vím určitě, budu se těšit na každou novou zkušenost a na to, že budu poznávat další a další psy po boku naší smečky a mé úžasné manželky.

Prostřednictvím této knihy bychom vám rádi zprostředkovali naše dlouholeté zkušenosti, získané každodenní prací s různými psy. Doplňující obrazové informace získáte

i prohlédnutím našich videí na našich webových stránkách www.stafordiaspol.cz, na našem YouTube kanálu, ve facebookové skupině i na Instagramu.

O naší smečce

- **Bou** – pes AST, „pantáta“ sebevědomí mu nechybí, akční a temperamentní pes, miluje jakékoliv hry, velmi přátelský ke psům a lidem. Veliký táta smečky a perfektní parťák. Stará se o výchovu nováčků, preferuje nekonfliktní řešení, ale umí být i přísný. V hierarchii všemi respektovaný starší pes. Nenahraditelné životní zkušenosti se stovkami psů a tréninků (adoptován v 3 měsících). Bou – byl nejmenším štěnětem z vrhu, nikdo ho nechtěl. Naštěstí skončil u nás. Je to tak vášnivý aportér a dokonale loajální pes, že si při plnění úkolu v plné rychlosti vylámal dva největší zuby a ani nefňukl a úkol dokončil - viz „Příběh Bouova zubu“

- **Mia** – „ta chytrá“, dcera Kimi a Boua, neskutečně bystrá a vnímavá, avšak přísná a odtažitá na cizí psy. Do chvíle, než si zaslouží jejich důvěru. Citlivá v kontaktu s lidmi a dětmi, přemýšlivá, inteligentní a velmi snadno se učí, rychle chápe. Velmi pracovitá a nadšená ze všeho, co s vámi může dělat. Naprosto oddaná a loajální ke smečce. Přesto učitelka a vychovatelka, která nemá pro napomenutí ostatních daleko v případě, že uzná, že se chovají nevhodně. Pravá ruka Zuzky. Mia je jedna z nejlepších psích slečen, jakou jsem měl čest poznat. Skvělá stopařka a velmi inteligentní fena. Při narození byla celá fialová a také trvalo předlouhých 20 minut, než ji Zuzka vdechla život.

- **Olí** – „ta silná“, dcera Kimi a Boua, neskutečně silná, odhodlaná, nebojácná. Vždy stojí za svou ségrou Miiou, vše spolu, vždy spolu. Velmi snadno se rozruší, někdy koná dřív, než přemýšlí. Miluje lov a dělá ji obrovskou radost zabít zvíře. Je ve své tvrdosti také ale velmi citlivá, milující a obrovský ochránce štěnat. Vrátila se nám zkažená a zlomená od neschopné majitelky v 11 měsících, vše se okamžitě doučila a od té doby je nezaměnitelnou a nenahraditelnou členkou smečky.

- **Joey** – „pruďas“, adoptován jako nechtěný pes ve 4 měsících. Dominantní, nevyrovnaný, prudký, tvrdý a rváč, ale také oddaný, milující a neskutečně pro rodinu. Velmi přísný učitel štěnat. Jeho nová rodina si po jeho převzetí záhy uvědomila, že ho nechce, protože je to „ten staford“. A zbavili se ho na inzerát. Naštěstí skončil u nás. Je to úžasný mladík, pravý gentledog a velký bavič. Umí dávat respekt tomu, kdo si ho zaslouží, ale také chce svůj respekt a nikdy z toho nesleví. Někdy dříve koná, než myslí, občas se tak rozruší, že nemyslí skoro vůbec, ale dokáže být tak oddaně poslušný tomu, koho uznává, že zapomenete na všechny jeho chyby. Největší starosti ve výchově byly právě s ním, přesto to zvládl a dnes je nenahraditelným ochráncem rodiny, hlídačem a učitelem, který předává své umění mladým.

- **Zaya** – je nyní druhá nejmladší fenka ve smečce, malá, ale šikovná. Občas trošku čertík, jindy zase andílek. Od svých starších fenek ve smečce okoukala lehce přidržené chování vůči psím klukům a taky to, jak se nedat. Jinak je hravá a citlivá. Bystrá, inteligentní a také svéhlavá. Se staršíma „holkama“ už tvoří super team a drží partu. I přes to že je nejdrobnější ve smečce, umí se prosadit a je vidět.

- **Gino** – „prcek“ Gino, už ve štěněčím věku byl největší. Tedy alespoň co do hmotnosti a co do velikosti srdce též. Miluje smečku, moc se snaží. Ale je příslovečný slon v porcelánu. Svou neohrabanost a zbrkllost doplňuje obrovským nadšením do akce. Za

vzor si vzal Joeyka a chce být jako on. Milouš, pusikovací nadšenec, tulič a prdlouš, který nedostatek rozumu vynahrazuje láskou a nadšením.

- **Rock** – „potížišťa“, věčné štěně. Aktivní, temperamentní pracant s vysokým nasazením do akce i práce. Přemotivovaný blázen do sportu, ale i perfektně loajální a poslušný kluk. Adoptován v cca roce jako blbeček, co nic nemusí a myslí si, že je nejdůležitější pes na světě. Prostě „největší stafbulík na světě“. Rock nám dal skutečně za brat, a jestli chcete vědět víc, přečtěte si kapitolu „Rockův příběh“.

- **Eliška** – nejmladší a nejnovější člen naší velké rodinné smečky. Elí přišla jako poslední a v hierarchii smečky je až na konci. Dokud nepřijde někdo služebně mladší. Je to fenečka Labradora. Ptáte se proč jsme si pořídili labradora? Protože to není Bull. Za poslední roky jsme měli v rukou stovky a stovky převážně (problematických) Bull psů a je to s nimi náročné. Fakt je. Takže jsme šli cestou výběru plemene, které bude mít úplně odlišné povahové vlastnosti a sociální schopnosti než Bull plemena. Labradory známe z tréninků i několikaměsíční „dočasky“ (Alex) a jsou to vlastně úžasní hafani. Spolupracují ochotně, jsou pro každou srandu, jsou rodinní, vnímaví, pracovití, nemají pro Bull typickou dominanci, tvrdohlavost a vznětlivost, jsou do každého počasí, aktivity v lese a ve vodě jsou pro ně super ... prostě pro nás easy pes za „odměnu“. Zasloužíme si se Zuzkou dopřát si pocit, že s jedním z našich psů nebude kopec práce a bude to fajn užitečný člen týmu. Vlastně obyčejný dobrý pes. Žádná velká výzva – toho si užíváme dost v práci.

Labroušková Eliška je pro nás prostě vítaná změna a užijeme si její výchovu a trénink jako odměnu...holt nejsme „rasisti“ a opravdu máme rádi všechny psy. I když ty Bull hlavičky milujeme, jedna labroušková energie nám tady chyběla a teď tu je ❤️.

• **Kimi** († září 2024), naše milovaná a těžko nahraditelná fenka AST – „Velká Máma“ shovívavá, trpělivá, neskutečná. Přátelská k lidem, milující štěňata, ve smečce měla autoritu a postavení nejstaršího psa. Byla zosobněním vyrovnanosti, klidu a přátelské energie psa. Obrovské srdce zabalené do velkého a silného těla úžasné feny. Někdy byla líná, někdy paličatá, ale vždy milující a pro každého měla vždy pochopení a pečující pozornost. Zdroj klidu ve smečce. Měla nenahraditelné zkušenosti s výchovou psů, štěňat a prošla stovkami tréninků se psy v dočasné péči (Chs ZBarokamu). Přivedla při porodních komplikacích na svět tři dcery. Prožila alergie, operaci kolene a komplikovaný porod císařským řezem. A následně zánět dělohy a kastraci. Její ztráta pro smečku i pro nás je nenahraditelná – viz kapitola „O Kimičce a jejím odcházení“.

Motto:

Na psech mám nejraději to, jak trpělivě mne učí být psem a jak mi připomínají, že jsem také jen zvíře. Ve všem, co psi přirozeně dělají, jsou lepší než lidé. Milují upřímně, bojují čestně a odpouští z celého srdce. Nezapomeňte být občas trochu jako ti psi.

My a naši psi – kapitola o naší práci

Žijeme v hyperkorektní době.

Všichni mají jasný názor na to, co druhý dělá špatně. Všichni mají právo ho hlasitě vyslovit. A my se poté na sociálních sítích musíme omlouvat za to, že žijeme svůj život podle svých představ. Musíme se omlouvat za to, že jdeme vlastní cestou. Musíme si dávat pozor, aby vše bylo perfektní a happy.

Mezi pejskaři je to rozšířené snad ve všech FB skupinách. Všichni ostatní pejskaři kolem vás ví nejlépe, jestli je váš pes tlustý/hubený, šťastný/smutný a jestli děláte vše, co s ním děláte, špatně nebo dobře. Kdekdo pozná vše jen z jediné fotky.

Když koupíte psa, je to špatně. Musíte přece adoptovat. Když máte křížence, je to špatně. Když psovi dáte kousek lidského jídla, je to špatně. Když váš pes sedí na sedačce v autě jen tak, jste vlastně vrah. Když se netrefíte do něčí představy, **má právo** vám to od plic říct.

Když váš pes nezáří každou vteřinu štěstím, jste zlý. A nedej bože zkuste psovi plácnout pohlavek, nebo na něj štěknot povel. To už jste „psí Hitler“.

Hyperkorektnost bourá přirozenost, ničí instinkty a staví se nad rozum. Zaplétá nás do šílené pavučiny, ze které se naše mysl neumí dostat. Soudci z lidu se z frustrace nad svým životem rozhodli, že ví, co máte dělat a jak, a rozdávají rozsudky a rady o které nikdo nestál.

Psí svět je našťěstí jiný.

Nenechte si do psího jednoduchého a čistého světa vnutit hyperkorektnost. Je to jen váš společný svět, ostrůvek nezkažené radosti bez předsudků, ostrůvek upřímného přátelství, kdy jeden druhému odpustí chyby. Místo, kde nezáleží na tom, jestli jste perfektní. Psi vás berou takové, jací jste, nesoudí vás, nevnučují vám své názory. Můžete jim koukat do očí bez uhýbání. Můžete jim věřit.

Nevěřte tomu, že hyperkorektnost je v pořádku.

Nezáleží na tom, jakou představu o vašem společném životě se psem mají ostatní. Nevěřte ale ani tomu, že vždy je vše výhradně perfektní, pozitivní a úžasné. Psi nejsou nikdy korektní. Jsou šťastní, smutní, svéhlaví, podráždění, veselí, nadšení, zklamání, bázlíví, odvážní, hrdí, blázniví, počůrají se na nový koberec, rozkoušou drahé brýle,

poskáčou od radosti návštěvu a....a milion dalších věcí. Jsou cokoliv, jen ne korektní. Korektnost je totiž blbost a psi – logicky – ten pojem vůbec neznají. Ten si vymysleli jen lidé, kteří chtějí ostatní ovládat, ale sami jsou slabí. Silní lidé totiž ostatní inspirují a dávají svobodu v rozhodování. Buďte sami sebou, tak jako jsou sami sebou i psi. Učte se to od nich. A nikomu se neomlouvejte za to, že neplníte jeho představy o vašem životě s vaším psem.

Ptáte se, jak hyperkorektnost a z ní pramenící problémy souvisí s naší prací při výchově našich, a převýchově vašich psů? Docela podstatně, zejména když prezentujeme naši práci na sociálních sítích.

Bohužel, na základě osobních negativních zkušeností, musíme konstatovat, že v České republice pomalu a jistě spějeme k bodu, kdy nebude nikdo ochotný tvrdě pracovat s **problémovými** psy. Mladé „*piškotky a insta-princezny*“, které se – nejen na sociálních sítích – tváří, že vedle nás žijí jen samí bezproblémoví pejsci, že k výchově a tréninku psa stačí „*odměnka*“, a že všichni společně se svými pejsky bezproblémově poplujeme na růžovém obláčku lásky, ty, které už odchovaly svého druhého „*kabelkového*“ psa nebo naučily pár triků submisivní, snadno ovladatelnou Border Colii, si na nich vylámu zuby (nehledě na to, že ke zvládnutí takovýchto psů nemají ani potřebnou fyzickou sílu).

A ti, kteří by tuto tvrdou práci mohli dělat, ji dělat nebudou, protože jim nebude stát za to, aby je někdo za to, co se musí se psem v rámci „převýchovy“ udělat, veřejně, např. prostřednictvím sociálních sítí, likvidoval. Pokud takováto situace nastane, může s ní být spojený i nepříznivý důsledek – bude se mnohem více psů, kteří by jinak mohli dostat druhou šanci, utrácet.

Víte – jsou psi a psi. Povahy a povahy. Tak, jak nelze všechny psy vychovávat přísně, tak ani nelze všechny psy vychovávat jen „*lásenkou*“. Každý extrém je špatný. Bohužel se z výcviku a výchovy psů postupně vytrácí zcela racionální náhled, zohledňující přirozené chování a instinkty psů – šelem. Znalosti a praktické zkušenosti tito rádobý odborníci nahrazují svými pocity a dojmy, které ukazují především na jejich neznalost. A takovíto lidé pak ve svých reakcích na sociálních sítích místo předkládání argumentů dehonestují nositele jiného názoru.

Proč si nepřiznat (i když se dnes řada dobrých trenérů obává to veřejně prezentovat), že jsou psi, kteří bez občasného fyzického trestu, vymezení místa, zkrátka bez důsledného a důrazného přístupu k nim, nebudou fungovat žádoucím způsobem. A pokud už o tomto padne veřejně zmínka, naše „*piškotky a hysterky*“ se z takového přístupu sešypou, a začnou pokřikovat cosi o lámání psychiky a o týrání psů.

Na druhou stranu žádná z nich už nechce vidět, že moderní, tzv. „etické“ metody výchovy a výcviku psa, psychologicky manipulují se psy pomocí vytváření zkratk v mozku (stimulace centra odměn, přestimulování center vzrušení, budování závislostí na zdrojích a hrách atd.), což je např. běžnou součástí tréninků s EVO (využívání elektronických výcvikových obojků).

Ti samí lidé přitom nevidí nebo záměrně přehlíží týrání psů hladem, skrytými ostnáci, strunami atd. Tyto metody jim zřejmě nevadí, protože jsou používány z lásky a pejsek je prý šťastný „že *pracuje*“. Že takový „trénink“ z těchto psů často „vyrábí“

roztěkané neurotické asociály, to také nevadí, protože to je ryzí projev jejich „specifické osobnosti“.

Občas se nás ptáte, co si o tomto způsobu výcviku myslíme. Tak jasně, je to kontroverzní záležitost, ale ať si každý dělá se svým psem, co chce (fuj!). Může použít jakékoli metody výcviku, jakékoli pomůcky (škrťáky, ostnáče, bití, zběsilé šhubání za krk, elektrické šoky, a kdo ví co ještě), každého věc. Ale náš názor na tenhle zázračný přístroj a další zmíněné metody/pomůcky znáte už z videí, zveřejněných na našich stránkách.

Tady jen krátká odbočka k vodítkům: názory na používání vodítka u Bullů jsou hojně diskutovány. Jim nevadí tahat, a přitom si ještě rádi dělají co chtějí. A jelikož nejsme příznivci metod typu ostnáč, škrťák, vyvěšování, přemety po šhubnutí, zařízlá šňůrka v tříslech a podobných... tak na to jdeme v klidu „přes hlavu“. Pokud váš hafan tráví 99 % času na volno, bude pro něj vodítko vždy trochu boj, takže klidně občas udělejte to, že bude celou vycházku jen na vodítku nebo stopovačce.

Takže: u nás neřešíme svoji neschopnost něco psa naučit pomocí drsných trestů. A nejsme ani psychiatrická léčebna, abychom používali elektrošoky a další popsané pomůcky k naučení slušného chování.

Uvědomte si, že trend „vychovat a vycvičit“ psa (s využitím uvedených metod) v dokonale ovládanou psí loutku, a současně přístup, kdy se mnozí chovají ke svému psovi jako k miminu, zavírá cestu k nápravě těch „jiných“ psů, kteří do toho umělého světa nezapadají. Protože snaha dosáhnout pofidérního účelu bohužel světlí i použité prostředky.

Ale zpět. Na sociálních sítích je umístěno tisíce nicneříkajících videí s pejsky bezmyšlenkovitě plnícími zbytečné úkoly jen pro dosažení wow! efektu, ale běžně tam nevidíme realitu, která už není tak cute (roztomilá) a wow (senzační). Tedy co dělat, když věci nejdou podle plánu, když pes majitelům přeroste přes hlavu, když pes útočí na vše živé i neživé co se vyskytuje v jeho blízkosti, když pes ztratí respekt ke všem okolo, nebo když ze psa vychováme neustálým zahrnováním pochvalami a odměnami zvíře, které nerespektuje nikoho, protože si myslí, že ostatní jsou v hierarchii (rodiny) až pod ním.

Je toho mnoho, kde piškotek potřený vrstvou afektované lásky může selhat, a děje se to. Tito majitelé či trenéři jejich psů „vyrábí“ ze psů něco, čím ve skutečnosti nejsou: loutkami, hračkami, náhražkami opravdových mezilidských vztahů. Zaměstnávají je nepřirozenými a umělými věcmi. Popírají, že jsou to od přírody šelmy, nepřijímají svou zodpovědnost za jejich chování, aby nenarušili jejich „osobnost a přirozený vývoj“ svými zásahy. A dehonestují každého, kdo řekne, že je to ve skutečnosti jinak. Jsme, jako lidstvo, sebedestruktivně hyperkorektní, a nejen v oblasti výchovy a výcviku psů.

Za posledních x let jsem s několika problémovými psy bojoval doslova o život. Rukama nám se Zuzkou prošly už stovky psů, u nichž selhaly ony zmiňované „moderní metody“ výchovy a výcviku, a jejichž majitelé byli v koncích, protože jim vyrostli neovladatelní psi s povahou a silou, převyšující jejich fyzické i psychické možnosti.

Ne vždy nás práce s takovými psy baví. Jsou chvíle, kdy musíme udělat něco, co nás netěší ani trochu – psa tzv. „srovnat“. Každý, kdo se svým psem prošel naším tréninkem, ale ví, že nejdříve zkusíme vše řešit „po dobrém“. Také dost často napomeneme majitele či majitelku psa, aby měl (měla) se svým psem více trpělivosti, aby byli smířlivější v případech, kdy s nimi lomcují emoce a projevuje se frustrace z nevhodného chování jejich psa.

Zatím je ještě dost lidí, kteří umí s problémovými psy kvalitně pracovat a nebojí se toho. Lidí, kteří chápou že pes je pes, a ne mimino na hraní. Srdcařů, kteří pro psy žijí a ví, co musí udělat. Kterí ví, kdy zatlačit, kdy ubrat, kdy povzbudit a kteří ví, že psa nelze jen fyzicky trestat, když neposlouchá a chová se nevhodně. Problém je v tom, že je jen tak snadno nenajdete. Nestojí o pozornost, a ví proč – dělají práci, která není instacut, práci, za kterou nesklízejí obdiv, potlesk, lajky. Dělají práci, která dnes není trendy. Přesto ji ale někdo dělat musí, protože je nutné napravovat to, co se při výcviku a výchově psa pokazilo, kde jiní selhali, s cílem dát těmto psům druhou šanci.

Bojíme se ale, že takovýchto lidí bude ubývat, že prostě vůbec nebudou ochotni tuto práci pro ostatní dělat. Co pak uděláme s těmi problémovými psy? Začneme je jako nezvladatelné a nebezpečné šelmy utrácet?

Poděkujme manipulátorkám a „lásenkovým“ hysterkám (protože se v převážné míře takto na sítích projevují především ženy) za ty v budoucnu utracené psy, protože ty stejné „piškotky“ si ty problémové psy domů nevezmou. Ty je většinou umí zachraňovat virtuálně, žvanit nesmyly o jimi neuznávaných metodách výchovy a výcviku, ukazovat prstem na ostatní, kteří jejich všeobíhající „lásenkový a miminkovský“ přístup k výchově a výcviků psů nesdílí.

Prosím, uvědomte si, že psi nejsou vaše miminka. Nejsou to lidská mimina. Nemůžete se k nim tak pořád chovat. Strašně to škodí vám, vašemu vztahu se psem a samotnému psovi. Věřte nám, že víme, o čem hovoříme. Naše slova jsou ověřena praxí při práci se stovkami psů, které nám prošly rukama během jejich tréninků a pobytů u nás. V pozadí tohoto problému je často jen vaše sobectví a nenaplněné emoční potřeby. Nemusíte věřit tomu, že nadměrné zahrnování psa láskou, péčí, pozorností a přecitlivělostí totálně deformuje vztah „člověk – pes“. Nemusíte věřit ani tomu, že když si postavíte psa na piedestal a chováte se k němu doslova infantilním způsobem, tak že to z vás v jeho očích udělá něco slabého a ztratíte autoritu.

Není však podstatné, čemu věříte. Praxe ukazuje jasně, že je to špatně.

Psi doopravdy nejsou vaše miminka. Hodně často nám voláte, že váš pes je doma miláček, ale venku vás neposlouchá a dělá si co chce. Musíme bohužel konstatovat, že si za to můžete jen a jen sami. Naštěstí lze psa „převychovat“, jenže to budete muset na tréninku odmakat, otevřít oči a sestoupit nohama na zem. A začít brát psa jako... psa. Tak jak potřebuje, jak to příroda chtěla a jak mu to vyhovuje. Taky jak tomu rozumí. A potom bude nejen miláček, ale i ten „*Pan pes, Paní fena*“, jakého vám budou všichni závidět. Psisko chce mít VZOR, ne maminku/tatínka. Můžete ho milovat, ale nesmíte jej rozmazlovat. Pes je ve vašem domě host – ne střed vesmíru, na to pamatujte.

Třeba se myšlení lidí brzy změní. Třeba přestane být pes jen nástrojem k plnění úkolů. Třeba to přestane být jen „čokl“, kterého vykopnete do kotce, klece, když ho zrovna nepotřebujete, nebo vás nebaví. Třeba si přestanou lidi myslet, že jsou něco víc než psi. Třeba zjistí, že pes vnímá celou širokou škálu emocí, má unikátní osobnost a charakter. Možná si uvědomí, že psa nelze zredukovat na primitivní potřebu zdrojů. Vždyť vztahy psů mezi psy jsou stejně komplikované jako mezi lidmi.

Chybou těchto lidí je naprostý nedostatek zkušenosti z práce s mnoha a mnoha psy a nedostatek empatie. Nedostatek vědomostí o přirozené komunikaci psů ve smečce. To, jak se vychovávají, jak řeší rivalitu, konkurenci, jak mezi sebou budují důvěru, hierarchii a jak o sebe pečují. Jejich chybou je to, že si myslí, že psi jsou jen „blbá stvoření“ a jsou vůči nim nadřazení.

Mnoho lidí se tváří, že když se naučili psa upoutat hračkou nebo jídlem, a ten se točí kolem nohy, tak už ví o psech vše. A jsou schopni agresivně útočit na každého, kdo má jiný názor. Vysmívat se a říkat tomu, co u nás vidí, pozlátko.

Když slyšíme takové, pro nás hloupé názory, zaznívající často od dvacetiletých holek, které už mají druhého pejska (počítají i toho u babičky) a nulové zkušenosti s problémovým chováním psů, jen se usmíváme. Víme, že život je naučí a donutí ohnout svou pýchu před přirozeností psů. Nejde však vůbec o nás. Nebezpečné jsou jejich arogantní a agresivní způsoby komunikace s okolím, kdy svůj názor, opřený o líbivý obrázek pejska, proplétajícího se mezi nohama, nekompromisně cpou naivním lidem s tím, že to je vše, co k životu se psem potřebují. A čím více se takto fanaticky a egoisticky realizují tyto „žabky“ v prostoru sociálních sítí, tím více přibývá nezvládnutých psů a jejich zmatených lidí, kteří byli přesvědčeni, že pejsek je programovatelný stroj, který jen stačí krmit pamlsky. Nic víc prý není třeba...

Společně se Zuzkou pracujeme zejména s **problémovými** psy a profesně se zabýváme řešením jejich chování a jeho nápravou, tedy převýchovou psů, ale také poradenskou činností, směřující k úpravě vztahu a chování majitelů k jejich psům a Zuzka také poradenstvím v oblasti stravování psů.

Za poslední roky nám rukama a domem prošly stovky psů, které jsme spolu se *smečkou* učili, jak se chovat, jak reagovat, komunikovat a jak zvládat své emoce. Psí řeč máme díky tomu načtenou a zvládnutou na jedničku. Dokážeme dobře určit povahu každého psa. Ať je pes bázlivý, nejistý nebo naopak příliš „namachrovaný“ či dokonce agresivní. Víme, co dělat, jak si k němu najít cestu, a jak, ve spolupráci s jeho majitelem, vyřešit problémy, které je přivedly až k nám. Prakticky jsme si ověřili, že při práci se psy (ať s naší smečkou nebo ostatními psy) je nutné nepřipustit (oboustranně) žádné projevy agrese. Víme, že je nutné budovat a udržovat mezi námi a psy vzájemnou důvěru a zajistit bezpečí pro všechny členy domácnosti, a to také učíme každého příchozího psa i jeho majitele. Respektujeme přirozenou klidnou komunikaci psů mezi sebou a přenášíme ji i do lidského světa. Rodina, pravidla, hierarchie, důslednost, pracovitost, zábava a láska jsou věci, které při práci se psy a lidmi považujeme za základní podmínky vzájemného soužití.

Nabízíme a realizujeme tréninkové a socializační pobyty pro psy v případech, kdy se svými psími partáky řešíte věci jako jsou agrese vůči jiným psům, agrese a nejistota

vůči cizím lidem či členům rodiny, strachové reakce a negativní psychické stavy psa (panika, úzkosti, stres), resocializaci psů po napadení jiným psem, socializací psů v městském prostředí. Případy, kdy je potřebné zlepšit poslušnost, přivolání a spolupráci, situace, kdy váš pes neumí komunikovat s ostatními psy nebo lidmi či situace, kdy máte pocit, že vám to se psem prostě nejde a/nebo si nerozumíte. Zaměřujeme se i na nácvik zvládnutí samoty, zvednutí sebevědomí psa, zvládnutí přítomnosti jiných zvířat (koně, kočky, kachny a jiná domácí zvířata). Kromě tréninkových a socializačních pobytů pro vaše psy jsme realizovali desítky dočasných péčí o týrané psy, o psy, kteří u svých majitelů ztratili z různých důvodů své místo.

Není žádná hanba požádat o pomoc zkušenější. Pořád je to lepší než složit ruce do klína.

Při své práci využíváme především naše psy – naši smečku, do níž patří ale i naše kačeny a kočky. Psiska s námi dělají vše, co děláme my. Chodí s námi kamkoliv, jezdí s námi autem, spí s námi a chodí s námi do práce. Zkrátka – jsme s naší *smečkou* pohromadě 24 hodin, sedm dní v týdnu.

Motto:

Jsmo velká lidsko-zvířecí rodina, smečka.

Co rozumět pod pojmem „smečka“

Řeknu vám tajný trik, jak to děláme, aby naše rodinná psí smečka fungovala. Kdekdo si myslí, že to je o dominanci a tvrdosti. Jenže trik tví v umění stmelovat a sbližovat, řešit vztahy a problémy, pomáhat, postarat se, vést a budovat kolektiv, ale i umět vytvořit bezpečné prostředí. Věřit si navzájem a respektovat se.

*To je ono, tak si to vezměte k srdci, to vám na žádném webináři neřeknou.
Víte proč?*

Protože to sami neví.

Na druhou stranu řada lidí říká, že ví líp jak dělat to, co děláme my se Zuzkou. Tolik lidí ví líp, jak by vedli takovou smečku, jací jsme a jak pracujeme s lidmi a psy. A přitom nikdo z těch mluvčů tady u nás nikdy nebyl. A nikdo z nich to tak u sebe doma nemá.

Ale zpět ke smečce: smečka je charakteristická hierarchickým uspořádáním psů. Základem je to, že psi jsou chováni společně, od nejstaršího po nejmladšího, a všichni mají své role. V uspořádání smečky je určitá kontinuita, kdy se mláďata učí od starších dovedností, pravidla, komunikaci. A následně to předávají zase dál, obohacené o své vlastní zkušenosti. Ostatně – aktuálně to můžete sledovat takřka on-line, ve videích s naší malou labradorkou Eliškou v naší FB skupině Stafordi & spol.

Není však pravdou, že je smečkou, když máte dva psy – to je pouze pár. Smečkou není ani skupina volně pobíhajících psů, kteří se znají z venčení. A nelze za člena smečky ani prohlásit jedince, kterého jen tak přivedete mezi ostatní psy (do funkční smečky). Takový pes se chová pouze jako individualista, tedy necítí se být součástí celku, je sobecký, často bezohledný a prosazuje pouze své zájmy a potřeby. Oproti tomu se smečka a její členové podporují a drží při sobě. Smečka nemá žádný důvod cizímu dospělému psu věřit a pustit si ho mezi sebe, dokud nepřijme své místo, všechna pravidla a nastavené hranice. A to může u dospělého psa trvat týdny, měsíce, rok. Na druhou stranu smečka přirozeně a relativně snadno přijme štěně.

My lidé jsme kontinuitu vývoje štěněte a jeho začleňování do smečky narušili tím, že odebíráme štěňata z chovu, tj. od matky a sourozenců, již v 8 týdnech jejich věku. Ta se pak nemají možnost naučit sociálním dovednostem tak, jak to příroda chtěla, necítí se být součástí psí rodiny (smečky) a konají pouze sobecky individuálně. Z toho velmi často pramení mnoho problémů v chování psa, protože obvyklé lidské vzory chování pes neumí zpracovat a zároveň mu chybí vzorce chování dospělých psů. I proto je naším posláním vám tyto naše zkušenosti poskytnout – právě proto, abyste lépe pochopili své psy a jejich případné problémové chování. Zároveň chceme nabídnout některým psům možnost cítit se být součástí smečky během jejich pobytu u nás.

Jednoduché, ale jedno ze zásadních pravidel fungování smečky předpokládá, že se někdo stará o bezpečí všech. Uvnitř smečky to zajistí vzájemný, často však křehký **respekt**. Dávat respekt a dostávat respekt se učí štěňata přirozenou cestou hned od svých prvních dnů. Když něco přepálí, když někoho nerespektují, tak hned dostanou lekci Sslušného chování a respektu se rychle naučí. S respektem přijde i pokora.

A s pokorou přijde i to, že si někoho vážíte. U lidí to není bohužel samozřejmost.

Garantem udržování vzájemného respektu mezi členy smečky je pouze spravedlivý vůdce smečky. Díky tomu může být smečka v klidu a ví, že nemusí sáhnout ke konfliktnímu jednání a řešení sporů. Pokud přivedeme do smečky cizího psa, jsme garanty toho, že jakékoliv nevhodné či toxické chování budeme řešit my sami tak, aby smečka nemusela zasahovat. Prostým faktem je, že je milosrdnější, pokud zasáhneme my lidé a trochu citlivější, byť zdoluhavější cestou, nováčkovi upravíme chování. Cesta, kterou by volila smečka ke korekci jeho chování by totiž byla velmi přímá, rychlá a nekompromisně tvrdá.

Budte prosím spravedlivým garantem své smečky, vždy se o ni postarejte. Psi vám budou věřit, budou vám oddaní a více nepotřebujete. Vše ostatní pak bude fungovat přirozeně a bez excesů.

Chcete chovat několik psů ve smečce?

Hodně lidí si myslí, že to bude fajn, když budou chovat několik psů, smečku. Omyl! Nikdy si nemyslete, že chovat více psů je jednoduché. Opravdu není. Každý, kdo má větší smečku už to ví.

Nikdy není samozřejmostí, že musí všichni psi spolu vycházet dobře jen proto, že jste si to vy usmysleli. Jen proto, že jste to – třeba – viděli ve videu na Facebooku. Opravdu vám ke zvládnutí smečky nebude stačit jen kapsa plná pamlsků. Budete psům muset ze sebe věnovat mnoho. Řešit jejich vzájemné vztahy, vychovávat, učit, umět usměrnit, ale i pokárat, povzbudit a každému dát ze sebe stejný díl. Budete muset opravdu chápat psí myšlení a komunikaci. Tedy pokud je nechcete mít všechny v klecích a jen občas si s nimi pohromadě udělat hezkou fotku „pro oko“.

Neradi vidíme u vašich psů frustraci, jizvy, strach, nedůvěru, agresi a vztek ve tváři. Rozhozené a zkažené vztahy dvou psů, kteří si už nevěří, nemohou se vystát a jsou na nože. Je to stejně tak smutný pohled, jako na dva rozhádané manžele před rozvodem. Už se to většinou nenarovná, a už je jedno, že se před tím měli rádi.

Zkušený člověk ví, jak tomu předejít, jak usměrnit štěňata, aby vždy uctívala starší psy, jak nováčkům pevně určit místo, aby nesoupeřili o nic se staršími. Jak podpořit vztahy, jak uklidnit emoce. Jak zvládat smečku venku, při společných procházkách.

Mnoho lidí však neumí budovat ani mezilidské vztahy. Pokud k nim patříte, nepůjde vám to nejspíše ani se psy. Prosím tedy, nepodléhejte nikdy iluzi, že mít smečku je super.

Ze své pozice si tedy dovolím poprosit: vždy rozvažte, kolik psů můžete zvládnout.

Mnohem častěji, než se zdá, zní správná odpověď: jen jednoho!

Sešli se nám u nás náhodou bráchové Koddy a Gino od Bully Kingdom Sidy Kennel. Takže dva bráchové z původní smečky...

Mnoho z vás se zajímá o to, zda se psi poznali a jak se k sobě chovali. Ano, tito dva psi se poznali. Hned při prvním kontaktu jsme pozorovali jejich chování, gesta a komunikaci a opravdu se Ginek na Kodyho tvářil jinak, než jak jindy komunikuje s cizími psy (a že jich poznal). Takže můžeme s jistotou říct, že se poznali, prostě spolu mají k sobě blízko, pošťuchují se, dávají si pusiny, hrají spolu hry...

Jenže z toho nelze vyvozovat závěr, že se takto budou poznávat psi z jednoho vrhu běžně, a že si spolu musí vždy rozumět. To rozhodně není pravidlem a nespolehejte na to.

Fakticky to, že se poznávají, má několik důvodů. Trávili spolu u chovatele čas do svých cca 3 měsíců (kousek déle), jsou stejně staří a od sebe byli (do setkání u nás) jen pár měsíců. Krom toho spolu nemají žádný silně negativní zážitek z minulosti, který by v nich vůči sobě navzájem zanechal špatnou asociaci.

Pokud by byli odebráni od chovatele v 8. týdnu, resp. počátkem, a viděli by se znovu až po roce a déle, určitě bych vůbec nespolehal na to, že se poznají! Naopak. Totéž platí pro vztahy matka a štěňata. Pes (otec) a štěňata už vůbec k sobě nemají blízký vztah.

Pokud jsou psi rozděleni v tak brzkém věku, nepamatují se navzájem, protože v tomto věku si to do hlavičky prostě zapsat neumí.

Máme však i jednu další vlastní zkušenost. Když se nám vrátila námi odchovaná fenka (naše Olí) cca v 10 měsících (asi jako Kody), tak se děvčata Mia a Olí také poznaly, a co víc – Kimi ji okamžitě celou opečovala, zkontrolovala a přijala ihned jako své štěně zpět. A to Kimka cizí štěňata přijímala obvykle až po několika týdnech!

Od té doby byly spolu jako rodina a měly silné pouto déle než 5 let.

Jen doplním fakt, že Kimi odrodila pouze jeden neplánovaný vrh 3 štěňat (3 holky) a to tedy není totéž, jako když fenka odrodí x vrhů a všechna štěňata jsou jí brzy odebrána. Prostě jednu holčičku jsme jí nechali úmyslně a druhá se vrátila a mamina měla svá „kuřátka“ opravdu ráda.

O našich pravidlech aneb jak to u nás chodí

Níže uvedeme několik pravidel, která dodržujeme při pobytu cizích psů (hostů) u nás a při práci s naší smečkou, ale doporučuji vám, abyste náhubek svým pejsanům nasazovali z níže uvedených důvodů v určitých situacích i vy.

Náhubek

Náhubek je pro mnoho lidí symbolem, že „ten“ pes je zlý, špatný nebo tak něco. Proto musí mít náhubek, že jo. Mnoho lidí to naopak bere jako něco strašného, v podstatě by to bylo „týrání zvířátka“, kdyby jejich pes musel mít „něco“ na tlamě.

Velmi často se nás lidi ptají, jestli bude mít jejich pes při pobytu u nás nasazený náhubek, když bude pohromadě s našimi psy. A považují za největší štěstí, když už ho pak nemusí (obvykle) ve druhé půlce pobytu, mít nasazený. Druhá věc jsou diskutující pod příspěvky. Překvapivě mnoho lidí to bere jako nějakou formu trenérského selhání a komentují to tak, že „*kdyby neměl náhubek, tak by...*“ apod., což je úsměvné i hloupé zároveň.

Takže: ano, váš pes bude mít u nás nasazený náhubek. Nabídnou vám teď jiné úhly pohledu na to, co se u nás děje, a jak opodstatněné používání náhubku vlastně je, a to nejen při pobytu u nás, ale i při jakékoli jiné situaci, když se svým psem absolvujete např. socializační vycházku nebo jiné aktivity v prostředí, kde se pohybuje množství cizích psů a lidí.

Z pohledu nového psa je to tak, že přijde do úplně cizího prostředí, kde není nic, co by znal, žádné rituály, pachy a ostatní věci na které je zvyklý. Tady se spustí obvykle stres a s ním přijdou stresové reakce. Samozřejmě mu rychle nabídneme pomocnou ruku, aby nám věřil a mohli jsme ho provést vším, co ho čeká. Jenže pak jde mezi smečku několika psů a volně se pohybujících koček. Hladina stresu se tím pádem u něj ještě více zvedne.

Stresové situace, do nichž se váš pes u nás dostane mohou být různé, my se budeme bavit o těch, kdy může pes kousnout, tedy o situacích, kde stres může spustit agresivní chování psa, zejména u těch psů, kteří jsou k pobytu u nás přibírání právě pro svoje nezvládnuté agresivní chování. Ale i u nejistých psů a psů bázlivých je častou reakcí na stres agrese, či jen výpad, pokud se cítí být pod tlakem. Dále nastávají tyto situace kvůli hračkám, fenám, soupeřivosti stejného pohlaví, špatným vzorcům chování.

I na vycházkách se psy není o příležitosti k agresii/kousání nouze. Typicky, když potkáme malého „uřvanka“ psa a ten provokuje smečku, seč mu síly stačí. V tu chvíli může host vykazat přenesenou agresii a vyběít si ji na nejbližším psovi. Nebo se pes může něčeho leknot a zpanikařit. Jindy stačí, když proběhne těsně okolo něj jiný pes, který je puštěný na volno, a on si ho chce slovit/strhnout.

Mnoho psů si také špatně vykládá komunikaci nebo chování ostatních psů, a opět mohou snadno chytit „kousavou“. Takže tyto situace, a i mnohé další, mohou velmi rychle (během sekund) vyústit v to, že bude pes v tlamě držet kožich jiného.

U těch náročnějších povah je to dost intenzivní a musíte být velmi ve střehu i přes to, že mají nasazený košík.

Naší prioritou je pro tuto práci udržet v psychické pohodě naše psy. Oni musí být velmi trpěliví ve vztahu k ostatním psům a nesmí se nechat jen tak strhnout. V tom spočívá jejich práce – skrze své, především neutrální chování, umět pomáhat být vyrovnanější i jiným psům. Pochopitelně, když by někdy za den či týden schytali kousnutí, mohli bychom zavřít krám. Byli by frustrovaní, podráždění a reagovali by tvrdě agresivně tam, kde to teď ustojí s klidem. Určitě víte, jak psa rozhodí, když přiběhne cizí pes a napadne toho vašeho. Někteří z napadených potom přiosťří a jiní se dávají do kupy týdny. Pokud má cizí pes (host) náhubek, naši psi dobře ví, že jsou v bezpečí a mohou pracovat s klidem a bez opětování agrese. Opravdu dobře poznají, že má pes tlamu zabezpečenou, mají zkušenosti s asi 700 cizími psy (převážně Bull). Takže – aby takto mohli pracovat, musíme jim jako správní „zaměstnavatelé“ zajistit bezpečné pracovní prostředí.

Z naší zkušenosti: ani nevíte kolikrát jsme zpočátku věřili majitelům, že jejich mazlíček naši fenku nekousne, lidi nekousne, štěně nekousne, dítě nekousne atd. a ejhle, hajzlík, kousl.

Po všech zkušenostech (o kterých se vám ani ve špatném snu nezdá) už jednoduše razíme heslo, že prevence je lepší než chirurgie. Prostě na stavbě taky nosíte přilbu, boty s pevnou podrážkou a ocelovou špičkou, v dílně obličejovou filtrační masku, ochranné brýle atd. Není v tom tedy nic jiného než prevence předcházení úrazu. Nemůžeme si dovolit mít půl roku zavřeno kvůli rozkousané ruce, nebo lidem vrátit psa s dírou v hlavě, protože se psi během pobytu u nás servali. A že o tyto situace mezi Bull psy není nouze, to vám říkat nemusím. Jsou vůči psům a jiným zvířatům často vznětliví, pro ránu nejdou daleko a koušou tvrdě, kdo zažil, ví. Ale kolikrát byste se divili, že i jiné rasy umí pěkně divočit.

O.K., takže tyto naše úhly pohledu už znáte.

Kdy tedy přijde chvíle, kdy sundáme psovi košík a proč?

Až pominou všechna výše uvedená rizika. Ně kterému psu trvá půl dne, než se stabilizuje, jinému několik dní (většina psů je stabilizovaná v půlce pobytu). Jinému psu se košík sundá až po půl roce. Opravdu musíme mít jistotu, že pes zvládne všechny běžné situace bez projevů agrese, a že chápe, že když problémy nevyvolá on, žádné nebudou.

Při tom objemu psů, co naším domem prochází, musíme tato pravidla dodržovat, na zbytečné hrdinství a nezodpovědné chování není prostor.

S pravidelnou jistotou se setkáváme s tím, že pes, který k nám přijede, nebyl naučen nosit nasazený náhubek vůbec, protože „on ho nechce a nelíbí se mu a zkoušeli jsme to pozitivně a on si tu mňaminu vezme a pak si ho sundá“.

Bohužel pak dojde k tomu, že to musíme vyřešit urychleně tady na místě. Děláme to tak, že hezky v klidu psovi náhubek nasadíme a okamžitě ho zaměstnáme vycházkou, aktivitami. On se sice může chvilku pokoušet „tu věc“ sundat, ale nakonec se na to vykašle a jde si užívat vycházku. Většinou to trvá 15–30 minut a pak už je s náhubkem v pohodě. Kdybychom to dělali jako „piškotky“ v pokojíku, u většiny psů bychom se (s nadsázkou) po týdnu dopracovali k jejich obezitě a náhubku nasazenému na 5 minut. Opravdu je nejlepší způsob nasadit náhubek venku a psa ihned zaměstnat aktivitami.

Náhubek je naprosto nezbytná pomůcka při procesu učení a při práci se psy, kteří mají sklony ke stresové, strachové, dominantní, zdrojové a jakékoliv jiné agresi. Pes **musí** totiž udělat chybu, aby se z ní skrze nás a ostatní psy poučil, a tyhle chyby by měly bez náhubku často fakt nepříjemné či dokonce vážné následky.

Pokud víte, že váš pes nezvládá situace, které denně zažívá bez agrese, náhubek mu prostě dejte. Nebo snad jezdíte bez povinného ručení a bezpečnostního pásu v autě? Nebo kouříte nad otevřeným kanystrem s benzínem?

Náhubek není selhání, náhubek je prevence a pojistka v jednom. Psi (a Bull plemena tuplem) koušou kvůli zdánlivým malichernostem. A pokud je nechcete od sebe rozdělovat ve rvačce kvůli chybě, či nepozornosti – tak náhubek to jistí.

Nejlépe se nám osvědčil Baskerville ultra 2. Lehký, funkční a drží i těm největším grázlíkům tam, kde má.

Hárání je citlivé období

V období hárání je pro smečku velmi důležité udržet integritu a ochránit si své intimní rodinné prostředí. Nováček by tak přišel ve chvíli, kdy by jej sice „kluci“ tolerovali, ale každou chvíli by mu připomněli, že nemá žádná práva, a hlídali by si jeho romantické, ale i otevřené sexuální projevy k „holkám“. „Holky“ by o jeho škemrání a úpornou snahu ani nestály. Byl by tak vlastně vyloučený na okraj smečky.

V tomto období by bylo pro smečku velmi obtížné pracovat každodenně s cizími psy, trpělivě je učit a být k nim tolerantní. My to přirozeně respektujeme, dáváme smečce prostor být sami sebou, mít rodinný klid a být stále pohromadě. Kluci jsou díky tomu krásně klidní – mají své holky stále pod dohledem. Pokud bychom naše holky odvedli za cizími psy na trénink, tak se Joey s Bouem zoufají a totéž naopak.

Není tedy pravdou, že by situace kolem hárání „holek“ ničemu nevadila, protože je to přirozené, a že se psi musí naučit respektovat pravidla, být klidní a podřízení. A že je to v neposlední řadě velká škola sebeovládání. Ano, je, a to i pro naše „kluky“, natož pro cizí psy, kteří by u nás byli na tréninku. Z těchto a dalších příčin tak nemůžeme trénovat jako obvykle. Není to možné. Naši psi nejsou roboti a fakticky ani našimi zaměstnanci, mají své city, svá práva a své potřeby, které musíme respektovat.

Kdo je u nás Alfa?

aneb ještě něco o naší smečce...

„Kdo je u vás Alfa?“

Tak tuto otázku jsme slyšeli nebo četli v souvislosti s naší velkou smečkou psů mnohokrát. Hned v závěsu také často slýcháváme a čteme, že když přivedeme nového psa domů, že *„ten je určitě budoucí Alfa, protože má **ten** pohled a je velkej a...“*

Pojďme se na to tedy podívat trochu podrobněji.

První věcí je samotná představa veřejnosti o tom, kdo je Alfa (Alfa samec), jak by se měl chovat, co Alfa dělá a jak ve smečce získává onu pozici. Veřejnost má představu jakéhosi drsníka psa, tvrdáka od pohledu, velkého (čím větší, tím víc Alfa, že jo). Dále to musí být takový ten despota, který to vše ovládá nekompromisně, všichni před ním sklopí hlavu, vše je jeho a vždy je po jeho.

No jo, ale taková je jen představa. Tady bychom vypíchlí trochu jednu drobnou souvislost. Lidstvo má odjakživa své legendy a pohádky o bozích, hrdinech a vůbec někom, kdo vládne silou a mocí. Možná i proto vznikla taková představa Alfa samce i v případě psů.

Jenže co když je to s tím Alfa samcem jinak?

U nás to zcela určitě je jinak. Jak jistě víte, psy ve smečce máme nekastrované, jsou **neustále** pohromadě, dělají **vše** spolu, jsou tam různé věkové kategorie, rodinná pouta a smečka je doplněna adoptovanými psy, máme celkem 4 feny (z nich Eliška je ještě štěndo) a 4 psy. Zmiňuji to proto, že to má významný vliv na další část textu.

Nebudeme chodit kolem horké kaše, na rovinu: tady u nás žádná Alfa není. Rozhodně ne v tom smyslu obvyklých lidských představ – tedy toho nadsamce. A pozor! - nejsem to ani já, ani Zuzka. Pointa *smečky* spočívá v jednotě, v hierarchii, vzájemném respektu a autoritě starších členů. V hierarchii smečky je na vrcholu nejstarší pár nebo nejstarší člen smečky. Ale ani ten není Alfa a ani ne Beta. Toto označení by evokovalo onoho „vládce“, což ani nejstarší psi nejsou. Jsou respektovaní, jsou vážení, jsou vzorem. A především proti nim mladší psi nejdou. Naopak starší psi se chodí nechávat opečovávat, přitulit se. Starší psiska mohou ostatní usměřňovat, aniž by si na ně mladší „otevřeli hubu“. Ale neznamená to, že starší psi ovládají vše ve smečce, zdroje potravy atd. Naopak, klidně štěňatům přenechají své jídlo nebo jeho část. Tedy toto jejich chování vylučuje představu toho Alfa samce, který vše ovládá silou. Jenže tím to nekončí. Tak, jak je nastavena hierarchie, od nejstarších po nejmladší, tak jsou nastaveny i jakési role. Ty má každý podle své povahy, životních zkušeností a také podle věku. Stává se však, že starší psiska přenechají některé věci mladým a sami se stáhnou dobrovolně bokem. A tím myslím konkrétně řešení některých situací, konfliktů s cizími psy, usměřňování nováčků apod. Přestože se těchto činností starší psiska

vzdají, nijak neklesne jejich postavení v hierarchii. Mají díky věku a zkušenostem přirozenou autoritu a úctu. Ale ani mladší psi, kteří přebírají část jejich rolí, se nestanou Alfa samci ani Alfa samicemi! A už vůbec si toto postavení nezískají násilím, prostě jim to starší přirozeně přenechají. Dobře, teď už asi chápete, že ta legendární Alfa nebude tak, jak si hodně lidí představuje.

Proč se ale psiska někdy rvou, kvůli čemu, když ne o vůdcovství?

Tak ještě se vrátím k tomu, jak jsme až do letošního roku měli sestavenou smečku. Tatík **Bou**, máma **Kimi** († 2024), jejich dvě dcery **Mia** a **Olí** – to byla základní rodina, vázaná pevnými rodinnými (genetickými) pouty. Tady vše fungovalo přirozeně, bez agrese. Sestry z jednoho vrhu spolu mají neskutečný vztah, jsou jako jedna a dělají vše vždy spolu. Svou mámu měly rády a tátu respektují.

Dále jsou tu adoptovaný **Joey**, ten má sklony k dominantní a majetnické agresi. A i když kvůli tomu v mládí tvrdě zkoušel Boua, vše jsme zvládli a dnes jeho nejlepší parťák a Boua má velmi rád, a mnohé se od něj naučil. Ale i přes dominantní a majetnickou agresi není Joey Alfa! Byť by to tak nezkušené oko mohlo vnímat. Ustoupil Kimi a i Bouovi, tedy starším psům. Přesto však částečně, díky své dominanci, ovládá dění ve smečce, především dohlíží na pořádek, dobré chování nováčků a na ochranu smečky. Je silně pro rodinu a chce mít respekt. Ale stejně není Alfa. Podobnou roli má Mia (dcera Kimi), tedy vychovatelka, přísný dohled nad nováčky, může ostatní přibrzdit, srovnat. Ale není Alfa. Tyto role před nimi zastávali starší psi, Kimi a Bou. Dondávna měli jiné role, byli klidní, učili trpělivosti, smířlivosti, učili nad věcmi přemýšlet, pracovali s bázlivými psy, pracovali krásně se štěnaty, byli zdrojem rozvahy, jistoty a klidu. Záměrně píšu v minulém čase, protože Kimička už dnes mezi námi není a obsazení rolí ve smečce se trochu změní. Pak tu máme drzého mladíka, adoptáka **Rocka** (křížence argentinské dogy a staforda), který přes to, že si chtěl několikrát věci získat agresí, tak nemá a nikdy nebude mít ambice jakkoliv vést dění ve smečce, a to je přitom největší pes tady u nás. Adoptovali jsme jej v jeho prvním roce života. A opět – arogance a drzost z něj nedělají Alfu a základ smečky ho několikrát důrazně usměrnil, než zjistil, že je rozumnější být v pohodě a respektovat všechny ostatní a přijmout své místo v hierarchii. **Zaya** je jedna z nejmladších členů smečky (od dvou měsíců věku u nás) a zatím jediné, co musí, je respektovat ostatní a chovat se slušně, s výjimkou Elišky, která se zařazením do smečky dostala v hierarchii smečky pod ní. Rozhodně dříve nebo později přebere plynule roli Mie, ale k tomu musí dospět, to se neděje silou. **Gino**, American Bully XL, hračička. Bude opravdu velký pes, asi největší ze smečky. Ale i přes jeho velice klidnou hlavu, přirozenou dominanci a budoucí masivní rozměry se z něj nestane Alfa. Opět až přijdou zkušenosti a věk, předá mu svou roli Joey, stejně jako ji Joeymu nedávno předal Bou. A nakonec **Eliška** – benjamínek, nejmladší a nejnovější člen naší velké rodinné smečky. Fenečka Labradora.

Už chápete?

Hlavní roli hrají kontinuita a hierarchie. Je to vše velmi daleko od té představy dominantního agresora, ovládajícího vše ve smečce, tedy od představy Alfa samce, jakého si pod tímto pojmem představuje většina lidí. Je to mnohem sofistikovanější, komplexnější, stejně jako lidská rodina. Jak troufalé srovnat lidi a psy, vidíte?

A teď k těm rvačkám. Psiska se rvou o něco nebo o někoho. A především – velmi často nemáte doma smečku, jako spíše skupinu různě posbíraných psů a tam rozhodně vzniká konkurenční prostředí a chybí ta kontinuita, učení, předávání zkušenosti.

Pak už stačí mít ve skupině dominantně agresivního psa, psa majetnického, neurotického atd., a o rvačky nebude nouze. Ale to že tam bude někdo někoho ovládat strachem z násilí z něj Alfu nedělá, je to jen ten největší grázl a šikanátor.

A takového by si – za normálních okolností –přirozená funkční smečka k sobě nepustila.

A ačkoli se tak tvářím, nejsem pro naši smečku „ten Alfa samec.“

Motto:

To, že dáváš psovi povely ještě neznamená, že jsi Šéf.

Kdo je Šéf aneb Šéf a velká zodpovědnost

„Ukažte mu, kdo je šéf! Ten největší a nejdrsnější šéf na světě...!“

Tak určitě... to vám tak pes bude žrát!

Nemůžete si hrát na Šéfa smečky, když jím fakticky nejste, když to neumíte nebo když tomu nedáte vše. Nebude to fungovat. Natož u Bullů. Psi mají stejně komplexní osobnost jako lidé. Milují, pečují, cítí, žárlí, radují se, smutní, ale i nesnáší, bojí se, nevěří. Cítí vše, co cítíme my. Tady v tomhle vás psi mají rychle přečteného. Rychle poznají, pokud si na šéfíka jen hrajete. Nestačí okolí tvrdit, že jste skvělý psovod, a přitom se doma po psech jen vozit – tohle nikdy nebude fungovat. Psi na tohle nehrají. Prostě vám nikdy nebudou věřit, pokud nebudete k sobě a k nim upřímní. Můžou vás poslouchat ze strachu, nebo proto, že ovládáte zdroje. Jasně, dělejte to tak, pokud to dělá dobře vašemu egu...ale!

Ego je sviňa... „já jsem přece Šéf!“

Víte, respekt vzbuzuje respekt. Řeknu to trochu drsně, na rovinu: pokud nebudete brát svého psa jako sobě rovného a nebudete se k němu chovat s úctou, respektem a láskou, můžete mít pocit, že jste Šéf, ale vždy budete jen arogantní opice. Někdo, koho ostatní trpí, protože nemají na výběr. A – někdy bohužel – i když jste debil, tak vás váš pes má trochu rád. Pes je takový. Dokonce i totálními idiotům, kteří mlátí doma psy za to, že něco rozkousali, něco provedli a počůrali, tak psi dokážou odpustit. Říkáme tomu syndrom týrané manželky. Těm také stačí malinká chvilka dobrého zacházení, a strpí další hrozné chování od svého partnera. Prostě pořád věří, že uvnitř sebe má i kousek dobra.

Jenže stejně jako v takovém toxickém vztahu bude zničená a ušlapaná osobnost manželky/partnerky, která sama sebe obviňuje z toho, že za chování svého muže může jen ona sama, tak stejně frustrovaný bude váš pes. Vyrobite si ze psa jen jeho stín, a jeho frustrace se projeví záhy jinde a jinak.

Pamatujte, že sami sobě si můžete dokazovat co chcete. Jenže – když žijete se psem – máte povinnost dokazovat právě svému psovi, že o něj stojíte, že s ním chcete komunikovat a že vám záleží na jeho potřebách a dobrém vzájemném vztahu. Když máte doopravdy rádi psy, nepotřebujete si nic dokazovat. Nepotřebujete nikomu dokazovat, že vás poslouchají, „protože musí“, nepotřebujete si skrze ně či prostřednictvím jejich výkonů zvedat svoje ego. A ani nemusíte nikomu ukazovat, jaký jste borec a že máte psa, který je „nejvíc“.

Když máte rádi psy, chcete, aby vás ten váš měl také rád. Nezáleží vám na jeho výkonech a výsledcích, ty jsou opravdu jen projekcí vašeho ega, záleží vám na jeho úsměvu a štěstí v očích. Snažíte se rozumět jeho potřebám, naslouchat a zajímat se o to, co cítí. Chcete s ním mluvit a chápat ho. Omluvíte se za svou chybu a nesnažíte se být za každou cenu „Šéf“. Stanete se nejlepším přítelem psa jen tehdy, když to sám pes uzná, a když si to u něj zasloužíte.

Tak se snažte, ať vás má váš pes doopravdy rád.

Když jsem psal, že u nás nemáme žádného Alfa samce, a že jím nejsem ani já a ani Zuzka, tak to ovšem neznamena, že by naše smečka byla zcela bez vedení. U každé organizované skupiny, ať lidské či ve zvířecí smečce, se poměrně záhy vyprofiluje určité hierarchické uspořádání a dojde k rozdělení jednotlivých rolí mezi členy skupiny. Je to přirozené a nezbytné, jinak by taková skupina neměla dlouhého trvání a zanikla by v chaosu. Jednou z těchto rolí je již zmíněný Šéf – ten, kdo vede smečku. První mezi rovnými.

Takže – kdo by měl vést smečku? No přeci právě jen vy, a nikdo jiný!

Když mluvím o tom, že máte být Šéfem své smečky, jakkoliv je velká, tak už si to po přečtení předchozího textu snad nikdo nebude spojovat s tím, že se bude nějak nadřazovat nebo si něco dokazovat, a že bude smečku vést prostřednictvím výhrůžek a trestů. To by byl opravdu velký omyl, to byste byli špatnými Šéfy, takového nechcete mít ani vy sami v práci. Takovým pseudo „šéfem“ nechcete být ani vy sami. Nechcete být ani jako někdo jiný: jako ten cvičitel, jako ten Ruda, jako ten César, jako tamta paní, co má super vycvičené kolie. Když chcete být Šéfem a mít to tzv. v malíku, musíte být sami sebou. Upřímně a doopravdy. Ne jako někdo jiný. Takového vás pes chce mít.

Mít psa za parťáka je velká zodpovědnost. On je na vás plně závislý. Nejlepší je, že nemá žádné tabulky, žádná velká očekávání, prostě jen čeká na každou akci, na každý kontakt s vámi a každou možnost spolu něco zažít. On je ideální člen teamu, chce totiž spolupracovat. No a ta vaše zodpovědnost je právě za to vše. To je totiž role Šéfa: být ten zodpovědný, který rozhoduje a určuje, a koho pes přirozeně následuje. Jenže když nejste Šéfem, pes nemá koho následovat a jde si svou vlastní cestou.

Ale budme upřímní, je velice těžké být perfektním Šéfem. Jenže to je právě ta výzva. Převzít zodpovědnost za svou roli a vše se naučit. Nikdo se nerodí jako šéf. Každý si musí šéfovský post získat, vydobýt a naučit se vše potřebné. Dobrý Šéf se nikdy nepřestane učit a přizpůsobovat, protože každý jeden pes je jedinečný. Stejně jako každý jeden Šéf. Takže buďte sami sebou a buďte svému psovi takovým Šéfem, jakého byste chtěli mít i vy sami.

Pro někoho nepředstavitelná věc. Pro jiného něco nepochopitelného. Pro nás jen to, že si ve vztahu se psy nehráme na něco víc, než jsou oni. Budování vztahu se psem je jako chůze do schodů. Pokaždé, když zdoláte jeden schod jste blíže k cíli. A pokud do cíle chcete někdy dojít, cesta vede pouze nahoru.

Motto:

Že prý se povel říká jen jednou – tak určitě... jenže většina Bullů o tomhle pravidle nikdy neslyšela, tak jim nesmíte mít za zlé, že na to občas kašlou. Jo – a až jim to pravidlo budete říkat, tak jim to nezapomeňte zopakovat vícekrát. Pro jistotu. Zase budou dělat, že neslyší a že zrovna nemusí. Aneb – říkej Bullovi povel jen jednou a moc daleko se nedostaneš.

O vzájemné komunikaci

Hafani občas lidem nerozumí a lidé nerozumí psům, nerozumí jejich psí řeči – psí komunikaci, signálům. Snaží se, chtějí se domluvit, ale občas to nějak nejde.

Psi se nerodí s tím, že chápou co jim říkáte, jak se chováte, proč něco nějak děláte, proč nějak reagujete atd. Opravdu silné a časté je to v případě, kdy si adoptujete polodivokého psa někde z „osady“ apod. Počítejte s tím, že i když byste rozuměli psům, tak v takovém případě rozhodně pes nebude rozumět spoustě věcí ve vašem lidském světě a nastanou problémy. Totéž platí pro psy, kteří žili několik let jen v kotcích, v uzavřených areálech atd.

Nakonec to ale platí i pro mnoho psů, kteří žijí v domácnostech s lidmi, kteří je však mají jen jako doplněk nebo náhražku mezilidských vztahů. Tam také často narazíte na jejich „problémové chování.“ Nejčastěji proto, že tyto psi nerozumí lidskému chování a tak se s řadou situací popasují „po svém“.

Každá mince má dvě strany, proto se pes obvykle rychle stabilizuje tam, kde s ním lidé umí „mluvit“ a kde mu umí ukázat co a jak se dělá nebo nedělá v lidském světě. Prostě v prostředí, kde může lidskou komunikaci chápat.

Hafani jsou citlivé duše, a proto nesou naše negativní emoce a reakce těžce. Takže pokud se zlobíme, že něco neumí nebo nechápe, tak jim vlastně ubližujeme na duši.

Slova, emoce, lidé a psi

Ze zkušenosti z mnoha let tréninků a konzultací s lidmi jsme zjistili, že lidé mají jeden „malinký“ problém v komunikaci se psy – jsou příliš fixovaní na slova a jejich význam.

Pro složitou mezilidskou komunikaci, plnou vyjadřování nápadů, myšlenek, konkrétních i abstraktních pojmů je to základ. Slova jsou kódy pro představy a představy potom „tvoří“ činy.

Oproti tomu psi mají komunikaci mezi sebou pochopitelně beze slov. Vystačí si s vyjadřováním emocí pomocí široké škály neartikulovaných zvuků a řeči těla.

My lidé se rádi chlubíme svou inteligencí, svou vynalézavostí a schopností učit se. Umíme tvořit a část populace se cítí být nadřazena nade vše živé. V kontrastu s tím je pak úsměvné pozorovat, jak se my, nadřazený super inteligentní druh, snažíme komunikovat se psem jako s člověkem. Mluvíme na něj často ve větách, věci mu vysvětlujeme a naivně a nadutě si myslíme, že pes našim slovům rozumí. Namísto toho, abychom se my, jako ti chytřejší, naučili jednodušší a primitivnější psí „emoční“ komunikaci, tak se snažíme naučit psa náš jazyk, naše způsoby komunikace. A když neuspějeme, nabízíme psovi dárky a odměny a snažíme se tím naši komunikaci zlepšit.

Není to z naší strany opět jen a jen důkaz pošetilé nadřazenosti, schovaný za takzvanou inteligenci a pocit vlastní důležitosti?

Ať tak či onak, z našich zkušeností získaných za roky života mezi psy a při práci s lidmi a jejich psy, jsme došli k prostému poznatku. My se jako ten „inteligentnější“ druh máme jednoduše snažit naučit psí „řeč“, psí „myšlení“, psí chápání světa, protože pro ně je ten náš svět příliš složitý. Je nad jejich možnosti a chápání.

Prosím přestaňte spoléhat v komunikaci se psy na **slova a jejich významy**. Na věty, na vysvětlování a mluvení.

Naučte se prakticky nemluvit a vyjadřujte své emoce a pocity, dejte si záležet na intonaci a omezte slova v komunikaci se psem na jednoslovné povely a gesta. Tomu pes dobře rozumí, to je nejbližší jeho vlastní komunikaci.

Opravdu nemůžete očekávat, že pes, který je na jiné duševní úrovni než lidé, se naučí náš složitý jazyk a komunikaci. Dokažte tedy, že jste vy ti inteligentnější a zvládněte se naučit jejich komunikaci, třeba od zkušených lidí, z videí, z knih, nebo pozorováním. Přátelé, uče se psí řeč, jak mluvit se psy po psím, to jediné vám zajistí opravdu funkční vztah se psem a jeho spokojenost a oddanost. To jediné dává smysl. My, moudřejší, se musíme pokorně naučit řeč těch na jiné úrovni bytí. Potom budete mít psa, se kterým si budete doopravdy rozumět i beze slov. Ale stát se v tomto případě „rodilým mluvčím“ vyžaduje žít zcela mezi psy, tak jako se francouzštinu naučíte skvěle až mezi Francouzi.

Většině lidí na tréninku velmi omezíme mluvení a učíme je používat tu přirozenější a jednodušší stránku jejich bytí – emoční, klidnou a srozumitelnou komunikaci pro jejich psy. Nejhorší problémy totiž vždy pramení z toho, že si lidé a psi nerozumí. Lidé totiž berou psi jako lidi a psi neví, jak brát lidský svět.

Jedno je ale jisté: nestačí, aby se snažila jen jedna strana. Aby si lidé a psi rozuměli, chce to, aby se obě strany naučily chápat a rozumět světu toho druhého. A aby pes porozuměl nám a našemu světu a naučil se v něm být (žít), tak jej musíme na této cestě provázet – trpělivě, klidně a s láskou. Uvidíte, že to bude fungovat.

Vždy, když přivádíme nové psy do smečky, tak velmi pečlivě sledujeme jejich reakce, chování, mimiku a vyjadřování emocí. Díky tomuto pozorování snadno zjistíme, s jakým psem máme čest. Tedy jak komunikuje, jakou má míru stresu, hranici reaktivity a především empatii. Vše je totiž u psů o pocitech a emocích. Pokud se oprostíte od toho, že pes musí jen perfektně sloužit člověku, začnete si uvědomovat to, že jste to vy, kdo se musí naučit psí řeč. Pokud žijete více mezi psy než s lidmi, donutí vás to

prakticky samo. Je to stejný princip, jako když se snadněji a rychleji naučíte řeč a zvyky cizí země, pokud v ní žijete. Prostě se přirozeně učíte to, co kolem sebe vidíte, slyšíte, cítíte a vnímáte.

Všichni mluví o řeči těla psů, jako o hlavním nástroji čtení toho, co pes vyjadřuje. Jenže ta hlavní část spočívá v tom, že pes tím vyjadřuje **emoce**. To, co pes cítí uvnitř, vyjadřuje a vyzařuje navenek. Klíčové je slovo **vyzařuje**.

Stejně jako nemůžete vidět třeba infrazářením, gama paprsky či zvukovou vlnu, nemůžete vidět ani to, co pes vyzařuje, když něco cítí. Nezbyvá tedy než si přiznat, že pokud pes něco cítí, je to především určitá forma energie, která ovládá jeho tělo (navenek řeč těla). A tu můžeme opět **pouze vnímat**, ne vidět. Pokud se teď a tady šklebíte, že jsou to kraviny, tuplem si to dostudujte...

Znamená to, že je to další komunikační kanál, vedle zvukového, vizuálního ale i pachového, či hmatového. Všude tam, kde proudí souběžně **energie**, která věci dává do pohybu, ji můžete cítit.

Pokud bych to měl trochu dovysvětlit, nejlépe bych to demonstroval na příkladu:

*vstoupíte do místnosti a okamžitě se na vás nalepí její atmosféra. A pokud tam sedí člověk, který něco řekne či udělá vůči vám, okamžitě z něj **máte nějaký pocit**, něco cítíte. A to je ve skutečnosti ono – energie. Vedle někoho se cítíte skvěle, vedle někoho nepříjemně a někdo z vás doslova vysává energii.*

Tato schopnost vcítit se do ostatních se zjednodušuje a označuje jako empatie. Víceméně nic nového pod sluncem.

Co je ale fajn je to, že u psů to mezi psy i vůči lidem funguje stejně.

Problém je v tom, že celý soubor vizuálních, zvukových a hmatových komunikačních prvků se dost liší od vyjadřování člověka. To si musíte holt nastudovat, nakoukat.

Zkratka k cíli neexistuje, stejně jako u učení, třeba italštiny. A i tady bych zdůraznil, že psaní a čtení italštiny z vás ještě Itala neudělá. Itala z vás udělá především způsob vyjadřování emocí a potřeb a přizpůsobení se jejich myšlení, zvykům a hodnotám.

No a v tomto je pes podobný a velmi přímočarý. Vyjadřuje emoce a pocity čitelně, a především vyzařuje obvykle více energie než člověk.

K tomu, abyste se psem mohli plnohodnotně komunikovat, se musíte nejen učit jejich řeč těla, ale také se spoléhat na to, co z něj cítíte. Pomůže vám to být při komunikaci klidnými, soustředěnými jen na psa a naučit se správně používat oční kontakt. Ten je významným pomocníkem ve čtení energie, pocitů a emocí psa. Nemusím zdůrazňovat, že pes má celou škálu pocitů různé intenzity, stejně jako my lidé, nejen smutný/šťastný.

Pokud chcete mít psa jako partnera pro každodenní aktivity, nespolehejte tedy na primitivní komunikaci skrze zdroje. Je to jen čtvrtka toho, co pes umí, cítí, vyjadřuje, potřebuje a chce.

Naučte se vnímat co pes cítí, jakou energii má a pracovat s tím. A co víc, naučte se přiměřeně vyjadřovat vůči psovi svou energií – to co cítíte vy. Učte se prostě od psa, jak být více zvíře. Cítit emoce opravdově, vyjadřovat se jednoduše a přímočaře. Tady si prostě přiznejme, že je opravdu jednodušší a smysluplnější, když se člověk přizpůsobí psovi než učit psa lidské řeči.

Ne, neznamená to, že se z vás stane pes. Budete vždy jen člověk, který ostatním může tlumočit, co psi „říkají“ tím, co dělají a jak myslí. Ale co je důležitější, pro psy se stanete někým, s kým mohou „mluvit“. Díky tomu, že si uvědomujete, že pes zde není pro nás, ale s námi, můžete s pokorou vnímat jejich svět. Toho si psi vždy všimnou a pokud se učíte jejich „řeč“, budou vám vděční, že jim rozumíte a budete mít jejich respekt a přátelství. To je vždy nadřazeno pouhému ovládnutí zdrojů. Je to pevné pouto.

Abyste mohli mluvit se psy, je ale nutná jedna věc. Projevit jim vždy respekt. To je u většiny lidí bohužel větší problém, než se zdá. Neumí projevit respekt ani jiným lidem, tedy svému druhu. Jak by tedy zvládli respektovat jiný živočišný druh?

Dnes už se ví, že komunikace s jiným živočišným druhem není o ovládnutí zdrojů a už vůbec ne o tom, že můžeme se psem „komunikovat“ tím, že máme v držení něco, co pes chce. Bylo by to stejně pošetilé, jako když si kolonizátoři mysleli, že když dají indiánům tretky, tak že si je tím získali. A stejně jako kolonizátoři nerozuměli zvyklostem a chování domorodých kmenů protože se cítili nadřazeni, je pošetilé myslet si, že psovi rozumím a mám od něj vše, když jen ovládám něco, co on chce. Abyste mu porozuměli a pes vás bral jako svého nejlepšího přítele, musíte respektovat jeho potřeby, řeč a zvyklosti.

Tady je ale další omezení. Vyžaduje to nejen soustředění, chuť poznávat a učit se, ale především talent. Cit pro věc.

Když on se na mě tak hezky kouká...

Co se týče komunikace se psy u nás, díváme se jim hodně do očí. Ono v očích (nejen) nových psů celkem spolehlivě a hned poznáme, s kým máme tu čest. Zračí se v nich intelekt, bystrost, sebedůvěra, ale i emoce, strach, obavy, nezáměr, arogance, mnoho dalšího – stačí se do nich upřímně, ale ne upřeně (!), dívat.

To stejné – díky tomuto přístupu – s námi dělají psi. Mají o nás zájem. Koukají, jak se cítíme, co máme v očích a ve tváři.

Nepraktikujeme žádné povely „*očičko*, *kuk*, *check*“ a **nikdy** si nekupujeme oční kontakt odměnami – to by bylo jen plnění povinnosti a úkolu ze strany psa. Místo toho trpělivě a pomalu učíme psa, že mít o druhého zájem a komunikovat s ním je normální, protože jsme tým a spolupráce je vědomá, přirozená – stejně tak oční kontakt.

Mimochodem, i lidem na tréninku ukazují (a dokazují) že pes na vás začne koukat, až pokud si to zasloužíte tím, jak umíte vést, řešit situace. Také proto, že jste pro něj

zajímaví ne tím, co držíte v ruce, ale tím, jací jste, jak se chováte, jak berete samotného psa a jak komunikujete. Nebo třeba i proto že se vás „jen ptá“ co dál, co dělat v této situaci, jak ji řešit.

Na závěr jen detail. Nechtějte po psech, aby na vás zírali v kuse jako na *show insta videích* se psy s „*frakturou krční páteře*“. Není to reálné a nedává to smysl. V běžném životě vás pes vnímá i ušima, pachem, pomocí doteků atd. - oči jsou jen jednou z možností. Podstatné však je, aby vás vnímal a jak nakombinujete komunikační kanály a v jaké situaci, už je jen na vás. Nezapomeňte ale na to, že aby se pes naučil na vás soustředit a používat oči ke komunikaci, **musíte** totéž dělat vy – tedy dívat se na něj, jemu do očí a soustředit se plně na něj. Bez toho to nikdy nepůjde.

A pokud váš pes o vás nemá zájem, neptejte se, čím si ho koupit, ale co dělat jinak, jak komunikovat, jak se chovat, abyste v jeho očích stoupli a byli zajímaví vy sami.

O psím ocásku

Ocas je pro psa důležitý komunikační nástroj, vyjadřující jeho postavení vůči ostatním psům a lidem ve smečce. Jeho poloha, tvar a pohyb signalizuje emoce (náladu), psychický stav a energii psa a společně s dalšími tělesnými projevy jím pes upozorňuje své okolí na svůj aktuální psychický stav a na své úmysly.

Ocas je pro psa důležitý komunikační nástroj, stejně tak, jako psí uši!

A tady v praxi často narážíme na názorový problém, týkající se kupírování ocasu a/nebo uší psa (kupírováním uší se rozumí kosmetický zákrok na obou stranách hlavy zvířete, v jehož důsledku dochází v podobném tvaru ke ztrátě ušního boltce, a tím ke změně vzhledu zvířete).

Zatímco **kupírování psích ocasů není zákonem** č. 246/1992 Sb. na ochranu zvířat proti týrání **zakázáno**, tak **kupírování uší je tímto zákonem naopak výslovně zakázáno** – viz ustanovení § 4, odst. 1, písm. g): „*Za týrání se považuje provádět nebo nechat provést chirurgické zákroky za účelem změny vzhledu nebo jiných vlastností zvířete, a to i v případě, že by uvedené zákroky byly provedeny za použití prostředků pro celkové nebo místní znecitlivění, prostředků snižujících bolest nebo jiných metod, nejde-li o případy uvedené v § 7 odst. 3 a 4) zákona, zejména: 1. kupírovat uši ...(...)*“

O kupírování uší nebudu dále diskutovat, náš postoj k problematice je členům skupiny dostatečně znám.

O kupírování ocasu si ale řekněme trochu více.

Stanley Coren, profesor psychologie a autor knihy *Co má pes na jazyku*¹ (a mnohých dalších) uvádí, že byl účastníkem studie, sledující chování psů, při které bylo sledováno chování psů pobíhajících ve vyhrazené části městského parku bez vodítka. Z celkového počtu 431 setkání psů proběhlo 382 klasickým způsobem, bez projevu jakékoli agrese ze strany psů. 49 setkání psů obsahovalo prvky agrese. Po určité redukci vzorku psů vědci konstatovali, že v 53 % byli účastníky agresivních setkání psi s kupírovaným ocasem a ve 24 % psi s normálně rostlým nebo jen mírně zkráceným ocasem. Stanley Coren konstatuje, že psi se zkráceným ocasem se dvakrát častěji účastní těchto šarvátek než psi s ocasem v přirozené délce. Zároveň konstatuje, že:

„Jednou z příčin, i když ne hlavních, může být nezřetelnost nebo nepřítomnost signálů ocasem, které bývají mírumilovné a brání konfrontaci.“ (str. 154)

Je tedy zřejmé, že psi ke správné komunikaci ocas potřebují. A nejen to, potřebují je i z ryze praktických důvodů, resp. z důvodů anatomických, souvisejících s jejich pohybem. Pes totiž při běhu pohybem ocasu vyrovnává své těžiště a chrání tak svoji páteř před přetěžováním.

Kupírovat, či nekupírovat psovi ocas?

Konečné rozhodnutí je na majiteli psa a důvody, zda ano či ne, si musí zvážit každý sám, event. po poradě se svým veterinářem.

Mnoho lidí tápe v tom, jak se v signálech psího ocasu orientovat.

Tak tady je malá nápověda v bodech:

- uvolněný ocas, klidný pohyb do stran jakoby vlnění celého psa – uvolněný pes, příjemně naladěný,
- svěšený ocas dolů, kmitání rychleji – nejistota, konejší protějšek, submise,
- svěšený ocas dolů, mezi nohy, kmitající jen špička, skrčené tělo psa – strach, obavy, nervozita,
- ocas zvednutý, pevný jako prut, bez pohybu – vysoký stupeň napětí, riziko okamžité akce,
- ocas nahoru, rychlejší kmitání, tělo vzprímené, hrud' vyprsená, hlava nahoru – vzrušený pes, ale může to přepnout do akce, ať už hry či agrese,
- ocas vztyčený, kmitá jen špička, pes ztuhlý – nervozita, napětí.

Vždy sledujte kontext situace a celé nastavení těla, hlavy, uší, zvukových projevů. Ocásek je jen jeden komunikační nástroj z celé řady, nelze ho odtrhnout od zbytku!

¹ Stanley Coren, *Co má pes na jazyku*, Euromediagroup k.s., Praha 2001, str. 154

Není nad ranní upřímnou „pusinu“ od psa

Věděli jste, že když vám pes olízne obličej, je to projev toho, že vás považuje za přítele, že vás respektuje a má vás rád?

Takže i takovým způsobem s vámi pes může komunikovat. Může to být současně i vyjádření submise vůči vám, záleží na kontextu situace. Stejně jako si takto psi mezi sebou projevují náklonost, tak to dělají vůči nám. Pokud psovi nikdy nedovolíte, aby vám oblízl ruce či nohy a odtažitě ho odstrkujete, je to stejné, jako kdybyste mu řekli že mu nevěříte, nebo že není váš důvěrný přítel. Pokud mu ale dovolíte o vás pečovat, má to pozitivní vliv na váš vztah se psem.

Psí sliny obsahují enzym lysozym, který celkem účinně likviduje bakterie a viry, ale nejsou zrovna sterilní, tak to s těmi pusinkami zase nepřehánějte a nenechte si olizovat ani odřeniny a čerstvé rány, byť by vám to chtěl pes jako svému příteli opečovat sebevíc.

Poruchy chování a sociální komunikace. Existují psi autisté?

Víte, setkáváme se poměrně často se psy, kteří jsou v chování velmi jiní než běžní psi a pracuje se s nimi obtížně. Často je spojují společné prvky, rysy v chování, reakce na podněty. Trpí úzkostí, panickými atakami, strachem a složitě se vyrovnávají s vjemy z okolí, a i s jinak běžnými situacemi. Po dlouhé době pozorování jsme došli k závěru, že i mezi psy jsou psi autisté, resp. jsou mezi nimi psi, kteří mají velice podobné i shodné symptomy, jako se projevují u dětí s poruchou autistického spektra (zejména s poruchou smyslového vnímání). U dětí spektrum postižení může sahát od těžkého až po sotva rozpoznatelné „jiné“ chování. Je možné, že dítě bude mít běžné nadání, ale také že bude vysoce talentované nebo naopak mentálně postižené. Shodou okolností máme občas možnost o této problematice hovořit s vychovateli, asistenty a učiteli dětí se speciálními potřebami, takže je to porovnání s chováním psů snadné.

Pojďme se podívat na to, co takové hafany se speciálními potřebami spojuje:

- **mají problém s komunikací a interakcí s ostatními** – špatně vnímají signály ostatních psů, chybí jim správné vyhodnocování přiměřenosti vlastního chování vůči nim, nejsou schopni se poučit a opakují v komunikaci stejné chyby,
- **jsou nedostateční nebo nepřiměřeně aktivní v sociálním kontaktu** – straní se ostatních psů, jsou v jejich blízkosti nesví, snaží se odejít, skrýt se, v kontaktní vzdálenosti buď zmrznou, nebo je zachvátí panika, stres či agrese,
- **chybějící nebo slabý oční kontakt** – neudrží oční kontakt se psy, vyhýbají se mu, může platit i pro komunikaci s lidmi,
- **nemají zájem o sdílení aktivit, společnou hru** – raději dělají něco sami, nezvládají přiměřenost ve hře, neumí si hrát s hračkami s ostatními psy,

- **trpí záchvaty vzteku a jsou tvrdohlaví** – mohou mít při vybočení z komfortní zóny nebo při tlaku či změně rituálů záchvaty agrese, zatvrdnou a odmítnou spolupracovat,
- **inklinují ke stereotypním hrám** – upnou se na jednu činnost, kterou chtějí dokola opakovat, jsou fixováni na oblíbenou hračku i např. hodinu, kdy se hra opakuje,
- **mají sklony k úzce specifickým činnostem**, naučí se rychle a snadno některé věci a dělají je velmi dobře, přesto u jiných nejsou schopni významnějšího pokroku,
- **jsou zvýšeně úzkostliví** ve společenských situacích, či v situacích, kde je mnoho vjemů, mají sklony k závislostem a jsou silně fixováni na objekty či lidi.

V praxi to znamená, že život s takovým psem je obtížný a je třeba mít na paměti, že dlouhodobě je třeba udržovat systematický, klidný a předvídatelný přístup, při kterém je kladen důraz na minimum porušování rituálů. Důležité je nezatěžovat psa stresem a zbytečným tlakem.

On se totiž bude na oko psí „autík“ tvářit, že něco (z donucení) zvládl, ale také to nakonec může u něj způsobit dlouhodobé trauma.

Psí autisté v praxi lpí na rituálech a stabilitě mnohem více než běžní psi. Může je vykolet i drobná změna. Např. přestěhování nábytku, či změna v obvyklé trase procházky, dokonce i změna ve vašem přístupu k němu. Dále se u nich mohou projevovat sklony k nechápání signálů, vysílaných ostatními psy v situacích, při kterých dojde k vizuálnímu kontaktu či k blízkému setkání s jinými psy. Pes autista v tu chvíli reaguje panikou, úzkostí i vztekem.

Další problematické situace vznikají tam, kde dojde k velkému zatížení psích smyslů vjemy, resp. k jejich přetížení, kdy pes nedokáže zpracovat situace, se kterými by si normální pes poradil. Např. v davu lidí, při hluku, probíhajících hlučných oslavách, v přítomnosti mnoha psů, při provozu hlučných strojů apod. U psa autisty dojde k záchvatu paniky, extrémnímu stresu, hyperventilaci, pokusům o útěk, ukrytí se, ale i k agresi. Nechce se na místo incidentu vracet po delší dobu a jímá ho panika při pocitu, že by tam musel jít. Pes se pak s traumatem vyrovnává velmi dlouho, v řádu hodin i dnů, a potřebuje velmi systematickou péči majitele.

Tlak a tvrdost v takových situacích, kdy psí autista propadne úzkostí, záchvatu, stresu apod. vše vyřeší jen zdánlivě, ba naopak, většinou vše okamžitě zhorší! Pes se možná ze strachu z možného trestu podřídí, ale skryté trauma u něj jen prohloubíme a je 100% jisté že se s ním bude opakovaně potýkat a „zacyklí“ se.

Pokud se budeme bavit o správném přístupu, tak pro psíka, která trpí těmito poruchami chování a sociální komunikace, a která se nedokáže snadno vyrovnávat s opuštěním komfortní zóny, změnami rituálů, stresem či tlakem, tak u nich je zcela zásadní trpělivost a vyrovnání se s tím „že prostě je takový“. Pes se bude učit věci mnohem déle než „normální“ pes. Vždy bude dosahovat nižších cílů, a to platí zejména pro zvládání i běžných situací, v rámci sociální interakce, při zvládání strachu apod. Tedy bude limitován. Přesto je možné systematickou a trpělivou péčí psa celkem hezky stabilizovat a zlepšovat, jen to zabere mnohem více času. Psí „autíci“ se při správném

vedení a v komfortním, bezpečném prostředí, dokážou velmi radovat z her s vámi, z vaší přítomnosti a vaší lásku významně a nekomplikovaně vrací. Není tedy důvod je vyřadit ze života. Proto –pokud máte podezření, že pes splňuje významně více znaků z výše uvedených – aplikujte velmi trpělivý a vyrovnaný přístup, kterým ho po malých krůčcích a s pochopením provedete běžnými situacemi. Buť budou pokroky pomalé, budou.

Ne náhodou se setkáváme často s těmito rysy u „staffbulíků“. U takových psů (platí ale i pro jakéhokoli jiné plemeno) velmi kriticky zvažte chov, nese to s sebou významnou pravděpodobnost, že gen předají dál. Opravdu je třeba dbát na celkovou vyváženost osobnostních rysů psa, komunikační dovednosti, stabilitu a odolnost na stres v chovu. Milé oči, úsměv a radostné chvíle často u psa nevyváží jeho zbytek života ve stresu, strachu a úzkostech z běžných situací. Nekonečná trpělivost majitelů a speciální přístup pak, přes všechno odhodlání, vyčerpávají energii a ubírají majitelům takových psů možnost, jak prožívat se svým parťákem vše naplno a bez starostí.

Psích autistů je v populaci psů velmi malé procento. A také není možné svého psa označit za „autistu“ jen proto, že není takový, jak jsme jej chtěli mít nebo že něco nejde podle našich představ.

Posouzení nechte na někom, kdo má zkušenosti se stovkami psů a zabývá se analýzou psího chování a jejich reakcemi.

Poznámky:

- z tréninků víme, že komu nejde dobře komunikace s lidmi, bude u psů tápat o to víc. Proto se bohužel velké množství majitelů psů spoléhá pouze na systém odměn,
- vtipné je, že v dávné minulosti by vás za tvrzení, že má pes duši, stejné pocity a emoce jako lidé, upálili jako kacíře.

Motto:

Ve vztahu ke psům je obrovský rozdíl mezi tím být nadřizený nebo nadřazený. Nadřazený je člověk, který pohlíží na psa jako na něco méněcenného, jako na svůj majetek. Ale nadřizený je ten, kdo si uvědomuje své postavení, zodpovědně vede a učí psa ve všech životních situacích, a přitom sám ví, že není ničím více ani ničím méně, než je pes.

O „psích lidech“

Stejně tak, jako každý nemá buňky na jazyky, na matiku či astrofyziku, tak ne každý se dokáže stát – jak my říkáme – „psím člověkem“.

Představte si, že s pokaženým autem přijedete do profesionálního, naleštěného servisu. Jednáte s příjemným, vyškoleným a dobře oblečeným servisákem, který vám dá přednášku a do ruky pár brožurek s popisem, jak se opravuje vzniklá závada, na auto se ani nepodívá, vy zaplatíte balík, poděkujete a nijak vám to vlastně nepomohlo.

Divné že? Jen hlupák by za to platil, vidíte.

Nebo si představte, že dojedete do obyčejného servisu a chlapík v ušmudlaných montérkách převezme vaše auto, projede ho, vyzkouší, vysvětlí co a jak, vezme věci do rukou, opraví ho, a ještě vám ukáže, jak se máte o své auto starat, abyste mechanika nepotřebovali. Zaplatíte férovou cenu a jedete spokojeni domů.

Tak úplně stejně to často funguje ve světě trenérů psů. Pokud trenér vašeho psa ani nevezme do ruky a omílá jen prázdné fráze a všeobecné poučky, tak se otočte a odejděte. Pokud se ani pořádně neseznámí se psem a nevyzkouší ho, neptá se na nic, tak opravdu rychle pryč odsud.

Stejně jako kdekoliv jinde, máte právo si sami vybrat. Buď „oblbování a natahování“ nebo skutečnou a individuální práci se psem.

Například u nás – a teď to opravdu není o té pověstné sebechvále, která smrdí – každý nový pes rychle zjistí, že je v prostředí, kde mu všichni rozumí, ve kterém se může cítit přirozeně, bezpečně a být sám sebou. Že je na místě, které je jen o psech a pro psy.

Mnoho psů se zde chová jinak než ve svém domácím prostředí, spolupracují, jsou klidnější a uvolněnější. Prosím, neptejte se proč, a jednoduše přijměte fakt, že vše, co jsme napsali výše a co bude napsáno dále, hraje zásadní roli. U nás nebereme psy jako majetek a moderní otroky svých ambicí a potřeb. Nejsou to pro nás ani „čoklové“.

Psiska sem k nám jezdí na pobyty. Ale stejně jako se různí důvody, proč k nám jezdí, tak stejně tak se liší přístup, který k nim musíme zvolit. Bojínci a stresari dostanou

citlivý a trpělivý přístup. Pohodáři mají klídek a učí se zlehka. Psiska, co sem jezdí pravidelně mají prostě dovču s přáteli. No a pak jsou tu delikventi, agresoři, prevíti a rozmazlenci, co si zvykli poroučet a ovládat své okolí. Tak ti mají vojnu. Líbí – nelíbí, je to třeba. Každému jeho metr.

Jo a ještě maličkost, smečka psů u nás psí hosty nesrovnává. Pomáhá nám, ví co dělat s jakou povahou, jak pracovat se psy, kteří se bojí, jak s prevíty, jak s pohodáři, ale nikdy nikoho nesrovnávají. To musíme udělat my se Zuzkou.

A co pro to, aby vše fungovalo tak, jak má, děláme?

Nejdříve si co nejrychleji vybudujeme vzájemnou důvěru se psím hostem. Dobrý vztah budeme potřebovat k tomu, aby se od nás nechal provádět stresovými situacemi. To je obvykle otázka „nultého“ dne, tedy dne příjezdu k nám. Oťukáme se vzájemně, a zjistíme, jak na co reaguje, a jak spolupracuje a vnímá nás, naše psy a okolí.

Druhý den se se smečkou seznamuje obvykle z bezpečí klece. Smečka už zkušeně zaujme postoj, který zrcadlí chování psa. Prakticky se dá říct, že s nimi bude přes mříže komunikovat, dokud sám nepochopí, že po zlém to nepůjde. Že nemá smysl být ani ustrašený, ani zastrašovat, a ani se uzavírat do sebe. My lidé s ním v tuto dobu komunikujeme minimálně, právě proto, aby sám musel začít „mluvit“ se psy a nebyl fixován jen na lidi a nečekal, kdy ho přijdeme „vysvobodit“. Pes se postupně uvolňuje a v určitém okamžiku přichází chvíle, kdy může relativně bezpečně opustit klec a jít mezi psy napřímo, a absolvovat trénink na volné ploše a mezi psy. Hlídáme jeho chování a přiměřeně je korigujeme pouze tehdy, pokud je to nutné. Takto ho během dne se smečkou venčíme opakovaně, dokud se neujistíme, že chápe, jak se mezi psy pohybovat a nezpůsobit konflikt. Potom už je to jen otázka chvíle a může být úplně zapojen do smečkových aktivit – do venčení, vycházky, tréninku.

Pes dostává tolik času, kolik potřebuje, a my ho jen v určitých situacích buď podpoříme nebo rychle zasáhneme, pokud dojde k prudké eskalaci agrese a napětí. Postup se liší v detailech a potřebném čase, podle povahy a chování psa. Ve výjimečných případech můžeme pobyt v kleci přeskóčit a přistoupíme k seznamování napřímo (to už jste v pár videích ve skupině na FB viděli).

Náš přístup je na hony vzdálený těm pseudo přístupům, které jsou dnes trendy, ale jsou naprosto vzdálené psí přirozenosti. Mnoho „trenérek“ se hrouť z toho, že (řízeně) „vypustíme“ X psů vůči jednomu z nich, z toho, že neodvádíme pozornost psa pamlskem, nehustíme do psa povely a nesnažíme se ho pořád chválit atd.

U nás je důležitý klid, trpělivost, napomenutí při chybě a poskytnutí další šance. Bez zbytečných slov a opravdu bez chválení, bez emocí. Dělali jsme to už snad 1000krát a už dávno víme, co je (díky životu ve smečce psů) přirozené a co ne. Na základě našich zkušeností to děláme tak, jak to děláme, a ono to dobře funguje. Stojí to jen čas, trpělivost, znalost psí komunikace a důvěru ve vlastní smečku, bez které by to nešlo. Výborně lze tento přístup aplikovat u mnoha různých psích povah a neduhů a rehabilitovat tak psy, kteří to potřebují. Často je to i jediný způsob, jak jim pomoci.

Být ve smečce a cítit se její součástí je pro psy přirozená věc, a pomáhá jim to k vyrovnanosti, sebedůvěře a k lepší komunikaci. Nesnažte se psy pouze ovládat, snažte se je pochopit. Oni vám budou velmi vděční.

Zeptejte se sama sebe: jsem nejlepším přítelem svého psa, když už on je „nejlepším přítelem člověka?“

Náš přístup k převýchově problematických psů není v zásadě žádná složitá věda, nejde ani o žádný úžasný a ani originální postup. V podstatě by takto – s problémovými psy – mohl pracovat každý, kdo má dobře vychovanou, sebranou a zvládnutou větší smečku psů. Možná i proto nás nejde jen tak napodobit, ani snadno kopírovat...

Takže – tak nějak probíhá ono kritizované „lámání“ psů z naší strany – to „lámání“, které některé „piškotky“ vůbec nepochopily.

O socializačních vycházkách

Víte, klišé, že pes potřebuje jen sportovní vyžití či cvičákové zažité stereotypy, je dnes už opravdu zastaralé. Psi žijí v komplexním sociálním prostředí. Je pro ně velmi důležité, abychom jim aktivně umožňovali duševní a sociální naplnění. V bezpečném a velmi klidném prostředí naší zahrady učíme psy během pobytu u nás to, co by měli už dávno umět. Komunikovat, respektovat, rozumět a zvládat své emoce. Doplňujeme to socializačními vycházkami v přírodě. On je to často podceňovaný nástroj, jenže naprosto esenciální pro psí duševní pohodu. Psiska si tam nehrají. Učí se být součástí celku, nebát se kontaktu, nebýt agresivní. Ve skutečnosti to významně zlepšuje nejen vztahy psů mezi sebou, ale i jejich vztahy k lidem. Během vycházky se nabízí různé možnosti jak např. učit mladé psy respektovat starší a soustředit se na spolupráci. Plachým psům to zvedá sebevědomí. Agresori postupně krotnou, stresari se stávají vyrovnanější. Přitom stačí jen chodit a mít psy pohromadě...ona to totiž příroda se psy vymyslela tak, že mají být pohromadě a chodit v přírodě.

Při socializační vycházce se mohou vaši psi stát, alespoň na pár hodin, součástí „psí party“ a dělat to, co jsme psům obvykle přerušili násilným odtržením od matky a sourozenců v 8 týdnech jejich života – být se svými a něco s nimi zažívat. Využívejte možnosti klidné, řízené socializace, udělejte to pro svého psa, i pro sebe!

V naší velké komunitě v FB skupině **Stafordi & spol. - skupina pro všechny psy** přibývá stále více nabídek na tato společná setkání.

Běžte a zúčastněte se – kvůli svému psu.

O hierarchii, dominanci, agresi, výchově a výcviku

Mnoho lidí tápe ohledně výše zmíněných pojmů. Tak nějak ví, že se tyto pojmy vážou k fungování psů obecně i ve smečce, a určitě tuší, že jsou součástí přirozeného psího chování.

Ale jak to vlastně funguje? Proč to tak je, a co to znamená pro psa v lidském světě?

Pro správné pochopení uvedených pojmů musíme začít pěkně od začátku. Šelmy psovitě jsou zvířata, která tvoří smečky, to je všeobecně známý fakt. Smečka je obdobou lidské rodiny, jen je v ní striktně dodržován určitý model a dané role. Smečka musí být totiž efektivní a musí umět spolupracovat, aby obstála v silně konkurenčním prostředí a byla úspěšná zejména při lovu.

Šelmy řeší různé „rodinné“ spory, učí mláďata své dovednosti, předávají jim zkušenosti a do určité míry o sebe pečují. Stejně jako v každé rodině někdo s někým vychází lépe, někdo hůře, ale když přijde do „tuhého“, spojí se a jednají jako jeden. K tomu ale musí fungovat spolupráce. A pokud není vedení, není ani spolupráce a ve smečce by si pak každý dělal, co by chtěl. Výsledek by pak byl více než nejistý.

Vést nemůže ani slabý a nerozhodný jedinec, ani mládě, kterému chybí životní zkušenosti a rozvážnost. Vést nemůže ani agresivní psychopat, protože agrese plodí agresi, a psi by se navzájem nakonec pozabíjeli.

A teď už konkrétně k pojmům hierarchie, dominance, výchova.

O hierarchii

Abychom plně pochopili, co pojem hierarchie znamená, musíme se vrátit do dětství. Tam to totiž začíná. Jako dítě často slyšíme: „*poslouchej starší, respektuj je*“, nebo oblíbené: „*tomu budeš rozumět až budeš starší*“. Učí nás úctu ke starším a ti starší nám předávají – více či méně úspěšně – zkušenosti potřebné pro život. Nejdříve je to okruh nejbližších: máma, táta, starší ségra, babička a dědeček. Později se přidají učitelé, profesori. Už asi tušíte, kam tím mířím. Ale pro jistotu ještě připomenu pevnou hierarchickou strukturu v zaměstnání, v armádě, policii, u záchranářů, ve sportovních týmech. Hierarchie je vlastně úplně všude. Je totiž přirozená. Nejen u psů. Takže hierarchie neznamena dokazovat si na psech svoji nadřazenost, ale přijmout svoji odpovědnost za to, že psa musíte vše naučit a získat si u něj přirozenou cestou autoritu, respekt a úctu. To je hierarchie. Není to nic špatného, naopak je to esence vztahu člověk/pes. A platí to pro jakoukoliv velkou smečku. A platí to, i když se jedná o vztah jednoho psa a jednoho člověka.

Motto:

Dominantní pes nemusí být nutně agresivní, jen se prostě neptá ostatních na názor či povolenku a dělá věci podle sebe. A prosadí si je, když je třeba.

O dominanci

Už jsme slyšeli: „No jo, ta dominance. Jo, to je něco strašného...”

Ne není, ale spousta lidí to takto rádo prezentuje. Je už to takový stereotyp: dominantní pes přece kouše, útočí, štěká a vrčí. Jenže kousat, štěkat a vrčet, či útočit může kterýkoliv pes, podle toho se dominance nepozná.

Lidé si mylně dominanci zaměňují za diktaturu a uplatňování agrese. Pokud je někdo dominantní, pak je to vrozená vlastnost asi tak, jako schopnost empatie, soucitu, nebo submisivita. Dominance znamená, že máte vrozenou schopnost a motivaci vést ostatní, umět jim pomáhat zvládat úkoly, učit je, a především za ně přijmout zodpovědnost. Dominance ale souvisí s asertivitou. Je to přirozené. Opět to patří ke společenským rolím nejen v psí smečce, ale také v lidské společnosti. Dominance je sice hlavně vrozená, ale dá se do určité míry i naučit. Problém většinou nastane tehdy, když se potkají dva dominantní jedinci...

Pokud máme možnost kontinuálně pozorovat větší počet psů už od štěněčího věku, přes jejich pubertu až k dospělosti, můžeme si postupně všimnout společných rysů v chování, reakcích a způsobech, jakým komunikují s okolím právě psi s dominantní povahou.

Tak, jak to vidíme my, bychom dominantního psa popsali a definovali takto: dominantní pes má schopnost prosazovat své zájmy, získávat to, co chce a disponuje malou schopností a ochotou někoho následovat. Dominantní pes je tedy obvykle samostatný.

V samotném základu je to sice výrazný osobnostní rys psa, který ale mohou doprovázet další rysy a vlastnosti psa. Tedy třeba tvrdost/citlivost, nebo (ne)vyrovnanost, schopnost empatie psa vůči ostatním, či naopak asociální chování atd...atd. Dominance jako základní a výrazný rys není nikdy jedinou či osamocenou charakterovou vlastností psa.

Pojďme si tedy říct jaké jsou charakteristické prvky v chování u dominantních psů. Jsou to psiska, která mají už od mimin „ostré lokty“, tedy se více prosazují. Ať u mámina cecíku, při krmení nebo při hře. Psi, kteří mají hrdé držení těla, nebojácné vystupování, sebevědomou komunikaci s okolím, obvykle klidné inteligentní oči. Prosazují své zájmy v komunikaci s okolím a třeba i při komunikaci s lidmi. Dominantní pes má obvykle i přirozenou autoritu a schopnost vést, resp. je následován či je vzorem, chcete-li. S tím je spojena i ochrana smečky a rodiny. Dominantní pes jde bez

otálení do první linie postarat se o vyřešení problému (rozhodně ne vždy jen agresí!). Dominantní pes umí respektovat, ale vyžaduje respekt.

Problém nastává, pokud se dominance spojí s vyšší mírou vrozené agresivity psa. Pokud bude dominantní pes chtít prosazovat své zájmy se zvýšenou dávkou agrese, tak jde legrace stranou.

O.K., teď už víme, co si pod tímto pojmem zhruba představit. Ale jak (naši) dominanci uplatňovat při výchově psa, aby ho to nebolelo? Přirozeně. Jak jinak. Jde o to, abyste si uvědomili svou zodpovědnost, a to že vaše role ve vztahu člověk/pes je hierarchická a dominantní. V hierarchii jste nad psem. Z principu věci není možné, aby pes byl nad vámi, ale stává se to lidem docela často. Jsou to ty případy, kdy si pes dělá, co chce v různých situacích, a kdy ignoruje svého člověka. A ruku v ruce to souvisí s dominancí. Pokud totiž pes necítí z vaší strany dobré, sebejisté vedení, tak nejste dominantní a on přebírá kontrolu nad situací kdykoliv sám uzná za vhodné.

Dominantní pes nebude poslouchat submisivního člověka. Submisivní člověk ztrácí kontrolu nad dominantním psem kdykoliv se takový pes rozhodne ovládnout situaci. Pokud nejste dominantní, nechtějte chovat plemena se sklony k dominantnímu chování. Nebude to fungovat. Opravdu si nestačí myslet, že jste dominantní, nebo si na to jen hrát. Pes vás v takovém případě prokoukne hned a bude z vás mít srandu, nebo vás bude mít prostě na háku, a klidně už jako malé štěně. Nejlépe to lze pozorovat na vztahu vašeho psa k jiným psům, zvířatům či lidem. Tam se ihned pozná, jak jste na tom s dominancí a jak moc vás pes má, lidově řečeno, na „párku“.

Když je pes dominantnější než jeho člověk, není to moc roztomilé. Spíše je to recept na průšvih. No ale co s tím, když nejste dominantní přirozeně a hierarchie je u vás obráceně? Chce to pomoc. Rozhodně je na místě domluvit se s někým zkušeným, kdo ve vašem vztahu se psem nalezne ty chyby a pomůže vám je odstranit.

Osobnost psa zdaleka neurčuje jen to, zdali je dominantní či submisivní. A co více, pes, který je dominantní vůči psům, takový nemusí být vůči lidem. A zpravidla ani není. A obráceně. To je co, vidíte? A navíc: rozmazlený spratek, který si zvykl ovládat své okolí, taky nemusí být dominantní.

Takže pamatujte, že dominance není diktatura a hierarchie není nadřazenost a arogance. To byste byli jen otrokáři a váš pes otrok, ale ne parťáci. Dominance je klidná, vyrovnaná energie, rozhodné jednání a zdravé sebevědomí. Pokud bude mít váš pes takového Šéfa, ocení to a automaticky budete v hierarchii nad ním. Přirozeně, bez násilí a v pohodě. A to určitě chcete.

Zkuste o tom přemýšlet.

Motto:

Mnoho lidí chce věřit, že jejich pejskové to neumí. Že neumí kousat, zabíjet, trhat a drtit. Mnoho lidí chce věřit pohádkám o tom, že se spory v psím světě řeší hrou nebo zásahem psovoda se správně načasovaným „odevzdáním“ odměny. To je však fatální omyl...

O agresí

Uvádíme ji úmyslně zvlášť, protože dominance není agrese a agrese rozhodně může existovat a existuje bez dominance. Jinými slovy – agresivně se může chovat a projevovat doslova kterýkoliv pes. Psi jako šelmy mají agresí v genech, různí se jen její formy, intenzita, důvody a důsledky. Agresivní tak může být i vystresovaný pes, pes bázlivý či labilní, pes rozmazlený ale i submisivní. Liší se jen okolnosti, kousat umí všichni psi. Tito psi ale současně nemusí být dominantní. Proto je agresí nutné oddělovat od dominance. Agrese může být i naučené a tréninkem posílené chování, dominance ale ne. To je nezbytné přijmout jako fakt.

Psi jsou šelmy, to víme. Umí zabíjet, vyrvat střeva, roztrhat krk, bránit se, útočit brutálně a tvrdě. Spousta trenérů se agresivní chování snaží zlehčovat a převádět ho na hru. *No ale my to neděláme!*

Ale pěkně popořádku.

Agrese je zcela přirozenou součástí psího života. Zajišťuje psům přežití a konkurenceschopnost v tvrdém a nekompromisním světě. Pomocí agrese se brání, útočí a loví. Agrese jim zajistí i rozmnožení. Psi se mohou v boji (o cokoliv) navzájem zranit těžce nebo i smrtelně. I ten největší bojínek umí použít agresí, když se bude cítit být zatlačený do kouta. Karty jsou jasně rozdány.

My lidé tuto stránku psího života moc nechceme vidět. Není líbivá. Máme svou iluzi, myslíme si, že pro pejsánky je vše hra, a že je vždy a za všech okolností oblbneme kouskem jídla, volností nebo hračkou.

No jo...ale už si to přestaňte myslet, je to hloupost.

Náš lidský svět je prostě jiný a na lidi dopadne tvrdě realita psí agrese většinou až v okamžiku, kdy se jich přímo dotkne. Denně se psi na ulici porvou v přítomnosti lidí, a mnoho lidí je pak z toho, co viděli, „v háji“ a neumí to uchopit. Natož když zjistí, že ten psí agresor je jejich vlastní pes, který je v danou chvíli absolutně mimo jejich kontrolu. Právě ten jejich psí kámoš, u kterého se tak snažili odvádět jeho pozornost od „všeho zlého“, zahrnovali jej odměnami a zasypávali chválou. Taková situace je vyděsá, mají pocit bezmoci protože pes je v tu chvíli od psovoda „odpojený“ a psovod pro něj nic neznamena. Tehdy se dostaví tvrdé procitnutí.

Druhým, a ještě tvrdším procitnutím do reality psí agrese nastane v okamžiku, kdy pes zaútočí přímo na vás, nebo ještě hůře, na vaše dítě. To je situace, ve které lidé cítí

opravdový strach a bezmoc a uvědomí si, že realita předčila jejich představy o tom, jak takový psí agresivní útok vypadá (roztrhané ruce, obličej, utržené svaly...atd.). Psí agresivní útok je nekompromisní, pes nehraje žádné hry na „jako“.

Za těch pár let, kdy se psímu chování věnujeme intenzivněji a kdy s agresí přicházíme do kontaktu často, jsme zjistili, jak psí svět v této oblasti funguje. Kdy je agrese dominantní, kdy strachová, kdy zdrojová, kdy přenesená a kdy je pes agresivní jen proto, že to nemá v hlavě v pořádku a jeho agrese nemá stabilní spouštěče. Psí smečka vás rychle vyškolí a ukáže vám, jak psi takové situace řeší. Neexistuje žádný úžasný přístup a úžasné metody. Jen instinkty, přímá řeč těla, kontrola nad situací, síla a dominance.

Nic víc, nic míň. Rozeberme si to blíže.

Pokud chceme úspěšně vyřešit problém s agresivním psiskem, je třeba nejprve zjistit, co je spouštěčem jeho agresivního chování. Jedině tak je možné psisku „naordinovat“ příslušnou „léčbu“, resp. zvážit, co je třeba v rámci převýchovného tréninku realizovat a jak se psem a psivodem správně pracovat.

V literatuře se uvádí několik různých typů (druhů) agrese, a to podle toho, co agresivní chování psa spouští, v podstatě označení jednotlivých druhů koresponduje s tím, co jsme uvedli shora.

Pojďme si je krátce zmínit:

- **Teritoriální agrese:** klasická situace, kdy se pes snaží chránit „svoje“ teritorium – pelech, zahradu, dům před cizí osobou, zvířetem. Některá plemena jsou k ochraně svého teritoria cvičena, jiná své teritorium chrání přirozeně a třeba takoví stafbulčci zloděje přivítají, opusinkují a poskákají...
- **Obranná (protektivní) agrese:** můžeme pozorovat např. v případě, kdy fena ochraňuje svoje štěňata nebo ostatní členy smečky před cizím zvířetem nebo osobou. Často se projeví u psů týraných, kteří skončili v útulcích. V zásadě: kdykoli pes nemůže odejít z pro něj nepříjemné (stres vyvolávající) situace, tak se snaží nejprve podnětu zbavit (varovné signály), a když nemá jiné východisko, brání se agresivně útokem. U takových psů je nejprve třeba postupně vzbudit důvěru, pomalu navazovat dobrý kontakt, zklidňovat je, ale zároveň jim zamezit v tom, aby udělali chybu v podobě napadení jiného psa nebo člověka. Je třeba také eliminovat podněty, kterých se pes obává a které u něj vyvolávají agresivní reakce, resp. je třeba na ně psa postupně přivykat, tak, aby jej přestaly rozrušovat a aby se je naučil ignorovat.
- **Majetnická (posesivní) agrese:** typicky se projeví, když pes chrání svoje jídlo, popř. jakýkoli jiný objekt (např. hračky) před tím, aby mu je ukořistil jiný pes nebo mu je odebral člověk. Takový pes se snaží ovládat zdroje, přivlastňuje si je a kontroluje je pomocí agrese. Pro život ve smečce je taková vlastnost zdrojem neustálých problémů a napětí. Majetnický nebo agresivně majetnický pes chce pomocí takového chování ovládat a dokazovat okolí svou moc. Takového psa systematicky učíme nechtěné chování potlačit, tlumit, nelze je však úplně vyloučit (vrozená část povahy). Velmi důležité je, aby pes vždy respektoval nad-

řízení toho, kdo vede smečku a nikdy s vámi nesoupeřil. Také trénink přiměřenosti chování vůči mladým psům a nováčkům ve smečce je na místě. Systematickými cvičeními (měsíce práce) musíme učit majetnického psa „prohrávat“, což jinými slovy znamená nacvičovat situace, kdy nezíská hračku a naučí se ustoupit. Dále mu do hlavičky nalijeme schopnost se o hračku podělit, hrát si s ostatními, aniž by do toho vložil příliš agrese. Určitá hranice „agrese“ je nutná, nelze ji u takového psa úplně vypnout. Ponecháme mu možnost si u hry zavrčet a občas i hračku získat (výhradně bez napadení druhého psa!), avšak pro zachování rovnováhy musí umět hračku předat, pustit, přenechat a odejít od ní. Pevná pravidla fair play jsou v tu chvíli esencí funkční smečky. Majetnické chování může zahrnovat všechny zdroje – jídlo, hračky, výhodné místo nebo i něčí pozornost (často se psi pohádají nebo servou u návštěvy – kombinace vzrušení a soupeření), proto takové chování nikdy nepodceňujte a opravdu ho řešte. Pokud víte, že bez vašeho dozoru by mohlo dojít k takové situaci ve smečce, odstranění hraček a předmětů, které by přivlastňování mohly spustit, je na místě. Pokud pes otáčí majetnickou agresi na vás v jakékoliv formě, vyhledejte pomoc zkušeného trenéra!

- **Sociální a přenesená agrese:** typicky se projevuje v sociálních situacích, při setkání s jiným psem, člověkem nebo v případě, kdy např. při vycházce vedle sebe jdou psi (smečka), jeden se rozruší na základě vnějšího podnětu a zástupně rafne do kožichu svého druhu, který jde vedle něj. Častou příčinou je nedostatečná nebo žádná socializace psa. Takový pes neměl zpravidla již od štěněcího věku dostatečnou míru kontaktů s jinými psy, popř. jeho výchovu provázely chyby, i např. v podobě nedostatečného vybudování respektu vůči majiteli. Podstatnou roli má v těchto případech i genetická výbava psa – jestliže byl pes primárně šlechtěn s úmyslem využívat jej k boji, pak je jeho agrese silně geneticky podmíněna, zejména tehdy, je-li tato genetická výbava podporována výcvikem či formou agresivních her. Jiným příkladem mohou být pejsani „vysírači“, obvykle vzrůstem malá plemena, kteří agresivně provokují a vyvolávají konflikty s jinými psy, a to bez ohledu na svoji velikost a schopnost se ubránit případné odvetě. „Sociálním agresorům“ je nutné naordinovat potřebnou dávku socializačního tréninku ve formě socializačních vycházek s patřičnou korekcí chování v okamžiku, než začnou „vychylovat“. Častým stykem s ostatními psy a např. i během socializačním pobytem u nás, se pes učí, jak se mezi ostatními psy chovat správně. Je zpravidla nutné současně upravit i chování majitelů psa. Majitelům vysvětlujeme, že je nutné vybudovat si u psa potřebné vůdčí postavení, dané jejich vedoucím postavením v hierarchii rodiny, zdůrazňujeme nutnost, aby byli důslední a stanovili pravidla chování, které musí pes dodržovat. Nezbytnou podmínkou je to, že pravidla chování musí nutně dodržovat všichni členové rodiny, neexistuje dovolit psu jakoukoli výjimku ze stanovených pravidel. A ještě upozornění – během agresivního „výlevu“ psa nikdy neokřikujte, neškubejte zběsile za vodítko ale ani jej neutěšujte. Okamžitě se snažte takovéto nevhodné chování přerušit, psa zaměstnat jinou činností nebo jej důrazně zklidnit na místě.
- **Strachová agrese:** často viděná při vyšetření na veterině. Příčinou bývá zanedbaná výchova, kdy jste psa postupně neučili strpět manipulaci s jeho tělem: např. otevřít tlamu a podrobit se prohlídce a čištění zubů, čištění uší a očí, stříhání drápků, vykartáčování srsti atd. Postupně a pomalu se dá i tento nedosta-

tek ve výchově psa odstranit, a to nácvikem takovéto manipulace. Zásadní podmínkou je však naprosté zachování klidu a neagresivní postup při manipulaci se psem. Důležité je během nácviku ustát zavrčení psa či jiné varovné signály a současně nevyhrotit situaci k bodu, kdy na vás pes zaútočí. Když na vás pes během výcviku (nebo později při převýchově) zavrčí nebo vás kousne a hned uteče (a vy mu to dovolíte, aby odběhl), tak snadno zjistí, že mu agresivní výpad pomohl vyhnout se pro něj nepříjemné manipulaci s jeho tělem. V té chvíli jste se dostali do začarovaného kruhu.

- **Sexuální agrese** – netřeba nijak podrobněji uvádět, myslíme, že každý ví, oč se jedná.
- **Patofyziologická agresivita:** u psa, který nebyl dosud agresivní se může jednat o reakci na nějakou nastalou změnu – prostředí, majitelů nebo důsledkem změny zdravotního stavu (poranění, nemoci, otravy, psychického onemocnění atd.).
- **Idiopatická (patologická) agrese:** je agrese, která vzniká bez zřejmé příčiny a představuje opravdu vážný problém. Projevuje se nečekanými a předem nesignalizovanými agresivními útoky psa na své okolí, a to bez jakéhokoli identifikovatelného spouštěče, bez pravidel a bez důvodu. Útok psa je nezřídka velmi tvrdý, intenzivní a končí i fatálními poraněními zvířat a lidí, kteří se nacházejí v nejbližším okolí psa. Je to opravdu tak, že pes zničehonic útočí na osoby, předměty, či lidi okolo sebe. Není to klasická agresivní reakce tak, jak jsme je popsali shora. Pokud je pes postižený formou idiopatické agrese, tak se stává, že v jednu chvíli sedí vedle vás v klidu na gauči, v okamžiku „přepne“ a tvrdě na vás zaútočí. A to, jak už jsme zmínili, aniž by cokoliv (zvuk, pohyb, pach, tlak, stres) spustilo jeho reakci. V případě, že je pes takto psychicky narušený (narušený vývoj CNS nebo genetická vada předaná od rodičů), nelze dopředu takový stav přesně predikovat. Nicméně víme, že se u takového psa objevují významné odchylky a sklony ke zkratové agresi už od věku cca 4 měsíců (i dříve), v doprovodu s dalšími nezvyklými prvky v chování, jako je neschopnost se radovat, častá izolace od okolí, silné stresové reakce, neschopnost kontrolovat emoce, neschopnost empatie, a jiné specifické zvláštnosti v chování a reakcích. Pak je vždy na místě situaci řešit a nechat posoudit někým, kdo se chováním psů zabývá. Vzhledem k tomu, že tuto psychickou poruchu není možno u psa napravit žádným tréninkem, žádnou převýchovou, bývá nutné – s ohledem na nutnou ochranu života a zdraví členů rodiny, resp. i ostatních lidí a zvířat – zvíře trvale separovat od dalších zvířat a lidí, resp. takového jedince utratit. Zásadní je také to, aby takovýto pes nebyl nadále nikdy využíván v chovu.

Ačkoli jste v hierarchii smečky/rodiny tím, kdo má vůdčí postavení – Šéfem, neřešte nikdy psí agresi jejím opětováním. Pamatujte, že agrese plodí znovu jen agresi. Pokud budete reagovat agresivně, pes to vezme jako výzvu k boji a bude ji opětovat, což může mít i fatální důsledky pro vaše zdraví. V situaci propuknutí agresivního chování vašeho psa musíte být vy tím, kdo situaci ustojí, ovládne své emoce, překoná přirozený strach z možných následků psího chování a kdo situaci okamžitě zklidní s využitím svého dominantního a vůdčího postavení vůči psímu agresorovi.

Jak už bylo řečeno, pokud chceme úspěšně vyřešit problém s agresivním chováním psa, musíme se rovněž zabývat situací a také prostředím, v jakém se agresivní chování psa projevilo. Pro řešení, resp. hlavně pro možnost včasného preventivního zákroku, kterým bychom agresivnímu projevu psa předešli, je nezbytné také dobře identifikovat tzv. varovné signály, které pes před vlastním agresivním útokem vůči svému okolí vysílá.

Které z varovných signálů bychom měli být schopni identifikovat?

Především jsou to tyto:

- náhlé ztuhnutí (strnutí) psa,
- ocas stažený mezi nohama, někdy přitažený až k břichu
- uši obrácené směrem dozadu, přitažené k hlavě
- pevně sevřená tlama nebo rty ohrnuté přes zuby, případně vyceněné zuby,
- agresivní – přímý oční kontakt,
- přebíhání z místa na místo nebo naopak, plížení se objektu, k němuž agrese má směřovat,
- vrčení a štěkání, kousání naprázdno, do „vzduchu“.

Když přivedeme psiho agresora k nám, tak naši smečce garantujeme, že ho budeme mít velmi pevně pod kontrolou, a že ho za ní v zastoupení „uzemníme“ tehdy, kdy bude třeba. Realita života smečky je totiž taková, že kdyby se agresivní pes pokusil je napadnout, psi sami by ho potahali za kůži a rozhryzali mu čumák. Psí způsob odpovědi na agresi je agrese. A kdyby se nepodřídil, tak sáhnou i k horším donucovacím prostředkům. To, že naši psi dokážou trpělivě čekat i když je druhý pes napadá, je v podstatě zázrak. Je to tím, že věří nám, že se o to postaráme za ně.

Po těch stovkách psů, kteří u nás prošli převýchovou, už jsme smíření s tím, že ta naše práce není „v rukavičkách a s mastnou kapsou“. Je to psychicky i fyzicky náročná šichta. Hlídat psa každou jednu vteřinu a zasahovat přiměřeně tak, aby se pes rychle učil, že takové chování nese následky, a že ho nemá opakovat.

My lid jsme v korekci nežádoucího psiho chování v podstatě mírní. Používáme fyzické vyrušení, obojek s vodítkem, ale i občasný fyzický trest. Jenže oproti krvavé řezi, kterou by zvolili psi, je to pro psa ta citlivější varianta. Nebo si snad myslíte, že by do sebe nechali jen tak beztrestně kousat, nechat napadat cizím psem svá štěňata, své feny, své lidi?

Proberte se... probudte se rychle ze snu a uvědomte si, že agresivní chování psa není žádná sranda, není to hra! Můžete žít v kouzelném světě disneyovek, kde jsou zvířátka mírumilovná, citlivá a přátelská. Můžete si představovat, že psí život je jen „pinky, happy a kjůt“. Můžete cokoliv – lidí stejně věří vždy jen tomu, čemu sami věřit chtějí, náš mozek si prostě vybírá, co je pro něj líbivé a pohodlné. Jen až se vám to bude dít, až cizí pes napadne vašeho psa, vaše dítě, nebo vás, tak co budete dělat?

Víte, zkušenosti nás naučily, že každý pes umí kousat. Někteří až když jsou k tomu dotlačeni, někteří proto, že něco chtějí získat/ovládat a jiní, protože jsou tvrdí lovci (čehokoliv). Agresi, jak už jsme uvedli shora, použijí dokonce i tam, kde chtějí jen mít

od někoho pokoj, nebo si ho jen držet od těla. S každým typem agrese se však musí pracovat jinak. Jinak se strachovou, jinak s dominantní/primární, jinak s majetnickou.

Psí agrese je něco, co ke psům – jako šelmám – přirozeně patří. Každý pes dokáže být agresivní, protože je to, jak už bylo řečeno, jejich přirozená vlastnost. Agresivní chování ale může být, a je, velkým problémem v rámci sociálních vztahů mezi psy nebo v lidsko-psích vztazích.

Co je především u Bull psů podstatné: o stavy silné excitace, labilitu a jiné libůstky u nich není nouze. Důsledkem je pak snadno vyvolaný agresivní výlev. Pokud toto chování u některých jedinců ještě posilujete určitými formami sportu, hry či tréninkem, tak se točíte v začarované spirále.

Psi agresivní chování používají ve svém životě k řešení různých situací. Je ale potřeba vědět, že agresivní chování psa je téměř vždy důsledkem reakce na nějakou nastalou situaci, na nějaké chování, které se jej dotýká.

Když se řekne agresivní pes, na mysli vám jistě přistane představa o psu, který přehnaně štěká a kouše. Agresivita se však může projevovat u každého psa trochu jinak – zatímco u jednoho psa se ukazuje v podobě vrčení, pro druhého znamená naprosto nezvladatelný stav, v jehož zápalu může dojít k ublížení na zdraví.

Takovéto situace mohou nastat hlavně tehdy, je-li pes buď pod nějakým tlakem, stresem nebo musí nějakou situaci řešit intenzivně. Typicky to budou situace, ve kterých si buď něco přivlastňuje (někoho – člověka, jiného psa, hračku, žrádlo), nebo chce-li si něco udržet či jen na někoho žárlí. K agresivním projevům však může dojít například i při hře, když dochází k postupnému zvyšování intenzity vzájemného fyzického kontaktu mezi psy, psy a lidmi a agrese je pak vyústěním, resp. důsledkem nahromaděného stresu. Většina psů agresí spustí proto, aby se zbavila problému, to znamená, aby „měli klid“ od vás nebo od druhého psa nebo od čehokoliv jiného, čeho se třeba bojí.

Na tomto místě bychom chtěli upozornit na to, že Bull plemena, jako taková, nejsou „agresivní hajzlové“, jak je o tom přesvědčena širší veřejnost. Jedná se o chybné nebo nepochopené vnímání problematiky psí agrese. Pozor – pokud ale máte psychicky labilního psa, který labilitou trpí od svého narození (což bývají často pitbulové u nichž je to dané historicky, způsobem, jakým probíhalo a často ještě probíhá jejich množení), tak takový pes mívá tak nízký stupeň sebeovládání, tak nízký stupeň vlastní korekce emocí, stresu a zpracovávání rušivých podnětů z okolí, že se u něj může agresivní chování spustit strašně rychle a snadno.

Bull plemena mohou být, a jsou, agresivní ze stejného důvodu, jako jiná plemena psů. Případné agresivní projevy jsou u nich důsledkem toho, že často neumějí úplně správně zpracovávat stres nebo různé emoce. Dostanou se tak snadněji pod tlak nebo se dostanou do situace, ve které je agresivní chování ventilem k uvolnění stresu o něco víc a častěji, než je tomu u jiných psích plemen.

Jedním ze základních principů výchovy Bull plemen je to, že musíte v běžném životě neustále aktivně předcházet situacím, ve kterých by mohlo dojít k tomu, že se váš

„bullík“ dostane natolik pod tlak nebo bude natolik ve stresu, že přestane vnímat jiné možnosti, jak nekonfliktně danou situaci řešit. Když opominete takovouto prevenci, může váš pes snadno ztratit sebekontrolu, a nedokáže situaci a svůj psychický stav ustát, a tím pádem se dostane do bodu, ve kterém prostě spustí agresivní chování.

Protože se zabýváme řešením problémového chování psů a jeho nápravou, tak takovéto chování vidíme často u psů, kteří k nám přijíždějí. Hned jak přijedou, tak někteří z nich „spouštějí“ agresivní chování, a spouštějí je relativně snadno, stačí, když kolem nich přejdou psi z naší smečky nebo my. Naším úkolem je pak postupně naučit takového psa zpracovávat stres a své vlastní emoce, právě proto, aby se nedostal do stavu nezvladatelného tlaku a stresu, ve kterém by jako východisko ze situace volil agresivní chování.

Pokusíme se vám dále přiblížit proč, jak a jakým způsobem při trénincích zpracováváme agresi u psů. Je to o dost jiné pojetí než jen praktické uplatňování „středověké“ představy submise a dominance.

Pointou našeho výchovného a tréninkového působení na takové psy je to, že oni se po absolvování tréninku automaticky nestanou méně agresivními, nezmění svoji přirozenost, ale po pobytu u nás již primárně nesahají k řešení situace nebo svých potřeb prostřednictvím agrese. Posilujeme totiž jejich psychickou stabilitu, aby nepřiváděli sami sebe do stavu, že už jakoby „neznají a nezvládají“ jiné způsoby řešení nastalé situace. Psi se stanou klidnějšími, protože s využitím našich letitých zkušeností koncipujeme jejich trénink tak, aby se naučili „neupadat“ do stresu, nespouštět při řešení situací zkratkovitě agresivní chování, aby uměli zvládat svoje emoce, strach, svoji dominanci, a vůbec celkově zpracovávat rušivé vjemy a tlak svého okolí (např. silný hluk, výstřely, městský provoz, štěkot „záplotáků“, míjení se s jinými psy a lidmi).

A takovýto každodenní přístup k výchově psa by se měl stát i vaším dlouhodobým úkolem. Pamatujte, že když chcete naučit psy fungovat s ostatními, chce to trpělivost a velmi pevně nastavené hranice. Musíte opravdu trpělivě a opakovaně trénovat všechny problémové situace, např. související s krmením nebo rozdáváním „mňam-ek“, protože jídlo (resp. jeho ochrana, nebo přivlastňování) bývá velmi častým spouštěčem psí agrese. Kvůli jídlu se dokážou porvat i psi, kteří spolu jinak jakžtakž vychází.

Ta samá situace, ale o něco horší mnohdy nastává v případě hraček. Mnoho z vás jistě zažilo situace, kdy si psi jakžtakž sedli, ale při společné hře na sebe „zničehonic vlítli“. Často je tím důvodem hračka, klacek, cokoli jiného, co si může jeden z nich přivlastnit a druhý chtít získat. Prostřednictvím přivlastňování si věci si totiž psi dokazují svoji moc. Tedy pokud ovládám něco, co ostatní chtějí, tak jsem pánem (zjednodušeně). Příkladem dominantního majetnického psa je u nás Joey. Pokud má někdo hračku, tak je to automaticky pro něj příležitost jít si dokázat svoji moc a hračku získat. Zpočátku to dělal agresivně, tedy pokud ji nezískal snadno a hned (druhý pes mu ji neodevzdal), tak použil agresi/sílu k tomu, aby věc získal.

Pojďme si shora uvedené demonstrovat na konkrétním případě, který jsme dostali k vyřešení. Jména psa a jeho majitelů nejsou podstatné, podstatný je příběh.

Po úvodní analýze získaných informací je naším úkolem si ukázat a naučit se, jak velký vliv má na chování psa chování nejen psovoda ale i okolí. V případě tohoto pej-sana (fenka) se bohužel začalo objevovat nežádoucí chování vůči cizím lidem. Při narušení osobního prostoru nebo pokusu o kontakt na ně vrčela, vyštěkávala. Bohužel i někoho „štípla“.

Důležité bylo pochopit *co, proč a jak se děje*. Tedy zjistit, co spouští takové chování a jak ho změnit.

Vrátili jsme se do minulosti a začali jsme trénink tím, že jsme si probrali důkladně situaci, ve které se toto chování spustilo. Štěně bylo v cca v půl roce života napadeno hysterickou ženou a majitelce byl nastříkán pepřový sprej do obličeje a štěněti na tlamu. Několik dní potom bylo ze štěněte vystresované klubko nervů...se všemi průvodními jevy, jako je pomočování se...atd.

Na základě tohoto incidentu a vlivem dalších okolností si fenka postupně uvědomila a zafixovala, že je nutné se umět takovým situacím napříště vyhnout. Převzala roli ochránkyně sebe i psovoda a začala oba přehnaně chránit. Projevovalo se to nejen při blízkém kontaktu s cizími lidmi, ale i doma, když se někdo pohyboval za dveřmi, za oknem apod. Nedej bože, pokud někdo zaklepal či zazvonil a chtěl vstoupit a jít na návštěvu.

Hned od zahájení tréninku jsme se soustředili na to, abychom názorně ukazovali a vysvětlovali chování psa i majitelky. Bylo nutné všechny problémové situace záměrně vytvořit a pracovat s nimi v reálném čase. Začali jsme tím, že jsme si vysvětlili a dokázali, že pes chrání majitelku proto, že i majitelka se chovala nejistě a neuměla jednat tak, aby zvíře cítilo, že je naopak pod její ochranou.

Prvním krokem k nápravě bylo vysvětlení důležitosti řeči těla. Pes totiž nesmí být při kontaktu s jiným zvířetem nebo člověkem před vámi, ale vedle vás, nebo ideálně za vámi. Pokud je pes první, je i první kdo řeší „vetřelce“ a přebírá nad celou situací kontrolu. Věc druhá je způsob komunikace, vyjadřování emocí a postoj těla samotného psovoda. Ukázali jsme si i názorně, jak velký vliv má na nejistého psa způsob, jakým s ním komunikuje přicházející cizí člověk. V takové situaci musí psovod instruovat cizího člověka, jak se chovat ke psovi. Tedy nekoukat do očí, respektovat osobní zónu a s klidem nabídnout jemně ruku otevřenou dlaní vzhůru k očichání. Tedy nikdy netlačit, nedávat najevo strach, nehrnout se ke psovi a nemluvit hlučně. Projevit respekt a dát psovi prostor.

Situace za dveřmi zase vyžadují klid. Vysvětlili jsme si, že pokud začne být pes hlučný, rozrušený a člověk na ni začne hlasitě volat, okřikovat, „povelovat“ a sám je přitom rozrušený, tak nakonec štěkají za dveřmi dva. Pomocí klidného přístupu, přivlastnění si prostoru u dveří a srozumitelné komunikace jsme si nejdříve trpělivě nazkoušeli podobné situace u nás v domě.

Poté jsme my trenéři vyrazili do blízkého penzionu, kde byla majitelka dočasně ubytována, abychom nečekaně psa i majitelku vyzkoušeli a tyto situace nazkoušeli v praxi. Oba dostali jedničku s hvězdičkou. Za dveřmi se ozvalo jedno dvě štěknutí (ohlášení) a pak klidné povely a přivítání návštěvy. Tatam byla nervozita, štěkání a zastrašování návštěvy.

Rovnou jsme pokračovali dále a přepadli moc milé osazenstvo u nás na obecním úřadě. Veškeré „seznamovačky“ zvíře zvládalo, kontrolovalo si emoce a energii své majitelky, nechalo se vést a pozornost lidí si namísto zastrašování užilo.

Doslova školní příklad toho, jak taková situace nemá proběhnout nám předvedl jeden nejistý a náhodný figurant: pejsana se bál, majitelka v tu chvíli nejednala rozhodně, a proto zvíře dvakrát štěklo. Ihned jsme situaci dostali pod kontrolu a s figurantem proběhlo seznamování napodruhé už v dobrém duchu.

Ponaučení z toho plynulo pro obě strany: figurant se naučil, že pokud má ze psa obavy, nemá mu koukat upřeně do očí, nemá kolem psa kroužit a chovat se podezřele. Takovému člověku (i psům) psi totiž nevěří a začnou ho většinou odhánět (štěkáním, zastrašováním atd.). Majitelka psa už ví, že když se bude takový člověk blížit, musí zareagovat velmi rychle, stručně a efektivně a zvíře mít pod kontrolou. U mnoha nejistých psů totiž platí, že převzou kontrolu nad situací v momentě, kdy ji nemáme my lidé. Samozřejmě jsme dále pokračovali v tréninku a v blízkém městečku „odchyťovali“ náhodné kolemjdoucí a učili pejsana důvěřovat nejen lidem, ale hlavně svému psovodovi.

Celý trénink by se dal shrnout do pár pouček: nejistý pes přebírá kontrolu nad situací tehdy, když necítí vedení ze strany člověka. Pokud nerozumí chování protějšku (cizí lidé, ale i psi) může se projevit agresivní (obránnou) reakcí. Vždy je nutné jednat klidně a sebevědomě. Pokud padáte se svým psem do nervozity, do rozrušení, váš pes si to vyloží po svém a bude si myslet, že jste rozrušení a nervózní ze stejného důvodu jako on (tedy kvůli vetřelci, cizímu člověku, jinému psu atd.)! Situace musíme důsledně natrénovat, vyhradit si dost času a psa naučit, že vše musí proběhnout v klidu a pod vedením psovoda. Díky tomu se většina nejistých nebo nervózních psů „zázračně“ uklidní. Jsou vyrovnanější, spokojenější. A to především proto, že jim odpadne starost o řešení spousty situací, které je doposud stresovaly.

Při takovém tréninku my hlídáme každý pohled psa, psovoda ale i cizích, každou drobnost v komunikaci, řeči těla a správně a včas všechny zúčastněné korigujeme. Trénink pak přinese okamžité a rychlé změny – vyrovnanějšího psa a sebevědomějšího a zkušenějšího psovoda, člověka, který se mnohem lépe orientuje v myšlení psa a dokáže s ním lépe komunikovat.

Pamatujte, že není umění Bully rozpálit! To umí každý. Důležité je, aby měli své vzrušení pod kontrolou, aby si uvědomovali svou sílu a použili ji jen tolik, kolik je třeba. A všimněte si, že my máme ruce celé.

Takže žádné „omylem kousnul“! Naši psi si přesně uvědomují naši zranitelnost a pečlivě se našim rukám vyhýbají. Proto nikdy nezvykejte hafa okusovat ruce, a brát chňapání po nich jako zábavu.

Když už je řeč o psí agresi, tak se vás na něco zeptáme.

Máte strach ze psů?

Hodně lidí se psů bojí.

Jo...chápeme. *A těch „bojových“ tuplem.* Ano, uznáváme, jsou to psi, kteří kvůli svému vzezření silného, osvaleného psa s velkou tlamou mohou budít nedůvěru a obavy u neznalých.

O.K., ale, co s tím?

Existuje jeden mýtus, který bych chtěl nejdříve trochu osvětlit.

Pes prý pozná strach a zaútočí na mě, protože se ho bojím.

Tak ano i ne. Probereme to pěkně popořádku.

Pes pozná strach. Pes popravdě umí v lidských emocích (na rozdíl od vlka) docela dobře číst. Takže pozná, jak se cítíte. Pozná to z pachu, hlasu, vaší řeči těla, mimiky a výrazu v obličeji a z vašeho chování. Tahle část je tedy pravdivá, pes pravděpodobně pozná, jak se cítíte.

Zaútočí na mě, protože se bojím.

Tak to už je polopravda. Hned vysvětlím.

Právě proto, že pes pozná, že se bojíte, tak taky ví, že se vám nedá věřit. No jistě - jste nervózní, chováte se divně, špatně čitelně a tím pádem jste pro psa nedůvěryhodní. A protože se chováte divně, tak si vás pes chce držet od těla. Cokoliv, čemu pes nevěří a co nezná, s tím se buď seznámí – dotekem, kontaktem, očicháním – nebo to od sebe odežene (to platí zejména u nervózních a nejistých psů). A způsobem odehnání je vrčení (varování), štěkání (výhrůžka) nebo „vyjetí“, vyběhnutí proti vám (přímý útok). V tuto chvíli vše, co pes dělá, je to, že vás chce odehnat. Ne zabít.

O.K., jak tedy na takové situace?

Prvně – je to celé chyba psovoda, protože pokud to pes dělá, převzal kontrolu nad situací. A to je velmi špatně, protože pes se sám za sebe rozhoduje, koho napadne.

Pokud už musí z vaší strany dojít ke kontaktu s nervózním psem, nebo se musíte přiblížit k osobě, která ho vede, je vždy lepší dodržovat pár jednoduchých pravidel.

Vaše role, jako cizí osoby, je být čitelný, klidný a uvolněný. Zásadně se chovejte tiše, nebudte hluční. Zastavte pár metrů od osoby se psem a oslovte ji pozdravením. Dávejte prostor psovi, aby si zvykl na vaši přítomnost. Pamatujte, že se na psa nedíváme!! Necivte mu upřeně do očí, dělejte, že tam není. Pro psa by to byl totiž signál, že se na něj upřela pozornost nervózního člověka, a to rozhodně zvyšuje jeho napětí (pes si nejspíš myslí: „*proč na mě tak čumí a co mi chce?*“). Pokračujte v komunikaci s psovodem a ten vám sám může nabídnout, abyste přišel blíže. Přistupujte klidně, beze

strachu a nejistoty. Podejte si ruce a nabídněte klidným, pomalým gestem psovi otevřenou dlaň pod tlamu k očichání. Nikdy na něj nemluvte hlučně a nesahejte na hlavu svrchu!! To nervózní pes opět vyhodnotí jako hrozbu! Potom v klidu odstupte a nechte psa, aby si očichal on vás. A je to...

Z pohledu psovoda je důležité znát svého psa a vědět, že ho tyto situace stresují. Dostaňte ho vždy před kontaktem s jinou osobou či jiným psem do sedu vedle nohy a tam pes musí zůstat po celou dobu kontaktu s cizím člověkem. Instruuje cizího člověka, co má a co nemá dělat. Až si budete s cizí osobou chtít podat ruku, udělejte půl kroku před svého psa a ruku si podejte. Celou dobu se soustřeďte na hlavu psa a jeho řeč těla, ať ho můžete včas upozornit na to, co po něm chcete. Pokud celý proces proběhne s vaším nervózním psem dobře, tak ho pochvalte klidně a příjemně až potom, kdy cizí osoba úplně odejde. Ne dříve.

Takže teď víte, jak to funguje s tím strachem, a hlavně co nedělat. Nekoukat na psa, nesahtat na něj, být klidný, bez prvků nervózního, ale ani dominantního chování. Pohybovat se klidně, čitelně, předvídatelně. Nabídnout dlaň k očichání zespodu čumáku. Není totiž nic horšího než vykřikovat, že máte strach, být hlučný, gestikulovat, a ještě civět hnusně na psa. Nedivte se, že vám pak nevěří a zachová se jako vy – vyjádří to nahlas.

Tyto situace řešíme jak z pozice trenérů a psů co vyjíždí na lidi, tak i na ulici kdy pracujeme se psy a učíme lidi, jak s nimi komunikovat. Tak snad to napsané někomu pomůže.

Ale pozor!

Návod se moc netýká Bull psů, kteří jsou povětšinou absolutní lidumilové a vítači. Ti vás nejčastěji prostě poskáčou a olížou od samé radosti, jen se na ně podíváte a usmějete. Je určen především pro nervózní a nedůvěřivé psy apod.

Obrana při napadení cizím psem

Bohužel se stále častěji více a více lidí setkává s tím, že se k nim při venčení odněkud přihně cizí pes, který je bez kontroly majitelem, a okamžitě napadne jejich psa. Je to smutný fakt, v podstatě každodenní věc. Doslova strašákem naší doby jsou právě tito volně pobíhající psi lidí, kteří jsou především líní a bezohlední vůči ostatním lidem, kteří se venku pohybují se svými psy. Tito nezodpovědní idioti obvykle mají plná ústa toho, jak je jejich pes hodný, jak se musí svobodně vyběhat a případně jsou rovnou agresivní na kohokoliv, kdo je požádá o to, aby si psa vzali na vodítko a/nebo ho usměrnili.

Na rovinu? Váš pes nesmí a nemá právo kohokoliv obtěžovat! Ani jiné psy, jiná zvířata, cyklisty, běžce, chodce!

Pokud se náhodou chováte tak, jak jsme popsali shora, pak jednoduše jen maskujete svou neschopnost a lenost převzít za své zvíře plnou zodpovědnost, nic víc. Máte plná ústa výmluv o svých právech, ale nejste schopni naučit svého psa ani základy chování!

A prostým faktem je, že většina „*on je hodný*“ psů jsou „vysírači“, prudiči, otravové, vyštěkávači a jejich majitelé to jen omlouvají, a o psím chování ví ve skutečnosti velké...nic.

Doufám ale, že vy, kteří jste našimi příznivci a jste členy naší společné skupiny na FB, se určitě takto hloupě nechováte.

Jak vlastně reagovat, co se osvědčilo nejen nám, ale spoustě našich přátel, když už se to zvrtně?

Vždy je důležité vyhodnotit správně situaci, znát svého psa a umět rychle reagovat. Není na místě zpanikařit a hysterčit. Pokud jde jen o hravé štěně či psa přátelského, zůstaňte klidní a bude to v pohodě. Pokud je pes očividně naladěn agresivně (konfliktně), bude to horší.

Pravidlem číslo jedna je pokusit se předejít jakémukoliv boji psů nebo našemu napadení, a to snahou o zastrašení „útočníka“ (hlasitým povel, křiknutím, dupnutím, či v nouzi výstřelem z poplašné pistole). Ale co dělat, když to nevyjde?

Pokud dojde na nejhorší, pamatujte: boj není hra, může jít o hodně. Všeobecně platí, že když si všichni zabezpečíte své psy, k těmto situacím vůbec nebude docházet! Řeči typu „*nebojte on je hodný a řvaní na celé kolo „Puntíku k noze!“* jsou fakt k ničemu, zdaleka ne všichni psi jsou snášenliví a rvačky jsou pro ně relativně normálním způsobem řešení některých situací.

Popišme si situaci, která může nastat, a to, jak ji řešit:

Řítí se k vám cizí pes, jeho majitel je v nedohlednu a pes nemá nasazený košík. Především – musíte dobře znát „řeč psího těla“, je to důležité k rozpoznání toho, zda pes, který k vám přibíhá má spíše přátelské úmysly a nejeví známky agrese, nebo naopak. Takový pes se při chůzi/běhu vlní, je uvolněný a veselý – prostě si chce jen s vaším psem pohrát. V tom případě nepanikařte, zůstaňte u svého psa a dohlédněte na to, aby případné seznamování a případný další kontakt proběhly bez konfliktu, pokud jej umožníte.

Jiná situace nastane, když se k vám blíží pes, který nemá úplně přátelské úmysly a zjevně hrozí riziko napadení a rvačky. Přibíhá naježený, napružený – už z dálky vidíte, že to není dobré: dává hlavu dolů, na zádech má zježené chlupy jako „dikobraz“, má ztuhlý ocas, což jsou typické projevy výhružného postoje. V takovém případě se připravte, že se může něco nedobrého stát.

Je velmi důležité, abyste dobře znali svého psa. Pokud víte, že váš pes je nervózní, trpí strachovou agresi nebo je sám primárně dominantní se sklony k agresivním projevům, když víte, že může i sám zaútočit na jiného psa, a když víte, že se tak chová zejména v případě, kdy mu někdo naruší osobní prostor, musíte ho mít zcela pod kontrolou. Rvačka může vzniknout jak z jeho strany, tak i ze strany blížícího se psa. Každopádně pokud má váš pes košík, rozepněte a sundejte mu ho. Poskytnete mu tím možnost se eventuálně bránit stejnými zbraněmi, jakými disponuje útočník – tedy zuby.

Postarejte se zároveň o to, aby váš pes nikdy nestál před vámi a nebyl na dlouhém vodítku v momentě, kdy se k vám blíží druhý pes. Vždycky si svého psa srovnejte zpátky k sobě, k noze, případně úplně za sebe, a sami se postavte čelem k přicházejícímu psovi. Jakmile se pes přiblíží, vykročte proti němu, mávněte proti němu rukou a hlasitě zakřičte cokoliv co vás v té chvíli napadne – např. „*hej, hej běž!*“, prostě něco podobného, ale musí to být velmi rázné a hlasité.

Uvědomte si, že většina psů je ze strany lidí zvyklá na korekce a to zakřičení, ten krok dopředu a mávnutí rukou, to je pro ně takové gesto, obvykle používané ve chvíli, kdy člověk psa posílá „*na místo*“ v případě, kdy něco přehnal nebo něco provedl. Většina psů se toho trochu zalekne a pes buď odběhne nebo vy získáte čas na další nějakou reakci. Tohle platí výborně u takových těch běžných „*vysíračů*“, co prostě pořád prudí, něco vymýšlejí, dělají kraviny, ale nejdou hned tvrdě do útoku... prostě dupnete, rázně vykročíte proti psu, zakřičíte a v tu chvíli může být po problému. Ale není to pravidlem a nemusí to takto vůbec zafungovat...

Problém nastane, když předchozí opatření nezabere a cizí pes vás začíná obcházet, krouží kolem vás, různě se krčí a vyměřuje si svoje postavení a vzdálenost k tomu, aby mohl zaútočit – vyběhnout na vašeho psa a zkusit jej kousnout. Pokud nepomohlo znovu zopakované zařvání, opakovaný výkrok proti psu nebo dva kroky a opětovné zakřičení, tak se chystejte k tomu, že pravděpodobně dojde k nějaké rvačce, k nějaké potyčce mezi psy.

Pokud je cizí pes zaměřený na vašeho psa, tak si zřejmě pro svůj útok nevybral přímo vás a nebude pravděpodobně hned kousat do vás, ale zaútočí na vašeho psa. Stůjte i tak pořád čelem proti němu, pohybujte se synchronně s jeho pohybem a snažte si svého psa pořád udržet těsně u nohy a nikdy ho neberte (nezvedejte) nahoru na ruce s tím, že ho tak budete chránit. Je to hrozná blbost.

V momentě, kdy to uděláte, tak jste si znemožnili jakoukoliv možnost obrany, protože máte obě ruce blokováné držením vlastního psa. Maximálně se potom můžete (možná) pokusit o nějaký kop. A potom – ten pes, pokud už bude chtít opravdu napadnout vašeho psa, vám pravděpodobně vyskočí na ruce a kousne si klidně i do vašich rukou, aby vám vašeho psa z ruky vyrval.

Také nikdy nedělejte to, že byste se v okamžiku útoku vrhli mezi psy a pokusili se svého psa zalehnout a chránit ho svým vlastním tělem. Útočící pes bude kousat i do vás, do zranitelných částí vašeho těla, a vy jste v tu chvíli zcela bezbranní. Sice možná zachráníte svého psa, ale třeba vám útočící pes prokousne krk, prokousne ruku nebo rozdrťí kosti apod.

Vždy stůjte rovně, čelem k útočícímu psu, v pevném postoji. Svého psa mějte vedle sebe nebo za sebou na krátkém úvazu a pokud cizí pes pokračuje v útoku, počkejte až se přiblíží na vzdálenost nohy a nakopněte ho. Prostě si vyměřte dobře vzdálenost a v momentě, kdy ten pes zaútočí, tak ho špičkou boty naberte. Prostě to udělejte! Jde o zdraví a život nejenom váš, ale i vašeho psa. V tu chvíli se jedná o klasický případ nutné obrany či krajní nouze, a vy se vykašlete na nějaké ohledy a na pejskomily, kteří by i v takovéto překerní situaci spíše litovali útočícího psa než vás (chudáček, měl těžký život...). Vyberte si měkkou tkáň, bolestivé místo (hrudník za předními tlapami) a útočícího psa nakopněte vší silou, kopejte klidně i směrem na jeho hlavu. Vy totiž

musíte zabránit tomu, aby se ti psi servali, zranili se nebo aby útočící pes potrhál i vás. Kopanec je první možností obrany. Aby ten kopanec splnil svůj účel, musíte to udělat rychle a hlavně silně. Nezkoušejte to jenom jako, protože při příštím kopanci se taky může stát, vás ten pes kousne do nohy nebo zachytí za nohavici...a pak už budete také „namydlení“.

Další možnost je použít vodítko jako škrtidlo, obtočit jej kolem krku útočícího psa a silně zatáhnout a škrtit útočníka. Tato akce ale přichází v úvahu až v situaci, kdy se už útočící pes zakousl do toho vašeho. Těžko totiž budete nasazovat „škrtidlo“ psu, který kolem vás a vašeho psa zatím jen obíhá. Na takovou akci ale není moc času, musíte to udělat rychle a opravdu držet vodítko pevně a psa škrtit. Jakmile mu začíná docházet dech tak uvolňuje sevření čelistí. Trvá to třeba 15, 20 i 30 vteřin, zdá se vám to nekonečné, ale jde to relativně rychle. Jakmile pes pustí, tak nepovolujte sevření, držte psa pořád velice silně zafixovaného a povalte ho na bok a držte ho stále na zemi a snažte se být mimo dosah jeho tlamy. Ideální by bylo, kdyby mezitím někdo z přihlížejících – pokud je někdo na místě, pokud se tam lidé seběhli – pomohl, a naopak přidržel vašeho psa, aby se on nevrátil k té započaté rvačce. Útočníka normálně škrtíte až do okamžiku, kdy začne ztrácet vědomí. Poznáte to jednoduše podle toho, že se mu vyvrátí oči a počůrá se. V tu chvíli povolte škrtidlo (obojek) a už ho jenom volněji přidržujte. Většina psů okamžitě vychladne a přestane útočit. Pokud má útočící pes nasazený obojek, můžete ho místo použití vodítka chytit za jeho obojek, zkroutit ho, čímž ho také škrtíte a současně táhnete psa dozadu. Další postup je potom stejný, jako když psa škrtíte vodítkem.

Nikdy nedělejte to, že byste strkali psům ruce do tlamy s tím, že se jim ji silou pokusíte rozevřít. Pravděpodobně se vám to vůbec nepovede a sami byste zřejmě nedopadli dobře.

Pokud jsou psi do sebe zakousnutí, nikdy je nezačněte **od sebe** rvát silou za obojky. Tak jim potrháte kůži a vzniknou tržná zranění. Když je totiž od sebe rvete, tak oni začnou různě překusovat a ta jejich zranění budou ještě horší.

Jestli se na podobnou obranu necítíte, ale máte u sebe zbraň, tak (a zejména vy holky) ji použijte, protože když se psi do sebe zakousnou, tak ten boj může skončit fatálně i smrtí jednoho ze psů. K úrazu můžete přijít i vy sami (samy), můžete mít pokousané ruce a rozdrčené kosti a šlachy...to opravdu není žádná sranda.

Pokud se chcete bránit se zbraní v ruce, máte několik možností, jak a čím se bránit. Ale uvědomte si, že když už zbraň u sebe máte, musíte ji také umět ovládat.

Paralyzér je jedna z nejběžnějších doporučovaných zbraní. Funguje jednoduše: zmáčknete tlačítko, dojde k elektrickému výboji, doprovázenému silným „prsknutím“. Spousta psů se toho zvuku natolik bojí, že už jenom potom, co paralyzér „prskne“, utečou. To ale platí jen u psů, kteří se ve skutečnosti neodhodlali k boji.

Použití paralyzéru je velmi účinné a okamžitě ochromí útočníka. Myslete ale na to, že jeho použití způsobí psovi křeč, a to taky znamená, že pokud je už útočník zakousnutý do vašeho psa nebo – nedej bože do vás-, tak skus neuvolní a nepustí se. Elektrický výboj způsobuje křeč svalstva a pes pustí až poté, co do něj přestane proudit

elektrický výboj. Při použití paralyzáru nemusíte mít strach, že poraníte svého psa – elektrický výboj do něj přes útočnickovo tělo neprojde.

Z mého úhlu pohledu je mnohem lepší použít **pepřový sprej** (pepřák). Klasický pepřák koupíte za pár korun a funguje i na velkou vzdálenost (zejména ten gelový). Pokud vidíte, že hovado pes vám jde zabít vašeho psa, tak na nic nečekejte a vystříkejte pepřák rovnou proti němu, proti jeho tlamě. Prostě to na něj namiřte a vystříkejte na něj celý ten pepřák. Je to dobrá zbraň, pepřák je malých rozměrů a je skladný. Samozřejmě ho nesmíte mít zaházený v nějakém pamlskovníku nebo nějaké venčící taštičce. Pepřák je velmi účinný, obsahuje koncentrovaný kapsaicin (ten znáte z chilli). Toho psa to zasáhne v obličejí, pálí to šíleně v čumáku, v tlamě, očích a pes je v té chvíli paralyzovaný a nemůže fungovat čili útočit, nemůže kousat do vás nebo do vašeho psa.

Další možností je použít **plynovou pistoli**. Ta vypadá jako běžná zbraň, ale není to normální pistole. Nevystřelíte z ní klasické pistolové náboje. Tvarem je to sice klasická pistole, náboje s plynovou nebo expanzní náplní má umístěné v zásobníku, a zbraň je opatřena pojistkou. Při výstřelu dojde vlivem expanze plynů ke klasickému výstřelu náplně náboje, který je doprovázen zvukem výstřelu. Můžete vystřelit tzv. slepou nábojnici, která vytvoří vlastně jen zvukový efekt, popř. nábojnici, která obsahuje de facto pepřovou náplň a působí obdobně, jako pepřový sprej. Nepříjemné je, že řada psů je na zvuk výstřelu zvyklá, protože jsou trénováni, aby na něj nereagovali. Prostě se neposerou, jenom se podívají, co to bylo, na chvíli se zastaví a potom v útoku pokračují. Takže plynovka vám také může být na nic, pokud se vám nepodaří vystřeleným pepřovým plynem zasáhnout sliznice psa. Navíc – je to těžký krám (váží cca 700 g) a upřímně nosit to s sebou a spoléhat na to, že to možná psa zastraší, ale možná i nezastraší, to budu radši nosit pepřový sprej.

Konečně můžete při obraně sebe a svého psa použít i nůž. Já ho také nosím v kapse, nikdy jsem ho proti nikomu nemusel použít, nemám ho u sebe primárně proto, abych se jím bránil nebo někoho napadal, mám ho u sebe, protože ho používám v lese, když potřebuje něco uříznout. Chodím na dřevo, potřebuji uříznout větvičku atd.

Nůž je podle mě ta poslední možnost obrany, protože jeho použití může mít fatální důsledek. Použil bych ho opravdu jen v případě, kdybych viděl, že můj pes už má na kahanu a druhý pes ho dál trhá. Tak v tom případě bych toho druhého psa nejspíš nožem bodnul.

Samozřejmě je vždy lepší se takové situaci a boji vyhnout, ideální je, když se vám povede z takové situace vycouvat „bez ztráty kyticky“, to je nejdůležitější. Ale když už se to stane, musíte tu situaci prostě řešit. Nekompromisně a tvrdě.

Držím vám palce, abyste se do popsané situace nikdy nedostali a nemuseli zbraň nikdy použít.

Motto:

Dobře vychovaný pes umí víc než jen dobře vycvičený pes.

O výchově a o věcech souvisejících

V „pejskařském“ světě existují dva póly – jeden posedlý perfekcí vzhledu psa, dokonale zvládnutou „loutkohrou“ a „robotickou“ ovladatelností, výsledky.

Iluze, lidské ego, faleš, často i podvody. Ale účel světí prostředky.

A druhý svět je ten náš a váš. Pes jako přítel, kámoš. Na pohodu...a prožít spolu mnoho super dní. V tom prvním světě je pes jen prostředek pro ukojení lidského ega a naplnění lidských potřeb. V tom našem je cílem spokojený pes, který ví, jak se chovat, společný život a zážitky – mnoho zážitků. My už si dávno vybrali: jsme tu pro psy, ne oni pro nás.

Čím dál víc se v komunitě pejskařů prosazuje, že se pes musí neustále cítit natěšeně a šťastně a jakékoli zhovadilé psí chování je označováno za projev jedinečné psí „osobnosti“, kterou nesmíme svým působením na psa pokřivit. Čím více přibývá „psích školiček“, kde je vše afektované, výchova a výcvik se realizuje hrou a čím déle si hýčkáme infantilní štěněčí přístup a rozmazlujeme psy nekonečným chválením, „miminkováním“ a „pamlskováním“, tím více lidí nakonec brečí, že se jejich pes chová jako hajzlík, nikoho nerespektuje a se*e na ně přesně tehdy, kdy nejvíc potřebují jeho spolupráci.

Dnes je docela běžné, že spousta lidí má problém se svým psem i jen při chůzi kolem cizích psů, štěkajících za plotem, ale i s prostou chůzí psa na vodítku. A je jich čím dál více. Že by to mělo přímou souvislost s čím dál populárnější liberální (ne)výchovou, kdy si pes vše určí sám a nesmíme ho omezovat? Hlavně ať je happy a „svůj“? Nebo se jedná jen nedostatek tréninku a důslednosti? Anebo je to tím, že se lidé snaží aplikovat na psy lidské metody a přístup, ale pes je pořád jen psem? Doplňte si sami. No ale – na druhou stranu – dokud to tak bude, o práci nebudeme mít nouzi.

Pojmy jako „disciplína, vážnost, pravidla, hranice a omezení“ se dnes staly sprostými slovy. Pro psa přirozená a přiměřená fyzická korekce chování je hysterickými křiklouny označována za týrání. Posledních pár let jako by se zapomnělo, že pes je s člověkem desítky tisíc let a vše, co dosud fungovalo, musíme nutně vyměnit za něco nového, úžasného, patentovaného.

Vraťte se nohama na zem!

Pes není mimino ani hračka. Nebudte součástí sociologického experimentu, který už teď zjevně nefunguje. Nenechte se opít rohlíkem a nemyslete si, že si psa koupíte tím, že mu neustále cpete odměny a děláte mu animátora, a že nic jiného nepotřebujete znát a dělat. Nenechte se vtáhnout do světa snů, iluzí a cvičených psích loutek.

Nikdy a nikde v přírodě takovýto model výchovy mladého psa smečkou neexistuje, a to je fakt. Kdyby takové modely výchovy psa, založené na hře s pejsky, na odměňování, nekonečném „lásenkování“ a snášení „modrého z nebe“ opravdu fungovaly a přinášely výsledky, nepřibývalo by více a více nezvládnutých a nedisciplinovaných psů!

Proč ty propagované moderní modely přístupu ke psům nefungují?

Protože výchova není výcvik. A také proto, že výchovu si do „pamlskovníku“ nestrčíte.

Pod pojmem „**výcvik psa**“ si představte např. osvojení si různých cviků, triků či psí sporty a samozřejmě učení se povelům „sedni“, „k noze“ nebo např. „lehni“.

„**Výchova psa**“ je o nastavení pravidel, spravedlnosti, autority, vzorů v chování, v omezení nežádoucích činností nebo chování a v občasném pokárání. Také o laskavosti, odpouštění a pochopení...Výchova je o přijetí vlastní zodpovědnosti za to, jak se můj svěřenec chová.

Nechci to tady nijak zešíroka rozvádět, takže jen v náznaku, ale pokud budete chtít více pochopit rozdíl mezi naším pojetím a přístupem k výchově a výcviku psů a mezi těmi námi nepreferovanými, najdete si na internetu pojmy jako jsou „*pozitivní motivace při výchově a výcviku psa*“ (pes vždy po perfektním splnění vydaného povelu dostane to, co chce, tj. odměnu – pamlsek, hračku, pohlazení a je prý takto motivován k opakovanému perfektnímu plnění stejného pokynu, kdy cílem takového tréninku je přimět psa dělat všechny cviky proto, že prý chce s radostí opětovně získat odměnu!). Další metodou používanou při takovémto výcviku je tzv. „*klasické podmiňování*“, kde se trenéři snaží propojit chování (splnění pokynu) se zvukovým signálem (vzpomeňte I. P. Pavlova a pokusy s jeho slintajícími psy, očekávajícími rozdávání potravy po zaznění zvonku) nebo tzv. „*operantní podmiňování*“, při němž se pes má něco naučit v důsledku svého předchozího chování (např. pozitivní posílení jako důsledek získané odměny, negativní posílení jako důsledek toho, že na něj přestane působit to, co je mu nepříjemné,) a třeba si i najdete i pojem „*klikr*“.

Až dočtete tuto kapitolu do konce, porovnejte, která metoda je pro výchovu psa přirozenější a účinnější.

Dnes se ve společnosti často setkáváme s problémem přenášení odpovědnosti za výchovu dětí na ostatní. „*Však počkej, ve škole tě naučí, učitelka tě naučí, až přijde domů tat'ka, tak ti ukáže, v práci se s tebou nebudou mazlit, ty rosteš pro kriminál a tam tě srovnají*“...atd. Neustále se někdo zbavuje své odpovědnosti za výchovu dítěte a přenáší ji na jiné.

Ve psím světě (ne ale u nás) je to podobné. Však ho v psí školce naučí, cizí psi mu dají „co proto“, však tě trenér na cvičáku srovná a spraví.

Kde je převzetí vlastní odpovědnosti za výchovu našich dětí, ale i psů?

Jediní, kdo mají plnou odpovědnost za chování našeho psa, jsme my sami. Nikdo jiný. Je to prostý fakt. Řiďte se tím prosím, a bude to O.K.

Pozitivní přístup k výchově psa neznamená mít plnou kapsu pamlsků, dávat je psovi za každou splněnou blbinu a infantilně u toho šišlat vysokým hláskem s přehnaně afektovaným chválením. Pozitivní přístup znamená být na psa hodný, šetřit odměnou a klidně, trpělivě a vyrovnaně učit to, co je potřeba. Pozitivní přístup vychází z člověka a víry, že se pes dokáže naučit to, co po něm chceme, aniž by za to žádal materiální odměnu – pamlsky. Opravdový pozitivní přístup nedrží psa vzrušeného z očekávání odměny, ale je mu vzorem, jak chápat a rozumět fungování v lidském světě a jak vnímat svého člověka jako dobrý vzor, od kterého se může učit. Pozitivní přístup je o propojení psa a člověka, ale i o propojení více psů a o sdílení upřímné radosti, ne uplácení. Pozitivně působit na psa znamená dát psovi prostor se učit, aniž by byl za neúspěch hned pokárán. Psi jsou totiž veskrze pozitivní tvorové, proto je v pořádku k nim takto přistupovat.

Sypat pamlsky a přehnaně chválit je pouhé **pozitivní podmiňování** – tedy: „*dosta-neš co chceš, když uděláš moje ego spokojeným*“. Takový přístup selhává v různých situacích, zejména pokud přijde jiné, silnější vzrušení, než je pamlsky či hračka (cizí pes, hárající feny, lov zvěře atd.).

„Holky“, pochopte, že když ta svoje psí miminka vychováváte v rozmazlování, neustále je zahrnujete pozorností, láskou, chválením a ubezpečováním, jak jsou skvělá a omlouváte jejich špatné chování, protože ono je tak úžasné a jedinečné, tak z něj vychováte jen sebestředného, egocentrického a namyšleného psa, který si myslí, že si z něj celý svět sedne na zadek.

Narozdíl od vás, tak když smečka vychovává psa, vychová jej k respektu, pokoře a úctě ke starším autoritám. Přemýšlejte o tom. Buď budete mít rozmazleného debílka, nebo skvělého gentledoga. Ti zkušenosti mi dají za pravdu. O trochu víc to platí pro psí kluky, ale psí holky nevyjímaje.

Naprostá ignorace přirozených psích principů komunikace, psí řeči a individuality osobnosti psa, generuje jen další a další nezvládnuté hafany.

Nejde o nás. Vůbec ne. Jen nás naplňuje smutkem to, že když někdo nedokáže uchopit to co děláme a pochopit proč to funguje, tak – než aby hledal chybu u sebe – vymýšlí důvody, proč to vlastně takto nejde a proč je náš přístup špatný.

My však můžeme být úplně klidní. Každá vycházka s přáteli, kdy si povídáme, venčíme bandu spokojených hafanů a předáváme zkušenosti, nás naplňuje vědomím, že je zde spousta lidí, kterým už pozlátka pejska kličkujícího mezi nohama nestačí a chtějí rozumět psům jako unikátním osobnostem, jejich řeči, myšlení, formám sociální interakce a způsobům jejich přirozeného chování. Je čím dál více lidí, kteří psa berou jako sobě rovného, chápou ho jako svéprávnou unikátní bytost. Přesně pro takové lidi tady jsme. Bez pozlátek a nenapodobitelní. Lidi, co žijí pro psy, se psy a mezi psy 24/7. To, co děláme je vidět, a kdo poslouchá a vidí, vezme si vždy to, co potřebuje sám. Netoužíme potom někomu něco dokazovat. Vše, co děláme, je jen předávání zkušeností ze života se psy. A můžeme vám říct, že v takové smečce a s tolika psy, co zde projdou, jsou ty zkušenosti neskutečně reálné, surové a intenzivní.

Pokud vám záleží na vašem vztahu se psem, vždy si nechte poradit od lidí, kteří mají zkušenosti s tréninkem a výchovou psů, kteří mají doopravdy funkční smečky. Kteří mají vyrovnané psy.

Nikdy nám nebude příliš záležet na tom, co si o nás kdejaká „žabka“ myslí. Záleží nám primárně jen na tom, jestli dokážeme pomoci tomu, kdo nás o to požádá.

Popravdě – občas mě ale ty jejich názory trochu „vytočí“ a na síti si ulevím. A klidně budu citovat sám sebe i tady, protože nemohu vyloučit to, že si tento text opatří i někdo, kdo čas od času zavítá na náš FB profil a „vyštěkává“ tam cosi o lámání psích povah a použitých metodách. Smiřte se ale s tím, že se svými názory u nás prostě nepochodíte. Většina z vás, kteří se takto prezentujete, jen papouškujete kraviny a lži hlupáků, kteří sami dokázali a umí ho*no. Odpálkuji vás stejně sprostě, jako je sprosté z vaší strany přijít na naše stránky, nadávat nám a poučovat...

My necítíme žádnou potřebu vstupovat na váš osobní profil (do vaší skupiny na FB) a vyjadřovat tam, co si myslíme o té vaší tupé zábavě, kdy se zavřete do haly a necháte své otroky se porvat či běhat na místě apod. Ani vám nechodíme vyčítat, že temperamentní pes, upoutaný celoživotně na řetězu a držený jen v kleci je psychická troska. Dokonce ani nebudeme prudit, že úmyslně křížíte a množíte psy tak, aby byli labilní, stresají a agresivní.

Takže – princezny a princátka, nechodte na naše stránky a náš profil na FB a nechte si svá moudra pro sebe. A vy dobře víte, koho se to týká.

A pokud jde o to, jak my pracujeme se psy, máme zcela čisté svědomí a můžeme to i v klidu zveřejňovat. Zatímco vy ne, protože byste to od lidí sakra schytali. Tak zůstaňte zalezlí v té své sektě.

Pracovat na nápravě chování psů, kteří se bojí, jsou vystresovaní, neví, jak mají řešit situace a jiné chuťovky je totiž nad vaše možnosti a chápání, milá chátro. Tak se držte té vaší zábavy a nechte ostatní dělat opravdovou práci. A tím ostatní myslím každého slušného trenéra, kterému jde o psy, protože verbež se ráda naváží do každého, kdo nejede s nimi v sektě, že?

Tak dobře, končím s vlastními citáty, pojďme už v klidu dál...

Naši přátelé, kteří nás doopravdy znají ví, co, proč a jak svoji práci děláme. Na nich nám záleží a pro ně tu vždy jsme. Kdo nás zná, ten ví. Kdo zná naši smečku a jejich chování osobně, rád se sem vrací. A to je největší odměna. Čím dál větší okruh přátel kolem nás.

A jako příklad toho, že se svými názory na výcvik a výchovu, které jsou na sociálních sítích prezentovány a prakticky realizovány některými „trenéry či trenérkami“ nejsme osamoceni, doporučujeme, abyste si přečetli např. rozhovor s trenérkou **Zuzanou Horkou**, zveřejněný v časopisu **Pes přítel člověka č. 4/2024**, kde se mj. řešilo téma, jak se za dobu jejího působení v rámci kynologie změnil přístup k výcviku psů.

Doporučujeme si článek v časopisu přečíst celý, zde citujeme jenom jeho část:

„Jak se za tu dobu změnil výcvik?“

„Výcvik se strašně posunul. Já pamatuju dobu, kdy kopačka kanadou byla na denním pořádku. A odmítání potravy se učilo polním telefonem.

Dneska je výcvik spíše o motivaci a vyvážení motivace s korekcí. Dbá se na hezký ochotný projev a zároveň na preciznost cviku. Zatímco kdysi stačilo psa odtahat jak kozu, tak dneska se koukáme na perfektní promyšlené a propracované detaily. Mám dnešní trend výcviku sportovní kynologie ráda.

Bohužel však s nástupem sociálních sítí se nám rozmnožili i samozvaní různí psychologové, koučové a výcvikáři, kteří po složení zkoušky ZZO s australským ovčákem nebo borderkou či absolvování různých kurzů maj pocit, že jejich cesta je ta jediná správná a můžou vyučovat. A to dokonce i online. A tak se můžeme dočíst, že krmit psa z misky je týrání (psí bible), že korekce je týrání a vše musí být pouze pozitivně, že vlastně sportovní výcvik je týrání, obrany jsou zlo, který vede k agresí, a spousta dalších podobných nesmyslů. Průserem je, že tito lidé mají naprosto perfektní PR a díky tomu i spousty sledovatelů a následovatelů. A tak se nám množí případy napadení psem s často trvalými následky a někdy i smrtí. Protože cvičák je zlo a pes musí sedět ideálně doma na gauči a číchat si v číhacím koberečku, případně si hrát s interaktivními hračkama. Přičemž je potlačovaná jeho přirozenost a zadupává se do země to, k čemu byl leta šlechtěn, a to napříč plemeny. A stále jim nedochází, kde je chyba. Že pes není kosatka, pro kterou byl tento trend výcviku původně vymyšlen, že to není člověk a nelze ho tedy polidšťovat a že není možné chtít po zvířeti, který je po stovky let k něčemu geneticky šlechtěno, aby to najednou nedělalo. A pak se prostě pouze někde projeví ta nahromaděná nevybitá energie a často i nevychovanost“.

Na závěr ještě příklad toho, k čemu se můžete dopracovat při používání klikru (pomocí prostředku, který mi nikdy nepoužíváme) pod „odborným“ vedením „trenérky“...

Pes na fotce je trénován pomocí klikru a přidělováním krmné dávky jako odměny za „práci“ během dne (tzv. programovací robot trénink). Trenérka si myslí, že pes je krásný a „v pohodě“.

Trenérka je pravděpodobně úplně „mimo mísu“. Pes se díky jejím radám dostal na hranici podvýživy. Trenéři tohoto typu jsou čuňata. Pes je prakticky nonstop týrán hlavou a při tomto typu tréninku riskujete zdravotní obtíže s trávicím traktem, ale i mnohé další. Nemluvte o jeho narušené psychice.

Pes je nastaven od přírody k tomu, aby se dostatečně nažral najednou a hezky to trávil. Ne aby během dne dostával granulku za každý splněný úkol – toto je reálné týrání zvířete a odpírání jeho základních potřeb! Nikdy nepřistupujte na takový typ pseudotréninku, kdy spolupráci psa získáte jeho vydíráním (budeš jíst jen tehdy, když budeš pracovat).

Určitě není v pořádku názor, že pes nesmí před odchodem na cvičák jíst, aby chtěl pracovat za odměny. Pokud trenér neumí budovat vztah a komunikaci mezi vaším parťákem a vámi na přirozené bázi, běžte od něj pryč.

My lidé jsme mistři v manipulaci se psy pomocí různých tzv. „moderních metod“ a toto je jedna z těch špatných. Výsledek bez ohledu na možná rizika. Paní trenérko – styďte se. Lidé vás považují za odborníka a věří vám a vy přivedete psa na pokraj podvýživy.

Psovi nemají být vidět (tzv. lézt) žebra a páteř, ale ani nemá připomínat mládě mrože. Chápu, trend velí chlubit se na FB tím, kolik má pes měsíců a ohromit i váhou, kolik kilogramů už váží. Protože vyšší váha je lepší, že!

Prosím, roční pes je něco jako sedmnáctiletý kluk – má být lehký, aktivní, obratný, osvalený, ale ne objemný. K objemu pes stejně jako kluk musí dospět! Neurychlíte to zvýšením porce krmiva – krmivo nejsou steroidy. Nadbytečný příjem kalorií pes uloží do tuku, ne do svalů. Natož na komerčních krmivech, kde je často 50 % tvořeno sacharidy. Nadbytečná kila sice působí dojmem, že je pes mohutnější (zatleskejme si), ale neexistuje žádný rozumný důvod udržovat psa obézního jen proto, abyste se vy cítili spokojenější.

Nespěchejte na to, aby váš pes už v mládí měl váhu dospělého psa. Prostě ho udržujte štíhlého, pevného, dopřejte mu přiměřeně pohybu a vysoce kvalitní stravu založenou na živočišných bílkovinách a pes vám v cca třech letech doroste do toho svalnatého, mohutného, atletického psa (pokud ty geny má).

Orientujte se podle následujícího:

- pokud chytnu mezi dva prsty kůži psa na žebrech a vrstva je výrazně tlustší než 1-2 cm, je tam nadbytek podkožního tuku,
- pokud má pes stejný, nebo podobný obvod hrudníku jako břicha, je obézní,
- pokud se na psovi pohybují vlny odzadu dopředu při chůzi či běhu – je to špekový příboj,
- pokud má pes při pohledu z vrchu užší ramena než hrudník a břicho, je pravděpodobně plný viscerálního tuku,

- pokud pes nemá při pohledu z vrchu viditelně stažené boky (mezi hrudníkem a kyčlemi), ale rovnoměrně válcovitý tvar, je tlustý,
- pokud sedící pes má břicho na zemi, je tlustý,
- pokud při pohledu z boku pes nemá rozdíl mezi břichem a hrudníkem (nemá stažené břicho), je tlustý.

Obezita může (nejen) mladým psům významně poškodit pohybový aparát. Co já už slyšel amatérských výmluv ve stylu: to je American Bully, on má být takový (tlustý) a následně pes skončil na operačním stole ortopeda.

Nikdo po vás nechce, aby váš pes byl vysušená švestka, ale prosím nehoňte kila, neblbněte, hlídejte kondici a zdraví svého psa – ono je vždy pozdě litovat, až když pes skončí na operačním stole.... Prevence je nejvíc! A pes sám nemá na výběr – je to ve vašich rukou.

Tak snad i v budoucnu uvidíme mnoho pevných, osvalených a spokojených psů u nás na trénincích a pobytech, či na fotografiích ve skupině.

O důvěře

Pokud dostanete do domu na převýchovu hafana, kterému lidi zkazili důvěru k lidem, tak dříve, než s ním budete moci dělat cokoliv jiného, musíte napravit (obnovit) právě tu jeho důvěru k lidem. Protože pokud vám pes nebude věřit, tak nebudete moc se psem úspěšně pracovat. A rozhodně počítejte s tím, že důvěru můžete v některých případech obnovovat i mnoho měsíců. A nesmíte u toho dělat chyby. Protože dělat chyby znamená vracet se na začátek.

Důvěra je totiž velmi křehká věc.

Máte raději instantní polévku nebo poctivý vývar?

Ptáme se na to, protože víme, že všechno chce svůj čas. Vychovat psa vyžaduje trpělivost a spoustu času. Vývar taky vaříte hodiny, postupně přidáváte jednotlivé ingredience, s citem a dle potřeby. A podobně je to i s výchovou psa.

Pokud chcete mít psa, který umí spoustu věcí, který ví, co se od něj očekává a ví, jak se má v dané situaci zachovat, tak musíte být trpěliví, musíte tomu dát čas a také musíte...postupně přidávat ingredience.

Protože myslet si, že si vyberete psa podobně jako polévku v obchodě z regálu, podle líbivé reklamy, pěkného obalu a že jej pak donesete domů, zalijete vařící vodou, povaříte pět minut a bude hotovo...to je opravdu bláznovství. Vychovat dobrého psa zabere roky, a nejen „pět minut varu pod pokličkou“.

A když to nejde podle vašich představ, zkuste to dělat jinak a nelpět tolik na svých zjevně nefungujících představách. Zkuste se přizpůsobit tomu, jaký váš pes je, a ne-snažte se ho instantně nacpat do svých snů. Nechtějte mít instantního psa. Nejde to. Nejde mít hotového psa ihned. Vše si musíte zasloužit. Nechejte ho zrát, učit se, dělat chyby a být samého sebou. Trvá několik let, než se pes vše naučí, pochopí. Nefunguje to tak, že si koupíte psa, a že si představíte jaký by měl být, protože takového byste ho chtěli mít a on takový bude.

Opravdu neexistují „instantní psi“. Ani ti značkoví, ani ti neznačkoví. „Výrobci“ psů jen využívají líbivou reklamu a lidé jí rádi věří. Dobrý pes je prostě jako dobrý domácí hovězí vývar – vaří se dlouho, s citem pro detail a pomalu, než je hotový.

Ale nemusíte se bát – není to žádná složitá věda. Jde především o předávání zkušeností, rozvíjení schopností, a především přijetí vlastní odpovědnosti. Základem je schopnost empatie, pochopení psa a jeho myšlení, jeho komunikaci a spravedlivé vedení. Výchova posiluje dobré vlastnosti a ty horší odbourává. Učí sebeovládání a respektu k druhým. Při výchově se učí psi samostatně myslet a rozhodovat se na základě získaných zkušeností. Výchova probíhá vždy a všude, a tak dlouho, dokud pes nemá dostatek zkušeností, aby se mohl v určitých situacích rozhodovat sám. Výchova neprobíhá jednou týdně na cvičáku, ale každou vteřinu, kdy jsme se psem. Proto je u psů – jako je třeba Bull plemeno – důležité, abychom jim my i smečka věnovali co nejvíce času a pozornosti tak, aby se psi mohli učit co nejefektivněji.

3 nejběžnější chyby ve výchově psa:

1. Neschopnost omezit.
2. Neschopnost zakázat.
3. Neschopnost rozhodovat.

Správné vedení psa (jeho výchova) je jen jedna část společného soužití. Pes potřebuje, aby s ním člověk žil v přítomném okamžiku, aby se mu věnoval celým svým já.

Potřebuje pravidelnou, dlouhou procházku, kdy kontroluje stará místa a objevuje nová, potřebuje zaměstnat hlavu společnou činností. Potřebuje poznávat nová místa, lidi, zvířata, zažívat nové situace, sportovat, ochutnávat...

Pes chce po svém člověku jedině: abyste byli spolu, spolu žili a prožívali vše naplno právě teď. Pes chce, aby člověk byl méně člověkem a více psem a dělal s ním více psí věci než ty lidské... a upřímně, je osvobozující být alespoň na chvíli méně člověkem, který se pořád zabývá budoucností a něco „musí“, má neustále něco „na práci“ a zážitky odkládá na jindy.

A je také pravda, že když má pes to, co chce a potřebuje, tak pak rád dělá pro svého člověka to, co po něm chce on.

V psím světě existují aktivity, během nichž nenasbíráte žádné medaile ani stužky a nebudete mít plné poličky pohárů, které byste hrdě předváděli návštěvám a známým. Nebudete známí v okruhu „pomazaných“ a nedostanete žádné diplomy, osvědčení a ocenění. Budete anonymní a vaše ego zůstane schováno v šuplíku.

Každý jeden „psí člověk“ ví, jak čisté a nezkažené přátelství psi člověku dávají. A nechtějí nic víc než dostat totéž nazpět. A pokud tato vzájemnost funguje, tak naplňují srdce člověka láskou a radostí každou společně prožitou vteřinu. Bez ocenění, bez výher v soutěžích.

O náhodném setkání...

Jednou jsme potkali staršího pána. Je už to dýl, tak rok, dva. Takový akurátní a řízný, pevný krok... My jsme psiska jako vždy zastavili a vzali bokem. Pán na nás tak kouknul, zastavil, pozdravil a povídá, že moc takhle psiska nemusí, ale že oceňuje, že jsme uvolnili cestu a dali je bokem do klidu. No jo...to už jsme slyšeli tolikrát, tak jsme jen s úsměvem pokrčili rameny. Pán si chtěl očividně pokecat, tak povídá dál, že pracoval u vojáků a u policie u psovodů, a že jeho oblíbení psi jsou NO (jak jinak, klasika). Tak jsem mu říkal, že taky pracujeme se psy a že jezdí k nám i NO a jsou to fajn psiska, snadno se trénují a jsou pracovití. Uznale pokynul hlavou a vzbudilo to u něj zájem. Tak se ptal, co se s takovými (našimi) psy jako dá dělat.

No tohle už známe... povídám tedy, že hezky žít a dobře pracovat, a už to začalo: jestli mají zkoušky a jaké a jestli dělají obrany a že se chce zeptat na výsledky. No hafani se začínali ošívát, že je to nuda...ale tak co už, chvíli tomu dáme. Povídám upřímně, že zkoušky nemají žádné a obrany neděláme. Pán si odfrknul s tím, že si to myslel, že jsou to psi k ničemu a my nic beztak neumíme.

Pokrčil jsem rameny a psiska ještě uklidnil, ať čekají.

Povídám: „*máte auto pane?*“ Pán se zarazil, ale že má... „*Jaké máte?*“ „*Oktávku, dvojkovou.*“

„*No a kolik závodů jste s ní vyhrál a jaké kurzy absolvoval?*“ Kouká na mně jak na blba... „*žádné, mám to na ježdění na dovču, do obchodu, za rodinou a tak.*“

„*A myslíte si, že jste dobrý řidič?*“ ptám se... „*Ano, jsem. Nebourám, jezdím klidně, bezpečně.*“

Už jsem se usmíval. „*Nevyhráváte závody, máte obyčejné auto, nesoutěžíte, nemáte kurzy ježdění, ale jste dobrý řidič?*“ „*Bez výsledků?*“

Zasmál se od srdce, roztál úplně v obličeji a najednou nebyl tím akurátním, starším pánem. Tak jsem se usmál taky a povídám mu, že je to tak, že naprostá většina lidí nepotřebuje s nikým závodit, být nejlepší, dokazovat někomu něco ani mít závodní vybavení. Chtějí jen být dobrými řidiči, jet na dovču, skočit si za přáteli a vrátit se v klidu zase domů.

A stejně tak to mají se psy. Nepotřebují zkoušky, výsledky, pracovní špičkové psy... není to jejich svět, nejsou to jejich měřítka a žebříčky hodnot. Řekl jsem mu, že právě s takovými lidmi pracujeme my a pomáháme jim spolu s našimi psy zvládat různé věci a životní situace, a že to umíme dobře.

Pán si s dovolením pomazlil vesele veselé holky od Zuzky, rozloučil se, poděkoval a šel dál do kopce. Dobrý člověk...

Víte naučili jsme se nesoudit. Nesoudíme lidi podle toho, kolik vysokých škol mají ani kolika jazyky mluví, či jak bohatí jsou. Zajímá nás jen jací jsou a jak se chovají k okolí, k rodině, nebo ke svým zvířatům. Jejich „výsledky“ jsou odrazy jejich ambicí. Ale ani pokud má někdo jiné hodnoty, neznamená to, že je horší. Každý prostě má to své.

A tady si dovolím parafrázovat citát Alberta Einsteina – nikdy „*nesud' rybu podle její schopnosti šplhat na stromy.*“ Nesoudíme psy podle jejich rasy ani podle sportovních úspěchů. Zajímá nás, jak se chovají, jak zvládají rodinný život, každodenní situace a jak vyrovnaně reagují na stres, jací jsou uvnitř. Jedněm jde plnění úkolů, dalším hlídání pozemku a jiným starost o děti a svou rodinu. Přesto jsou všichni skvělí a pro svou rodinu ti nejlepší. A to je jediné správné měřítko.

Motto:

S převýchovou psa to máte jako s dobýváním pevnosti. Můžete ji prostě získat hrubou silou, ale zůstanou vám jen trosky a iluze moci.

O převýchově a výcviku

*Mám problémy se psem, šoupnu ho na převýchovu ke Staffordům a je vyřešeno!
Jak snadné, že?
Nu – ale tak snadné a jednoduché to není a nebude!*

Zázračná převýchova, úžasné metody, lidé střídající trenéry a potom brečící, že jim nikde nepomohli. Pokud chcete napravit to, co jste sami ve výchově psa pokazili, začněte tím, že srovnáte do latě nejdříve sebe. Převýchova musí proběhnout nejen u psa, ale i u jeho člověka. Protože pokud se dostal pes do stavu, že je nutná jeho převýchova, pak jediné vinou majitele. Jo, neposlouchá se to dobře, ale je to tak. Když chcete něco změnit u svého psa, začněte nejdříve u sebe.

Naučíte se zvládat stres, budete disciplinovaní, budete trpělí. Budete nastavovat pravidla a rituály, které budou pro psa srozumitelné a funkční. Naučíte se chápat psa a jeho myšlení, jeho komunikaci. Pokud totiž nezvládáte stres, nemáte na psa trpělivost a „nervy“, střídáte přístupy, jste nedůslední, nekonzistentní a snažíte se ze psa vše jen vytlouct anebo koupit si to, nikdy se vám nepodaří dojít do cíle. Neexistuje žádná snadná cesta, žádná úžasná metoda a zázračný trenér. Jen dřina, práce, odhodlání a změna myšlení, chování a práce na odstraňování chyb. Teprve pak se změní i váš pes.

Převýchova totiž není o lámání psa. To si myslí jen ti nezkušení nebo ti, kteří by to tak dělali sami. Převýchova je dlouhodobý proces učení. Je to o práci na změně myšlení psa i jeho majitele – psovoda. Je to o nácviku správných reakcí a o nalezení vnitřního klidu psa. Krok za krokem a stále nahoru. Občas zakopnout a zase vstát, dokud to nebude dobré. Proto to tak dlouho trvá. Výjimečně týdny, většinou měsíce a někdy i déle.

Co je ale důležité zdůraznit – sebelépe odvedená převýchova psa bude k ničemu, pokud se po návratu psa domů vše vrátí do starých kolejí.

Je mnoho situací, které se dají „pořešit“ konzultací/dotazem přes Messenger, telefon apod. Některé situace se takto ale opravdu vyřešit nedají. A v tu chvíli se musíte rozhodnout: chci sobě a psovi pomoci? Bude lepší nás na chvíli rozdělit, naučit psa novému přístupu? Nebo to necháte zajít ještě dále a celou situaci tak ještě pravděpodobně zhoršíte?

Pokud se svým psem dostanete do stavu, kdy se některé situace vymykají kontrole, kdy jste pro okolí spíše postrachem a na obtíž, kdy si nemůžete užívat klidu, pohody a důvěry, pak je čas přiznat si chybu a začít znovu a lépe. Nejsou totiž žádné triky a zkratky, nic, co by vám někdo jen tak poradil a bylo zázračně hotovo. Výchova psa stojí kopec času, energie a trpělivosti. A převýchova ještě mnohem více.

O výcviku

Dnes máme úžasné metody, kterými se různě ve světě cvičí kosatky, opice, delfíni, tuleni. Bez tlaku, bez použití síly. Zvíře dá samo vědět, když je připraveno, a za jídlo rádo udělá téměř cokoli. Když to nejde, počkáme až bude mít hlad a zkusíme to znovu. A když má rádo hračky, tak to vymyslíme přes hračky, no problém.

Nejsnazší způsob, jak manipulovat se psy je prostřednictvím jídla. Většina psů udělá pro jídlo „cokoli“. Jídlo je jejich základní potřeba a v přírodě musí vymýšlet strategie lovu, učit se z chyb, být trpěliví, zapojit všechny smysly, všechny svaly k tomu, aby jídlo získali. V neposlední řadě musí o jídlo bojovat a zabíjet. To je náročný, nebezpečný a každodenní úkol.

Je velmi snadné posilovat u psa potřebu opatřit si jídlo a zároveň ji spojit s podmíněným reflexem k vykonávání nějaké činnosti.

No jo, jenže většina z vás doma nemá kosatku, šimpanze, delfína...máme doma psy. A v dnešní době je realita života s nimi taková, že s námi sdílí úplně vše. Válejí se nám na gauči, v posteli, chodí s námi úplně všude. Hrají si s našimi dětmi, hlídají nás, tulí se, prožívají s námi vše. Jsou naprostou a nedílnou součástí našich životů. Milujeme je a jsme s nimi propojení. Nemáme doma kosatky v akváriu. Nežijí od nás odloučení v klecích v ZOO. Jsou v našich životech, sdílí s námi emoce, své potřeby, usínají s námi.

Metody výcviku jsou jedna věc. Jenže realita je taková, že je to jen zlomek toho, co je potřeba v tak úzkém propojení se psem dělat. Nestačí jen vědět, jak psa motivovat k automatizaci pohybu a skrze svalovou paměť jej něco naučit.

Nadešla doba, kdy psa musíte chápat hlouběji, mnohem hlouběji než jen jako nástroj k plnění lidských potřeb. Musíte se naučit s ním mluvit, rozumět mu, chápat jeho osobnost, vědět co v životě považuje za důležité a bez čeho se neobejde. Kdybychom před sto lety otevřeně hovořili o psí duši, o jejich empatickém propojení s okolím a tvrdili, že jejich osobnost je velice podobná té lidské, vysmívali by se nám a takové myšlenky by byly ušlapány.

Je načase si přiznat, že už nestačí umět naučit psa plnit povely „sedni, lehni, ke mně“ a pár cvičákových figur. V dnešní době je pes tak vtažen do našeho lidského světa, že musíme vědět mnohem více než jen to, jak ho motivovat k plnění pokynů. Jsme plně

zodpovědní za jejich zdravý duševní a fyzický rozvoj, za to, jak psy naučíme vše okolo sebe chápat.

Učte se rozumět svým psům, chápat jejich myšlení, jejich přirozenou komunikaci a respektujte jejich osobnost. Vždy se snažte naučit psí řeč. Nejdůležitější část života se psem nespočívá v nácviku automatizace pohybu a budování svalové paměti, v motivování. Tkví ve výchově, v učení reakcí, rozhodování, učení k samostatnosti, k myšlení, vyrovnanosti a nekonfliktnímu chování. Dobře vychovaný pes umí více než jen dobře vycvičený pes. Všude a za všech okolností ví, jak se chovat, zvládá každou situaci. Pes nežije v akváriu, ale je součástí našich každodenních životů.

Někteří psi mají lovecké instinkty silnější než jiní. Ať už je to aktivní vyhledávání pachových stop zvěře nebo to, že se ve vteřině rozhodne pronásledovat kořist, která vyskočí z křoví poblíž. Prostě pozůstatek z časů, kdy tyto schopnosti rozhodovaly o tom, zdali přežije a bude úspěšný v lovu, nakrmí mladé a zvládne přežít třeba i zimu. Pes je šelma, lovec a větší či menší část z toho v něm stále přetrvává. V takových situacích často psi přepínají do instinktivního módu. Nevnímají a neslyší nás, soustředí se všemi smysly na kořist, svaly nachystané k akci. Je to instinktivní reakce, kterou nepřibijete pamlskem...

V případě, že potřebujete psa odnaučit lovení a zabíjení (koček, zvěře, malých psů atd.) musíte ho cíleně vystavovat pokušení a krok za krokem ho provádět odvykací kúrou. Trik je v tom, uvědomit si proti čemu bojujete: proti naprosto čistému a velmi silnému vzrušení z něčeho, k čemu byl pes odjakživa určen – najít a ulovit kořist. Pokud pes párkrát takto vyburcuje své smysly, tak se na tom vzrušení z lovu stává stejně závislým, jako feťák na dávce drogy. A proto při odvykací léčbě nesmí docházet k žádnému náznaku lovu a vzrušení z něho. Bývá to běh na dlouhou trať, ale na konci je kýžený výsledek, plně odvolatelný a ovladatelný pes i při setkání se zvěří, kočkou atd.

Naši smečku cíleně vozíme na různá místa, abychom trénovali sebeovládání i v takových situacích. Jednoduše řečeno, vědomá spolupráce musí převládnout nad instinkty. Prioritou je spolupráce s námi, ne lov. Pochopitelně je u takového cvičení mnoho vzrušení, horší soustředění a vše zhoršuje efekt smečkové davové psychologie, kdy psi v sobě navzájem posilují vzrušení z akce. Bezpečně poznáme oblast, ve které se zvěř pohybuje a často i její přítomnost. Psi nám to prozradí, zřetelně se změní jejich chování a energie. V takových oblastech psy **vždy** připneme na vodítko. Cvičení pak spočívá ve spolupráci na vodítku, pes musí stále vnímat psovoda, pracovat a plnit povely. Nechceme po něm oční kontakt, v tuto chvíli je to totiž zbytečné. Nevadí, že se dívá okolo, protože když ho budeme nutit koukat na nás, bude extrémně nesoustředěný. Vědomá spolupráce probíhá prostřednictvím slovních povelů. Často zastavíme, necháme psy posadit, trpělivě čekat. Jakmile potkáme zvěř, okamžitě stojíme, čekáme a necháme situaci uplynout třeba i minutu potom, co zvěř odběhne. Teprve když jsou psi zase klidní, tak pokračujeme v chůzi a tréninku. V hustém mlází pak pokračujeme v tréninku velmi klidně, trpělivě a potichu. Nechceme zvěř rušit, chceme naučit své psy být soustředěnými a klidnými. Tato cvičení děláme pravidelně, spolupráce je pak spolehlivá.

Pokud nebudete trénovat ovládání psa v takových situacích dostatečně důsledně, nemůžete se spolehnout, že bude fungovat v kritické chvíli na 100 %.

Ještě drobný tip. Nikdy nezařazujeme u psů s loveckými pudy do tréninku pamlsky a hračky či jiné podobné odměny. Prakticky ani moc nechválíme. Proč? Psi jsou rozrušení sami o sobě a toto je v rozrušení udržuje (motivace=rozrušení). Naším cílem je udržet psa na nízké úrovni vzrušení. Samotná příprava a vědomí možného lovu je pro psa také nejvyšší prioritou, tudíž se vám na kousky jídla a hračky tak trochu vykaká. Jednoduše: v mnoha případech je pro psa vzrušení z lovu to nejvíc, co může být, a žádnou odměnou to nepřebijete.

Vědomá spolupráce je postavená na sebeovládání psa, vaší autoritě a důvěře. Jednejte tedy klidně, rozhodně, komunikujte stručně, účelně. Mluvte jen když říkáte povel, jednoslovně a srozumitelně. Také často zastavujeme, psa odvoláváme, úkolujeme (potvrzení **našeho** vedení). V těchto trénincích jde i o to psovi co nejvíce zjednodušit spolupráci s vámi. Pozornost totiž dělí na vás a okolí/pachy/zvuky/pohyb. Že vám jde trénink dobře, poznáte tak, že pes reaguje na povely, staví slechy k vám a hlídá si vás/vaše tempo/změny směru, byť se soustředěně kouká okolo a větrí. Do tréninku zapojte i stopovačku a opakujte ho jednou, dvakrát týdně. Psovi tak přítomnost pachů trochu zevšední a bude mít stále lépe a lépe zvládnutou spolupráci i pod tlakem ze vzrušení z lovu.

Takového psa musíš zaměstnávat!

Už jen na doplnění: když se vysloví shora uvedené, tak si většina lidí představí, že musí se psem provozovat flyball, agility, obrany, coursing a další koníčky a aktivity.

Často je to ale tak, že pes potřebuje „zaměstnávat“ tím, že mu v reálném čase a v jakékoliv denní situaci „říkáme“ co má dělat, a to pomocí povelů. Jinak se pes zachová „po svém“, zaměstná se sám, či situaci vyřeší instinktivně.

Pro akční, vzrušivé či nesoustředěné psy, kteří se neumí nudit, je nutností psa zaměstnávat prakticky stále. Nestačí je jen vybíhat 2 až 3x týdně v kroužku.

I proto nám sem chodí mnoho psů sportovců, akčňáků, kteří se neumí uklidnit a jsou stále v tenzi. Psůvodi s nimi zapomínají komunikovat a zaměstnávat je klidným soustředěním na povely (a tím pomáhat k sebeovládání) tam, kde to takový pes nejvíce potřebuje – v situacích, kdy je rozrušený z čehokoliv, co se kolem něj děje.

A ano, upnutí psa na odměnu a „potvrzování“ opravdu psa udržuje napjatého, v tenzi, kýžený klid to obvykle nepřinese. A ne, nelze ho za to trestat!!

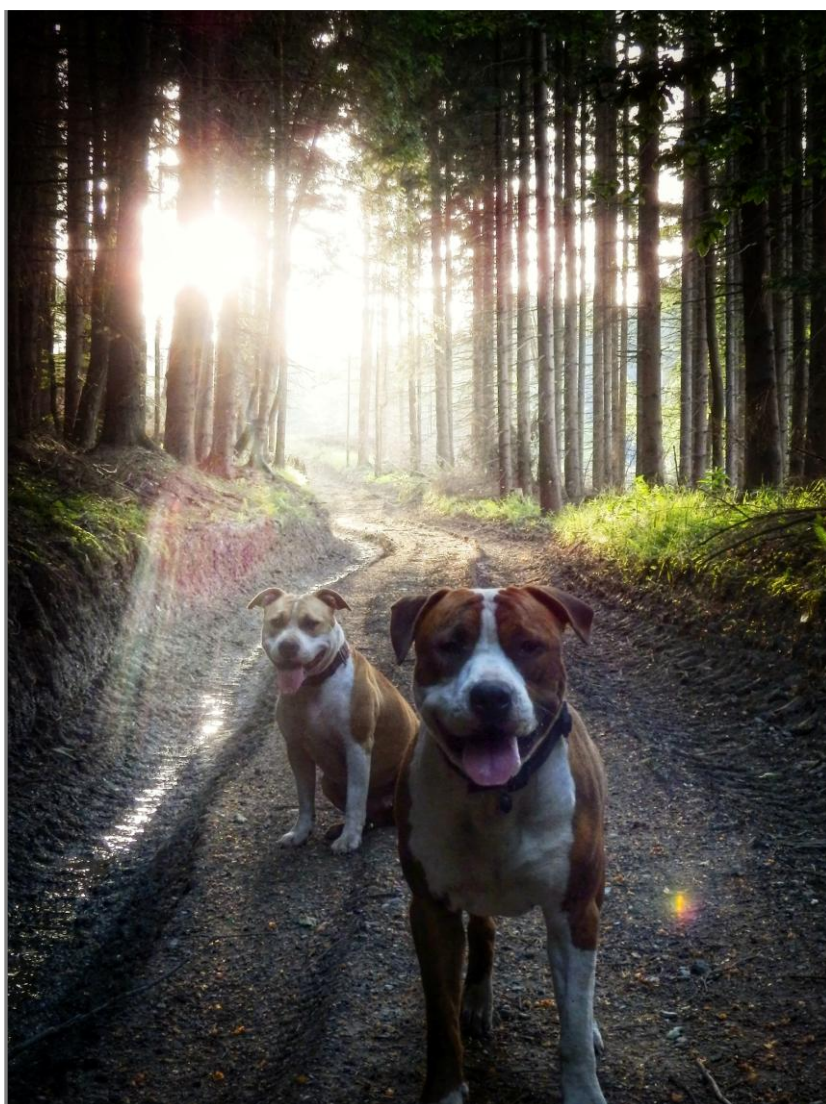
Takže až budete uvažovat o psovi u kterého je napsáno, že je aktivní, má velký zájem o okolí a potřebuje neustále zaměstnávat, tak vězte, že ho budete muset zaměstnávat opravdu neustále. Každý den a řadu hodin, a nejen párkrát za týden na hodíku... a také ne pouze hračkou apod. Ať nejste potom překvapeni, že i když chodíte se psem sportovat, chová se pořád jako magor.

Dejte si ale pozor, ať psa nezahltíte příliš „přepovelovanou“ intenzivní komunikací, i to může psa stresovat. Nechte ho plnit základní, nekomplikované povely, snažte se je dávat klidně a tím vést psa ke klidu.

A dopřejte mu také odpočinek a trochu toho „osobního volna.“

Když mají naši psi volno a nemusí se starat o jiné psy, tak si prostě dělají, co je baví. Chceme po nich jen, ať si u toho neublíží. Některý z nich „kope“ díry, někdo lítá a od radosti štěká, někdo se s druhým honí po louce, někdo tahá s druhým klacík. Jsou jako děti, hrají si bezstarostně, každý se baví tím, co sám přirozeně cítí. Nemají v tom pravidla, nevyžadují perfekci. Nepotřebují k tomu ani nás.

Přiznáme se, že je to naplňující i pro nás, dívat se, jak jsou svobodní a prožívat to znovu a znovu s nimi.

O výchově, převýchově a výcviku psů je vlastně celý tento text, od první po poslední stránku.

Stačí jen číst mezi řádky.

Je libo trochu vzrušení?

Asi všichni tušíte, že nebudeme psát o erotice, ale o psech.

U psů je vzrušení (excitace) silným hnacím motorem jejich činnosti. Prakticky kdykoliv jsou psi vzrušení nebo chcete-li rozrušení (či excitováni), napumpuje to psa energií a chutí do akce. Problém je v tom, že se někteří psi rozruší velmi snadno a co je hlavní, během silného rozrušení nad sebou ztrácí kontrolu a doslova špatně vnímají to, na co se zrovna nejsou schopni soustředit. Prakticky se dostávají do pomyslného „tunelu“, což znamená, že smysly psa omezí jeho vnímání jen na objekt zájmu, který rozrušení způsobuje. Okolí přestává existovat. Většina z vás to zná, třeba v případě, kdy potkáte jiného psa nebo se před vámi znenadání objeví kočka, srna atd. Váš pes je okamžitě silně vzrušený, nevnímá povely, nevnímá korekce vodítkem. Jiné takové situace mohou nastat i při vítání návštěv, u jídla, při provozu hlučných věcí typu vysavače, pily, motorky, při jízdě na kolečkových bruslích, zazní-li zvonek u dveří.

Nezapomeňme, že pes se může rozrušit třeba i při sportovním výkonu nebo na cvičišti.

Ostatně – cvičiště, tedy alespoň některá z nich, jsou kapitolou samou o sobě. Hlavně ta z nich, kde ze strany trenérů a psovodů dochází úmyslně tzv. k „roztáčení“ psů, zejména Bullů, a kde trénink doprovází přehnaný upištěný afekt.

Ne, opravdu nejsme fandové neustálého prokrmování psů během tréninku čehokoliv, a už vůbec neschvalujeme to, když se ke psům chováte jako k miminům. A rozhodně nechápeme ušišlaný, upištěný a přehnaně afektovaný přístup ke psům při tréninku. Prostě je to špatně.

*Proč je to špatně? Protože psi se k sobě takto navzájem nechovají...
No ale když na cvičáku říkali, že jo!*

Když tenhle přístup někde uvidíte, raději utečte. Nevytvoříte si opravdový vztah se psem, budete doma mít jen roztočeného blbečka, závislého na zdrojích. A v případě Bull psů to platí dvojnásob.

Pes si takové situace, při nichž se rozrušil, zapamatuje a pokud se opakují, stanou se z nich rituály a stereotypy, a když se taková situace znovu už jen přiblíží, vzrušení se dostaví rychleji a silněji. U některých psů, pokud upadnou do takového stavu, můžeme doslova mluvit o nepříčetnosti.

Pitbuláčci a stafbulíčci a jejich majitelé by mohli vyprávět. Práh vzrušivosti mají amstafové, stafbulíčci a pitové často velmi nízký. Vzruší se tak snadno, a tak intenzivně, že totálně ztratí sebekontrolu a spojení s psovodem. U mnoha Bull psů je běžné, že je rozruší jídlo, vítání, jsou excitováni z toho, že jdou ven na procházku, že potkali jiného psa, že vidí hračku, z možného souboje, či vzrušení z chuti něco ulovit/zabít. Do určité míry běžné rozrušení nevádí. Ale pokud míra excitace psa překročí snesitelnou úroveň a je doprovázena hlasitými projevy, skákáním, zběsilým rvaním za vodítko,

ztrátou sebekontroly, je to pro drtivou většinu lidí za hranicí přijatelného a zvládnutelného chování.

Podle toho, jak se na to budete dívat, může být takové chování (totiž rozrušení psa a jeho aktivace k činnosti) pro vás někdy výhodné nebo naopak, nevýhodné. Můžete vzrušení u psa podpořit, aby např. podal lepší výkon při sportu. Většinou je velmi snadné psa rozrušit. Obvykle stačí, abychom byli rozrušení my sami, či kdokoliv v okolí. To platí i pro cizí psy. Stačí, aby byl vzrušený jeden a ostatní se snadno přidají.

Mnohem těžší je však vzrušeného psa zklidnit. Obzvláště pak, pokud má nízký práh rozrušení a spadne do „tunelu“, tj. ztratí sebekontrolu a spojení s psovodem velmi snadno.

Co s tím?

Ted' už víte, že vzrušení můžete, ať už vědomě či nevědomě, vyvolat či podpořit vy sami. Druhý fakt je, že pokud je pes již extrémně excitovaný, a je v „tunelu“, tak nevnímá své okolí.

Jsou situace, které můžete dostat pod kontrolu snadno. Prostě tím, že do nich nevnesete vy sami žádné vzrušení a pes buď zůstane v klidu, nebo se rychle uklidní. Typickou situací, kde to lze aplikovat, je vítání.

Vstoupím do dveří, se psem neudržuji žádný oční kontakt, nemluví na něj, nedotýkám se ho, de facto psa ignoruji, chovám se úplně klidně a pes se udrží v klidu. Pochoptelně, že není úplně opodstatněné vzít psovi i sobě radost z toho, že se vidíme, ale všeho s mírou. Totéž realizujte při vstupu a vítání návštěvy, kterou ale včas – s předstihem – poučte o tom, jak se má chovat.

Obdobné situace mohou nastat i v případě, kdy jdeme se psem ven na procházku nebo při krmení, zejména máte-li doma více psů. Opět – pokud do toho nevnáším žádné vzrušení, pes zůstane relativně klidný. Takové situace lze snadno zvládnout, pokud je se psem cvičíte.

Jindy problém nastane, když je pes silně rozrušený ze hry, třeba z přetahování nebo ze hry s oblíbenou hračkou. Pokud chcete psa dostat do stavu sebekontroly, do klidu, je třeba systematicky psa učit jak na to. Základem je opět klid z naší strany, klidná komunikace skrze jednoslovné povely, je nutné dávat psovi dostatek času, aby zpracoval to, co po něm chceme. Vzruší-li se pes, pak ihned hru rázně ukončujeme, prokládáme odpočinkem/pauzou, odevzdáváním hraček a následným trpělivým čekáním, než je pes dostane zpátky. Uvědomění si, že míru závislosti a rozrušení z hry nebo hračky máme na svědomí jen my sami, je základem úspěchu!

Nejtěžší situace vznikají při míjení cizích psů, psů za plotem a v podobných případech, kdy dochází k extrémní excitaci vlivem vnějšího faktoru, který přímo nedokážeme ovlivnit. Pes přestal vnímat okolí a vy se snažíte dělat cokoliv, aby se uklidnil.

U psa, který je akutně silně vzrušen, postrádá podle našeho názoru převádění pozornosti na sebe nebo hračku/pamlsek naprosto smysl. I to totiž psa podporuje v rozrušení a udržuje ho rozrušeného. V takovém stavu nepomůže ani škrcení psa na stahováku, škubání za obojek, řvaní povelů. To jen z vaší strany posiluje jeho stres a rozrušení.

Ano jsou psi, které vyrušíte fyzickou korekcí, např. ťuknutím proutkem, žduchnutím do žeber apod., ale získaná pozornost je jen chvilková a pokud následuje jakákoliv rozrušená komunikace z vaší strany, popř. pokud situace nadále trvá (např. dorážející „záploták“), tak se pes do pár vteřin od vyrušení vrací zpět k objektu zájmu a vzrušení ze situace neopadne, naopak se i posílí vlivem vaší stresové komunikace.

Princip „*přerušení vzrušení fyzickou korekcí*“ je tedy možné použít jen u některých psů a v některých situacích, ale co je důležitější – sám o sobě nepřinese kýžený efekt. K úspěchu nezbytně patří dvě věci. Tedy: vlastní klid a asertivita psovoda (nevnášet vědomě či nevědomě další vzrušení do celé situace) a okamžité zaměstnání psa jinou činností (náhrada za to, co chtěl pes původně dělat). Pokud pes nedostane náhradní činnost, okamžitě se vrací k tomu, co dělal před vyrušením!

Co udělat konkrétně?

Po fyzickém vyrušení musí ihned následovat povely, které pes zná. Tedy „sedni, čekej, k noze“, ale i „jdeme“ - tedy buď zastavení a zvládnutí situace v klidu nebo rychlý odchod. Pokud zvolíte čekání na místě, na psa nesahejte, nehladte ho, nesnažte se mu domlouvat a vysvětlovat. Komunikace musí být stručná, povely hlasité a zřetelné, vždy jednoslovné s dostatkem prostoru, aby je pes zpracoval. I drbání a hlazení psa rozrušuje! Nedělejte to. Nesmíte na psa moc tlačit, řvát povely, škubat za vodítko, to vše posiluje stres. Váš pes si pravděpodobně situaci vyloží tak, že i vy jste vytočení kvůli tomu cizímu psu, tedy tak, že tam řvete a jste ve stresu ze stejného důvodu. Vzrušení psa tedy nelze zvládnout, když jste sami rozrušení, pamatujte na to. Věřte mi, že ani intenzivní vyvěšování psa na obojku anebo zakleknutí psa na zemi nemá žádný výchovný efekt.

Druhou možností, jak zvýšit psychickou odolnost psa a omezit tyto stresující/rozrušující stavy, je trénink tzv. „salámovou metodou“. Ne nezbláznili jsme se, nejedná se o prokrmování psa salámem :-), jde o to psovi vzrušující situace (podněty) „servírovat“ po malých kouscích tak, aby se stále udržoval v klidu.

V praxi to vypadá tak, že se k objektu rozrušení přiblížíme jen tak daleko, aby pes stále vnímal nás i naše povely a pokud to zvládá, pomalu jdeme blíže k objektu zájmu, a tak pořád dokola. V momentě, kdy pes situaci neustojí, se otočíme a odvedeme psa kousek dále, kde ho uklidníme a poté to zkusíme znovu. Netaháme psa za vodítko, neřveme na něj, ale ani na něj nesažeme, nehladíme, nechlácholíme a **nechválíme** – ano, i pochvala psa často rozrušuje!

Jsme klidní, trpěliví, pracujeme stručně, efektivně a mluvíme jen tehdy, když dáváme povely (jednoslovné, nemůžete psa v rozrušení zatěžovat mnoha slovy naráz). Tento trénink je skvělý, pes se naučí trpělivě zvládat objekt vzrušení v klidu, být blíž a udržet soustředění, ale nefunguje na každého a špatně se aplikuje u náhlých impulzů typu zvíře či kočky, které před psem nečekaně vyběhnou.

Trik spočívá jednoduše v tom, že danou situaci psovi spojíte s novým rituálem klidu, sebeovládání a trpělivosti! K tomu však musíme být zdrojem trpělivosti a klidu především my sami. Nezapomeňte, že pes dobře čte naše emoce a pokud jsme sami rozrušení, nepochopí, že po něm chcete klid. Psa nejlépe učíte tím, že mu něco názorně ukážete a předvedete. A nebuďte nešťastní, že se mu to nedaří hned a trénujte pilně, znovu a znovu...výsledek se určitě dostaví.

Pes a stres

K životu každého psa patří i stres. Převládající názor většiny majitelů psů, ale často i trenérů, je dnes bohužel takový, že prý *musíme psa před stresem chránit*. Přátelé, to je hloupý názor a my s ním nesouhlasíme.

Proč je dobré umět psa přiměřeně vystavovat stresu, jak poznat, kdy je stres pro psa ještě snesitelný a k čemu je užitečná otužilost psa na stres?

Při naší práci se psy (tréninky, hlídání, socializační pobyty) se u psů setkáváme se stresem ve všech formách každý den. Každý pes má hranici snesitelnosti stresu a reakcí na něj nastavenou jinak. Začíná to už jen samotnou změnou prostředí, kdy majitelé psa dopraví k nám domů, aby se zúčastnil pobytu a tréninků. Mnoho psů se prakticky hned potom, co je zavřeme do psího pokoje nebo kotce, sesype. Některý víc, některý míň, ale v momentě, kdy jim dojde že je všechno „jinak“ a že je (často poprvé v životě) jejich majitelé nechali v neznámém prostředí, tak se u nich okamžitě spustí stresová reakce. Projevy stresu jsou různé. Z jindy klidných a přátelských psů se stanou psi, kteří na nás vrčí a zastrašují nás, z jiných se stanou nervové trosky, které se počůravají, třepou se či ničí vybavení pokoje. Z dalších se stanou hysteričtí panikáři, kteří řvou na celé kolo, nebo se snaží za každou cenu dostat ven z kotce či pokoje – skrze dveře, okna, či dráty kotce.

Samozřejmě, že víme, jak s těmito jedinci pracovat, aby se stabilizovali. Podle typu povahy psa trpělivě ukonejšíme, nebo rázněji ukončíme hysterické vyřvávání pozorností, či pomocí našich psů **ukážeme, že u nás je bezpečné místo**. V každém případě jde ale o to, aby pes překonal stav mysli, který v něm stres spustil. Tedy, aby se opět cítil **bezpečně a vyrovnaně**. To trvá dle typu, povahy psa a jeho životních zkušeností obvykle 24-48 hodin.

Jindy stres spouští i jinak běžná manipulace se psem. Jsou psi, kteří při pokusech o fyzický kontakt koušou, vyhrožují nebo se naopak panicky počůravají, či vše dohromady. Opět některé trpělivě přesvědčujeme, že nám mohou věřit, u jiných zvolíme rychlejší cestu.

Vše, co děláme, má za účel co nejrychleji vybudovat důvěru mezi psem a námi. Avšak nikdy do toho nemícháme lítost, obavy, ani zbytečně moc pochopení. Jsme si v tu chvíli dobře vědomi, že to psovi nepomůže a že je v tom nevinně. Tady se dostáváme k „jádro pudla“.

Mohl psa jeho majitel lépe připravit na zvládání stresu? Na zvládání nekomfortních či negativních situací?

Jednoznačně „**ano, mohl.**“ Jenže moderní trendy v tréninku velí, že vše má být „stress free“, a jediné tak je to správně, ne?!

Takže jak z toho ven? Co je pro psa přirozené?

Zvládat stres, být mu přiměřeně vystavován a s lehkou pomocí mu pomáhat se s ním vyrovnat, nebo naopak před stresem zvíře chránit a vše překrývat odváděním pozornosti a prokrmováním/odměňováním, aby na nic nemyslel?

Vybudováním důvěry u nás pro psa stresové situace nekončí. Když už si zvykne na změnu prostředí, následuje obvykle okamžitě uvedení do smečky, tedy to, že pes musí jít mezi 7 a více dalších psů, kteří s ním budou komunikovat, dotýkat se ho apod. Stane se tak něco, co má být ve skutečnosti pro drtivou většinu psů zcela přirozené. Obvykle se mnoho psů tak trochu sesype. Přitom se po nich nic nechce, jen aby byli se svým vlastním druhem a komunikovali spolu. A ano, nakonec ten stres všichni překonají, zvládnou to a vyjdou z výcviku silnější, stabilnější.

Dalo se tomu všemu předejít?

Rozhodně ano! - otužováním psí psychiky směrem ke zvládání stresu, tlaku a pocitu nekomfortu. Bohužel je to však něco, co přehnaně ochrannější psi „rodiče“ nedokážou snášet – tedy pocit, že je pes vystaven stresu a nekomfortu. To je ale naprosto trestuhodný odklon od přirozenosti, a doslova psychické ubližování psovi, bránění přirozenému vývoji. Správná míra stresu a tlaku, neúspěch a nekomfort způsobují rozvoj osobnosti, posiluje odolnost a emoční stabilitu! Totéž platí i o zákazech a omezeních.

Co se děje, když pes neudrží emoce, nebo nezvládne stres?

Často pes, jak říkáme my, „vypění“. To, co probíhá uvnitř mysli psa, je podobné nalévání piva z láhve do sklenice. Pokud pivo lijete pomalu, po skle, nevypění přes okraj. Tedy – pokud bude mít pes čas a prostor zpracovávat stres a vjemy, je velká šance, že to zvládne. Pokud však pivo nalezete rychle, stejně rychle a dramaticky vypění přes okraj sklenice. Proto na trénincích pečlivě hlídáme úroveň stresu psů a balancujeme vše tak, aby nedošlo k onomu vypění. Tak se pes postupně se svým psovodem učí lépe a lépe zpracovávat vjemy a reakce na různé situace. Zní to jednoduše, ale není to úplně lehké, a je nutné začínat v kontrolovaném prostředí a mít perfektně načtenou řeč a vyjadřování emocí u psů. Samozřejmě hraje roli i vznětlivost psa. Tedy opět, pro lepší pochopení, přirovnám. Jsou hafani, kteří mají vznětlivost asi jako nafta. Nezapálíte je jen tak – nepůjdou do tvrdé agrese na základě malého podnětu. Pak jsou ti, co mají vznětlivost jako lampový olej, chytanou zvonu a hoří vyrovnaně, co se týče reakcí a agrese. Na konci jsou psi podobní benzínu. Ti doslova vztekle vybuchnou i při sebemenší jiskřičce (kdo někdy podpaloval oheň benzínem, ten ví).

Každý pes je zkrátka jiný. Jeden se vyrovnává s věcmi, situacemi či zážitky velmi snadno a rychle, druhý až v rámci dnů, týdnů. Jeden si může užívat po chvíli společnost hafanů bez náhubku, vysmátý od ucha k uchu a s lehkostí. Druhý tu samou situaci „přetrpí“ ve stresu a strachu.

Čím to je?

Víte mohli bychom to zjednodušit a prohlásit: *prostě jsou takoví.*

Obecně uvedeme příklad na dvou pejsanech, které nám prošli rukama, oba jsou SBT.

Jeden z nich byl v podstatě „v pohodě“, ten druhý má vrozenou povahu, řekněme, velmi komplikovanou, speciální. Jsou u něj posílené stresové reakce, prožívání strachu, úzkosti a deprese. Je pak úplně běžné, že takový pes stresuje extrémně třeba z hlučného stroje, vozidel, motorek, petard ale i v jiných situacích. Stres se u něj projeví zrychleným dechem, svalovým třesem, zrychleným tepem, těkavými pohyby, ztrátou pozornosti, nervozitou, úzkostí, v extrémních případech i pomočením se či pokálením. To vše by za normálních okolností nemělo být tak extrémní a určitě nikdy v běžných situacích. Smutným faktem je, že takový extrémní stresový prožitek způsobí psu dlouhodobé trauma a pes se doslova zhroutl do sebe i na delší dobu, po kterou se vyrovnává se stresem. Normální pes by takovou reakci prožil pouze při přímém ohrožení života, v boji. Ne, když projíždí motorka nebo bouchne petarda.

Druhou věcí je pak schopnost zvládat sociálních dovedností – tedy interakci s ostatními psy, s okolím, komunikaci, řeč těla, empatické chování. Jeden neudrží pohled do očí, nezvládá těsný kontakt, doteky, nerozumí správně vyjadřování emocí ze strany ostatních psů, druhý to zvládne s podstatně menšími obtížemi.

Přitom oba tito psi žijí v Praze, chodí na socializační vycházky a mají možnosti pozitivního duševního rozvoje.

Jak to, že to tedy jeden z nich nezvládá a pokud se na něj valí zkušenosti a zážitky stejně vysokým tempem, jako na druhého z nich, tak je jen obtížně zpracovává a nedokáže se s nimi rychle vyrovnávat?

Přátelé, prošli nám tu už vyšší desítky SBT, abychom mohli mít názor. Názor a zkušenosti nám opakovaně potvrzují, že se u psů, jako je ten se složitějším prožíváním stresu, může projevit určitá obdoba lidského autismu. Jen názor, protože u psa se taková zvláštnost nedá snadno určit. I když víme, že je chování psa odchýleno významně od „normálu“ a víme, že takový soubor projevů a poruch chování není ovlivněn výchovou a ani negativními životními zkušenostmi, tak nemůžeme s jistotou tvrdit, že je to vrozená vada/porucha. O tom jsme ale více psali již v kapitole „*Poruchy chování a sociální komunikace. Existují psí autisté?*“

U plemene SBT mnoho drobných zvláštností v povaze psů usnadňuje vznik těchto anomálií a zvyšuje četnost jejich výskytu. Pes je často šlechtěn k velké submisivitě vůči člověku, k závislosti na něm a ke snadné ovladatelnosti. Prakticky se často šlechtí tak, aby se i dospělí psi chovali podobně jako štěňata. Pro některé majitele je to tak v pořádku, ze stafbulíčků to dělá roztomilé „mojkáče“, kteří závisí na své mamce a tatkově jako mimina, a udělají pro ně vše. Že občas „mimina“ někde „bouchnou“ na jiného psa se dá přeci odpustit.

Jenže takovou psí povahu vyšlechtíte jen na úkor něčeho jiného. Vnitřně posílíte určité rysy do extrému (submisi k člověku, to, aby se nikdy k člověku neotočil svými zuby, to že je na vás extrémně závislý atd.), ale tím uvedete do **nerovnováhy** mix povahových rysů. Proto automaticky vznikne na opačné straně extrém v jiném směru. Takže takoví psi snadněji propadají stresu, bojí se běžných věcí, traumatizují je různé situace, nezvládají samotu, nedokážou se zastavit a čekat.

V kombinaci s velmi temperamentní povahou a relativní silou psa může být velmi problematické, pokud se k tomuto mixu přidá nervozita, netrpělivost, poruchy soustředění, strach v různých měrách, horší snášení stresu.

Tato nerovnováha v důsledku způsobí to, že je pes tzv. **nevyrovnaný**. Neumí se tedy vyrovnávat se situacemi, věcmi. Je vystresovaný ze změn, bojí se chodit ven, nezvládá třeba obejmutí svým majitelem, dítětem.

Stafuličci jsou jinak úžasní psi. Fakt že jo, trenéři je milují, jsou extrémně snadno ovladatelní, lidé je zbožňují pro jejich roztomilé chování, radost a energii.

Jenže se běžně vyskytují i stafuličci, kterým příroda nadělí právě extrémní mix povahových rysů. A nic s tím nenaděláte. Tedy nic, krom speciálního přístupu a smíření se s tím, že budou některé věci a situace vždy mnohem těžší a složitější, náročnější než u psů, kteří to v hlavičce srovnané mají.

Bylo by snadné říct, že je to vždy vina majitele. Že dost nesocializoval, dost netrénoval, dost nevychoval... dost nebo málo tohoto a tamtoho.

Jenže ne. Tím to, v těchto případech, není...

Pokud bych měl jít na začátek problému, musel bych zmínit častou honbu za exteriérem psa a také spokojení se s tím, že jsou ve vztahu k člověku „super“...a tak, jak jsem zmínil výše, vždy šlechtíte povahu a exteriér psa tím, že upřednostňujete určité rysy a prvky, často však na úkor jiných vlastností.

Jenomže to by nikdy nemělo být na úkor vyrovnanosti a psychické stability psa. Duševní zdraví jedince, jeho vyrovnanost, je u psa stejně důležitá, jako jeho fyzická stránka! To poznáte ale nejlépe až v okamžiku, kdy na vás vyjde „Černý Petr“, a vy budete mít doma psa s extrémním strachem, nervozitou, posílenými stresovými reakcemi, úzkostí, depresemi, ale závislého na vás a bezmezně vám oddaného. A marně si budete lámat hlavu tím, proč není jako ostatní psi.

Prosím – toto celé berte jako úvahu o tom, proč je velmi důležité nejen vybírat očima, ale zajímat se i o chování psů. Duševní zdraví psa vás bude provázet stejně tak dlouho, jako jeho nositel, a nejde jej napravit operací, jako třeba patelu, či loket. Pokud má pes nevyrovnanou, labilní či jinak narušenou osobnost, čeká vás celoživotní speciální přístup. Velmi trpělivá, systematická a pečlivá práce, abyste psa stabilizovali a pokud ho i později „něco rozhodí“, začínáte znovu. Budete muset dodržovat rituály, učit běžné věci déle. Není to konec světa, ale prostě není stafulík, jako stafulík.

Shora uvedené se netýká jenom stafulíků! Pouze se u nich setkáváme s tímto problémem častěji.

Kost jako zdroj stresu

Až vám bude někdo tvrdit, že je normální, že pes po vás vyjíždí, když má kost a vy se přiblížíte, sáhnete na něj, nebo ji potřebujete psovi odebrat, tak si uvědomte, že je to otázka komunikace, trpělivého tréninku a důvěry.

Přesně s tímto problémem jsme u nás měli hafana, u kterého jeho majitelé dostali poučení, že je to v pořádku, protože je to primitivní tvor, a že se tak má chovat a my mu to máme umožnit a chodit kolem něj vlastně obloukem.

Po hodině trpělivého tréninku v klidném prostředí se dostal hafan do stavu důvěry a pochopil, že si nic nemusí chránit ani přivlastňovat agresí. Celou dobu jsme mu po částech ukazovali, jak má s námi komunikovat v klidu, co od něj čekáme. A on to ochotně plnil. Samozřejmě před tím předcházela celková analýza vztahů v jeho rodině. Tedy toho, jak se chová v určitých situacích, zdali si přivlastňuje ještě něco, či někoho, jak reaguje ve stresových situacích atd.

Mnohdy se bohužel stává, že je na vině špatně uchopené psí myšlení, psí způsoby komunikace a především to, jak my sami řešíme problémy svého psa, resp. jak my ke svému psu přistupujeme. Pes zcela určitě není primitivní tvor, byť přemýšlí jinak než my. Nesmí jít o dokazování psovi, kdo je ve smečce „Alfa“, ale o nastolování vzájemné důvěry a porozumění; je to vlastně svým způsobem střet dvou rozdílných kultur.

Samozřejmě, bez zkušeného vedení to doma jen tak nezkoušejte (pokud už se agrese objevila a psa se bojíte). Chce to přesně vědět, co cítí pes v daný okamžik, umět číst jeho komunikaci a rozhodně nespěchat. Chyba by mohla docela bolet. Empatický a trpělivý přístup často vyřeší mnoho, a ze stresové chvíle vyrobí klidný a příjemný zážitek. Pamatujte, že ve chvílích, kdy pes padá do stresu, my musíme být klidní, dobře čitelní a nekonfliktní.

Separační úzkost

Ráno odejdete do práce a po návratu domů se vám podlomí kolena z toho, co doma najdete. Váš pes si tak trochu „podal“ vybavení vašeho bytu a vaše osobní věci, které leží rozcupované na podlaze, štěkal celé hodiny, pomočil se nebo pokálel atd.

Pro ty z vás, kteří si myslí, že je to jen nějaká blbina a že pes stresuje jen z rozmaru nebo z rozmazlenosti... **tak ne!** Pes opravdu cítí z vaší nepřítomnosti úzkost, opravdu. Je frustrovaný. A tu frustraci ze sebe dostává právě štěkáním, rozkousáním věcí, nábytku a v nejtěžších případech i sebepoškozováním. Proto vždy důsledně pracujte již od štěněte na tom, aby byl pes samostatný a zvládal samotu jako něco přirozeného, kvůli čemu není třeba šlést. Nebojte, pokud to nezvládnete sami, tak u nás ho naučíme tyto situace zvládat s klidem.

Ohňostroj jako zdroj stresu

Najdou se tací, kteří argumentují tím, že např. „váleční psi“ byli zvyklí na frontě na kde co, nebo že služební a myslivečtí hafani zvládají výstřely s přehledem.

Tak prosím ano, ale tito psi procházeli systematickým tréninkem již od mimin, aby byli i za takových okolností ovladatelní! U nich se totiž předpokládá práce za silně stresujících okolností (i tak mohou být částečně rozrušení).

Pro normálního psa je několik desítek minut trvající ohňostrojevá „zábava“, o které předem prostě neví (na rozdíl od nás lidí), opravdu těžce stresovou situací. S ohledem na x násobně lepší sluch (pravděpodobně u toho cítí i bolest v uších, nebo mu v nich pak píská, zvoní) a velmi silné akustické tlakové vlny a záblesky si takovou situaci pes vyhodnotí jako přímý stav svého ohrožení. Připodobnit to můžeme k přírodní katastrofě typu extrémní bouře, výbuchu sopky apod. A v takovém případě velmi silného stresu někteří psi reagují doslova panikou, záchvaty úzkosti, útekem, pokusy se schovat atd.

Ne každý pes je zcela vyrovnaný jedinec, stejně jako ne každý člověk. Znovu si uvědomte, že pes předem netuší, o co jde a proč se to děje (lidská zábava zrovna v jediný den, resp. o jediné půlnoci v roce). Prakticky je to pro všechnu přírodu velmi intenzivní stres! Znovu si to představte: silné, nepřestávající výbuchy, extrémní záblesky, pach kouře. Instinkt zvířete říká „*uteč, tohle je sakra konec světa*“, a my lidé se jim přitom snažíme říct, že o nic nejde.

Posmívat se psům, že nejsou v klidu, protože jiní jsou, je fakt hloupé a sebestředné.

Pro doplnění je třeba si uvědomit že lidé reagují např. v případě teroristického útoku, přírodní katastrofy, nějaké nehody, války, přepadení nebo i když je jen někdo řádně vyleká stejně jako zvířata. Reagují křikem, útekem, zděšením, pokusy se schovat a v extrémních případech se nadměrný stres projeví i zdravotními komplikacemi (např. infarktem)! Pouze silní, nebo trénovaní jedinci, zůstanou klidní i za takových okolností. Nelišíme se tedy od zvířat, ale na rozdíl od nich víme, co je Silvestr, že přijde a známe rachejtle.

Neposmívejme se zvířatům, že reagují instinktivně a pudově, je to ubohé. Určitě je ale na místě s nimi trénovat, učit je tyto věci zvládat a ve stresových chvílích rozvíjet klid a vyrovnanost – to je náš úkol, způsob, jak jim pomoci. Oni nás mají jako svůj vzor a pokud uvidí, že jsme v klidu my, mohou se to naučit od nás také. I my jsme se museli od někoho naučit zvládat strach. Ne každý je hrdina. My lidé se bojíme naopak tam, kde psi dokážou zachovat klid.

Na závěr **technická poznámka** k nervózním, nejistým a bázlivým hafanům, kteří ve stresových situacích štěkají, bojí se, „vyjíždějí“, simulují útok apod.

Velmi pomáhá (ve zkratce):

- nechlácholit,
- nemluvit, pokud jen velmi stručně a klidně (žádné hlasité projevy a afektovaný, nepřírozený tón),

- netlačit na ně,
- nemanipulovat stresově (cukání vodítkem, tlak, zbrklé sahání rukama),
- zůstat klidný a být zdrojem klidu i pro psa.

Pamatujte, že když pes stresuje ve stresové situaci a vy sami jevíte známky stresu, jsou tam dva vystresovaní a za takovéto situace nikdy klid nemůže nastat.

Péče o psa jako zdroj stresu

Čištění uší, stříhání drápků, preventivní **čištění zubů psům** (gel Orozyme) by – stejně jako jiné činnosti – mělo probíhat v klídečku a bez stresu. U nás si nechají čistit zuby všichni psi, i když by se (být to na nich) bez toho klidně obešli. I tak to pro ně ale neznamená nějaký horor.

Pokud vám pes plně věří, zvládá s vámi dělat cokoliv. Pak není problém jakákoliv manipulace, ošetřování, péče se psem. Se psy v tu chvíli komunikujeme klidně, ale s trpělivou důsledností uděláme, co je třeba. Když to psovi nejde napoprvé, nesnažte tu situaci vyřešit vztekem a silou.

Uklidněte ho, počkejte a zkuste činnost opakovat znovu. Většinou si opravdu lidé mohou sami za to, že z péče o psa (z manipulace s ním) udělají horor – ten stres tam nalijete vy sami, a pes už bude napříště vystresovaný jen uvidí že se „ta“ situace blíží a chystá.

O psích závislácích

Někteří psi mají sklony k závislostem. Stejně jako lidé. Mohou být závislí na lidech, (přítomnosti konkrétních lidí – členů smečky), na hračkách, na jídle, ale i jiných věcech. Takováto závislost se projevuje stejně jako u lidí: pes baží po svém předmětu závislosti, a pokud ho nemůže mít, bude nervózní, podrážděný, úzkostný, hyperaktivní, ve stresu nebo depresích. Jako každý správný závislák.

Kromě již uvedených existují i další závislosti. Např. závislost psa na odměňování, na pozornosti, pochvalách či potvrzování (jeho správné reakce v rámci plnění pokynu) i na zaměstnání. Vypozorovali jsme, že psi, kteří jsou neustále při tréninku, při plnění povelů „potvrzování a odměňování“, se chovají často nervózně, neklidně, dychtivě. Lačnící po další „dávce“ - odměně, pozornosti atd. Někteří jsou i slušně „přetočení“ (rozumí se pes, který „jede“ stále na maximum, až ztrácí sebekontrolu).

Tento druh psí závislosti si trenéři často „vyrábí“ sami a většina závislých psů ji poté potřebuje uspokojovat neustále. Takoví psi bývají často nervní v kontaktu s jinými psy, či jinak nestabilní v komunikaci s okolím. Většinou nejsou samostatní. Závislost na hračkách (typicky „míčkoholici“ a „klackofilové“) je prakticky tatáž.

Nevýhodou je, že pokud máme psa závislého na odměně/potvrzení a chtěli bychom odměnu použít k vyřešení stresových situací převedením pozornosti na předmět závislosti, tak se budeme točit v bludném kruhu. Místo, aby se pes se stresovým objektem vyrovnal v klidu, je pod napětím, když zároveň baží po objektu závislosti a současně dělí pozornost na psovoda a stresový faktor. Vzniká tak situace, kdy je pes velmi vzdálen od klidu a vyrovnanosti a způsobujeme mu to my sami.

Závislost na pozornosti od okolí je u psů spouštěčem separačních úzkostí a pocitů, že se „něco děje“, když se psu pozornosti nedostává.

Je vhodné se řídit obecným pravidlem, že jakákoliv závislost vždy přináší nervozitu a nervozita přináší stres. No a ve stresu se žádný živý tvor nechová normálně (racionálně).

Popřemýšlejte, zda sami svého psa, třeba i nevědomě, nepodporujete v závislostech.

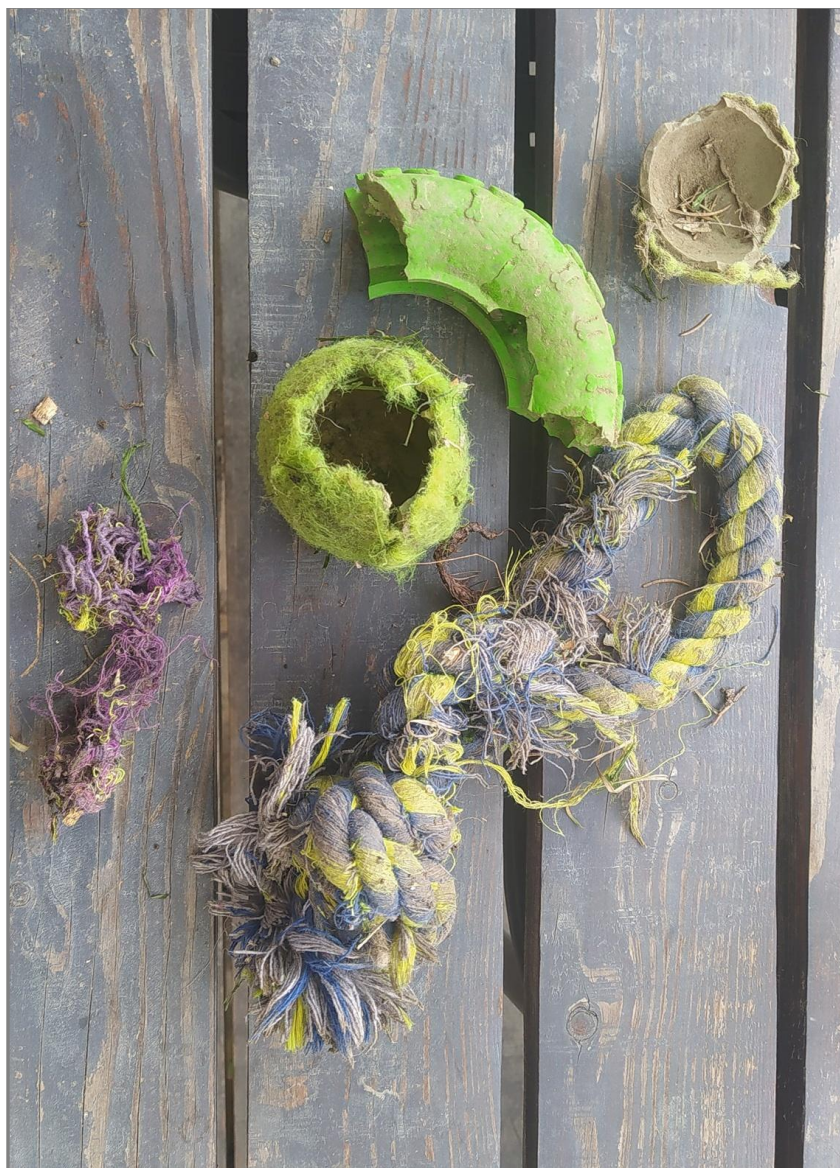
Musí mít stále míček, klacík? Je nesnesitelný, když ho chce? Vyžaduje stále vaši pozornost? Neumí být sám? Nebo potřebuje neustále pracovat? Být odměňován?

Stejně jako když se stane dítě závislým na počítačových hrách, dospělí na cigaretách, či na čemkoliv jiném, tak podpora závislosti bude znamenat emočně nestabilního jedince, který jedná podrážděně, asociálně nebo labilně, a bez uspokojení své závislosti necítí radost a vzrušení z běžných věcí.

Ve všech ohledech, je potřeba myslet na to, že jsme to my, kdo jsme zodpovědní za duševní zdraví našich psů. Nevyrábějte si závisláčky jen proto, že je to domněle snazší cesta ke splnění vašich ambicí, nebo protože si myslíte, že vaše zvíře je ve své závislosti šťastné.

Cílem každého psovoda by mělo být vychovat vyrovnané a samostatné zvíře.

A v neposlední řadě: je to trochu schíza projít našich 1800 m² pozemku kousek po kousku. Hledat pod každým keřem, v každém trsu trávy, pod domem (máme dům na patkách nad zemí), prohledat každý centimetr čtverečný a všechny nebezpečné „trosky“ hraček vysbírat. Už nikdy takové hračky! Je to noční můra a pro pejsany životu nebezpečné!

Motto:

Jednou z nejčastějších chyb, které se dopouští lidé ve vztahu ke svým psům, je přehnaně ochranný vztah.

Chráníte svého psa před vším negativním?

A proč to děláte?

Co tím myslíme, když mluvíme o přehnaně ochranném vztahu lidí vůči svým psům?

Zjednodušeně řečeno – zbytečně ochraňujeme psa před stresem, před samotou, strachem, před chybami, před prohrou, před neúspěchem, před čímkoliv, co by našemu hafanovi mohlo v našich očích škodit, nebo být jen nepříjemné. Děláme to dokonce i tehdy, když se pejsanovi nic neděje, ale sami máme strach nebo pocit, že by se dítě mohlo.

Když se na to podíváme blíže, vzniká to především proto, že lidé mají pocit, že je pes stále jejich malinké štěňátko a nenechají ho přirozeně dospět. Touží po tom, aby pes byl na nich trvale závislý. Bohužel takový nezdravý vztah ke psu má dalekosáhlé následky. Ochraňování vede k tomu, že se ze psa často stane zvíře, které se neumí vyrovnávat s běžnými věcmi, s běžným okolním stresem, s rušivými elementy apod.

Proč to my lidé děláme?

Souvisí s tím jednak pocit majetnického vztahu, tedy že pes je jen náš a my víme, co je pro něj nejlepší a také to, že do našeho vztahu se psem promítáme své vlastní emoční potřeby, strachy a nejistotu.

Přehnaně ochranný vztah se projevuje nejčastěji „*miminkováním*“, tedy tím, že se lidé nevědomě chovají ke svému hafanovi jako k miminu a komunikují s ním nesprávně (afektovaný projev, vysoké tóny, šišlání, přehnané chválení za každou blbinu, prošlapávání cestičky, atd). Současně se tyto vlastníci psů potýkají s tím, že jejich zvíře padá snadno do stresových stavů, strachů, může být nesoustředěné, trpět separační úzkostí a různými formami sebestředného chování (vyřvávání si pozornosti, neschopností respektovat okolí, ostatní psy i lidi), kdy si pes prosazuje jen své potřeby. Nevědomě si tak doma „formujeme“ psa, který se za běžných okolností chová velmi nestandardně, často i asociálně.

Co s tím? Jak se tomu vyhnout?

Probereme tento problém trochu hlouběji a zeširoka.

Psí miminka

Občas nám někdo řekne, že máme psy místo děcek. No...děcka prostě nemáme, to je fakt. Ale přesto nemáme psy místo dětí. A už vůbec ne náhražkou za mimina. Máme prostě psy, ne děti, ne plyšáky, ne miminka. Žijeme se psí smečkou, nebo v psí smečce, jak chcete.

Naopak velmi často se setkáváme s tím, že jiní lidé mají své psy jako svá miminka. Co víc, starají se o ně úzkostlivěji a pečlivěji než o děti. Šišlají na ně, pitvoří se na ně, velmi afektovaně komunikují a přehnaně je chválí i za naprostou blbinu. Prostě se k nim chovají, jako k malým dětem a mluví tak s nimi, ba hůře: pořád je chtějí hladit, drbat a různě mačkat. Přitom se ke psům chovají jako tetičky k malým neterím na návštěvě.

Pes není na takovou formu pozornosti vybaven a zaručeně mu nebude sedět. Nemusí to ventilovat přímo na vás, ale frustraci z toho bude pravděpodobně ventilovat jinde (žárlivost, přivlastňování si lidí, věcí, stavy úzkosti, agrese, neschopnost komunikovat s okolím). Bohužel je dnes relativním standardem stylizovat psa v sociálních médiích do role dětské chůvy, hračky pro děti, či plyšáka na gauč a do postele. Ano, pes může v těchto rolích částečně být a nevadí to. Pokud to ale zkombinujeme s výše psaným, tak je to dobrý recept „na výrobu“ nevyrovnaného psa. Velmi často se stejní lidé, kteří takové chování u psa uplatňují, byť třeba nevědomě, potýkají s tím, že si stěžují, že pro psa nejsou autoritou, že nemají respekt a pes jedná afektovaně, stresově. Je to přirozený důsledek toho, že pes potřebuje ke zdravému psychickému vývoji jiný přístup, než mu nabízí lidé, kteří ho mají jako rukojmí svých vlastních potřeb.

V tomto nevyrovnaném a nepřirozeném vztahu je pak často „zakopaný pes“ – důvod, proč se pes chová ustrašeně, nejistě, nervózně či přehnaně excitovaně. Chlácholení a chování se ke psu jako k obláčku mořské pěny dělá ze psů bojínky, rozklepané z každé nové/cizí věci. Je to podobné situaci, kdy dítě spadne na zem, nejdříve se v klidu podívá kolem sebe, a teprve až když maminka „udělá scénku“, tak se srdceryvně rozberečí...však všichni dobře víte, o čem mluvíme.

Prostě maminky a tatínkové mají svá chlupatá miminka. Sladké...a toxické.

To přece neva, že? ... ale va!

A sakra hodně to vadí.

Pes není takto nastaven. Jak to víme? Ale no tak... prostě nemáme děti a žijeme ve smečce psů. Psi jsou ve skutečnosti hierarchická společnost jedinců, kde je spousta věcí založených na autoritě, respektu, dominanci a submisi. Žádná mateřská školka. Spíš, s nadsázkou řečeno, polovojenská jednotka. Mezi sebou se nikdy nechovají jako tetičky na návštěvě k neterinkám a synovcům (Bože, jak já to nesnášel, nebo vy snad ano? Cítili jste se u toho dobře?)

Psi na sebe nikdy nešišljají vysokým, pisklavým tónem, nedělají ze sebe blbečky a už vůbec se necítí jako mimina. Fakt ne. Ani na gauči to nejsou plyšáci. Ani v posteli – jsou pořád sami sebou, pořád psi. Jen vy je chcete vidět jinak.

Když budete svému psovi neustále tvrdit, jak je šikovný, bude z něj rozmazlený, sebestředný fracek. Když mu budete pořád podlézat a submisivně získávat jeho pozornost, bude vás brát jako někoho otravného a nebude vás respektovat. Když budete odpovídat na každý jeho pokus o vyžádání pozornosti, vyrobíte si ukňouraného „závisláčka“. A když nebudete umět říkat „ne!“ a „dost!“, tak máte zaručeného sebestředného, arogantního prevíta, který si s vámi vytře pr*el, přesně tehdy, kdy to budete nejmíň čekat.

Špatně se to čte, co?

No jo...a to pořád není vše. Taková ta mamča, ten taťka, kteří jsou nezdravě závislí na svém chlupatém mimču si totiž projektují své lidské sobecké potřeby do psa, a zcela bez ohledu na to, že mu tím prokazatelně škodí. Doslova a do písmene ho dusí láskou, brání v rozvoji a samostatnosti, přivlastňují („majetníci“) si svého pejska-mimčo, chtějí ho jen pro sebe. Chtějí, aby byl pes miminem napořád a ideálně co nejvíce na nich závislým.

To je přitom tak daleko od přirozeného rozvoje samostatné psí osobnosti.

Lidi kolikrát ani netuší, že psychický a fyzický vývoj probíhá u psů velmi rychle, mimčem je tak do čtvrtého měsíce věku. Smolík no...Takže si to prosím uvědomte, a také to, že stejnou rychlostí se potřebuje učit vyrovnávat se stresem, překonávat strachy a učit se zvládat všemožné situace samostatně, protože v přírodě musí být pes okolo roku svého věku plně samostatný. Největším problémem tedy je, když takový vývoj blokuje a všim co děláme se snažíme psa vtlačit do role našeho soukromého majetku, který má plnit pouze naše lidské potřeby. Nepodporujeme ve svých psech nezdravou závislost na nás, je to pouze sobecká potřeba. Pes nepotřebuje nikoho, kdo ho bude vodit za packu a neustále ho bude před vším chránit a prošlapávat mu cestičku. Pes potřebuje kráčet životem po boku někoho, kdo mu dovolí být sám sebou, občas udělat chyby a vzhlížet ke svému vzoru. Pes se musí umět postavit strachu, vyrovnat se stresem a být zdravě sebevědomým tvorem s patřičnou dávkou pokory a respektu k druhým. Nepřenášejte své vlastní citové a emoční nedostatečnosti či potřeby na psa!

Často tak děláte v situacích, kdy vaše děti dospěly, odešly z domu a vám jejich přítomnost chybí. Přitom většinou všichni máme potřebu o někoho pečovat a chránit jej (a dokonce i vlastnit), a poté své nenaplněné potřeby přenášíme i na zvíře. Nebo jiný příklad: máme nefunkční vztahy s partnerem a jako náhražku za partnera si pořídíme psa či nahrazujeme svou přehnanou péčí o zvíře nedostatek naplňujících mezilidských vztahů (máme málo přátel nebo žádné...atd).

Čas letí, a než se proberete, je z vašeho psa dávno dospívající puberták, který potřebuje klidné, dospělé vzory s přirozenou autoritou. Psi mezi sebou komunikují naprosto jinak než my lidé. Potichu, řečí těla, přiměřeným vyjadřováním pocitů a emocí. Všechno přesně naopak, než dělají mamky a taťkové. Výchovu bez přehnaných ohledů, žádnou věčnou lítost a přespříliš soucitu. Žádné chlácholení, žádné prošlapávání cestičky, žádné rozmazlování. Namísto je vždy klidná komunikace, přísná

výchova a nekompromisní dodržování pravidel smečky. A místo na konci smečkové hierarchie... tvrdé, ano, ale co už, tak to prostě je! Pro psy ale úplně přirozené.

Welcome to reality.

Jak daleko to je od afektované lidské verze „*mám svoje chlupaté miminko*“...

Takže ještě jednou zpět na začátek – ne, nemáme psy místo dětí. Nevychováváme své psy jako děti. Ono to totiž nejde. Měli bychom doma skupinu nevyrovnaných bláznů místo psů. Staráme se o ně, vychováváme je, učíme je. Ale vše, co můžeme, děláme podle psích pravidel, ne podle našich sobeckých představ, jak by se to líbilo nám a dělalo to dobře nám.

Jsme si dobře vědomi naší zodpovědností za naši smečku psů – šelem, predátorů, kteří umí lovit a zabíjet. Respektujeme jejich způsoby komunikace a chápání světa okolo sebe. Ke psům se chováme vždy jako k dospělým a nebrzdíme ani nekřivíme jejich přirozený rozvoj, který probíhá opravdu neskutečně rychle. Žádná liberální výchova a rozmazlování s přívalem pochval a odměn. Pro všechny platí stejná pravidla, stejný metr. Ano, máme je rádi, pečujeme o ně, staráme se a učíme je. Ale nikdy psa nerozmazluje! Prakticky většina výchovných problémů pramení z rozmazlování a liberálního přístupu k (ne)výchově psů!

Takže, pro jistotu, zopakuji: pes se nechce cítit jako vaše lidské mimino, takový přístup ho naopak systematicky a dlouhodobě stresuje! Automaticky pak přicházíte o možnost být pro něj přirozenou autoritou. Pes je šelma, lovec a přemýšlí o světě jinak než lidé, má jiné potřeby.

Zopakujme si naše doporučení, ale už jen v bodech:

- pes se musí umět vyrovnat se stresem, není vhodné ho před ním chránit, odvádět mu pozornost či ho odvádět pryč,
- pes se musí umět postavit strachu z neznámého, cizího apod. Škodí mu, pokud ho před ním chráníte, chlácholíte a přespříliš mu pomáháte,
- pes by neměl být v domácnosti šaškem pro pobavení, mělo by k němu být přístupováno s vážností, klidem a respektem k jeho přirozeným potřebám a chování,
- přistupuje ke svému psovi jako k dospělému, tedy tak jak ho chcete mít až vyroste. Naučte psa prohrávat a dělit se,
- nikdy se nesnažte chránit psa před běžnými chybami, dejte mu prostor se učit,
- neberte svého psa stále na ruce,
- neupřednostňujte ho před ostatními členy domácnosti,
- nestavte si nikdy psa na pomyslný piedestal, nikdy nedělejte psa středem pozornosti a nedělejte ze sebe psího sluhu,
- učte psa respektovat starší psy a jiná zvířata v domácnosti,
- pes není hračka pro děti, dítě není hračkou pro psa,
- v hierarchickém řebříčku si musí své místo pes zasloužit a odpracovat, ne ho mít protlačené kýmkoliv,
- neodměňujte stále psa za vše co udělá, mělo by být samozřejmostí, že za drtivou většinu věcí nic nečeká, plní je, protože je považuje za přirozenou součást života s námi,

- projevujte emoce střídavě, přiměřeně, nikdy ne afektovaně a přehnaně, chvalte psa uznáním a hrdostí,
- naučte se psa přiměřeně pokárat,
- pokud se něčeho bojí, mějte sice pochopení, ale pomozte mu to přirozeně ihned překonat a pamatujte, že strach není nic než blok v hlavě, strach existuje jen jako ochrana před něčím neznámým apod. Tedy psa seznamte s věcí, které se bojí a pokračujte jakoby nic dále,
- pes nepotřebuje nad sebou přecitlivělý, emočně přehnaný vzor, ale klidného, trpělivého člověka, který si uvědomuje, že pes je v domě vážený host, ne lidský majetek a už vůbec ne mimino.

Rozmazlený pes? Standard nebo jen výsledek pokřivené doby?

Při naší práci se velmi často setkáváme s opravdu rozmazlenými psy. A navrch k tomu majitelé občas přihodí kouzelnou větičku „já vím, že je rozmazlený, je to moje mimino“. Kupodivu to ve mě už nevyvolává žádné emoce.

Jak a proč se stane, že si ze psa vyrobíme rozmazlence? Co to vlastně znamená?

Prvně se musíme mrknout na jednu podobnost do lidského světa. S rostoucím blahobytem přichází nutně generace lidí, kteří zapomněli, že pro výsledky se musí tvrdě pracovat. Ruku v ruce se objevují nové trendy ve výchově dětí, kdy jim není nic odmítáno, je jim dopřáváno vše a žádná omezení nesmí narušit jejich tzv. „přirozený“ vývoj. Rodiče se tak dostávají do pastí moderní (ne)výchovy, kdy jsou v důsledku situace unavení a vyčerpaní a dítě se mezitím v klidu naučí manipulovat s nimi, vynucovat si to co chce, zvykne si mít vše, aniž by pro to muselo vyvinout zvláštní úsilí. Dítě je na chvíli „tak šťastné“, ale jen v okamžiku, kdy dostane, co chce ... jeho nároky se však postupně zvyšují a tlak na rodiče stoupá.

Citová vyprahlost v mezilidských vztazích často vede lidi k tomu, že se k někomu/na něco upnou a v touze po lásce se snaží zavděčit a dělat všemožné. Dokážou pak dlouhodobě přehlížet, omlouvat, a i popírat zjevné excesy i u svých mazlíčků.

Dnes je doba kdy se pes vybírá očima jako módní doplněk a něco, co „*musím mít*“. Po psu se chce, aby nahrazoval lidem chybějící mezilidské emoce, dělal dvorního šaška a pobavil majitele a jeho okolí. Generace dětí vyrůstaly na kreslených pohádkách, znázorňujících zvířátka, které se v pohádce chovají jako lidé, jsou milující, mluví lidskou řečí a chtějí jen lásku. Bohužel, někteří lidé podvědomě touží po takovém vztahu se zvířetem. Kdo by nechtěl přítele, který vás bezvýhradně a oddaně miluje a vlastně je jako člověk, ale bez člověčích chyb a špatných vlastností?

Jenže to má háček. Rozmazlené dítě vám přidělá vrásky na čele a samo si jednou narazí hubu až zjistí, že se svět netočí jenom kolem něj a že si věci nevyřve, nevyvzteká ani jinak nevynutí.

Pes to tak nemá.

Lidé nám často kladou otázku, co tedy psa vlastně rozmazluje?

Jsou to např.:

- nedostatek jasně daných pravidel,
- neustálé podléhání a ustupování jeho požadavkům,
- neučení respektu k autoritám a okolí,
- podbízění se psovi a věnování mu neadekvátní pozornosti,
- omlouvání jeho chyb a nedostatků,
- udržování psa ve stavu „naše mimi“ i v době, kdy už má být dávno dospělý,
- přehnaná ochrana před stresem, či negativními zážitky,
- ventilování vlastních afektovaných emocí na psovi,
- neschopnost zakazovat a omezovat,
- vztekání se místo klidné a důrazné autority,
- pes si uzurpuje veškerou pozornost (i od návštěv), kdy následně získává pocit, že je středobodem všeho dění,
- přehnaně citlivý přístup,
- nedostatek práce a kvalitního zaměstnání,
- zahrnování psa vším, na co si jen vzpomene, či co by mohl jen zdánlivě potřebovat,
- vsugerování sobě samému, že pes je dítě a ignorace faktu, že na takový přístup není nastaven a neumí ho přijmout,
- držení psa v sociální izolaci od ostatních psů.

Ve výchově se zcela zásadně řídíme heslem: mazlit, ale nerozmazlit. Psa nerozmazlíte tím, že ho máte rádi, že mu dáte kousek jídla od stolu, ani tím, že spí s vámi v posteli či projde první dveřmi...

Nejde o to, že bychom si u nás s rozmazlenci neporadili. Oni se tu sice chovají často dost extrémně, např. tu byli psi, kteří se styděli vyčůrat před ostatními, psi, co si dokážou hystericky vynucovat pozornost, psi, co si neustále vyžadovali lidskou pozornost a nedokázali komunikovat ani se svým druhem, psi, co musí jíst jen z ruky a mít několik jídel na výběr, aby se najedli, psi kteří...no, byl by to opravdu dlouhý seznam. Na psech je ale krásné, že se umí dobře přizpůsobit změnám. Naučí se být součástí kolektivu, naučí se, že si nelze věci vynucovat, že nelze být arogantní a že se vesmír netočí kolem nich. Horší je to s myšlením lidí, tam to trvá déle, a lidé se s tím sami perou, protože nemají pocit, že by tím psovi škodili – vždyť ho zahrnují jen hromadou lásky, pozornosti a dovolí mu vše...

Když shora napsané budete dodržovat, resp. když nebudete dělat popsané chyby, tak až se vás někdy někdo zeptá na vaše „chlupaté miminko“, nebo řekne, že máte svého psa místo dítěte, tak se mu jen podívejte do očí a řekněte NE, nemám. Mám psa, šelmu, ochránce a parťáka. Žádné sebestředné, ukňourané a rozmazlené mimino. Mám psa odolného na stres, psa vyrovnaného, psa dospělého. Psa, který je hrdou a zdravě sebevědomou osobností. Psa, který odráží můj vlastní přístup k němu.

Motto:

Pes, který vrčí a štěká nekouše... Tak určitě – a co takto: pes, který vrčí a štěká pokouše!?

Vrčení jehňátek aneb vrčí na vás váš pes?

Mezi psy (pokud chtějí dát najevo, že je něco nebo někdo obtěžuje, že se toho bojí nebo že chtějí mít svůj klid) je vrčení normální, stejně tak ohrnutí pysků nebo podobné (varovné) psí reakce. Stejně jako komunikují psi mezi sebou, tak budou komunikovat s dítětem, ale i s dospělými lidmi. Myslete na to, že pes není hračka pro dítě a dítě není hračka pro psa! Abyste se jednou nedivili, že se pes po někom ohnal.

Náš pes Bou má štěňata rád, ale umí se ohnat, dát najevo svoji nelibost. Stejně jako každý jiný pes. Je to jejich způsob komunikace, nejsou to plyšáci na hraní. Samozřejmě existují spousty psů, kteří na sobě nechají kácet dříví, ale nelze předpokládat, že jsou takoví všichni!

Při své práci se často setkáváme s tím, že se lidé octnou v situaci, kdy na ně nebo jejich dítě pes zavrčí. Pro někoho je to horor, tuplem, když je to jeho pes nebo pes blízké rodiny. Oni jsou vyděšení, nejistí nebo dokonce mají zlost, či hned uvažují o tom, že „dají psa pryč“, ať už to znamená cokoliv.

V diskusích na sociální síti lze číst mnoho všelijakých názorů a zaručených rad, jak na psí zavrčení zareagovat: dát psovi po držce (jak si to přece ten čokl může dovolit, když já jsem Pán, že jo!), vzít mu to, kvůli čemu vrčel, nechat mu to, kvůli čemu vrčel, nechat ho tam, kde vrčí, nebavit se s ním, převést pozornost hračkou, pamlskem, dělat, jakože nic...atd.

Víte, zkušenosti nás naučily, že než vyřkneme na věc názor nebo dáme radu, tak se na hodně věcí a souvislostí ptáme majitele psa. To, že pes vrčí v nějaké situaci, ještě zdaleka neznamená, že víme, proč se tak projevuje.

Podívejte se, těch příčin a důvodů může být mnoho. Pes může být frustrovaný, může se bát, může vás zkoušet, může vyjadřovat nespokojenost, obavy, nejistotu, bolest anebo i jen to, že chce mít klid.

Zkusíme si rozebrat stručně několik modelových situací a možných řešení.

Pes vrčí při hře – obvyklé projevy vrčení jsou u hraní při přetahování, při blbnutí dvou psů, ale i třeba při hecování ke hře. Tady platí, že pokud je hra v mezích a pes nezapojuje další prvky agrese, jako jsou ohrnování pysků, naježení, ztuhlý postoj těla, výhružný pohled, či tvrdé kousání do druhých účastníků hry, nejedná se o problémové chování. Pokud pes začne vykazovat narůstající vzrušení ze hry a je nebezpečí, že by mohl stáhnout k tvrdé hře/agresi, hru okamžitě s klidem ukončíme, odebereme hračky

a uvolníme celkovou atmosféru. Častý přežitek je posilování kořistnických pudů, kdy vydráždíme psa a pak mu vždy odevzdáme hračku, kořist. U rodinných psů takové chování nepodporujeme! Je lepší vést hry ve veselém a hravém duchu, mírné vrčení apod. není na závadu. Když psa rozehráme, následně ho musíme uklidnit a vždy jej vedeme k citlivosti v kontaktu.

Pes vrčí u misky s jídlem – obvykle má pes, který vrčí u misky s jídlem, potřebu si jídlo chránit a vymezit si osobní prostor kolem sebe. U rodinného psa je takové chování nežádoucí, protože je signálem nedůvěry, ostražitosti vůči ostatním členům domácnosti. Nemá smysl za to psa trestat, ani mu odebírat jídlo za trest ve smyslu „já ti ukážu“. Výhodnější, a pro vzájemný vztah mnohem zdravější, je se psem pracovat na zlepšení důvěry a vzájemné komunikace pomocí trpělivého tréninku. Trestání by totiž mohlo napětí eskalovat a odebírání jídla by mohlo vést k potvrzení, že pes má důvod si ho chránit. V takové situaci je tedy lepší zařadit cvičení, které budují vzájemnou důvěru a posilují trpělivost psa během jídla. Např. krmením psa z ruky, kdy misku po celou dobu držíme v ruce, nebo kdy sedíme vedle psa a misku máme těsně u sebe. Další možností je ponechání ruky v misce, když pes baští atd. Vždy je lepší zvolit cestu, která psovi ukazuje jinou možnost, než je agresivní řešení situace. Pokud si ale pes začne přivlastňovat vaše jídlo, je to přímá konkurenční výzva, a to už je chování, které můžeme označit za problémové. V tu chvíli je lepší vše řešit s odborníkem na psí chování.

Pes vrčí na gauči – typická situace, se kterou se setkáváme je, že si pes přivlastní místo na gauči, v křesle, v posteli a vymezuje se vrčením, když se přiblížíte. Toto je relativně vážná věc. Jedná se už o to, že pes si vůči vám vymezil pozici, která značí, že ovládá domácnost, a tedy i vás. Opět platí, že z dlouhodobého hlediska takový problém roste déle a souvisí s více věcmi. Proto i kdybyste psa násilím vyhodili z „jeho místa na gauči“ je velmi pravděpodobné, že problém se přesune jinam. Agresivním řešením z vaší strany zároveň můžete spustit strachovou agresi, nebo naopak ztratit vzájemnou důvěru. Tady pak může dojít k tomu, že se – po vzoru sporu dvou psů – budete rvát neustále o postavení, dokud to jeden z vás neprohráje, nevzdá. Ne vždy je to možné, ale občas je takové řešení jediné možné, ale záleží na mnoha okolnostech. Preferujte především řešení, kdy zachováte klidnou hlavu, autoritu a psa naučíte, že tímto nic nezíská, naopak že ztratil (vaši přízeň, pozornost, společné hry). Vždy je lepší v takovém případě nechat psa, aby vám sám ustoupil (submise) např. prostřednictvím povelu, který zná, nebo prostřednictvím toho, že jeho chování ignorujete. V obou případech se jedná o nekonfliktní řešení, a to je vždy z dlouhodobého hlediska nejlepší. Dobré je po takovém incidentu psa trochu ignorovat, přehlížet a nechat ho naopak, aby on došel za vámi (submise) a jako první se pokoušel o kontakt a přízeň. Tento problém s přivlastňováním míst je ale bohužel obvykle systémovým problémem v celém vašem výchovném přístupu k vašemu psu. V takovém případě si domluvte schůzku s odborníkem na psí chování, který vám pomůže nastavit celkově nový přístup, hranice a správnou komunikaci s vaším psem.

Pes vrčí, když na něj tlačíte – toto se stane např. když pes něco rozkouše a vy se zlobíte a křičíte na něj a zároveň proti němu vykročíte (jeden či více kroků), hůře, pokud je pes doslova zatlačen do rohu. Z vaší strany se jedná o agresivní chování a emoce,

kteřé na psa vypouštíte pro něj znamenají, že se cítí ohrožený. Vrčení je pak přirozená reakce na vaši akci. Tedy v jeho řeči vám říká – nepokračuj, bojím se a mohu se začít bránit. V této situaci se nejedná o chybu psa, ale o vaše selhání. Uklidněte se, dřepněte si a skloňte hlavu a psa si k sobě dovoľte a usmířte se. A příště si uvědomte, že takovéto chování z vaší strany je akt agrese, a v psovi spouští strachovou agresi. Váš pes se vás nemá bát!

Pes vrčí, když po něm chcete plnit povely – buď je to kombinace více faktorů, jako jsou celková neochota pro vás cokoliv udělat, to že vám nerozumí, to že na něj v tréninku příliš tlačíte, nebo i projev jeho nadřazenosti vůči vám. Může jít i o špatnou asociaci z dřívějšíka. Každopádně je to špatně a ukazuje to na nefunkční vztah mezi vámi a selhání vzájemné komunikace. Pokud se uchýlíte k agresivnímu řešení, zvýšíte tlak tak je pravděpodobné, že pes bude buď poslouchat jen ze strachu z vašeho trestu, nebo hůře, začne být nevypočitatelný a agresivní i v jiných situacích (např. cizí lidi, při pocitu tlaku jinde než při tréninku, v pelechu atd.). Pokud jste se ocitli v situaci, kdy na vás váš pes při tréninku vrčí, jedná se o mnohem hlubší problém, nevyřešíte to jen tím, „že mu ukážete, kdo je pán“. Ukončete trénink, omezte komunikaci se psem, uklidněte se a snažte se, aby totéž udělal pes. Jděte raději dělat nějakou uvolněnou činnost či něco neutrálního a nesnažte se hned vracet k tréninku. Až se budete chtít vrátit k tréninku, musíte změnit přístup, aby se neopakovalo to, co předtím. Zkuste tréninkové hry, nebo trénovat na místech, kde to psa baví a prokládat běžné činnosti občasnými povely. Dejte najevo i radost ze spolupráce a snažte se, aby pes cítil totéž.

Pes vrčí, když na něj saháte – zde je více možností. Odpočíval a vy jste přišli? Saháte na tlapy/ouška/jiná choulostivá místa? Může tam mít zranění (stržený dráp, zánět v uchu). Pokud pes vrčí jen trochu a potichu, říká nejspíše, že chce mít klid. Pokud se u toho aktivně odvrací od vás a stahuje si např. packu pryč, dává najevo, že mu to, co děláte, opravdu vadí, ale nechce být přímo agresivní. Pokud však ztuhl a naježil se, pak je krůček od toho vyjet po vás. Každopádně je zde na místě přerušit vaši činnost, zůstat klidný a dát psovi možnost se uklidnit a vyrovnat s vaší přítomností v jeho intimní zóně. Pokud vidíte, že se uklidnil, zkuste ho oslovit a konejšivým hlasem uvolnit. Pokud mu vadí např. doteky na hlavě, začněte ho příště hladit a masírovat tam, kde je mu to příjemné a občas ho pohladte i na hlavě/tlapkách atd. Jde o to, aby se pes vědomě naučil být uvolněný a důvěřivý i při dotecích na místech, které mu nejsou moc příjemné. Takovým přístupem můžete dosáhnout odbourání vrčení, nervozity a strachu. Můžete ho takto naučit si nechat s důvěrou i ošetřit zranění. Buďte klidní, trpěliví a citliví.

Pes používá vrčení v komunikaci s vámi za různých okolností – vyhledejte pomoc odborníka na psí chování.

Pes vrčí a štěká vůči vám, cení zuby a nechce s vámi spolupracovat – pokud jste se dopracovali se svým psem až sem a pokud zatím nepřikročil ke kousnutí, pravděpodobně to brzy udělá. Pokud to dělá často, nejspíše to vlastně ani není váš pes, ale jen spolubydlící, se kterým nemáte funkční vztah a bere vás jen jako zdroj jídla.

Pes zavrčel na dítě – tady je na místě si uvědomit, že psiska berou malé děti jako štěňata. A stejně jako se malá štěňata neumí chovat a neví, co je moc a co už může vadit ostatním, tak stejně to funguje i u dětí. Tady se vždy snažte situaci zanalyzovat s klidnou hlavou. Proč, a za jakých okolností pes zavrčel, hraje zásadní roli. Pokud má pes s dítětem jinak dobrý vztah a zavrčel jen při konkrétní situaci, nejedná se nutně o problém, ale o komunikaci po psím způsobu. Ve smečce je to vůči štěňatům normální komunikační prvek, pokud chce mít starší pes klid, nebo nechce, aby mu štěně něco vzalo (hračku, jídlo) nebo pokud se štěně chová k psovi tak, že mu to vadí (tahá za uši, pysky, válí se po něm apod.). V takové situaci psa netrestejte, napomeňte spíše dítě. Pokud však pes vrčí na dítě často a rádoby „bezdůvodně“ buď na něj žárlí, nebo jste jim nevytvořili funkční vztah. Častým důvodem, proč je pes vůči dítěti odměřený je, že se s příchodem dítěte změnil zaběhlý režim, pes ztratil možnost vyžití, pozornost atd. Frustraci pak nasměřuje na dítě (žárlivost), ale klidně i na vás. Zrevidujte tyto možnosti a uveďte to do pořádku.

Pes vrčí na cizí lidi, návštěvy – tady je předpoklad, že se jich buď bojí, nebo má pocit, že vás brání. Určete mu v těchto situacích rituál, co má dělat (na vodítku, u nohy, sedět a čekat) a s lidmi komunikujte aktivně vy. Dejte psovi i prostor, aby se seznámil s lidmi dotekem čenichu. Pokud budete takové situace trénovat opakovaně, pes si potvrdí, že se nemusí bát a že nepotřebujete ani jeho ochranu. Pokud si s tím nevíte rady, vyhledejte pomoc trenéra.

Shora uvedený výčet situací, v nichž pes může na vás nebo vaše dítě vrčet, není úplný, ale dobře poslouží k demonstraci těch základních situací, v nichž psi nejčastěji vrčí na lidi. Tyto modelové situace se týkají rodinného soužití se psem, netýkají se psů agresivních, např. za plotem, v kotci, psů vedených k agresi na člověku atd.

Nyní snad už chápete, že vrčení psa není důvodem k panice a určitě nevyžaduje v naprosté většině případů okamžité trestání (tedy agresi) z vaší strany. Vždy je nutné zanalyzovat, co se v té konkrétní chvíli děje, proč s námi pes komunikuje vrčením.

Vrčení je tedy především upozornění, může to však být i varování, projev strachu, nejistoty, ale i to že psa něco bolí. Může se stát, že se s některou ze situací setkáte v životě se psem i když jinak máte dobrý vztah.

Vždy, než sáhnete k radikálnímu řešení, řekněte si: kdyby na mě v této situaci zavrčela manželka/přítel/dítě, zmlátil bych je za to, byl bych na ně kvůli tomu agresivní?

Ne, nebil bych je.

Správné je i v případě psa najít okamžité řešení k deeskalaci napětí a uvolnění situace. V naprosté většině případů se to dá se psem vykomunikovat, a především dojít k usmíření a následnému zlepšení situace ve které problém vznikl. Pamatujte také na to, že když psovi zakážete vrčení, tak je to ve skutečnosti akt agrese a příště si bude pamatovat, že jste situaci eskaloval a může místo vrčení sáhnout také rovnou k agresi.

Pes může být často jen frustrován ze života, který žije (který mu umožňujete žít), a bude podrážděný. Stačí, že je stále zavřený doma, v kleci, či má nedostatek přirozeného vyžití, nedostatek pozornosti apod.

Snad jsme vám poskytli alespoň základní náhled do situací a objasnili, co vlastně může vrčení (případně zaštěkání) psa znamenat, a jak o těchto situacích přemýšlet hlouběji. Pamatujte, že pokud vás má pes rád, rozumí vám a vy s ním zacházíte s respektem, je šance, že na vás zavrčí minimálně. Nicméně – není ostudou, když si necháte od někoho zkušenějšího poradit a pomoci, pokud jste v takové situaci a nevíte si sami rady.

Znáte takové ty malé uštěkáčky? Co na každého vyjíždějí, stresují, doma klidně vrčí na členy domácnosti atd.?

Mám je rád. Teda ne to jejich chování, abychom si rozuměli, ale práci s nimi. Většina z nich to dělá jen z nejistoty, ze stresu a z nedostatku srozumitelného vedení ze strany psovoda. K většině z nich se lidi chovají jako k malým dětem, komunikují s nimi afektovaně, jako s blbečky. On ten problém je v tom, že ti pejsani jsou malí, a tak je lidi berou jako takové své hračky a mončičáky.

Pokaždé se na tréninku ukáže, že je to pes jako každý jiný, který jen potřebuje klidný přístup, srozumitelnou komunikaci a vedení. Najednou je jako mávnutím kouzelného proutku z uřvánka klidný pes, který chápe, co po něm chcete a jak to má dělat a dobrovolně vám předá rád vedení.

Ono totiž není nic horšího, než když se stresář pes snaží vyřešit věci, na které psychicky nemá, a se kterými si neví rady. To potom sklouzne snadno do primitivního, pudového chování a je rovnou ve škatulce „malej, uřvanej, otravnej“ pes.

Malý pes není mončičák, děcko, hračka, či doplněk! Takový přístup z vaší strany ho frustruje a nerozumí mu. Naopak je to velký pes v malém těle a potřebuje úplně stejné vedení jako mohutný 50 kg pes!

Nedělejte si z nich ty „vyjíždějící“, vystresované uřvánky vy sami. Ona by každého ta lehkovážnost přešla, kdyby najednou jejich mrňous vážil třicet a více kilo a choval se tak, že?

A co vy a váš malý pes, přátelé, jak jste na tom?

Motto:

Ochranitelské pudové chování psů není totéž, jako nacvičené nebo naaranžované chování psí chůvy, které vidíte na obrázku v časopisu.

Psí dětská chůva?

Po internetu koluje spousta legend o tom, jak jsou psi typu Bull úžasné chůvy pro děti. Texty jsou ideálně doplněny patřičnými obrázky, např. takovým tím starým obrázkem holčičky, vedle které sedí pitbul, o kterém u obrázku psali jako o „*nanny dog*“ kvůli ochranitelskému chování, které pes předváděl na fotografii při styku s dítětem.

Zdroj obrázku: internet

Podívejme se na to jinak.

Začneme od toho, že si spousta lidí myslí, že když si pořídí psa, tak ten bude automaticky jejich děti milovat, a bude k nim ohleduplný, citlivý a nechá na sobě „dříví štípat“. V ideální představě vidíte v psovi kombinaci polštářku, hračky pro děti, plyšáka, ochránce dětí, vychovatele a milujícího psa, který děti miluje víc než sebe.

Nu, občas se to i povede. Občas. Ale v mnoha jiných případech ne.

Běžně řešíme situace, kdy pes po dítěti „vyjel“ s tím, že pes dítě vůbec nerespektuje a dítě ho v podstatě nezajímá.

Ale zpět – jak dojde k tomu, že pes po dítěti „vyjede“? Nejčastěji to udělají psí kluci. Oni totiž jaksi nemají takové to cítění, jako mají psí holky. Příroda je nenaprogramovala k tomu, aby o mláďata pečovali. Psí kluci jsou i při výchově štěňat jaksi prudší, přísnější a méně trpěliví. A to jsou štěňata jejich vlastní druh. Mnoho psích kluků tak štěňata a lidská mláďata spíše toleruje, než že by je milovali. A pokud se jim něco v chování dítěte nelíbí, například dítě narušuje jejich klid, osobní prostor nebo dělá něco, co je omezuje, tak reagují stejně jako na štěňata – dávají signály (uhýbání, vrčení, ohrnutí pysků, vyjetí), v lepším případě dítě ignorují či od něj odejdou. V horším případě může dojít k tragédii.

Někteří psi projevují i na veřejnosti extrémně ochranné chování, které může vygradovat vypuknutím konfliktu, kdykoliv se psovi někdo nelíbí, nebo když jen vidí psa, kterého vyhodnotí jako riziko. Z našich zkušeností jsou v tomto ohledu nejhorší především pitbullové (vznětlivost, dominance, vynucování respektu).

Pro psy je přirozené mezi sebou komunikovat „*po psím způsobu*“ a pokud pes není naučen jinak, bude takto komunikovat i s lidským mládětem.

Pokud pes není naučen jinak.

Pes často dítě nerespektuje a dítě ho vlastně nezajímá. A v takovém případě se násobí riziko, že dítě může být ohroženo přirozeným chováním psa a jeho případnými korekcemi vůči dítěti.

Takže „nanny dog“?

Možná, jen ne tak, jak by si lidé přáli. Ona je totiž psí výchova úplně jiné kafčo než ta lidská, ale to už víte nebo alespoň tušíte, když jste text přečetli až k této kapitole.

Častou chybou v takovém případě je to, že je pes od počátku, kdy dítě přijde do domu, od mrněte oddělován. Nemá tak příležitost se sžít s jeho chováním a způsobem interakce s okolím, které je pro lidské mrně obvyklé. Místo budování vztahu psa s dítětem ho udržujeme v tom, že se má od něho držet dále. Nevzniká pak mezi nimi potřebné pouto. Další chybou je to, když je pes náhle odstrčený na vedlejší kolej a vše vybočí ze zaběhnuté rutiny. Na psa máte najednou méně času, jednáte s ním úsečně, často nervózně, nedostává se mu potřebné pozornosti a nebývají naplněny jeho obvyklé potřeby (vycházky, sport, trénink, pozornost).

Tomu pes nerozumí a frustruje ho to. A co víc, může začít žárlit právě na vaše dítě. A že bullánci umí žárlit echtovně. A kdo žárlí, nemiluje. Žárlení posiluje možnost, že pes bude na dítě v některých situacích reagovat neadekvátně podrážděně. O to hůře, pokud je k tomu všemu pes citlivý nebo nejistý a nervózní, a dochází-li i ke změně prostředí, režimu, resp. k tomu, že doma je rázem mnohem méně klidu, mnohem méně místa k odpočinku (nesmí na gauč, na postel), více hluku (plačící dítě) či nahromaděný stres (nevyspaní rodiče, neustálý shon).

Mnoho lidí vůbec neučí psa citlivosti a přiměřenosti v komunikaci s člověkem. To zahrnuje i to, že se pes od mala učí nebrat do tlamy žádné části lidského těla, učí se

nepoužívat zuby a odnaučuje se prudce reagovat. Učíme psa, aby byl citlivý, dávat pusinky, opatrně a něžně pečovat. Pokud víme, že bude pes v kontaktu s dětmi, připravujeme ho na to cvičeními, které ho „otuží“. Měl by se naučit nereagovat na štípnutí, zatáhnutí za kůži, za uši, měl by ustát pokládání rukou na hlavu, strkání prstů do uší, do tlamy atd.

Nedílnou součástí tréninku je zvykání psa na narušování osobního prostoru (dítě v jeho pelechu atd.), třeba i na (jen náznakem) stoupnutí na ocásek, packu. To všechno jsou situace, v nichž pes může **přírozeně** reagovat tak, že se ožene, a to nechcete. Další věcí je zajištění toho, aby pes neprojevoval žádné sklony k majetnické agresi (hračky, jídlo, místo, pozornost). Nechcete přece, aby váš pes pokousal dítě kvůli kousku jídla nebo gumovému balónku. A že takových případů řešíme hodně...

Dobře, chápete už snad, že to s tím „nanny/chůva“ pes není zase tak jednoduché, jak se to rádo prezentuje. Není každý pes klidňas, „salámista“ a rozená chůvička.

Ještě se vraťme k tomu, že pes může předvádět přehnaně ochranné chování. Je to silně předvídatelné tam, kde si pes už před příchodem dítěte vybudoval nežádoucí vzorce chování na základě toho, že psovod je slabý a nedokáže si udržet kontrolu ani nad běžnými situacemi (typicky při setkání s cizími psy, cizími lidmi), a ani si nedokáže prosazovat svou vůli a psa udržet v submisivním a klidném stavu.

S příchodem dítěte se nežádoucí chování vašeho psa zaručeně prohloubí a namísto klidných procházek s kočárkem se z nich stane doslova noční můra. Pes bude reagovat přehnaně a často agresivně i na běžné podněty a situace. Tady bychom jen podotkli, že aby pes přehnaně chránil, nemusí mít dítě ani nijak rád, prostě jen cítí, že je jediný, kdo se má postarat o řešení pro něj stresových situací.

Víte, možná si říkáte, že tady zbytečně plašíme, vždyť internet je plný dojemných obrázků (nejen) Bull psů a dětí, které se po psech válí, objímají je atd.

Zdroj obrázku: internet

Pozorně se ale při prohlížení takových obrázků vždy podívejte na psa a jeho řeč těla a uvidíte, že často pes takové chování dítěte jen strpí. Jenže – a už mnohokrát – jsme se setkali s tím, že jste vy sami měli takovéto „kjůt“ obrázky na svých insta profilech, a pak jste nám vyděšeně volali, že váš pes po dítěti vyjel nebo ho i pokousal.

Prosím, pokud váš pes reaguje vznětlivě, kouše do rukou, skáče na vás, nesnese, když ho odstrčíte třeba z gauče, vrčí u jídla, když se k němu přiblížíte, pokud mu nesmíte vlézt do jeho pelechu, hraje-li si tvrdě a venku reaguje přehnaně na běžné podněty, tak to nejspíše není ta dětská chůvička z obrázku. Známe i několik případů, kdy psi chtěli dítě po jeho příchodu domů zabít! (Především kříženci pitů ale i papírový piťáci). Viděli jsme už dost fotek roztržených dětských obličejů, pokousaných rukou kvůli zdánlivým malichernostem. Dítě šlo, postavilo se nad psa a chtělo na něj položit ručičky...dítě došlo k misce s jídlem pro psa..., dítě zakoplo o psa...dítě se rozběčelo a pes neměl svůj den...a xy dalších takovýchto průšvihů.

Ne, každý ze psů se fakt jako „nanny dog“ nenarodí. Na to zapomeňte. U spousty psů platí, že ho musíte hodně vychovávat a hodně naučit. A především znát svého psa a předcházet situacím, kdy víte, že jedná ne tak, jak by v ideálním případě jednat měl. Musíte co nejdříve aktivně psa zapojit do běžných činností s dítětem, do venčení s kočárkem, přebalování, do her, do čehokoliv. Naučit ho být velmi trpělivým, klidným a vyhodnocovat situace současné přítomnosti dítěte s nadhledem a pod kontrolou. Musíte trpělivě budovat vzájemný vztah mezi psem a dítětem a rozvíjet jeho cit pro komunikaci s dítětem. Ono se totiž nedá vrátit zpět, když už pes kousne. Vy okamžitě ztratíte důvěru ve psa a vše co se stalo, bude jen jeho vina.

Potom už bude pozdě ptát se, proč se to stalo, hledat chyby a říkat si co by bylo, kdyby...

O nuditě

Podle mých zjištění se průměrný městský pes nudí, resp. nemá žádnou řízenou činnost až 22 hodin denně.

Jak to vím?

Poslední dobou se o psy a jejich soužití s člověkem docela zajímám a sbírám informace. Shrnu bych to takto: většina psů tráví o samotě asi 10 hodin denně, kdy jsou zavření v bytě, kotci, či na zahradě (ano i zahrada je z pohledu psa jen lepší klec). Buď spí, nebo něco žvýkají či se nudí. Žvýkání věcí je psí záležitost, milují to od mimina, je to způsob relaxace, zábavy a „sportu“ v jednom. Vybíjejí si tak energii. O samotě psi taky někdy štěkají a vyjí.

Dalších 10 hodin spí v noci. My lidé máme asi 16-18 hodin denně něco na práci. Vyřídíme „milion“ věcí, chodíme do zaměstnání, nakupujeme, cestujeme, jíme. Zbytek dne pak prospíme. Oproti psovi jsme v jednom kole. No ale to on netuší. Když se vracíme domů, máme my i pes upřímnou radost, že se vidíme. U psa je ale za tím mnohem více – teď teprve může začít žít! Teď přestal být sám a chce jít ven, vyvenčit se, potkat lidi, potkat psy, zažít věci – a být u všeho se svým člověkem! V průměru se mu ale dostane tak 30 minut čistého našeho času... a pak další hodiny nudy. Pes si nezapne televizi, nepustí Facebook, neobjedná pizzu.

Nechtějte mít doma průměrného psa, jako má váš soused, to je pro něj vážně frustrující život. Berte ho všude s sebou, nabídněte mu pestrý a zajímavý život, takový, jaký od vás očekává. Věnujte se mu, zaměstnejte ho prací, přetahujte se s ním, házejte mu balonek, podnikněte výlety, procházky a objevujte spolu nová místa a vracejte se na ty staré. Dělejte cokoliv, bavte se, ale dělejte to se svým psem. Psovi je fuk, co jste celý den dělali, záleží mu jen na přítomném okamžiku v přítomnosti jeho člověka, na tom, co je tady a teď.

Pořád dokola děláme s hafany různé druhy činností, u kterých psům ukazujeme, jak být spolu v pohodě, dělit se a spolupracovat. Aktivně jim tím budujeme vztahy a upevňujeme vzájemnou komunikaci a respekt. Kdybychom jim dali hlavolamy a řekli jim: „bavte se sami“, buď by ho spolu rozbili, nebo by se u toho pohádali. Jako děti. Pokud si nenajdete čas na to, abyste jej trávili se svými hafany, může se stát, že vám to nebude klapat. Stejně jako ve vztahu s vašimi blízkými.

Motto:

Vše začíná výběrem plemene. Každý ví, že pes se vybírá podle toho, jaké plemeno se nám líbí.

Stručný návod jak správně (ne)vychovat psa.

Vše začíná výběrem plemene...ale měli bychom zvážit i další podstatné aspekty, podmiňující výběr „toho“ psa.

Třeba: pokud jste neaktivní důchodce, určitě si pořídte malé, velmi energické plemeno. Pokud trávíte mnoho času v práci, zkuste se porozhlédnout po loveckém, pracovním, nebo sportovním plemeni. Pokud bydlíte v paneláku, hledejte velkého psa, ideálně Dogu, Bullmastifa.

Teď k výchově a výcviku. S výchovou a výcvikem počkejte, až bude mít pes alespoň jeden rok, ne dříve! „Štěndo“ nechte okusovat věci, ruce, vždyť je to přirozené a roztočivé. Zásadně nedovolte štěněti, aby se seznamovalo s jinými psy. Nikdy nevenčete psa na krátkém vodítku, netrapte ho chůzí u nohy, pes potřebuje volnost, ať se vyběhá, takže používejte flexi vodítko, nebo psa nechte na volno. Pokud chcete, aby pes přišel k vám, škubejte vydatně za flexi vodítko, dokud ho nepřitáhnete k sobě. Pokud je na volno, křičte na něj: „*pocém!*“ Když nereaguje, zkuste to hlasitěji a přidejte: „*pocémtiříkám!*“ Jestliže nereaguje stále, je dobré zkusit psa *poprosit*, zda by laskavě k vám nepřišel. Když stále na přivolání nereaguje, rozběhněte se k němu a v rámci sportovní aktivity za ním můžete začít běhat kolem sídliště. A až ho doženete, nezapomeňte mu vše pečlivě, ale slušně vysvětlit. Pokud váš pes obtěžuje štěkáním a poskakováním s náznaky agrese jiné psy a lidi, ujistěte je, že je hodnej a nic neudělá. Zkoušejte to proložit povel: „*pocém!*“ Případně: „*pocémtiříkám!*“ Když se po vašem – takto se chovajícím psovi – jiný pes ožene, nezapomeňte, že to není vaše vina a rychle obviňte jeho majitele, že má agresivního a nevychovaného zabijáka.

Psa venku nechte vše očuchávat, očůrávat a ochutnávat. Nic mu nezakazujte, ať mu nenarušíte jeho přirozený vývoj. Pokud k vám přiběhne jiný pes, je to důvod znervózňet, ideálně vezměte svého psa do rukou, křičte a sprostě nadávejte.

Při odchodu z domu se se psem hezky rozlučte. Co když je to naposled co se vidíte! A vzájemné přivítání po příchodu domů také neodflákněte: nechte psa na sebe skákat, berte ho na ruce a nechte se olizovat. Vždy když mluvíte o svém psu, mluvíte zásadně o „*my*“. Uvedu příklad: *my* kakáme, *my* papáme, *my* háráme... Vždyť je to vaše miminko. Když pes provede něco, co se vám nelíbí, buďte hrubý, rozčilujte se, snažte se, aby byl pes frustrovaný co nejvíce, zkrátka mu to pořádně nandejte! Psovi nikdy nesahejte do misky s jídlem. Jeho pelíšek je posvátný, stejně jako všechny schovky a domky – nikdo a nikdy se k němu nesmí ani přiblížit, respektujte to! Myslete vždy na pravidlo, že pes je taky člověk a podle toho s ním jednejte. Vše mu vždy pečlivě slovně a v celých větách vysvětlujte, on vám rozumí. Pokud vám někdo něco ohledně chování

psa vytkne, urazte se, a řekněte, že váš pes je speciální a vy se tak máte rádi. Když na vás pes vrčí a ohrnuje pysky, tak si s vámi povídá, vyjadřuje názor, a je takovej. Podporujte ho v tom, a klidně ho ještě vydrážděte, je to jen sranda. Pokud se pes doma počůrá, rozzlobte se na něj, řvěte a bijte ho čímkoliv, co máte po ruce. Je to spolehlivý způsob, jak mu to vysvětlíte a pes to zaručeně pochopí. Ale pamatujte: výjimeční psi se nemusí učit čůrat venku, ti mají doma plenku – inspirujte se tím.

V podstatě kdykoliv, kdy bude pes dělat něco, co se vám nelíbí, je nejlepším řešením se rozčílit a zbít ho. Pokud se psem potřebujete manipulovat (drápky, vyčesání, čištění oušek) nechejte ho, aby vrčel, oháněl se po vás, a aby byl nevrlý. Buďte u toho nervózní a při zakončení neúspěšného pokusu – už smířlivě – psa pobídněte k odchodu slovy: „*tak si běž...*“

Nakonec vám v bodech zprostředkuji několik *dobrých* rad. To abyste případně ušetřili peníze a vzácný čas za návštěvu cvičáku, kde vám je mohou uštvědit. Takže si zapamatujte, že když pes na vodítku tahá:

- potřebujete delší vodítko,
- přidejte do kroku, aby nemohl tahat,
- nechejte ho rozběhnout se na délku vodítka a pak prudce škubejte vodítkem dozadu,
- nasadte psovi „škrťák“ a psa vyvěšujte.

Nezapomeňte, že:

- vztah se psem je založen na výměnném obchodu, něco za něco,
- za špatně provedený pokyn psa máte ihned potrestat,
- když pes nechce poslouchat, i když mu dáte pamlsky, musíte ho nechat pár dní vyhladovět,
- pes nikdy nesmí nosit obyčejný obojek, pouze stahovací, případně s ostny,
- bez pamlskovníku, plného psího mlsání, na cvičák vůbec nechodte,
- nechejte psy vše řešit po psím způsobu mezi sebou, do výměny jejich názorů nezasahujte,
- je to Bull, a oni potřebují tvrdé zacházení,
- když je váš mladý Bull k jiným psům submisivní a velmi přátelský, tak ho za to ihned vycukejte za vodítko a hned ho na něm vyvěste! Takhle se Bull přeci nechová!

Toto je jen několik dobrých zásad a tipů. Pečlivě je dodržujte a zaručeně budete mít doma hysterku psa – vždyť on je jiný, a vy se máte táááák rádi.

Ano, je to samozřejmě myšleno ironicky, jako vtip. Ale teď už vážně.

Všechny „rady“, uvedené výše, jsou pro použití při výchově psa zcela nevhodné. V žádném případě vás nenavádím k bití psa a ani k hrubému zacházení s ním. Poukazuji jen na špatný přístup ke psům a běžné chyby ve výchově. A pokud

vás tyhle nesmysly učí na vašem cvičáku, utíkejte rychle pryč. Není to cvičák, ale násilný výcvikový tábor na výrobu nemyslících psychicky narušených otroků. Pokud chcete mít se svým psem vztah založený na důvěře, respektu a lásce, nikdy se neřídte takovými radami. Buďte klidní, vyrovnaní a trpěliví. Nikdo učený z nebe nespadl a platí to i u psů. Proto si věci nemůžeme pořád jen vynucovat a používat násilí, ale musíme trénovat důsledně, dát všemu čas a respektovat, že každý pes je unikátní osobnost a vyžaduje individuální přístup.

Motto:

Největším problémem spousty novopečených majitelů Bull psů je očekávání, že se zrovna ten jejich nebude chovat jako Bull. A světe div se, on se tak chová.

Chcete si pořídit bullíka?

Tak jo...aneb tvrdá srážka s realitou vás nemine!

Na úvod této kapitoly si řekneme jednu pohádku „Z mechu a kapradí“:

Bylo nebylo, byla smečka Bull pejsků, kteří se chovali jako medoví medvídci. Stále se jen tulili, byli tuze hodní a žili v obláčku lásky. Pobíhali vesele po lese, milovali zvířátka, honili motýle a zdravili slušně pocestné...

*Fakt ne.
Pohádky neee!*

Až se budete nad takovou pohádkou „Z mechu a kapradí“ zase rozplývat, až budete snít o svém budoucím bullíkovi, tak vězte že realita s pohádkou nemá nic společného. Realita je jiná, hodně jiná. Je to dřina. Je to kopec práce a málo zábavy. Třeba každá každodenní vycházka s naší smečkou je ve skutečnosti sport.

Že ne?

A kdo z vás venčí ve svižném tempu každý den 6-8 km v lesním terénu s převýšením stovek metrů 7 a více velkých psů? My se z takové vycházky vracíme unavení. Zcela vážně. Fakt unavení.

V kuse hlídáme psiska, povelujeme, hlídáme okolí. A k tomu jsou někteří z nich namotivovaní sportáči, kteří udávají svižné tempo. Jiní zase lovci... Půl bídy, že se musí se psy pracovat každý den a každý den je to dřina. Ale je to naše povinnost, a psi to k životu nutně potřebují. Nevěříte? Myslíte že stačí gauč a 15 minut kolem baráku?

Když psi budou trávit většinu času doma, nebo na zahradě, a nebudou mít možnost se dostat takto kontrolovaně ven, aby se „vybili“, budou pak, až se ven dostanou, do slova přetočení a budou ztrácet sebekontrolu při sebemenším vzrušení. A když ztrácí bullánci sebekontrolu, tak se začnou projevovat jejich nepříjemnější povahové stránky.

To je to na co si spousta z vás stěžuje, že když se psem vyjdou ven, tak se to nedá zvládnout. Váš pes útočí na jiného psa, na kočky, zvěř, nekontrolovatelně tahá a škube za vodítko, hlasité projevy nevyjímaje. A co teprve, když jej držíte v kleci nebo v kotci, či na řetězu, té energie, co se nasbírání je pak obrovské množství.

Je to dřina, práce, hodiny tréninku a nikdy to nekončí. U nás je to 12hodinová šichta se psy. A až si budete vybírat nějakou malou Bull kuličku, vězte že spousta z nich jsou psi, kteří mají tolik energie, že vy ji nebudete mít ani po deseti Redbullech. Spousta z vás je nemá šanci ukočírovat. Víme to. Denně nám volá x lidí, ale my nemáme šanci všem odpovědět. Všichni řešíte to samé. Zjistili jste, že takový typ psa je na výchovu náročný. Opravdu velmi náročný a intenzivní. Není to pes vhodný ke kočárku, není to pes, který třeba nebude mít chuť lovit, není to pes, který ignoruje ostatní psiska a jde si po svém. Není to pes, kterému stačí čmouchací dečka a výcviková sukně. Není to pes, který bude za dva měsíce umět vše a je napořád hotovo.

Jsou to psi, se kterými budete muset makat celý život, pořád být ve střehu, aby někoho/něco nesestřelili, pořád dokola je trénovat. Budete muset makat, vyrovnat se jim. Donekonečna je budete korigovat, učit a pořád budete muset být důslední a mít pevnou ruku. Každý jeden den s nimi. Jo, najdou se i výjimky, jasně že jo, ale je to mezi těmi všemi xbully, amstaffy a pitáky světlá výjimka, něco jako výhra v loterii. Všichni si myslí že ta výhra padne na ně, a oni nebudou muset pracovat a...ono ne.

Takže pokud chcete vidět náš život s nimi jako pohádku z mechu a kapradí, tak prosím. Proč ne, každý vidí, co chce vidět. Pokud chcete raději věřit, že je pravda to, co říkáme, tak jste realisté a my za to děkujeme. Nepořizujte si Bull psy jen tak, protože jste si vytvořili iluzi, že to s nimi bude pohádka. Pořizujte si je, když budete připraveni na to, že to bude náročné a všechnen volný čas budete věnovat psovi.

A zatímco oni se navzájem opečují a odpočínou si, tak my nachystáme X porcí kvalitního jídla, aby měli zase sílu na zítřek. Možná už jste si všimli, že na vás máme vždy chvíli až večer, až když všichni ti medoví medvídci sladce spí a zdají se jim ty pohádky z mechu a kapradí.

Dobře a upřímně vám radíme – nikdy si nepořizujte „Bulla“. Žádného „stafa“, žádného „stafbullička“, už vůbec ne „pita“ a ani žádnou „křížalku“.

Prostě to nedělejte.

Dobře, stejně nám nevěříte.

Takže: připravte se na to, že jsou tvrdohlaví jako šutr, silní jako býk a odhodlaní jako japonský kamikadze. Může se stát, že vám „Bull“ zdemoluje nábytek a vše, co najde. Může se stát, že na vás bude kašlat a splní jen občas něco, jen to, co bude chtít on sám. Taky je pravděpodobné, že budete mít vytahané ruce a návštěvy budou trochu zaskočené ze skákání a blízkosti psích zubů a jazyka u obličeje. Nejspíš si váš bullík časem vypěstuje slušnou závislost na vás a vaší přítomnosti doma. Nikdy ho neutaháte. A první dva roky budou rozhodně nejhorší. A vynásobte to všechno tak miliónem a máte Bulla.

A teď ho chcete ještě víc. No jo, komu není rady... my vás varovali.

Takže si představte, že u určitého malého procenta z nich je silná pravděpodobnost, že budou „jebnutí“.

Haha, že? Tak vůbec ne HAHA!

Opravdu to myslíme vážně: nepořizujte si Bull plemena jako je amstaff, pit, bulteriér, pokud nejste připraveni na to, že **jsou opravdu nároční na výchovu**.

Mohou být velice temperamentní, mohou vám – když budou x hodin denně sami doma – rozkousat a zdemolovat kde co, nejspíše budou vyšilovat, když uvidí jiného psa/zvíře, budou extrémně natěšení z čehokoliv, budou fakt hodně tahat na vodítku, nebo budou skákat až k hlavě při vítání kohokoliv. Prakticky toto vše budou dělat na 130 %, a v pubertě to bude ještě větší děs.

A ti „jebnutí“ vás klidně pokoušou, pokoušou vaše děti nebo blízké, budou se rvát s každým psem v dosahu. Tak to je. Jsou to jedinci s primitivnějším myšlením. Psi „retardi“, korektně řečeno, omezení jedinci, vyžadující speciální přístup. Opravdu.

V některých ohledech jim něco chybí a v jiných nadbývá. Jsou to psi, kteří jsou řízení opravdu zaostalým mozkiem. Chybí jim empatie, nadbývá agresivita a dominance. Dokážou útočit bez zřejmé záminky. Nevyhodnocují běžné situace adekvátně. Reagují prudce a především nepřiměřeně. Běžné sociální dovednosti nejsou schopni zvládnout. Obvykle jsou i ustrašení z běžných situací, nebo lidí, či psů. Nejraději jsou doma (bezpečné území) a venku se změní na magora. Něco jako autismus u lidí, ale mnohem, mnohem nebezpečnější.

A takové zvíře si klidně můžete přinést domů. Budete pak mít na krku psa, který bude jako časovaná bomba. A že to tak je, ví každý útulek. Tihle psi se buď vrací a putují tam a zpět, z rodiny do rodiny, nebo jsou milosrdně uspani anebo – v těch nejhorších případech – skončí u stejně postižených lidských jedinců na psích zápasech. Jsou prostě pro normální život po boku člověka naprosto nevhodní. Jsou to obvykle ti jedinci, kteří jsou výsledkem nevhodného křížení různých, pro další chov nevhodných povah.

Také si nikdy nemyslete, že když umíte pracovat s pracovními plemeny psů, že stejný přístup platí i pro Bull plemena. S trochou trpělivosti dosáhne Bull ve výcviku zajímavých výsledků, ale slepou poslušnost, jako u mnoha pracovních plemen, od něho nikdy vyžadovat nelze. Na to je příliš hrdý a dominantní. Vztah mezi psem a jeho pánem je rovnocenný, nenechá si vždy poroučet a často se rozhoduje sám. Jeho inteligence mu umožňuje správně vyhodnocovat mnoho životních situací a pokud je správně veden, nikdy nepoužívá svou sílu bezmyšlenkovitě. Pokud je však ponižován, nebo je jeho člověk submisivní či slabý, nezřídka převezme plně kontrolu nad situací, ovládá své okolí a stává se hrozbou.

Nicméně je třeba zamyslet se i nad tím, proč se tolik lidí potýká s výchovou Bull psů.

Pročpak se jich tolik lidí vzdává?

Po stovkách absolvovaných tréninků a konzultací víme jedno. Slabí lidé si nemají pořizovat silné psy. Nejde jen o fyzickou, i když i ta hraje roli, jak se zmíníme dále. Jde o duševní a psychickou slabost. Submisivní lidé chtějí dominantní psy. Lidé, kteří jsou netrpěliví, vztekají se, když jim něco nejde, si pořizují vznětlivé psy, kteří mají často p*del z toho, aby mohli někoho prudit. Lidé, kteří se snadno vzdávají, si pořizují neú-

stupné a tvrdohlavé psy. Lidé, kteří nemají vnitřní klid, si berou psy, co se snadno ze všeho rozruší. Lidé si berou psy, kteří vyžadují hodně práce, aniž by sami byli cílevědomí a pracovití. Lidé chtějí doplněk na gauč, který jim ale klidně zbourá barák a sežere gauč, protože to je prostě ta jejich Bull energie.

Nezřídka k nám chodí na tréninky lidé, častěji ženy, které **fyzicky** nezvládnou udržet svého psa v klidném pohybu, bez šíleného tahání. Vymýšlejí speciální postoje, jak ho zabrzdit, uvazují psa ke stromkům, či sloupům, když jde okolo jiný pes. Mají namožené či utrhané šlachy v zápěstích, ramenou, loktech, hnuté ploténky v zádech a často pláčou. Pláčou, kvůli svému psu. Pláčou, protože jsou zoufalé, unavené a vyčerpané ze života se svým psem.

A jejich psům je to všechno jedno...

Je jim jedno, jak frustrovaná majitelka či majitel z nich je, jakým utrpením je pro něj či pro ni i běžná vycházka. Psům je buď, že majitel vymýšlí trasy tak, aby nikoho nepotkali a chodí ven v hodiny, kdy je tam co nejméně lidí a psů.

Je to šílené, když víme, že si pořídili psa nad své možnosti – často vážícího skoro jako majitelka (podcenění nepsaného pravidla o tom, že je vhodné si vybrat jen tak velkého psa, kterého uzvednu a sám odnesu alespoň 50 m). Psa se silou turbodieselového motoru. Je to šílené, protože současně tito majitelé své psy často adorují (ale zároveň se jich bojí, protože nemají nad nimi kontrolu prostřednictvím své autority), chválí a chlácholí je, a to i tehdy, když pes nepřítelne vychyluje na jiného psa, na jiné lidi...protože je to přeci kámoš...

Je to naprosto bláznivé, že si takového psa lidi pořídí a pak s ním chodí na veřejnost, aniž by byli schopni jej zvládnout. Prostě: jejich pes je nebezpečnou, často smrtící časovanou bombou.

My víme, že je to na ho*no, oni to ví, ale naší prací je naučit je to, aby za pár dní byli schopni dostat, alespoň nějak přijatelně, svého psa pod kontrolu. Přitom u mnoha lidí podvědomě víte, že by bylo lepší, kdyby toho psa vůbec neměli.

Prosím všechny, kdo chcete vlastnit velkého psa – rozmyslete si to. Velký pes = velká síla = velká zodpovědnost. Sami se podívejte do zrcadla a přiznejte si, zda na to máte fyziku. A pak se zamyslete, zda budete i dost psychicky odolní, když pes nebude odpovídat vašim zidealizovaným představám a bude vás naprosto ignorovat. Protože – co potom, kam s ním, když to nepůjde?

Když už potom nebudete vědět kudy kam, nechte si prosím poradit, „nechtejte“ se špatných rad internetových rádoby odborníků, nehledejte řešení v pamlsku a nezkoušejte pofiderní „výchovné zkratky“. Nebude to fungovat.

Ne, opravdu Bull psi nejsou pro každého. Protože ne každý je člověkem pro ně. Dají vám totiž to nejlepší ze sebe jen tehdy, když vy jim dáte to nejlepší ze sebe, a když i vy sami budete jako oni.

Trochu odbočíme – nedávno jsem byl při návštěvě Hornbachu s našim Ginem jistým pánem vehementně přesvědčován, že Gino je lidem nebezpečný, a že nevím co činím. Chvilku jsem se snažil pánovi vysvětlovat souvislosti, ale má poslední věta byla o chůzi do sedací části těla. Nemám sílu přesvědčovat někoho, kdo nechce, neslyší, nevidí. A přitom pán, stojící hned vedle, si Gina v klidu pohladil, já mu pomohl se zbožím a on byl potěšen, že psa vedeme tak, jak jej vedeme.

Ano – my totiž vedeme psy ke klidu, k sebeovládání, k přátelskému postoji k lidem. Ne, nevedeme je k obranám proti lidem, k agresi, k zápasení.

Umím ale pochopit, že když lidé uvidí na ulici Bull psa, běsnícího kvůli jinému psu v rukou neschopného majitele, mají pak strach a obavy. Vidí silného psa a agresi. Nebo vidí silácká videa psů, zakousnutých do figurantů, či psy zběsile „sportující“, fotky psů, kteří na sebe cení zuby atd. To chápu a rozumím jim.

Samozřejmě, že ke psům určitá míra agrese patří, jsou to šelmy. Ale pokud je Bull pes dobře vedený, prakticky nikdy není agresivní na lidi! A ruku na srdce, pokud se pes doslova směje očima, vlní tělem a „šmrdlá“ uvolněně ocáskem (je tedy klidný a uvolněný), tak se opravdu agrese bát nemusíte, neboť – jak se říká – nejhorší je smrt z vyděšení, a bát se každého Bull psa fakt není nutné. Opravdu se chovají ve většině případech k lidem prostě jako „miloušové“.

Už jste si to rozmysleli? NE?

Dobrá, tak vám dám ještě jednu poslední radu, a pak vám sám psí bůh pomáhej.

Dejte si sakra záležet na tom odkud si „hafa“ vezmete a jaký je. Jací byli jeho rodiče. Chtějte je vidět, setkat se s nimi, sledujte reakce. Hledejte klidné společenské a přátelské psy v dobrém zdravotním stavu, a co nejblíže standardu plemene. Fakt si dejte záležet. A nikdy si neberte psy od lidí, kteří vám nesedí. Jinak platí výše uvedené a neříkejte, že jsme vás nevarovali.

Ještě pár slov k tomu, jak rizikové může být pořídit si „křížence“, a to z pohledu jeho vrozené povahy a charakteru.

Nejen fyzické zdraví je věcí genetické výbavy, kterou dávají do vínku potomkům rodiče, ale také zdraví duševní. Povahové vlastnosti se po staletí cíleně šlechtí u každé rasy a v momentě, kdy přestaneme dbát na tuto stránku chovu, rodí se automaticky psi, kteří se standardu plemene vymykají či jsou ve svém chování prakticky nevyzpytatelní. Rodí se psi labilní, autističtí, asociální, extrémně stresové/strachové, či psi s celým dalším spektrem poruch, včetně různých forem agresivního chování a zkratů.

Bohužel se s tím nejčastěji setkávám při své práci u kříženců. Berte v úvahu i tuto stránku, až budete uvažovat, odkud si pořídíte svého parťáka. Není pes jako pes a i když kdejaký „expert“ tvrdí, že se vše dá vyřešit výchovou, tak to rozhodně není.

Největším problémem spousty novopečených majitelů Bull psů, je očekávání, že se zrovna ten jejich nebude chovat jako Bull. A světe div se, on se tak chová.

Loví, nesnáší jiné psy, nehrají si s nimi, extrémně se z čehokoliv rozruší. Potřebují pevnou ruku, spravedlivé a vyrovnané vedení a milion hodin práce s nimi.

Proberte se, lidi!

To, co vidíte na našich videích na FB, to, jak se naši psi chovají a jak poslouchají pokyny, tak za tím jsou hodiny, měsíce a roky každodenní práce, která nikdy nekončí! Stojíte mi tu pak na tréninku šokování, že jste takovéto nepřijatelné chování svého psa nečekali, a že se takto pejsek ještě nedávno neprojevoval.

Nejsou to plyšáci a je jedno, jak milej kukuč doma mají, spousta z nich se v momentě, kdy vyjdou ven, přepne do režimu lovce a nekompromisně konkurenčního psa vůči jiným psům. A to je velká zodpovědnost a velmi těžký úkol ke zvládnutí pro nezkušené.

K tomuto tématu ještě jedno upozornění, pokud byste uvažovali o pořízení partáka svému psímu kamarádovi.

Pokud máte doma Bull kluka a chcete k němu pořídit druhého, nebo máte Bull holku a chcete druhou tak vězte, že to často končí průserem.

Je to rizikové a vyžaduje to hodně zkušeností, povahově kompatibilní psy a moře času a energie z vaší strany, aby to fungovalo. A to jsou potom velmi časté telefonáty: „co mám dělat, porvali se mi psi?“

Nedoporučuji pořizovat si dalšího psa, pokud:

- máte na psa čas jen hodinu až dvě denně,
- budou psiska x hodin denně sami doma,
- nedokážete vychovat perfektně ani jednoho psa,
- neumíte vést a prosadit si plnění pravidel, dodržování mantinelů,
- věříte, že si to psi mají vyříkat sami mezi sebou,
- si myslíte, že se to vám nemůže stát,
- se bojíte korigovat psy,
- ani váš první pes není pohodář a klidřas.

Stejnopohlavní páry jsou prostě veliký risk, ale nejen ony. I kombinace fena/pes, i když jsou kastrování, nebo máma/syn atd.

A ještě drobnost.

Když necháte psy „hrát si“ toxickým způsobem a nezakročíte, je to stejné, jako by se vám děcka fackovala a tahala za vlasy, vy nezakročíte, a pak se divíte proč se sourozenci nesnáší a proč se rozhádali.

No ale, na druhou stranu, jestli si chcete přidat kupu práce, starostí a současně mít doma psa, který je skvělý společník, tak do toho jděte...a jestli fakt nemáte dost jednoho, poříďte si i druhého...**třeba na inzerát.**

Daruji Bull psa, Bull pes k adopci

aneb překladač inzerátů pro budoucí majitele

Rozhodli jste se nekupovat pejsana přímo od renomovaného chovatele a možná je vám i jedno, jestli má PP. Také jste se z různých důvodů rozhodli nenavštívit útulek, a psa adoptovat – nu, je to vaše volba. Psa ale chcete, a tak listujete inzertními rubrikami a hledáte pro sebe a vaše děti pejska „z druhé ruky“. Pomůžeme vám alespoň v orientaci s tím, jak „číst“ nabídky inzerátů:

Je velmi aktivní a veselý

- ❖ poskáče a poškrábe vás, má ze všeho prdel, hyperaktivní pes bez sebekontroly a trvale nesoustředěný.

K dětem není vhodný, mohl by je porazit

- ❖ vůbec si neuvědomuje zranitelnost dětí a bere je jako živou hračku.

Je velmi silný a aktivní, potřebuje aktivní lidi

- ❖ je tak rozjetý, že se to nedá zvládnout a šíleně tahá na vodítku.

Je šikovný

- ❖ nic neumí.

Pejsky si vybírá/nemáme vyzkoušené, jak se k nim chová

- ❖ když si s někým nesesedne, sestřelí ho, neřízená střela ke psům/hysterka. Neumí komunikovat se psy, nerespektuje je.

Raději jako jedináček

- ❖ nejspíše zabije vašeho druhého psa, když to neukočrujete.

Potřebuje zkušené vedení s přirozenou autoritou

- ❖ je zkažený, rozmazlený a má poslušnost na háku, pokud si ho neumíte srovnat bude vás mít úplně na salámu.

Darujeme z důvodu stěhování/alergie/nedostatku času

- ❖ kecy, už se jim prostě nehodí, nebo je omrzel, nebo prostě zjistili, že to fakt není plyšák.

Chceme pro něj lepší domov

- ❖ jsou neschopní, líní a pohodlní a chtějí přehodit zodpovědnost na někoho jiného.

Je to jen puberták, který zkouší a potřebuje vedení

- ❖ začali se ho bát a neví co s ním dělat dál. Šéfuje jim.

Nejraději by běhal a sportoval

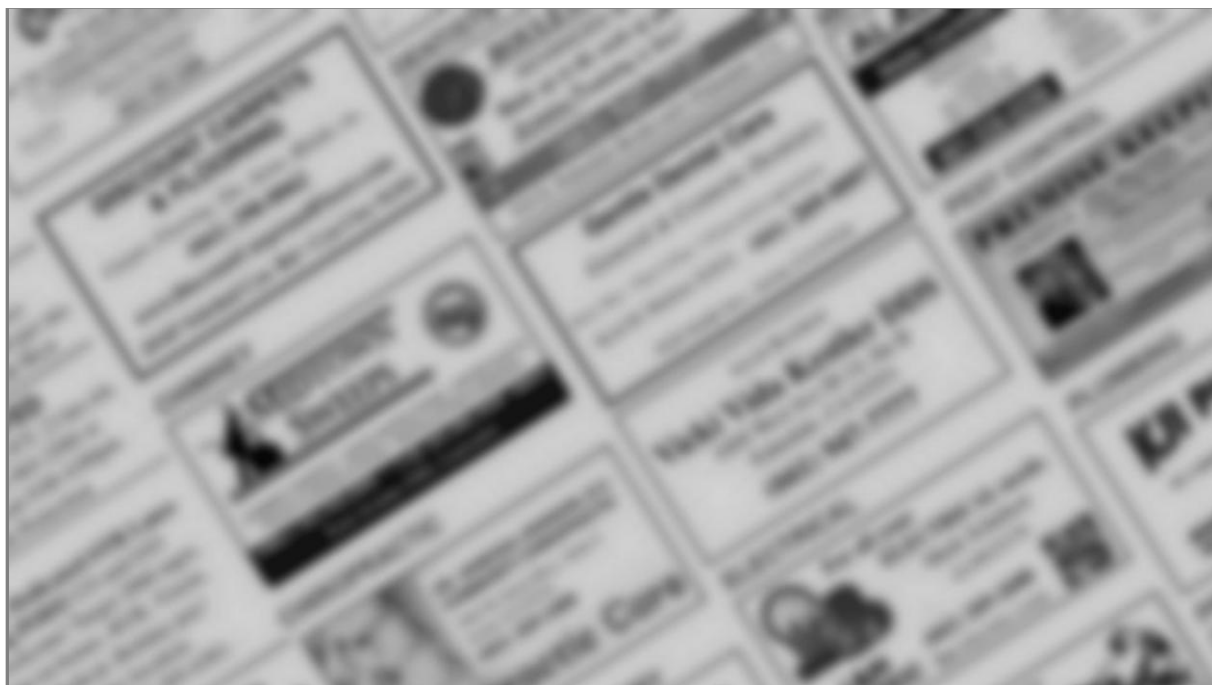
- ❖ několikrát zdrhnul za zvěří, přes plot apod., nemá žádné přivolání.

Bude skvělý na Bull sporty

- ❖ všechno rozcupuje, zběsile škube za vodítko, tahá jako vůl.

Je to takový závisláček/potřebuje být se svými lidmi

- ❖ trpí separačkou jako kráva, buď vyje, nebo demoluje byt.

Zdroj obrázku: www.bluetme.com

American Bully

V současné době se o tomto plemeni hovořilo a psalo často, více ale v negativním slova smyslu. Zmiňovány byly smrtelné útoky psů na lidi v Británii, následující zákazy chovu, prodeje, opuštění psa nebo pohyb se psem na veřejnosti bez vodítka a náhubku. Útok na běžkyni na Slovensku, u nás v ČR útok na dítě...no našlo by se toho o mnoho více, a to i z poslední doby.

Co se vlastně děje? Proč se to stává?

Víte, u každého plemene je na počátku člověk – ten ho tvoří k obrazu svému (budoucí standard). Tedy teď mám na mysli cílené šlechtění.

Jak už víte z dřívějších, v chovu pod organizací jako je American Bully Kennel Club (ABKC – světový oficiální registr plemene American Bully, vytvořeného v roce 1990, oficiálně uznaného v roce 2004), kde je nejvíce Bull psů registrováno, je to „velmi volné“ (*eufemismus*). Registrují se spojení a vydávají rodokmeny, byť ty psy fyzicky nikdo z té organizace ani neviděl.

Různé kluby si pořádají své více či méně kvalitní výstavy (show) kde si rozdají nějaká ocenění. Nicméně to nepokryje z chovu ani odhadem 10-20 %, zbytek je zcela mimo dohled a kontrolu. Dobře, dává to v chovu velkou volnost, ale bohužel takový benevolentní přístup vytváří prostor, aby kdokoli choval doslova cokoliv. A ve výsledku má každý „ambull“ PP, ať má pes labilní povahu, agresi, tři nohy nebo dvě hlavy. To už víte.

Není problémem v chovu narazit na vysloveně nezdravé psy, kteří chrlí další a další své potomky. A není ani problém, aby v chovu litaly povahové vlastnosti psů od extrému k extrému.

Tedy druhá stránka mince. Lidé.

Rozumný vyrovnaný člověk, chovatel American Bullies, bude hledat dobrý kompromis ve vzhledovém standardu psa, ale – a což je extrémně důležité – především bude dbát na psychickou stabilitu psa, minimum či zcela žádnou agresi, oddanost a lásku k člověku, citlivost k dětem, sociální komunikaci a vztahy atd. Tedy na to, co dělá dobrého psa dobrým rodinným psem. Samozřejmě k Bull psům patří i schopnost bránit v případě ohrožení slabší, či rodinu. Tato vlastnost by neměla být zaměňována za agresi či špatné stresové reakce, ani úmyslně posilována.

O.K., takže máme vyrovnané, rozumné chovatele, kteří vedou svůj chov dobře, psiska mají doma, štěňata vypiplají s láskou. A potom tady máme opačnou stránku. Tedy lidi, kterým jde buď jen o to, aby pes byl co největší, nejsvalnatější či dokonce „ten nejvíc zlej“.

U mnoha z takových „chovatelů“ by psycholog a někdy i psychiatr zajásal nad super studijním materiálem, a sepsal by k jejich osobám pár hezkých diagnóz. Asociálové, sadisté, sociopati, agresori, lidé se sklony k násilnému jednání apod.

Psiska drží v klecích na řetězech, jejich povahu znají jen z rychlíku, pokud vůbec, stačí jim kolikrát jen to, že „koušou“.

Ano, tyto typy lidí přitahují silní psi, a Bull plemena všeobecně mají tu smůlu, že jsou v jejich hledáčku. Smutné samozřejmě je, že do toho svého pošahaného světa tahají psy.

Nicméně, myslíte si, že člověk takového psychologického profilu bude klást důraz na vyrovnanost, klid, stabilitu a další vlastnosti Bull psů, které z nich tvoří dobré rodinné psy? Ani omylem. Jejich odchov bude probíhat v jejich stylu. Ve psech bude chovem i tréninkem podporována agresivní stránka jejich povahy. Pravda je, že takový chovatel, kterého zajímá jen to, zdali je pes tvrdák, často ani nepozná další povahové defekty. Vidí agresi a kousání, ale neví, jaká je jejich příčina. Všeobecně se lidé domnívají, že agrese pramení z dominance. Jenže to tak není.

Často je spouštěčem zkratové jednání, přetočení, agrese plynoucí z vysoké nervozity psa, majetnická agrese, stresová agrese a jiné typy agresí. Pokud je to podpořeno tréninkem, nebo povzbuzováním, stává se ze psa slušný kousací stroj a souběžně může být pes celkově labilní. Bull pes má často jednu nepříjemnou vlastnost: když už začne bojovat, udělá to pořádně i vůči člověku, zejména pokud je tak veden nebo co hůře – úmyslně křížen.

Nejedná se o situace, kdy jde „jen“ o hraní si s rukávkem, ale o ty situace, kdy pes opravdu zaútočí s úmyslem zabít. Představte si opravdu labilního psa, vzešlého z úmyslného křížení labilních pitbulů. Psa, který má 50+ kg. Tak toho opravdu jen tak nezařadíte. Psychická labilita a agrese jsou ruku v ruce se silným, svalnatým psem opravdu nebezpečná, smrtící kombinace.

Už asi chápete, kam tím mířím. Není American Bully jako American Bully. V chovu a tréninku záleží jaké – zjednodušeně řečeno – geny a vlastnosti u psa chovem podpoříte a tento výběr je zase a jenom odrazem konkrétního člověka. Člověk může stvořit a vyšlechtit velkého oddaného mazla, nebo labilního agresora – pes je pak zrcadlem vlastní chovatelovy duše.

American Bully jako plemeno je v tom, samo o sobě, nevinně. Psi jsou prostě někdy jen hračkami v rukou lidí, kteří mají často k opravdovým chovatelům sakra daleko, tak daleko, jako dětská plastová kuchyňka ke kuchyni špičkové restaurace. Byť se majitel takové dětské kuchyňky (chovu) stejně jako dítě cítí ve svých představách šéfkuchařem a okolí mu nalhává, že jím skutečně je, tak se jeho výtvoři nedají jíst – v přeneseném významu. Vytváří „blafy“, ne kvalitní promyšlené jídlo, které si každý zamiluje. „Vyrábí“ psy nevhodné pro běžný, společný život v lidské společnosti, nebo psy špatně zvladatelné a labilní.

Samozřejmě existuje i třetí skupina chovatelů – ti co jen chtějí množit peníze prostřednictvím prodeje/množení psů, a je jim víceméně jedno, co z takových spojení vzejde. U nich jde častěji spíše o neznalost než o úmysl „tvořit“ špatné psy.

American Bullies mají být psi zcela bez agrese, relativně klidní, rodinní a milující! Nejsou moc chytrí, ale to vyvažují velkým srdcem. V žádném případě nepodporujte pofidérní chovy, křížence s pitbully, nezdravé psy, incestní spojení. Nepořizujte si psy

od lidí, kteří psy „chovají“ v zaplivaném kotcovém chovu, či je drží v řetězech. Od lidí kteří je používají jako zbraň apod.

Vzpomeňte na plastovou dětskou kuchyňku. Jste ochotni podstoupit riziko, že budete mít doma velmi silného psa, který bude mimo vaši kontrolu, bude labilní, bude mít sklony k agresi atd.? Jen proto, abyste byli in? Risknete to?

Jediná cesta k udržení dobré pověsti tohoto plemene je podporovat pouze kvalitní rodinné odchovy. Odchovy, kde se prokazatelně psům věnují jako rodinným společníkům a štěňata doslova vymazlí a vyiplají svýma rukama od narození. Od lidí, kteří plemeno znají a mohou vám poskytnout kvalitní informace o chovu.

To je velmi dobrý základ pro to mít doma dobrého American Bully psa, který nebude zkratovat, nebude agresivní a bude pro okolí mazlem, kterého všichni rádi uvidí a kterého se nikdo nebude muset bát.

O zákazu chovu American Bully XL v Anglii

Pár lidí se mě už ptalo, co si myslím o zákazu chovu American Bully XL v Anglii.

Přátelé, otázka jednoduchá, ale odpověď je složitá. Samotné plemeno psa je – v případě, že pochází z dobrého chovu a má-li zodpovědného majitele – pro okolí spíše oblíbeným mazlem než nebezpečným psem.

Je ale nutné si uvědomit, že v rámci jejich chovu (pes má i PP) je jen na uvážení chovatele, „co s čím“ zkříží. Největším problémem je to, že nikdo chov nijak nekontroluje. Podmínky a standardy, jaké znáte třeba z FCI², tady prostě neexistují. Takže vůbec není žádným problémem např. incestní křížení, není problémem připustit k páření povahově špatné psy, či psy zdravotně nezpůsobilé (srdce, klouby, zuby, alergie).

Chovatelem může být v tuto chvíli každý, kdo si pořídí fenu s PP a nakryje ji jakýmkoliv psem s PP, který se mu líbí. Papíry štěňatům pošlou z ABKC, aniž by psy někdo viděl a posoudil. Nevěříte? Ale věřte.

Tedy je čistě na osobní zodpovědnosti, morálce a lásce k plemeni ze strany chovatele, v jaké „kvalitě“ bude produkovat svůj odchov.

² Federation Cynologique Internationale je mezinárodní kynologická organizace. Vznikla v roce 1911 a jejími členy je 93 států a další, spolupracují s FCI na základě dohody. FCI stanovuje základní pravidla chovu psů a schvaluje standardy jednotlivých plemen. Zástupcem ČR v FCI je Českomoravská kynologická unie (ČMKU). Průkazy původu (PP) vystavené ČMKU jsou uznávány ve všech členských státech FCI a je na nich znázorněno logo, jehož součástí je znak FCI – zeměkoule.

To je jedna stránka věci. Vy si holt musíte dát sakra pozor na to, od koho si štěně pořizujete. Můžete si domů snadno přitáhnout labilní psy, psy s povahovými vadami nebo psa který vás finančně zruinuje na poplatcích za veterinární péči.

Druhou stránkou problému je to, že se tito psi, šlechtění k oddanému a milujícímu vztahu k lidem, zneužívají na zvedání si ega a ukázkou síly, agrese atd. lidmi, kteří si rádi hrají na drsňáky. Potom se holt stane, že pes cvičený k agresi a ke kousání do lidí někoho napadne (řešili jsme tady u nás už xkrát psy zkažené z výcviku „obran“, kteří kousali do lidí a jiných psů v rozrušení/přetočení). A pokud psa tito „chovatel“ primárně cvičí k „obraně“, tak budou do chovu cíleně vybírat psy „kteří umí kousat“. Mimochodem, tuším že ve Francii, to vyřešili jednoduše: zákazem tréninků „obran“ pro běžnou veřejnost.

Plemeno za to tedy tak či tak nemůže. Zákaz jeho chovu nic nevyřeší. Prostě proto, že si množitelé vytvoří nový zdroj příjmu pod jiným názvem, a „drsňáci“, kteří chtějí vlastnit psa jako zbraň, si pak pořídí jiné psy k tréninku a k chovu. A budou si je od nich opatřovat stejní egoisti a hlupáci, kteří si prostřednictvím psa zvyšují své ego.

Pravda je ovšem taková, že velký pes způsobí velké škody. A to nelze oddiskutovat.

Zastavit velkého, zuřivého psa v útoku (natož když je k tomu trénován) nemá – bez použití zbraně – šanci naprostá většina z vás.

Co s tím tedy?

Podle našeho názoru by pomohla regulace.

Stejně, jako umíme odstupňovat vydávání řidičáků na motocykly podle věku uchažeče o jeho získání a podle výkonu motorky, nebo jak umíme vydávat zbrojní průkazy po dosažení způsobilosti a po zkoušce, a stejně tak, jako je umíme odebírat v případě průšvihů, tak podobné a jediné smysluplné řešení je v regulaci držení psů určitých plemen a velikostí veřejností.

Chápu, že by takovéto opatření mnohé naštvalo nebo vyvolalo vášnivou diskusi, ale díky různým individuům, kteří si takového psa vezmou a pak z něho udělají postrach okolí, to k té regulaci stejně dospěje.

Motto:

Největší chybou pejskaře je předpoklad, že se pes bude chovat jako člověk.

O iluzi a něco málo i o psí povaze

Občas se stane, že se pes nenarodil pro toho člověka, který si ho vzal domů.

Je to jako domluvený sňatek. Oba se neznají, ale mají určité iluze, mylné naděje a očekávání o tom druhém. A ne vždy se to může naplnit, a ne vždy to bude fungovat. Není žádný vesmírný zákon nejvyššího dobra o tom, že ten pes, kterého jste si přivedli domů, bude právě takový, jakého si ho přejete mít a že budete mít perfektní vztah. Stejně, jako když si přivedete domů partnera a po prvotním opojení zjistíte, že se k sobě vlastně vůbec nehodíte. Občas se to prostě stane i ve vztahu člověk/pes.

Nejhorší, co můžete udělat, je mít iluze o tom, jaký bude váš budoucí pes. Zaručeně totiž bude jiný. A nebude se chovat tak, jak si myslíte, že se chovat bude a nikdy se nebude chovat jako člověk. Prostě proto, že je to pes. My lidé máme zkreslené představy i o tom, jaké je vlastně ve skutečnosti to plemeno, které jsme si vybrali podle rad v časopisech, i o tom, jaké bude to štěně, které se nám zalíbilo a také iluze o tom, že vám chovatel – ohledně vybraného pejsana – zaručuje do budoucna cokoliv. Nespoléhejte na vlastní ničím nepodložené představy a nechejte psa, aby vám sám ukázal, jaký vlastně je. A pokuste se tomu, co uvidíte, co nejlépe porozumět. Pak teprve začne náročné budování vztahu a jeho výchova. Uvidíte, kolik času a energie (ale i peněz) budete muset obětovat, aby vše fungovalo tak, jak jste si to sami vysnili. Někdy ale nezmůžete nic, protože se v reálu střetnete s vrozenou povahou psa.

Povahu psa nelze změnit, ale lze s ní pracovat. Ale tak, jako u lidí, i u psů se stává, že se projeví vrozené deformace. Často se začínají projevovat už záhy, ve věku okolo 4 měsíců a výše. Už tehdy lze pozorovat nestandardní chování, projevy agrese, špatné sociální vazby, neschopnost normálních vztahů mezi psy a třeba i strach či nejistota v jinak běžných situacích. Obvykle se projevy vrozené deformace chování stupňují a zhoršují, a to i přes snahu chovatele tomu zabránit. Majitelé takových psů často tápou, hledají chybu na své straně a z chování svých svěřenců jsou zoufalí. Prostě jim nejde do hlavy, co dělají špatně. K tomu se přidá spousta odsuzování ze strany všemožných „odborníků“ z ulice, což je to za nevychovaného psa a jak to, že si s ním ten páníček neumí poradit.

Je to stejný nesmysl jako chtít vychovat k „normálu“ paranoidního schizofrenika, autistu nebo pacienta s jinou závažnou duševní poruchou. Takže ne vždy platí, že je vše způsobeno pouze výchovou! Není rozumné paušalizovat a zjednodušovat. Byť se nejedná o běžné či časté problémy, tak i takový psi se rodí a je třeba si to připustit.

Šlechtění psů se vždy ubíralo takovým směrem, aby psi splňovali určité požadavky na vzhled, zdraví a „funkci“. Tedy například psi určené k lovu, k hledání zvěře, psi ur-

čení k samostatnosti při ochraně majetku, honáctí psi atd. To tedy kromě exteriéru vyžadovalo, aby se chovatelé zaměřili i na povahu a chování psů. Zodpovědní chovatelé s rozmyslem vybírali psy vyrovnané, s přirozenou inteligencí a ty, kteří měli vlohy k dané činnosti. Naopak se nekompromisně vyřazovali psi, kteří jeví známky povahových závažných vad, zdravotních vad a zkratového chování. Dříve se prostě utratili. Dnes se prodají jako „nestandardní“ nebo se množí jen tak všelijak, a tam se povaha neřeší prakticky vůbec.

Mezi psy se občas narodí psi s opravdu špatnou povahou. My jim říkáme „primitivní jeskynní tvor“. Jasně není to název z kynologické příručky mladého sviště, ale vystihuje podstatu. Takový pes postrádá empatii, sociální cítění a nezvládá komunikovat s okolím. Má posílené pouze primitivní zkratky v chování, nízkou inteligenci, trpí zachvaty vzteku a násilí kvůli banálním věcem. Pokud si vytáhnete takového „Černého Petra“ můžete se rozkrájet, ale normální a vyrovnaný pes z něho nikdy nebude.

U takového psa můžete pozorovat nestandardní chování a první zkratky už ve štěňčím věku. Je to stejné, jako když se narodí člověk s mentální retardací, autistickou poruchou či jinými formami duševních poruch. Děje se to, a nelze to léčit. U psů to má obvykle tu nevýhodu, že když se to spojí s agresí, tak to přestává být legrace. Napříč celým internetem se o tom v dnešním světě nemluví, je to jakési tabu, ale přesto o tom každý ví. Minimálně každý, kdo má aspoň nějaké zkušenosti se psy, tedy určitě většina trenérů, veterinářů, pracovníků útulků, psí psychologové, ale i mnoho běžných lidí. Naopak se ale paradoxně otevřeně hovoří o tom, že v jiných zemích se takoví psi utrácí běžně.

Ale zpět k těm problematickým „jeskynním“ psům. Nejsou a nebudou nikdy plně začlenitelní do běžného života. Nejsou určeni pro běžné pejskaře. Musí kolem nich být dodržováno mnoho bezpečnostních opatření a nikdy nebude jistota, že se něco nestane. Jejich chování je labilní a často padají snadno do extrémních stresů i v běžných situacích. Lze je přirovnat k „nejtěžším“ chovancům psychiatrických ústavů.

Dnešní trendy jsou, bohužel, takové, že se bezhlavě množí cokoliv s čímkoliv. Často se stává, že jsou zkřížení psí rodiče, kteří by pod dohledem zkušených chovatelů byli naprosto vyřazeni z chovu. Přesně tam je pak vysoká pravděpodobnost, že přijdou na svět štěňata, která budou silně odchýlená od běžné normy, pokud jde o jejich chování.

Ve výsledku jde často o psy, se kterými se pracuje velmi špatně, bývají nepředvídatelní a řada zkušených trenérů i veterinářů běžně řekne: „utratit“. Bezpečnost lidí nadřazují logicky nad zájmy psa, protože ví, co takové nevypočitatelné zvíře v nepovolených rukou může napáchat. Platí, že se mezi Bully (ale i u jiných plemen) vyskytuje cca 3-5 % velmi špatně vychovatelných, nebo zcela nevychovatelných psů. To jsou právě ti „jebnutí“. Zdaleka to není každý „Bull“, ale když už ano, jde většinou o následek nevhodného křížení, a poruchy osobností a chování se pak vyskytují v dalších vrzích štěňat.

Dnes je sociálních sítí mnoho „záchranářů“ kteří stoprocentně rozumí psům, protože mají plný pamlskovník a chovají už svého druhého psa. „Záchranářů“, kteří totálně odbourali zdravý rozum a soudnost, a kteří tvrdí, že „pejsek za nic nemůže“ i v případě, že takový pes někomu „urve“ bezdůvodně nohy, nebo ruku.

Enormní zájem o štěňata (zejména Bull plemen) potlačil při jejich „chovu“ (resp. spíše množení) předchozí pečlivou volbu povah a vlastností psů. Rodí se tak psi, kteří loví naprosto vše, co se pohne, psi, co se s vámi mazlí a ve vteřině vás fyzicky napadnou, psi, kteří žijí v permanentním šíleném strachu, psi, kteří nedokáží vstřebat běžné vjemy okolo sebe, ale i psi, kteří žijí v záchvatech agrese a vzteku, které často lidé zaměňují za dominanci.

Vy, kteří „musíte“ množit za každou cenu, dobře si prosím rozmyslete nejen fyzickou, ale i mentální stránku svých psů. U budoucích psích rodičů zvažte jejich povahy, charakter a duševní (ne)normalitu. Exteriérově hezký stafbulík s extrémním strachem a úzkostí, husky, který kouše do lidí, amstaff, co nedůvěřuje lidem a všeho se bojí, psi, co přepínají záchvaty vzteku během zlomku vteřiny, psi, kteří jsou permanentně tak roztočení, že se nedokážou vůbec soustředit a ze vzrušení ztrácí vědomí... na konci těchto příběhů jsou smutní lidé, kteří neví co mají dělat pro to, aby jejich pes byl normální.

Internet je plný zaručených expertů, kteří křičí, jak je vše vina výchovy. Ano, určitě, v mnoha případech je. Ale že nikdo stejně tak hlasitě nekritizuje trestuhodnou ledabylost v křížení nevhodných psích povah, které by do chovu nikdy neměly jít, a šílené následky takového křížení. Takové kritiky se už moc často nevidí.

Nenabádám k tomu, abyste při jakémkoliv problému šli na veterinu a nechali psa utratit, to v žádném případě! Vždy, když řešíte problémy s chováním psa, nechejte jej kvalitně posoudit zkušeným trenérem, psychologem apod. 99 % problémů je řešitelných. Opravdu závažné stavy jsou především ty, kde dochází k nepředvídatelnému a tvrdému ohrožení lidí, členů domácnosti, a to bez zřejmého spouštěče. Tedy případy, kdy lidově řečeno „psovi rupne v kouli“.

Vždy klad'te důraz na správný výběr štěněte. Zajímejte se o to, po jakých rodičích štěně je, chtějte se s nimi setkat, vyberte si zdravě aktivní a vyrovnané štěně. A pokud plánujete přivést na svět prcky, nikdy tak nečiňte u psů a fen, kteří vykazují abnormální chování či deformace psychiky. Nemluví se o tom moc veřejně, ale ne každý pes jde převychovat a buď skončí doživotně v kleci nebo ještě hůře.

A jinak – buďme rádi za všechny ty naše „normální“ Bull blázínky. Ale i kdybyste měli na výběr štěněte štěstí, nikdy nesmíte vzdát snahu o to, abyste psa dobře vychovávali.

A když už jsme shora poněkud negativně zmínili naše pseudo psí „záchranáře“, pojďme se na problematiku zachraňování pejsanů (nyní rozuměj na psí adopce) podívat podrobněji.

Česká republika je v Evropském měřítku psí velmoc. Počet psů na obyvatele je velkolepý. Jsme zářící hvězdou. Jsme velmoc v zachraňování psů odkudkoliv. Do ČR jsou sváženi psi z různých míst: ze Slovenska, Maďarska, Rumunska, Řecka., ale i třeba z Portugalska a kdoví odkud ještě. Na tomto seznamu kraluje Slovensko. Je bezproblémová možnost si vzít „adoptáčka z osady“ a udělat tak svět lepším místem.

Trochu nám to připomíná začátky uprchlické krize v Evropě...

...musíme pomoci každému psovi a když „dojdou“ ti u nás, tak si je přivezeme odkudkoliv ze světa.

Existuje propracovaný systém převozů a distribuce „psích uprchlíků“ tam a zpět. Vše je dobře organizováno, zabaleno do srdceryvné story a každý hafan najde to své lidské srdce a bude zachráněn.

Pokud si chcete vzít do péče psího divocha z ulice, z osady, nebo odchyceného odkudkoliv z jiné země z podmínek, kde panuje stres, boj o potravu a o přežití, tak se prosím připravte na to, že takový pes může být nenávratně poznamenaný tím, co prožíval od narození, že bude jeho chování a reakce na běžné situace a podněty v naší společnosti často „mimo mísu“. Připravte se na to, že hafani z takových míst budou velmi pravděpodobně potomci křížení bratrů, sester, všech možných plemen a to na všechny varianty. To sebou samozřejmě nese mnohá rizika. Mohou jimi být jak velké zdravotní vady, tak významné poruchy v chování či charakteru psa. Nikdo nekontroluje, co se kde v tristních podmínkách, kde musí tito psi žít, nakryje a s kým. Žádné kontroly u veterináře, žádné testy. Krom toho je dobré si uvědomit, že je velmi pravděpodobné, že hafan bude mít velmi špatné hygienické návyky. Pravděpodobně nebude schopen žít jen tak klidně v bytě a nic neničit.

Může se to stát, ale také nemusí.

Když pomineme rizika uvedená výše (a jim podobná), je tu ještě jedna podstatná „drobnost“. Pes bude pravděpodobně velice špatně socializovaný. Bude mít vytvořené různé instinktivní zkratky jak na co reagovat. Může být neurotický, agresivní, nejistý, bázlivý, nedůvěřivý. Nebude znát mnoho věcí běžných v našich životech, a nebude třeba ani dobře chápat běžné lidské chování. V osadách je pes obvykle jen ten „čokl“, který tam pobíhá a snaží se přežít. Takové prostředí je silně konkurenční, tvrdé. Tím se může ve psech posílit majetnická agrese, strachová agrese a dominance nebo naopak velká submise. Připočteme-li k tomu třeba i hrubé zacházení ze strany člověka, tak dostanete uzlíček nervů, který se může v mnoha ohledech chovat nepředvídatelně a asociálně. Může, ale nemusí. Třeba budete mít štěstí. Těžko se to podle popisu psa v inzerátu čte, natož když jsou všechny napsány v podstatě ve stejném duchu.

Je během na dlouhou trať takového psa vše doučit, a ne vždy je skutečnost podobná vaší romantické pohádkové představě o spokojeném a hodném zachráněném psím kamarádovi. Takový pes může velmi výrazně omezit váš život a nabourat vám mnoho zvyklostí. Může vás pěkně potrápit, než se jakž-takž naučí vše potřebné. Budete možná dohánět a napravovat tolik věcí a výchovných situací, že vám z toho půjde hlava kolem. Mohou to být měsíce, ale i roky práce. Může to být velmi vzdálené vaší romantické představě o vděčném, klidném, zachráněném pejskovi, který na vás zamilovaně kouká a plní z vděčnosti vaše myšlenky ještě dříve, než je vyslovíte.

Až se budete rozplývat nad inzerátem o záchraně hafana odněkud z Balkánu, vzpomeňte si na to, co jsme shora napsali. Co vás možná čeká...Možná to půjde snadno, možná taky ne. Ale zkuste si představit, jaký budete mít život s hafanem, který má –

třeba vlivem příbuzeneckého křížení – vážné povahové poruchy. Nebo třeba život s extrémně bázlivým psem, či psem jinak labilním. Někdy jsou to napravitelné důsledky prožitých zkušeností, ale někdy trvalý, neodstranitelný stav. A odlišit to na první pohled umí jen málokdo.

Nemáte morální povinnost zachránit psa za každou cenu. Je to vaše volba, a proto vždy uvažujte o takovém kroku pečlivě a zvažte vše! Uvědomte si, co jste ochotni riskovat, obětovat a kam až budete ochotni zajít abyste „zachránili“ psa odněkud z „osady“.

Naše vlastní útulky se už zase rychle plní. Naši psi potřebují nás.

Postarejme se tedy nejdříve o ně. Pak teprve můžeme zachraňovat Evropu a vozit sem i ty nejtěžší případy.

Při případné adopci hafana se vždy vyvarujte těchto věcí:

- nikdy adoptovaného psa nelitujte! Není k tomu žádný důvod, protože lítost je mu k ničemu. Jediné, co potřebuje udělat, je tlustá čára za minulostí a jít dopředu,
- nikdy se mu nesnažte něco vynahradit, nebo hůře – nikdy si nemyslete že mu něco dlužíte. Nepotřebuje to. Jediné, co potřebuje je pochopení, vyrovnané vedení a čisté přátelství. A dobrého učitele, který mu ukáže to, co ještě nezná v tom správném světě,
- nikdy hafana nestigmatizujte za jeho minulost. To, jak se choval bylo dílem mnoha věcí, okolností a způsobu, jak se někdo choval k němu.

Pamatujte, že psi – na rozdíl od lidí – nežijí ve své minulosti. Teď a tady je to, co je zajímavá! Není tedy důležité, co prožil a jak, ale důležité je to, co může mít teď. Když se spolu se svým novým parťákem vydáte po cestě, vždy koukejte dopředu. Tam je život. Minulost nechte za sebou a jděte zažít skvělou novou přítomnost!

A ještě pár slov k těm shora zmíněným útulkům. Ze všech stran se na nás valí informace o tom, jak je každý, kdo množí psy zodpovědný za zaplněné psí útulky. Ano, množí se o sto šest, doba tomu přeje, zájem o psy byl donedávna enormní. Máme cca 45 tisíc registrovaných chovných stanic, kdy některé chrlí štěňata jako na běžícím pásu. Máme také spoustu chovatelů bez registrace, kteří dělají totéž.

Ano – všichni víme, že pořídit si psa s průkazem původu (PP) od dobrého chovatele je prokazatelně rozumnější volba v případě, kdy chcete mít psa odpovídajícího standardu, s předvídatelnou povahou a jakýmsi zdravotními zárukami, vylučujícími genetické vady. O tom žádná. Co si ale mnozí z vás neuvědomují, je to, že onen šílený boj a často až hysterické chování některých lidí kolem problému množení a kastrací je v podstatě jen na pozadí probíhající boj o peníze.

V ČR je cca 2 500 000 registrovaných psů. Jsme druzí na světě v počtu psů na obyvatele. A chovat psa je velmi finančně náročné. Nebavíme se o pár drobných, ale o miliardách ročně, utracených za veterinární péči, za krmivo (cca 300 tis tun), za hračky, psí salony, hotely, trenéry, cvičáky, sportoviště atd. Ostatně – vždyť vy sami dobře víte, kolik vás ročně stojí péče o vašeho psa.

Takže na jedné straně máme miliardový byznys kolem psů, a to bez ohledu na to, jaký ten pes je a jaký má původ. Byznys, který se musí točit jako rozjetý kolotoč, který nikdo nechce zpomalit. Na druhé straně máme útulky, kam lidé „vykopnou“ psy nechtěné, nezvládnuté, ale i psiska z odchytu nebo třeba z pozůstalosti. Takových útulků máme u nás v republice registrovaných 314. Některé jsou lepší, jiné horší, ale všem jde o jedno – o pomoc psům. 314 útulků, 2,5 milionu registrovaných psů v ČR.

Bohužel neexistuje žádná ucelená statistika, kolik psů je umístěno v útulcích. Tak pojďme si třeba říct, že v každém z 314 útulků je umístěno 50 psů. Je to možná reálné, ale spíše nadsazené číslo. Teoreticky se tak jedná o 15 700 psů. To je asi velké číslo (někde jsme dohledali jedinou statistiku, kde se uvádělo, že psů je v útulcích umístěno jen cca 5 000), ale v absolutních číslech je to cca 0,7 % všech psů, žijících v ČR. A to znamená, že 99,3 % psů by mělo mít svůj domov.

99,3 % psů má svůj domov.

To je přece úžasná a pozitivní zpráva! Opravdu skvělá! A to platí bez výjimky pro křížence, oříšky, a i pro psy s rodokmenem. My v ČR jsme prostě úžasní milovníci psů všech psích ras a naprosto drtivá většina psů má svůj domov.

Často vidíme na FB fanatickou a agresivní nesnášenlivost ke všem psům bez průkazu původu a k těm, kdo je přivedli na svět. Kde je ale tedy ten obrovský problém, který je tím způsoben?

To je těch cca 0,7 % psů v útulcích? A není to spíše tak, že i kdyby měli všichni psi průkaz původu (PP), bylo by tam umístěno stejné množství psů? Protože oni tam nejsou umisťováni na základě původu, ale protože my lidé jsme je nezvládli mít u sebe a „vykopli“ jsme je z domu. Protože jsou např. nároční na výchovu, drazí na péči, nechtění, staří, nemocní. Oni jsou v útulcích, protože naší vinou je, že si často své psy pořizujeme jen z rozmaru.

Pochopili bychom, kdyby nadávali veterináři na to, že mají mnohem více pacientů, protože dochází k vyššímu přenosu genetických vad a nemocí v nekontrolovatelných domácích chovech. Ale to se moc neděje. Takže ta fanatická hysterie oněch (převážně) bojovnic, vychází jen z jejich víry, že konají v zájmu vyššího dobra.

Prosím, nechápejte to zle. Nemáme v úmyslu podporovat nekontrolované množení. Víme, jaká nemalá rizika to přináší. Psi často nemají stabilní povahy, mohou mít XY zdravotních vad a dalších problémů. Ale nemůžeme zaměřovat příčinu a důsledek. Příčinou, proč jsou v útulcích umístěni převážně psi bez PP není to, že je někdo přivedl na svět, ale to že si je pořizují nezodpovědní lidé!!

Nezapomeňte, že cca 99,3 % psů (oříšků, kříženců i těch s rodokmenem) má svůj domov! Psi tedy nejsou v útulcích umístováni v důsledku jejich (pře)množení. Za vše hovoří i to, že když se v útulku objeví štěně, je ihned pryč, umístěné u nového majitele.

Víte, je nám jasné, že toto téma způsobí u některých explozi emocí, nenávisti atd. On je ostatně celý Facebook spíše Hatebook. Ale když se na tato fakta podíváte racionálně, uznáte, že na tom něco je.

Celý ten agresivní a hysterický hon proti množení psů mimo registr 45.000 chovných stanic nedokázal za posledních 20 let dosáhnout žádného výsledku. Žádný hmatatelný výsledek nepřineslo ani nesmyslné prosazování plošných kastrací.

Jediný způsob, jak změnit počet psů, umístěných v útulcích, je osvěta veřejnosti. Stále mnoho lidí neví, proč je pro ně výhodnější a bezpečnější si pořídit svého parťáka z dobré chovné stanice. Netuší nic o povahách psů a jejich zdravotní stránce, nic o problémech příbuzeneckého křížení. **A hlavně o své zodpovědnosti za živého tvora – to, že je to závazek na celý jeho život!**

Když k nám přijde pes, neptáme se na to, jaký má původ, bez výjimky pracujeme s jakýmkoliv psem. Stejně jako veterináři. Stejně jako výrobci krmiv, psí salony.

My víme, že cca 99,3 % psů má domov, mají svého člověka, svou rodinu, mají někoho, kdo se o ně stará. Možná to není vždy ideální, ale mají domov bez ohledu na to, zda jsou s rodokmenem, či bez. Ten zlomek psů, který je v útulcích, měl jen smůlu na blbé lidi. A žádná nenávist kvůli jejich původu to nevyřeší.

Apelujeme však na zdravý rozum všech, kdo „musí“ množit. A tím myslíme všech bez rozdílu, jestli jste v registru 45 000 uznaných chovných stanic nebo ne. Pokud je hlavním úmyslem vydělávat peníze, je to špatně. Zatím to jde, cca 99,3 % psů má domov. Můžete dál množit a počítat koruny. Ale co když se doba změní?

A ona se mění, zájem o to, pořídit si psa, oproti minulým covidovým letům klesá...

Motto:

Lidé žijí v přítomnosti tím, co musí dělat. To, co dělat chtějí ale odkládají na jindy. Pes žije přítomnost tím, co chce. A my lidi místo toho, abychom byli více jako psi, tak se snažíme, aby psi byli více jako lidi...

O socializaci

V dnešním světě má pes jiné místo než kdysi. Žije v extrémně hustě obydlených městských aglomeracích, kde nemá prakticky žádné své teritorium a při venčení se tak neustále musí setkávat s cizími psy, jinými zvířaty, lidmi a hlukem různého původu. Není to pro psy úplně přirozené a vystavuje je to vysokým nárokům na psychiku, sociální dovednosti a schopnosti komunikace.

Vše, co my lidé učíme během našeho života své psy je „polidšťuje“. Pokud by se psi mohli vrátit ke svým kořenům, pokud bychom je ponechali bez jakékoli výchovy a tréninku, tak by se začali opět chovat jako divoké šelmy, protože instinkty šelmy jsou ve psech více či méně stále geneticky zakódované.

Myslete na to, když budete svému mazlíkovi omlouvat jeho špatné chování, agresí apod. Pes není plyšák. Je to šelma, zvíře. A bez člověka by se velmi rychle vrátil k původnímu chování. Pár tisíc let s člověkem nevymaže miliony let evoluce. I když pes domácí není vlk, není hyena apod., pořád je psovitou šelmou. Dbejte na co nejlepší výchovu! Potlačujte u něj už od malička instinkty šelmy a podporujte dobrou socializaci, vyplatí se to.

Socializovat psa znamená nejen zvykat jej na jiná zvířata, jiné lidi, na různé zvuky a hluky, tedy na okolní prostředí. Znamená to především to, že psa důsledně a trpělivě učíte klidné reakci a sebeovládání na tyto podněty. Vždy si musíte uvědomit, že pokud psa necháte, aby se učil sám, stane se z něj samorost a bude věci řešit po svém. Proto ho učeťe vy, tak aby věděl, jak se má v lidském světě pohybovat a chovat, aby se vyhnul problémům.

Víte – socializace, to je nekonečný příběh. Mnoho lidí šíří rádo dogmata o tom, jak jsou Bull plemena nesnášenlivá, ostrá a jak snadno se nechají vtáhnout do šarvátek.

My si to ale nemyslíme.

Záleží na tom, jak je vedete, jaké reakce je naučíte, a především jací jste vy sami. Jste-li klidní a vyrovnaní a připojíte k tomu porci asertivity, tak dosáhnete toho, že váš pes bude dobře rozlišovat hrozby a bude preferovat při setkání s jinými psy či lidmi klidné řešení.

Ideální je, pokud má pes možnost pobývat ve vyladěné smečce – to je pro každé štěně jediné přínosem. Ve věku od 8 týdnů totiž štěně získává sociální návyky, učí se

správnému chování k ostatním psům. Především se pak učí přiměřeně a adekvátně reagovat na různé situace v psím světě. Neméně důležité je, že se naučí správně rozeznávat signály od svých starších soukmenovců. Jenomže ve stejné době štěňata od jejich smečky odebereme...a to je opravdu problém!

Pokud chcete, aby vaše štěně bylo skvěle socializované a umělo se bez problémů, bez nedorozumění a z toho plynoucích konfliktů pohybovat mezi jinými psy, pak musí být co nejčastěji v kontaktu se staršími psy. Ti by měly být klidní, vyrovnaní a samozřejmě trochu hravě naladěni. Vyhýbejte se kontaktu se psy nevyrovnanými a agresivními, od nich by štěně získalo špatné návyky a asociace.

Bohužel chybí dostatek možností, jak se psem pracovat, tak, abychom mu to usnadnili. Doba je uspěchaná, lidé jsou nevrlí, podráždění a nikdo si neudělá prostor na to, aby s vámi na ulici počkal tak dlouho, než se váš pes uklidní a naučí se s druhým psem komunikovat. A čím více se psi pohybují v takto emočně napjatém prostředí, tím více se tento problém zvětšuje. Stávají se z nich agresori, bojínci, stresari, cholerici.

Pro nás a naši smečku je denním chlebem dohánět tyto nedostatky v jejich výchově, tedy pokud se zúčastní našeho intenzivního kurzu.

To je jedna z možností, ale existuje i druhá možnost.

„Socky“ - tedy přesněji řečeno socializační setkání a společné vycházky psů a jejich majitelů. Je to fakt tak jednoduché. Nic nového pod sluncem. Ale nemyslím ten neřízený cirkus, co někteří pořádají za městem a říkají tomu socializační vycházka.

Dát takové aktivitě řád, pravidla, cestu a cíl, umět korigovat hafany, důrazně krotit „scénky“, tlumit emoce u psů, naučit je jen tak být s ostatními psy a trávit v jejich společnosti aktivně čas, tak to opravdu potřebuje přípravu a trochu něco i znát a umět.

Ano, pokud se zúčastníte, tak si všimněte, že si zpočátku mnoho lidí vyrobí mozoly na rukách od vodítek a stydí se za chování svého psa. Ale postupně se psiska i lidi zlepšují. Pravda – není to takový fofr jako u nás, ale i tak to má opravdu velký smysl.

A hlavně – děláte to pro svého psa!

Zní to super že?

Ale kde se takové super „socializačky“ konají? Kam zajít?

Klikněte (zaregistrujte se) na FB ve skupině „**Stafordi & spol. – skupina pro všechny psy**“, a tam se prostě na nějakou inzerovanou akci přihlaste. Prakticky v každé části republiky jsou nějaké a účastní se jich lidé jako vy. Někteří zkušenější, jiní začátečníci, ale všichni většinou s úsměvem a v pohodě. Ve skupině je nás už kolem 20 tis. a dalších 71 tisíc sleduje naše osobní stránky **Stafordi & spol.**, a to už je slušná síla, abychom mohli všichni táhnout za jeden provaz!

Tak to udělejte pro svého psa, a pomozte mu být vyrovnanějším, sebevědomějším, umožněte mu, aby byl součástí lidsko-psí party, a aby se mohl učit i od ostatních.

Přímo u nás, s naší smečkou, jsou socializační vycházky omezené kvůli tomu, že o víkendu musíme mít tréninky a předávky/přebírky hafanů, protože za námi jezdí lidé z celé republiky právě hlavně o víkendu. Pořádáme je tedy jen občas.

Ale pozor!

Socializační trénink nemění psům povahu, pouze koriguje jejich reakce. Pokud má váš psí kluk pífku na psí samce, je to v podstatě normální věc. Pokud je vaše fena vysazená na feny, prostě holt „nejky“ s holkama nebudou. Trénink je ale učí toleranci, sebeovládání a případně ignoraci. Jinými slovy: socializační trénink, či pobyt psů u nás učí psí kluky a holky snášet přítomnost cizích psů. Učí je vyrovnat se s tím, že ostatní psiska nemusí řešit, pokud do nich ti cizí psi nevrtají. Takové tréninky zlepšují i komunikaci s ostatními psi, pomáhají být psům vyrovnanější a klidnější v přítomnosti ostatních.

Vždy si uvědomte, co lze reálně od psa chtít a co je pouze vaše zbožné přání. Pokud se váš pejsek pobytu či tréninků u nás zúčastní,lepší si komunikaci se svým psovodem, naučí se nevyvolávat problémy v přítomnosti ostatních psů, tolerovat jejich těsnou blízkost. Psovodi se v takových situacích naučí správně a přiměřeně reagovat, psiska přibrzdit či pobídnout, a především jim být autoritou a vedením. Korekce chování pro psy přirozenou formou k tomu také patří.

Mnoho lidí si myslí, že se psi se sociálními dovednostmi prostě narodí, ale to je nesmysl. Připomínáme: berete je od matky už v 8 týdnech a většina psů se naprosto nemá od koho (starších psů a sourozenců) učit komunikaci se svým druhem, nemají možnost se naučit sociálními dovednostem a interakci s ostatními psy. A přesně k tomu tyto tréninky slouží! Ne k tomu, abychom psovi změnili povahu od základu (to nejde), ale abychom jej učili adekvátním reakcím, komunikaci, sociální interakci.

Takže nezapomeňte: nelze změnit povahu, pouze učit reakce a korigovat chování.

Pamatujte, že mezilidské vztahy, gesta, mimiku, emoce pochyťte pes snadno od lidí. Aby ale uměl fungovat mezi psy, musí se mezi nimi často pohybovat a učit se mezipsí vztahy právě od psů. Pes musí prostřednictvím vás a ostatních psů dojít do klidu, uvolnění, naučit se komunikovat se svým vlastním druhem, a to lze jenom v klidném prostředí, trpělivě a postupně. Teprve pak lze zvyšovat náročnost a přidávat stres, ne naopak.

Socializujte, socializujte, socializujte ...nebo vám vyroste ze psa asociál.

Tip: jak správně (ne)socializovat psy?

Není těžké dosáhnout toho, aby se váš pes stal asociálem. „Socializujte“ ho na „sílu“, vyškrcujte ho na struně až do doby, než se pozvrací, překrmujte ho proto, aby si nevšímal jiných psů, pohybujte se a trénujte v prostředí plném stresu, agrese, trestů, a hlavně mu nezapomeňte nasadit obojek s nabroušenými hroty, které se mu zaryjí do krku.

Nebude to trvat dlouho a budete mít doma ukázkového asociála...

Motto:

Ke štěstí psa prý stačí jen vědět, jakou chce odměnu a provozovat s ním moderní etický tělocvik.

O odměnách

Je opravdu odměna a tělocvik, provozovaný se psem, to jediné, na čem záleží?

Nemňamkujeme. Nepamlskujeme, nenosíme po kapsách dobroty, nemáme pamlskovníky. Prostě ne. Proč ne? - protože to není třeba.

Jak to?

Vždyť všude vidíte, že to je potřeba a je to součástí všech tréninkových programů. Všichni to tak dělají. Všude vám řeknou, že to musíte dělat, protože to funguje.

„Funguje to stejně jako když chodíš do práce, ne? Pracuješ a dostáváš výplatu/odměnu. A je fuk, jaký vztah máš se svým šéfem, protože to děláš za peníze. Pes to má stejně!“

Právě proto je nepoužíváme. Chceme, aby pes fungoval z jiného důvodu. Protože to chce udělat pro nás, pro sebe, a ne pro kousek jídla. Chce se nám koukat do očí, aniž by musel, věří nám a my věříme jemu. A není k tomu nic dalšího třeba. Odměnou je vzájemná radost. A tohle funguje spolehlivě, za všech okolností, nejen někde, někdy a jinde zase ne. Čisté přátelství, ne práce za výplatu. Tak proto nikdy „nemňamkujeme“. Naši psi to prostě nepotřebují k tomu, aby pro nás něco udělali.

A vy to také nedělejte. Protože to opravdu není třeba.

Motto:

Silné tělo nevytvoří klidnou mysl. Tu musíte se psem vytrénovat učením, soustředěním, klidem a dosažením jeho vnitřní vyrovnanosti.

O psím tělocviku

Ano, bullíci potřebují fyzickou aktivitu.

A ne, sama o sobě fyzická aktivita nevyřeší problémy s jejich chováním.

Je jedno kolik kilometrů psi denně uběhnou, jak moc si zatíží klouby při tahání čehokoliv, jak vysoko vyskočí a jak dlouho se budou přetahovat o lano. Silné tělo nevytvoří klidnou mysl. Tu musíte se psem vytrénovat učením, soustředěním, klidem a dosažením vnitřní vyrovnanosti. Jinak budete mít jen svalovce s ještě větší chutí do jakékoliv akce. Takže, i když se rádo říká „*unavený pes, spokojený pes*“, tak učení té jejich hlavičky sportem nenahradíte.

Když jsem před desítkami let chodil ještě do školy, měli jsme tam spoustu předmětů. Učili jsme se mnoho dovedností, ale i chování, řešení situací, chápání širších souvislostí s cílem dosáhnout našeho komplexního rozvoje. Jedním z těch všech předmětů byl i tělocvik, tedy rozvoj a udržování fyzických dovedností, ale i týmového ducha. Tělocvik patří ke škole neodmyslitelně a je z mého pohledu nezbytný. Měl jsem štěstí na fajn tělocvikáře, dělali to tak, aby to děcka bavilo, nepřetěžovali nás, neřvali na nás, vše hezky s mírou, ale výsledky se nějaké podat musely. Nehnali nás k olympijským výsledkům, nevymýšleli, jak nás dostat na špičku. Ke sportu a k pohybu mám kladný vztah od malička. Jezdil jsem denně hodně na kole, dlouhé trasy i freeride, DH, chodil do fitka, zkusil bojové sporty. Nikdy se z toho ale pro mne nestal smysl života a věnoval jsem se i mnohým dalším věcem.

Proč to říkáme? Vždyť toto je kniha o psech, jak to souvisí s tělocvikem?

Protože se ve světě psů „tělocvikáři“ často nabubřele považují za alfu a omegu toho, co je pro psy jediné důležité. To je ale velká škoda. Stejně tak, jako při rozvoji lidských mláďat, hraje fyzická aktivita významnou, ale pouze částečnou roli v celkovém výchovném působení na psa. Proč je tedy považována za tak prioritní právě tahle část psího života? Je to tím, že rádi redukuje psa na primitivního tvora? Nebo tím, že tělocvikáři chtějí své osobní ambice realizovat prostřednictvím svých svěřenců s cílem poměřit se s ostatními a vyhrávat?

Ať už je to čímkoliv, jsem si zcela jistý, že tělocvikářů máme ve psím světě až, až. Každý druhý se shlédl v psím tělocviku, a své svěřence trénuje a trénuje o 106 a těší se z jejich výsledků. Kde je ale ten zbytek, výchova, kterou pes ke svému rozvoji potřebuje?

Pokud bude pes znát od malička jen tělocvik, pochopitelně bude „tělocvik“ považovat za celý svůj život. Bude se na hodinu tělocviku těšit, bude to jeho jediná zábava plná adrenalinu a endorfinu. Opravdu je tedy dobrý tělocvikář to jediné, co psí svět potřebuje? Není to kapku primitivní vnímání psího světa?

Co když bude mít pes psychické problémy, zhorší se mu vztahy s lidmi a se psy, bude se cítit „bídně“, nebude mít radost ze života, bude žárlit, přijde o domov a milion dalších věcí...vyřeší jeho problémy jen tělocvik?

A co když od psa očekáváme, že bude dělat jiné věci? Canisterapii, vodění slepců či jinou asistenci, sociální dovednosti, komunikaci, pomoc s výchovou jiných psů, orientovat se ve složitém a náročném světě...a tisíc dalších věcí? Zvládne to, když mu do denního rozvrhu přidáme více tělocviku? Bude stačit umět psa podmiňovat dobře načasovanou odměnou a používat jenom svalovou paměť?

Odpověď je předem jasná: ne, nebude!

A přestože je mezi pejskaři stále v popředí psí tělocvik a jeho různé disciplíny, tak dnešní svět již dávno potřebuje i jiný formát psích „učitelů“ než jen tělocvikáře. Vždy se musím usmát těm mladým „tělocvikářkám“ a jejich zaslepenosti. Tedy konkrétně jejich upjaté představě, že ke štěstí psa stačí vědět, jakou mají dát psu odměnu a jak s ním provozovat moderní „etický“ tělocvik. Jakmile dojde na problémy v chování, na špatné vztahy psů se psy, s lidmi, s dětmi, na agresi, strach, smečkové chování, tak jen opakují fráze naučené na kurzu tělocviku a snaží se na zvládnutí situace aplikovat svůj přístup tělocvikáře.

Jenže děvčata, to jste vůbec nepochopila problematiku pozitivního podmiňování. To, že když pes pro dosažení něčeho (odměnky) splní úkol, neznamená, že je hotovo. Vidíte a posilujete jen tu primitivní „část“ psa, jednu čtvrtinu. Jen prostý „tělocvik“. Byť více vidět nechcete, je to tak.

To, co musíme se Zuzkou denně vnímat a řešit, tj. chápat komplexně způsob psího myšlení, vnímat důvody a souvislosti konkrétního chování jednotlivých psů ve smečce, vnímat jejich emoce, nálady...atd., zdaleka přesahuje pouhý tělocvik. Byť máme k tělocviku kladný vztah a vedeme k němu i všechny psy, tak za roky soužití se psy a řešení všech možných situací, po desítkách realizovaných dočasných péčí, při řešení týraných psů, problémů v domácnostech u lidí, agresí – nemá smysl to vše jmenovat – jsme se museli naučit sakra více.

Ve vší úctě k tělocvikářům tady říkám: dnešní psí svět, kdy jsou psiska plnohodnotně zapojena do rodinného života a naprosto všech aspektů lidského fungování ve společnosti dalších psů, dětí a jiných zvířat **už nestačí být jen tělocvikářem**. Je načase, aby se tomu přizpůsobila i „výuka“ psů a šířila osvěta ve společnosti.

Potřebujeme kvalitní, zkušené výchovné poradce, psí sociální pracovníky, psí psychology, kteří opravdu rozumí psí duši, experty na komunikaci, socializaci, trpělivé učitele psů, prostě zkušené „psí lidi“, kteří psům rozumí, žijí s nimi a umí řešit všemožné situace, které život se psy může přinést.

Přestaňme si hrát na to, že vše vyřeší pozitivní podmiňování a tělocvik, protože to prostě není pravda. I proto jsme se rozhodli, že se na svých stránkách budeme věnovat hlavně chování, myšlení a vztahům psů, protože psí svět nepotřebuje další tělocvikáře. Těch kvalitních a bohužel i nekvalitních už máme dost (respekt všem dobrým tělocvikářům, kteří to dělají srdcem)!

Pes je komplexní, emoční tvor, se svými radostmi, tužbami, strachy, potřebami, má osobnost, charakter, cítí lásku, dokáže být líný, empatický, nadšený – tak jako my lidé. Nikdy ho prosím neredukujme na vycvičenou opičku jen proto, že to tak vyhovuje nám.

Tak jako byl ve škole tělocvik jen jednou (nezbytnou) součástí celého procesu vzdělávání, a my museli zvládnout spoustu dalších výukových předmětů, tak i ve psím životě má tělocvik své místo, které ale není prioritou, jen dílkem celé skládačky.

O psím tělocviku...podruhé

Navzdory tomu, co bylo řečeno výše, je pravdou (kterou nejde okecat) to, že aby byl hafan ve správné psychické a fyzické pohodě, musí denně chodit ven, do přírody na procházky. Je to pro něj prostě přirozené. Zkontroluje pachové značky, obejde známá místa, něco zažije atd. (v přírodě také divocí psi při shánění potravy a kontrole teritoria naběhají mnoho kilometrů). Pro nás, majitele aktivních psů, je naprostou samozřejmostí brát je denně na dlouhé vycházky. Stmeluje to rodinu, umožňuje bázlivým nebo nejistým nováčkům plynule se zařadit do smečky, ledacos okoukat a procvičit přitom spolupráci.

Vždy myslete na to, že aktivní plemena psů potřebují být denně minimálně hodinu, lépe dvě hodiny v kuse venku – chodit, běhat, poznávat. Jedině při správném vyžití je potom pes klidnější a vyrovnanější. Nelze to ošidit.

Kdysi jsme přemýšleli o tom, že psům zařídíme „fitko“. Jako máme my lidé. Běžecké pásy, závaží, stroje. No – nedopadlo to, mávli jsme nad tím nápadem rukou, a šli s pej-sanama raději ven, dát si rychlou procházku přes kopec. Dnes jsme ušli cca 14 km dlouhou procházku a týdně nachodíme, či na kole naježdíme cca 80–100 km. Prostě si „zamakáme“ společně bok po boku s našimi psy, s radostí z pohybu. Jen tak, pro ten skvělý pocit a dobře unavené svaly. A psiska jsou u toho strašně šťastní a září jim očka. Milují ten pohyb přes přirozené překážky v terénu, a milují, když mají možnost se svlažit čistou studenou vodou v horském potoce.

Došli jsme k názoru, že běhání na pásu sice u psů stimuluje svaly, srdce a plíce, ale psí duše se tím „nenakrmí“. Z našeho úhlu pohledu, a po zkušenostech víme, že pes je mnohem spokojenější při pohybu v přírodě. Nejen, že se může přirozeně dobře chladit proudícím vzduchem a může běhat a běhat, ale především je jeho hlava stimulována velkou spoustou vjemů. Každodenní vycházka spojená s volným pohybem v terénu znamená obhlídku terénu/teritoria, značkování, pozorování, vnímání pachů, hledání stop, spolupráci a rozvoj mentálních a fyzických schopností, kdy ze všech stran na psí smysly „útočí“ pachy, zvuky, pohyb zvěře, příroda. Krom toho musí naši psi průběžně komunikovat se zbytkem smečky, my jako psovodi je zaměstnáváme procvičováním povelů, a to i za ztížených podmínek (právě ty rušivé vlivy). To vše nemůžete nahradit stereotypním cvičením na nářadí na jednom místě.

Od našich psů potřebujeme, aby odváděli práci, která je už z principu – s ohledem na vloh, které toto plemeno má – pro ně dost náročná. U nás to znamená, že naši psi s námi pracují několik hodin denně s cizími psy. A takováto práce je i pro ně stresová, únavná. Vidíme to na nich, a musíme jim to kompenzovat pohybem venku.

Můžete říct, že je to blbost. Že si máme nastudovat problematiku Bull psů, že k tomuto účelu nebyli šlechtěni. No třeba. My říkáme, že účel, ke kterému chce člověk vést psa, určuje jen a zase jen člověk. I to, zda jej bude cvičit k boji a účasti na zápasech. Můžete říct, že psi potřebují „práci“. Jasně. Pro nás práce není běhání na místě, ale

pomoc jiným psům. Můžete říct, že je náhoda, že nám smečka funguje. No prosím, klidně. Ale těžko bude náhoda, že psi, kteří se k nám dostanou na převýchovu, se rychle zklidní a mezi našimi psy fungují. A jsou jich desítky za rok, kteří projdou naším domem. Můžete říct, že je to taky náhoda. Můžete. Myslete si, co chcete.

Je zvláštní, že i když cvičáků a fitness center pro psy je takové množství, že málokdo doopravdy dělá to, co my a jako my. A málokdo dosahuje stejných výsledků, jako my. To není sebechvála, to je fakt, soudě podle reakcí lidí, přátel, kteří nám své psy v průběhu několika let svěřili do péče a k tréninku.

Můžete si fakt myslet co chcete, my ale víme, co od svých hafanů potřebujeme. Ostatně každý vede psa podle svých ambicí, podle účelu, kterého chce tréninkem a výchovou dosáhnout: někdo chce mít ze psa vyrýsovaného fitness šampióna, někdo výstavně úspěšné zvíře, někdo pohodaře pro každou srandu, jiný třeba psa na hledání osob a věcí či lovecky upotřebitelného. Bohužel je mezi námi kvůli vzájemnému nepochopení a netoleranci spousta nevraživosti, což je v důsledku k ničemu.

Naším cílem je udržovat hafany v psychické a fyzické pohodě. K tomu ale patří, krom pohybu a toho, že je do něčeho nehecujeme, taky dobrá strava. Naše psy nemůžeme trénovat hladové, dychtivě očekávající odměnu za každý správně provedený pohyb. Byli by na tréninku, který s nimi realizujeme my, nepoužitelní. Byli by roztočení, nervózní, napružení, a to nejde. Musí být klidní, soustředění, vyhodnocovat rizika, nikdy se nenechat rozhodit a musí spolupracovat samostatně.

Důležitý faktorem je již zmíněné to, že psy k ničemu nenutíme, nekřičíme na ně, nedráždíme je a nepovzbuzujeme (jednou jsem se díval na video psa, běžícího na místě na stroji a jak ho paní trenérka hecovala k vyššímu výkonu. V tu chvíli přišla Zuzka, koukla mi přes rameno a povídá „*ježíš já fakt myslela, že koukáš na porno*“, a že prý „*kdy už bude, že je tak...ehm... excitovaná*“). To jen na okraj.

Pointa našeho přístupu spočívá v tom, že psi vše dělají takovým tempem, a tak, jak sami chtějí. Necítíme potřebu jim něco měřit, počítat a převažovat jim kila. To, že je k ničemu nehecujeme má jeden drobný přesah – nepadají nám nikdy do neovladatelných stavů přehnané excitace. Umí se radovat naplno, užívat si cokoli. Ale s relativním klidem. Stejným způsobem přistupujeme ke všemu. Děláme to tak, abychom je přirozeně vedli ke klidu, k rozvaze. Přesně proto mohou trpělivě pracovat s cizími psy, s agresory, s bojínky a dalšími různě problémovými psy.

Na vycházce také procvičujeme přivolání a jiné povely, ale jen tak s lehkostí. Platí heslo: procvičuj tak, jako by se nikdo nedíval. 90 % majitelů psa nepotřebuje k životu dokonale přesné provedení cviků, jen to, aby se kdykoli mohli spolehnout na svého psa, potřebuje mít jeho důvěru a nutná je vzájemná fungující komunikace bez neustálého odměňování a chválení. Přirozeně, klidně. Tak, jak to učíme u nás lidi a jejich psy.

Sami jsme si v minulosti ověřili, že pokud psiska trénujeme k posílení primitivních loveckých pudů a k agresí (tvrdé hraní, soupeřivost, lovení věcí), tak posilujeme chování, se kterým už i tak mají Bull plemena sama o sobě problém. Nedávno naše kamarádka vyjádřila údiv, že prý jak je to možné, že naši jsou jako na Diazepamu a její fenka jako na třech Red Bullech. Víte i ti naši se umí rozjet, zabíjet, být tvrdě domi-

nantní. Ale nikdo je v tom ničím nepodporuje. Takže se naučili dělat vše na pohodu, u všeho myslet, dobře se soustředit. A přesně tak je máme rádi.

Jaký pán takový pes...

Naše smečka nebude mít nikdy výstavní formu, sportovní úspěchy, poháry a medaile...nic podobného. Holky budou mít trošku prsa, kluci budou trošku na tatíka. Prostě jsou to normální psi. Ale jejich psychickou pohodu a spokojenost budeme mít vždy k ruce, abychom mohli pomáhat dalším psům. A to je pro nás největší odměna. Kočky, psi, lidi. Vše v souladu. A že u nás to tak je. Náhoda?

Ne, opravdu to není náhoda, že je naše smečka vyrovnaná a klidná – psi mají naplněny přirozené potřeby (zvířete/šelmy). To je pro psa přirozené a nelze to nahradit 20 minutami běháním na páse v hale nebo doma. Neodsuzujeme sport jako takový, jen poukazujeme na dost zásadní rozdíl v tom, jestli se splní jen „mechanická část“ působení na psa (tělocvik), nebo je působení a stimulace psa komplexní.

Společně strávený čas na vycházkách, u sportu apod. vám krom všech těch výhod ještě notně zlepší vztah s vaším hafanem. Pokud si plánujete pořídit aktivní plemeno, už teď si rozplánujte svůj den tak, aby vám na tuto nezbytnost vždy vyšel čas! Nešid'te potřeby svých psů. Budou pak klidnější, vyrovnanější, zdravější a totéž platí i pro nás lidi.

A když nelze – z různých důvodů – „vybít“ psí energii fyzickou venkovní aktivitou, je přinejmenším stejně důležité a ne-li důležitější než sport, „zaměstnat“ psí hlavu jinou činností. Tedy zaměstnat hafa nějakou činností, při které se musí soustředit a fungovat v klidu. Stačí na to doma nebo na zahradě i jeden metr čtvereční, není třeba mít zrovna hřiště. Tak my třeba u našich psů rozvíjíme spolupráci a umění prohrávat. Snažíme se, aby psi nechali druhého vyhrát a nervali se o hračky. Takových domácích aktivit je mnoho, stačí jen chtít a najít si chvíli!

Na závěr ještě jedna, řekněme perlička. Nedávno se jedna paní v komentářích pod našim videem na FB, natočeným při venčení naší smečky, pozastavila nad tím, že k čemu takové video vůbec je, a že podle ní je zveřejňujeme jenom proto, *abychom se pochlubili, kolik psů naráz dokážeme vzít ven* (zvládnout). Prvně je holý fakt, že každý komentář, který někde zanechají lidé jako ta paní, vypovídá jen o nich a o jejich myšlení, ne o nás.

Když bereme ven na procházku naši smečku, je to nejen radost pro nás. Je to samozřejmě i velká zodpovědnost. Máme zodpovědnost vůči hostům, ale také vůči okolí, kde venčíme. Kdo nás potkal, ví že jsme v práci a neděláme to pro vzbuzení pozornosti. Plně se soustředíme na psy, všem zdvořile uhneme, dodržujeme pravidla a nemáme prostor se věnovat lidem (pokec atd).

Pak je tu ta druhá stránka. Psí. Psi to mají rádi. Ten pocit, že jsou součástí takové psí skupiny, že jdou pohromadě, že někam patří. Že tráví čas venku. Ano, na videu nebo i v reálu venku to vypadá, že „musí“ šlapat jako stroje. Věřte nám, že mimo lidská obydlí, v lese a na loukách, mají pro sebe prostoru více, a když je to bezpečné, běhají

naši psi i na volno (hosté ne). Jenže podmínka, aby to fungovalo na cestě v obydlené části je, že všichni spolupracují, drží směr a tempo a šlapou jako jeden celek.

Takové video je pro nás prostě možnost vám to na chvíli ukázat, podělit se o zážitek z toho, že to jde, že byli hafani spolu venku. Je to možnost, jak sdílet kousek z našeho psího dne, výjimečnou chvíli, která nás samotné naplňuje a baví. Nic víc v tom vlastně není. No a taky to děláme pro majitele psích hostů, aby viděli, jak to jde i jejich pejsanům, byť těch videí si soukromě posíláme mnohem více.

O tom, jak sportujeme se psy my

Máme rádi týmové sporty, to znamená, že se psy doopravdy chodíme/běháme/plaveme/jezdíme na kole. Vy, kdo nás znáte osobně nebo i z fotografií na FB, Instagramu jste vyzbrozovali, že my dva se Zuzkou jsme štíhlí (i proto se vlezeme s našimi psy do jedné postele, že jo :-).

Tak například **běhání se psy nebo běhání našich psů vedle kola je** z našeho pohledu ideální způsob, jak společně vyrovnat síly. Naši psi už jsou naučení na klidný klus/běh vedle kola. Nejde nám o to psa uhnat, ani o to ho zahltit nepřiměřenou porcí ujetých/naběhaných kilometrů. Naši psi jsou zvyklí na běhání jak po asfaltu, tak i v lese. Ano, les je top, tam trávíme skoro všechnu dobu. My své psy nepoužíváme k tomu, aby nás a naše kola tahali, neboť si vážíme jejich zdravých kloubů, a především si chceme sami zamakat bok po boku se svými parťáky. I my jsme rádi fit, nestačí nám, abychom měli fit jen své psy.

Pokud chcete, aby váš hafan běhal u kola, nabízíme pár osvědčených tipů:

- pes by měl být star minimálně jeden rok ale spíše více! Při nadměrném přetěžování nedovyvinuté kostry a svalových úponů hrozí nevratné poškození kloubů mladších psů,
- povrch, po kterém běhá pes, by měl být měkký, tvrdý povrch může psům poranit polštářky na packách, obzvláště pokud před tím nikdy takto neběhal a má „gaučové“ jemné packy,
- vždy volíme klidný klus, který můžeme občas prokládat krátkými úseky běhu/sprint a psa nenecháváme zbytečně tahat naši váhu. Dochází ke kompresi

meziobratlových plotének, velké zátěži na klouby zadních nohou a meznímu smykovému tření na polštářcích tlapek. Na tvrdém povrchu je tedy poranění pacek velmi pravděpodobné,

- pokud vás má pes tahat, můžete mu to zpříjemnit postrojem, ale myslete na to, že v takové situaci tahá troj i čtyřnásobek své váhy. To ale klade opravdu vysoké nároky na ramenní, kyčelní, kolenní klouby a páteř,
- se psem běháme zásadně před jídlem, ne po jídle! Pokud pes dostal potravu před sportem, počkáme se sportováním hodinu až dvě po jídle. To platí pro lehkou porci čerstvé stravy (BARF), pro „granuláka“ rozhodně raději na lačno, nebo 3-4 hodiny po jídle,
- stravu s vysokým obsahem bílkovin (čerstvé maso) je ideální podat psovi půl hodiny až hodinu po sportovní zátěži. Zajistíme tak anabolický efekt přijatých esenciálních aminokyselin (bílkovin) a svaly psovi budou růst v průběhu regenerační fáze (cca 24 hodin po tréninku). Dojde tak přirozeně nárůstu svalové hmoty,
- ideální je udržovat mírně propnuté vodítko a pes klusající napravo vedle kola,
- pokud hafan neumí běhat u kola nebo se ho bojí, vždy ho nejdříve v klidu seznámíme s kolem, kolo vedeme, psa vedle sebe, postupně učíme zatáčet, zastavovat atd. Ideální je, pokud hafan umí běhat vedle nás, když sami běžíme – potom snadno zvládne i kolo,
- ideální délka trasy pro začátečníky je max. 5 km, středně pokročilí 10-15 km, zkušenější psi i dvacet a více. Nejde o to psa utahat k smrti, ale mít dobrý společný zážitek se zdravotní výhodou,
- myslíme i na přestávky na čůrání, vydýchání, třeba po zdolání náročného terénu. Odpočívejte max. pár minutek, tak, aby svaly vám ani psovi „nevychladly“,
- nikdy neběhejte/nejezděte na kole se psem v horku, a vždy myslete na nutný pitný režim u psa (po troškách, nikdy ne vypít „kýbl“ vody naráz!)

Ještě jeden malý tip pro psí sportovce. Pokud nejste fandové vysušených šlachovitých psů, tak můžete pro zlepšení regenerace a svalový růst doplnit po tréninku nějaký kvalitní syrovátkový protein (whey protein). Ne sušenou syrovátku, pozor! Kvalitní syrovátkový protein (stačí 70-80 %) obsahuje kompletní spektrum aminokyselin, a je i pro psa vysoce stravitelný a využitelný. Je-li podán po zátěži, zabráníte katabolismu svalů, posílíte anabolický efekt a výrazně zlepšíte regeneraci svalů. Zcela nevhodný je ale k tomu účelu tvaroh apod. Také klasická sušená syrovátka opravdu není to nejlepší (laktóza způsobuje průjem).

Syrovátkový protein je krom vysoké využitelnosti také výhodný jako zdroj dalších tělu prospěšných látek. A psům rozmíchaný ve vodě velmi chutná. Prosím, nezvykněte si tím nahrazovat klasický BARF, je to pouze doplněk stravy po zátěži, po sportu, výlučně pro aktivní psy. Tam má pro hafana největší přínos.

Pokud vás k tomu zajímá více, tak navštivte Google a studujte, jakým způsobem se svaly regenerují, co se s nimi děje při a po zátěži.

Se psy chodíme také k vodě, aby si zaplavali nebo je plavat učíme. A zase – je třeba dodržet určitá pravidla. O to, jak to se psy děláme my, se také rádi podělíme.

Vše děláme nenuceně, a hlavně v klidu. Do vody vstoupíme jako první my sami, resp. jeden z nás vstoupí do vody a druhý zůstává na břehu. Zpočátku se pes do vody sám hned nepohne, pokud, tak půjde jen kousek od břehu a hned se bude vracet zpět na břeh. Nedržíme ho a nenutíme zůstat ve vodě! Mohl by zpanikařit a už by bylo trauma na světě. Necháme ho plavat – pokud plavat začne – ale jen krátké kolečko a hned zpátky na břeh. K tomu slouží druhý člověk, stojící na břehu, je pro psa opěrným bodem, ke kterému se pes otočí a k němuž plave. Je dobré, aby pes byl na stopovačce, můžete ho tak i mírně nasměřovat zpět k vám, když ve vodě ztratí orientaci (v té cákající vodě a jak pes zprvu zmatkuje, se to může snadno stát). Opravdu ho ale nechte plavat a moc mu „nepomáhejte“!

Průběžně psa necháváme chvíli na břehu, aby se vydýchal a uklidnil. Vše děláme s lehkostí a bez tlaku, do vody ho můžeme jen pobízet! Ne nutit. Kdyby pes zpanikařil, či se vystresoval, mohl by se příště vody bát, a to opravdu nechceme.

Po nějaké době zvětšíme vzdálenost, kterou pes od břehu uplave a je to – umí plavat.

Ještě tip: když k vám pes doplave, vždy ho rázně odstrčte, musí se naučit, že se na vás nemůže „sápat“ jako na souši! Toto je opravdu důležité! Učte ho to hned, ať to ví od první chvíle, vyvarujete se poškrábání a dalším nepříjemnostem.

Nu, a když už mluvíme o psím plavání, což většina z nás ve vyšší míře realizuje v létě, povězme si i o tom, jak je to s ochlazováním psů ve vedrech, která poslední léta zažíváme i u nás.

Oproti – až panickým – příspěvkům motajícím lidem hlavy ohledně chlazení psů v létě, nabízíme náš pohled na věc, vycházející z našich praktických zkušeností.

Všude se zmiňuje to, že když je psovi horko, smíte mu ochladit jen tlapičky a třísla. Jenže ve skutečnosti tím psovi pomůžete jen velmi málo, neúčinně. Představte si sami sebe, že si osprchujete chodidla a třísla a že vám to v tom horku nějak výrazněji pomohlo.

Když dostane pes možnost se ochladit sám podle sebe, vletí do bazénku, do potoka, do rybníka a cachtá se tam, plave si, potápí se atd. Bez obav se krásně chladí, protože nečetl panický článek o vazokonstrikci, tlapičkách a tříslech. Dejte jen bacha u psa evidentně přehřátého, ten by teplotní šok po tom, co skočí do vody, mohl odskákat křečemi apod.

My už roky psiska v horku pouštíme do potoka, bereme plavat do nádrže a jako správní kruťáci je sprchujeme studenou vodou z hadice. A světe div se, během chvilky jim je očividně mnohem lépe a chladivý efekt vydrží i dlouhé desítky minut, než se všechna voda z kožichu odpaří a tělo zase nahřeje. Žádný problém nikdy nenastal.

Totéž nastane, když **deset minut** psi plavou. Voda jim odebere velice rychle obrovskou část tělesného tepla a když pak vylezou z vody, je jim spíše zima a švihají se na sluníčko vyhrát. Stejně jako nás máma vyháněla z vody s drkotajícími zuby a fialovými rty, nikdo se nepřehřál, naopak se všichni schladili až moc... u psa to kupodivu funguje stejně, pes holt není z Marsu. Ale pozor – vždy je třeba délku pobytu psa ve vodě rozumně korigovat, proto to zdůraznění textu.

Pokud je psovi vedro, ochlazujte psa stejným způsobem, jako sebe. Tedy osprchujte ho, nechte vykoupat ve vodě, klidně mu polijte záda, ramena a krk vodou z petky, když jste na výletě. Efekt chlazení vodou funguje stejně jako pocení u lidí, vodu vmasírujte – vetřete až ke kůži a její odpařování způsobí účinné odebrání tepla z těla psa. Bez obav z vazokonstrikce a „uzamknutí“ tepla uvnitř psa, protože ochlazená krev z podkoží proudí stále do těla psa a odebírá teplo psovi v celém těle. A čím větší plochu ochladíte vodou, tím lépe. Samozřejmě to platí u psů, kterým je prostě jen vedro, ne u psů ležících bezvládně na pokraji kolapsu, tam kontaktujte neprodleně veterináře.

Pamatujte, že nejhorší smrt je z vyděšení: opravdu tisíce a tisíce psů denně vletí v horku do potoků, do vody, blbnou se zahradní hadicí, plavou a jsou v pohodě. Takže pokud voda není zrovna ledová jak horský potok v Alpách a váš pes je jinak zdravý, můžete chladit celé tělo psa bez obav. Naopak to hafani ocení, stejně jako nás osvěží pár temp ve vodě, vlažná sprcha, či se jen polít vodou z petky!

Co je hlavní: pes v teple potřebuje hooooodně vody k pití, myslete na to, my máme všude po zahradě kbelíky s vodou...a druhá, důležitá věc: nechte psa jen odpočívat, nechtějte po něm sport a ani nerealizujte dlouhé vycházky, dokud teploty navečer nebo ráno neklesnou. Ono chodit, třeba ve městě, po chodníku, který má teplotu i 60 °C a dýchat ten horký vzduch kousek nad ním, je fakt nebezpečné – hrozí přehřátí psa i kdyby měl záda celá zlitá vodou. A hrozí mu i popáleniny na tlapkách. Tak na to dávejte velký pozor!

Štěněčí fitness

A když už jsme téma psího sportování nakousli, pojďme si hned něco říct o tom, jak ke sportu přistupovat u štěňat.

Hodně často se nás lidi ptají, kdy mohou začít u svého štěněte se sportem. Velmi se diví, když říkáme, že až tak v roce, roce a půl, a i tak jen zlehka a naplno až po dvou letech. Argumentují tím, že to štěně chce – tahat, běhat u kola a u bruslí.

Tak za prvé, to štěně nechce běhat u kola a bruslí a ani tahat zátěž. To vy ho k tomu vedete a motivujete a říkáte mu, že je to zábava. No a pes je nesmírně loajální a nechá se pro mnoho věcí nadchnout. I když mu to škodí nebo hrozí vyloženě nebezpečí.

Je mi jasné, že svého prcka s ohledem na překotný růst, často lidi vidí už jako dospělého, ale to je jen projekce vlastního přání!

Nikde v přírodě žádní rodiče nechtějí po svých miminech sportovní výkony ve formě vytrvalostních výkonů či fyzické zátěže se závažím. Procházky a aktivity proto volíme častější, ale krátké, dopřejeme dostatek času na odpočinek a regeneraci.

Fyzické dovednosti se vždy rozvíjí přirozenou cestou a tou je hra! Při hraní je totiž štěněčí tělo zatěžováno různými způsoby, všemi směry a rozvíjí tak celkový svalový korzet a posiluje stavbu kostry. Ale vše musí probíhat jen v režii samotného štěněte. Ať uběhne kolik samo chce, vyskočí vysoko jak samo uzná za vhodné, přetahuje se jak dlouho samo chce. Štěně si totiž samo určí, co mu stačí, nepotřebuje profesionál-

ního fitness trenéra posedlého výsledky. Nepotřebuje ozářit celé tělo gama paprsky rentgenu, aby se ujistilo, že jeho vývoj probíhá podle tabulek.

Když spolu vyrůstají štěňata pohromadě, vše je krásně vidět. Jak se z nohatých nemotorů stávají postupně, den za dnem, rychlejší, obratnější a vytrvalejší psi. Doběhnou dále, rychleji a vyskočí výše. Naučí se postupně hrou ovládat své tělo a pomocí velmi různorodé škály přirozené zátěže a pestré palety pohybů se z nich den za dnem stávají lepší a lepší predátoři, teda atleti. Možná to tak člověk nechtěl, ale ta štěňata jsou u toho sama sebou! A to je právě to. Vše se děje přirozeně, dopřejí si pauzičku, když chtějí, dají si kolečko po zahradě a pak „loudačku“, hrají na honěnou – vše přirozeně a v klidu, a tělesný vývoj přitom probíhá na maximu, které je pro štěně bezpečné.

Nechejte štěněti jeho „dětství“ a hrajte si s ním, nechtějte z něj hned dělat sportovce, ale snažte se mít aktivní a hravé štěně. Ono vám to pomůže vybudovat vzájemně pěkný vztah, a to je také velice důležité.

O štěňatech a o jejich výchově si ale řekněme více.

Pár základních informací, které by měli znát čerství majitelé štěňat

Předpokladem úspěšné výchovy štěněte je to, že prcek je pod dohledem a neustále učen. Vždy platí, že pokud něco nemá dělat jako dospělý pes, tak ho to odnaučujeme už jako štěně. Štěně, které má mnoho volného času bez dozoru a bez zaměstnání, se pravděpodobně nenaučí nic pořádně a vymýšlí samé kraviny.

Pokud chcete mít doma klidného psa/fenu, vyberte si takového už u chovatele. Pokud ale natrefíte na energického a sebevědomého hafana, a přivezete si jej domů, hodí se znát pár věcí co rozhodně nedělat a na co dohlédnout v rámci jeho výchovy:

- nenechte štěně u hry příliš vrčet a vztekat se, a když bude moc rozdováděné, ihned ukončete hru,
- často trénujte klidová cvičení libovolné délky. Psa uklidněte a dokud není klidný, nic dalšího s ním nedělejte a dejte tomu tolik času, kolik je třeba,
- zakazujte mu trhat a cupovat věci, nepodporujte obsesivní hryzání do věcí,
- učeť jej klidu při hře s jinými psy. Není roztomilé takové štěně, které škube pysky dospělému psu. Buď to udělá starší pes, nebo vy, ale korekce je nutná,
- neučte štěně plnit úkoly/povely za dobroty, lze to tolerovat max. první měsíc a pak už je nutné je přestat používat,
- zabraňte tomu, aby se štěně vítalo skákáním a děláním pitominek (platí i pro návštěvy),
- celkově je nutné nenechat štěně, aby si dělalo to, co chce. Je potřebné ho zaměstnat.

Jen ať funguje, prďolka. Alespoň se něco naučí, a až bude velkej, bude to frajer pes, a ne neřízená střela, kterou všichni tak nějak trpí, ale není jim to příjemné (a neomlouvajte ho tím, že „on je takový“).

Na co se tedy musíte zaměřit?

Povely a komunikace

Každý pes potřebuje dostat trénink základní poslušnosti! I ten váš, a je nutné s ním začít hned od druhého dne, kdy je štěně u vás doma. Pro běžný život nám stačí pár povelů, které bude pes umět za všech okolností. Trénink povelů zahájíme vždy tam, kde je relativní klid a štěně se snadno na nás soustředí. Je dobré, aby štěně trénink bavil, snažíme se tedy udělat z něj spíše hru, štěně chválíme a dáváme najevo, že máme radost z toho, co pro nás dělá a že se snaží. Pokud mu něco nejde, nerozčilujete se, ale zkuste to trpělivě znovu. Nekárejte štěně za nesplnění povelu, ale dejte mu novou příležitost. Osvědčilo se nám nepoužívat u všeho pamlsky, ale učit štěně s využitím principu chtěné vzájemné spolupráce, a ne proto, že něco dostane. Ať plní pokyny prostě jen proto, že ho to baví.

Vždy buďte důslední! Povel, který dáte, musí pes dokončit, pokud totiž štěně zjistí, že ho jednou musí splnit a podruhé ne, tak si bude dělat to, co samo chce.

Komunikujte jednoduše, stručně a každý povel říkejte zřetelně a pouze jako jedno slovo. Nikdy na štěně nemluvte ve větách, nebude tomu rozumět. Pokud chcete, aby vám štěně věnovalo pozornost, naučte ho, aby se po vyslovení jeho jména na vás podíval! Po oslovení, teprve když získáme jeho pozornost, můžeme po něm chtít splnění dalšího povelu, např. „sedni, lehni, čekej“ apod.

Mezi povely dávejte vždy vteřinu či dvě pauzu, aby pes stihl povel zpracovat. Štěně neví, co znamená slovo, které mu říkáme, jeho význam mu musíme tréninkem a náhornou ukázkou vždy předvést! Ono opravdu nerozumí lidské řeči! I když se tváří, že ano.

Štěně komunikuje především řečí těla a emocemi, ne slovy! Takže se naučte správně vyjadřovat emoce tak, aby jim rozuměl (intonace hlasu, hlasitost povelu, výrazy ve tváři apod).

Povel „ke mně“ je nejdůležitější ze všech! Tady udělejte při prvních pár pokusech výjimku a párkrát mu pamlssek dejte. Jde o to, aby štěně pochopilo, že má přijít k vám. Pak vydatně chvalte! (Ne přehnaně excitovaně, nejste na cvičáku!). Chceme přeci, aby k nám štěně přibíhalo s radostí. Pokud přiběhne, vždy jej pochvalte, nekažte si štěně tím, že ho zavoláte, a pak ho za něco, co mezi tím provedlo, pokáráme nebo potrestáme! To je spolehlivý způsob, jak si zkazit přivolání. Přivolání trénujte hrou doma (k jídlu, ke dveřím, když se jde ven, na gauč atd.) nebo jen tak, kdykoliv chcete. Venku na volno v oplocených prostorech nebo na stopovacím vodítku.

Povel „čekej“ je povel při kterém má hafan sedět a čekat, až přijde další povel. Budete ho používat velmi často, proto se na něj opravdu důsledně zaměřte a uče ho psa splnit za všech okolností (čekání, než si bude moci vzít misku s jídlem, čekání, než mu připnete obojek, čekání, než přejdeme cestu, ale i čekání, než se uklidní a bude si moci jít hrát, nebo vítat návštěvu atd.).

Povel „sedni“ je užitečný, neboť přirozeně, když hafan sedí, je klidnější. Uče jej tento povel tak, že při povelu sedni jemně přitlačte na jeho zadek a „pomozte“ mu si sednout.

Povel „lehni“ je klidová poloha (více než sedni). Zároveň ale může být i výrazem submise. Uče jej z povelu sedni, a následně přitlačte psa jemně mezi lopatky a pomalu ho „lehněte“. Popřípadě mírně potáhněte psa za přední packy tak, aby sklouzl do lehnutí. Vždy pochvalte a několikrát opakujte.

Při učení povelů platí, že pes má svalovou paměť, tedy učí se, jaký pohyb má udělat po povelu. Opakováním se plnění povelu u něj stává automatickým, platí, že čím více opakování, tím lépe. Trénujeme ale vždy jen chvíli, tak aby štěně trénink neomrzelo. Stačí vícekrát za den, ale jen pár minut.

Socializace

Pod pojmem socializace se rozumí nejen setkávání s jinými psy, ale také – a to je mnohem důležitější – zažití všech možných situací, které život psa v lidské společnosti mohou potkat. Jde především o to, aby už v brzkém věku zažilo to, co by jinak v budoucnu mohlo u něj vyvolávat strach a nejistotu. Takže – berme štěně do větších skupin lidí, do MHD, na rodinné oslavy, na cesty autem, k tramvajím, zastavme se u stavby (hluk, stroje), dělejme se štěnětem cokoliv, co je v životě běžné.

A při tom všem dodržujte následující doporučení (pravidla):

- pokud má štěně z něčeho strach, nechláchojte jej, „neňůňte“, klidně, bez zbytečných slov štěně uklidněte a seznamte jej s věcí nebo situací. Projevem strachu jsou stažený ocas, couvání od objektu, štěkání na objekt či vrčení,
- zvykejte hafana na druhé psy, domlouvejte si setkávání s majiteli klidnějších a vyrovnaných psů, ti jsou nejlepším vzorem chování, a štěně si tento vzor od nich osvojí,
- nenechávejte štěně cokoliv lovit, a to ani ze srandy! Později se budete tuze divit proč vám utíká za kočkou, zvěří apod.,
- štěně si přirozeně bude chtít při setkání se psy hrát, ale hlídáme ho, aby ta hra nebyla příliš intenzivní. Vždy platí že pokud druhému psu způsobuje bolest nebo nepříjemné věci (typu tahání za kůži, škrubání nebo jen otravné dorážení), tak to není už hra a okamžitě akci ukončíme! Štěně uklidníme a po uklidnění ho můžeme nechat, aby si znovu hrálo,
- vždy štěně chráníme před špatnými zkušenostmi s ostatními psy, např. před napadením, které ve štěněti vyvolá nedůvěru k ostatním psům, popř. vyvolá strachovou agresivní reakci.

Je velmi důležité, aby pes zažil co nejvíce takových podnětů do věku 6-7 měsíců. Vytvoří si tak vzorce chování, asociace a způsoby, jak se vyrovnat s podobnými situacemi v průběhu svého života. Proto sebou bereme hafany všude, kde to jde, a pěkně v klidu je provádíme těmito různými situacemi. Pokud se bojí, počkáme, dáme jim prostor a pak klidně pokračujeme dál.

Vztahy ve smečce jsou stejně rozvinuté jako u lidí. Každý pes má svoji individuální osobnost, každý své mouchy a své přednosti. Nováček je do situace vhozen, aniž by cokoliv potřebného znal. Ne vždy musí takového prďolu ostatní psi přijmout na první dobrou. Je to tak. Občas jim musíte pomoci. Prckovi názorně ukazovat co se smí, co si může dovolit. Ostatní ho nebudou brát jen proto, že je malý a roztomilý. Musí si to zasloužit, snažit se. Psiska jsou ale relativně trpělivá stvoření. Dají štěněti dost prostoru, aby se mohlo učit, dělat chyby a snažit se. Je to přesně obráceně, než jak to bere člověk, který štěně zahrne pozorností a nadměrnou péčí a vše mu servíruje na zlatém podnose.

Hra

Štěňata, stejně jako děti, si potřebují hrát. Ve smečce se při hraní učí spoustu věcí. Jenže aby hra byla hrou, a ne pouze řáděním a nekontrolovatelným vybíjením energie, musí mít opět nějaká pravidla.

Tady jsou:

- není možné, aby štěně komukoli okusovalo ruce, tahalo za oděv apod. Prcek, který váží pár kilo je u toho možná roztomilý, ale zůstane mu takový návyk i do dospělosti, a pokud pak potáhne někde za ruku dítě v domnění, že je to hra, budete se hodně divit, jaký průšvih z tohoto „zlovyku“ může nastat,
- nehrajte se štěnětem agresivní hry! Zakázáno je přetahování, u kterého štěně hodně vrčí, vzteká se apod. Neexistuje, aby se štěně učilo na cokoliv zavěšovat! (už jen kvůli vývoji kostí a zubů!),
- pokud na vás štěně vrčí, štěká a poskakuje kolem nás, pravděpodobně vybízí ke hře. Nicméně není vhodné, aby se takovým způsobem naučilo vyžadovat pozornost. Ignorujte takové pokusy, nebo je během těchto intenzivních pokusů rázně ukončete,
- hry hrajeme tak, aby štěně bylo vedeno ke klidu, k myšlení a soustředění. Například hra na aport většinu psů baví a rozvíjí více schopností naráz. Dále hry na vyhledávání osob, hraček, pamlsků apod. jsou dobré hry,
- vždy pamatujte na to, že dítě není hračka pro psa a pes není hračka pro dítě. Sice jim společná hra a čas strávený spolu rozvíjí sociální kontakt, ale souběžně se nenaučí správně k sobě chovat. Proto na hru dohlíží zodpovědná osoba a určuje pravidla. Štěně bere lidské dítě jako sobě rovné – tedy jako štěně a bude se k dítěti i tak chovat.

Vodítko

- vždy a všude bereme hafana s sebou především na vodítku, učíme ho chodit u nohy, zastavovat. Chodit pomalu, ale i popoběhnout,
- není dobré nechávat štěně na volno, běhat na volno umí, to se nepotřebuje učit. Ale potřebuje se už od mimina učit chodit na vodítku!
- kdykoliv zastavíme, štěněti dáme povel, „sedni“, a „čekej“,
- nenecháváme štěně tahat, vždy jej vedeme na kratším vodítku, štěně by nemělo pobíhat bezhlavě někde kolem nás či před námi na celou délku vodítka.

Ještě pár drobných tipů

- když chceme, aby štěně mělo rádo lidi, děti, tak ho zvykáme na to, že jsou pro něj lidé a děti zdrojem příjemných pocitů, radosti apod.,

- pokud nechceme, aby štěně bouřlivě vítalo příchozí (skákáním apod.) neděláme to sním sami a učíme ho klidný rituál vítání nás samotných i návštěv (pokud mu to nejde, tak ho dáme na vodítko a učíme s pomocí vodítka),
- zvykáme štěně na samostatnost, po chvílích jej zvykáme na samotu tak, abychom se vyhnuli problému se separační úzkostí,
- štěně potřebuje hračky na kousání! Je to psí přirozenost! Volíme kvalitní hračky bez obsahu ftalátů apod., tedy takové, se kterými si štěně může bezpečně hrát a s ohledem na to, aby se s nimi nezadávilo, nebo si neucpalo kusem hračky střevo,
- štěně není třeba za nic trestat, většinou bohatě stačí pokárání a dání najevo zklamání či znechucení atd. Netrestáme za loužičky a hromádky, pouze řekneme fuj a tváříme se zklamaně,
- ve smečce je jediná chvíle, kdy starší psi štěně „potrestají“ - tehdy, když jim způsobuje bolest nebo něco nepříjemného a nerespektuje předchozí signály a upozornění,
- štěně má křehkou kostru, a proto ho nenutíme k velkým výkonům! Pouze k tomu, co samo zvládne. Takže procházky realizujte pouze kratší a častěji,
- učíme štěně manipulaci s jeho tělem, tedy čištění oušek, stříhání drápků, ležení na zádech atd. - vše s klidem, příjemně a pozitivně. Vyplatí se to! Nebudete mít doma stresáře ani při následné návštěvě veteriny.

Vždy jsme u štěňat trpěliví, nespěcháme. Hafanovi trvá dospět asi dva až tři roky! Vývoj v tomto směru neurychlíme žádným tlakem, nervozitou, netrpělivostí atd. Myslete na to, že každé mládě potřebuje mít kolem sebe vzory od kterých přebírá reakce na situace, chování atd. My jsme jim tím vzorem, buďme proto tím nejlepším.

Vždy platí, že:

- Pokud chceme mít doma klidné štěně, děláme s ním vše v klidu, a i jeho učíme dělat věci klidně! Klidná a vyrovnaná domácnost = vyrovnané štěně!
- Doma se domluvíme a postupujeme ve výchově štěněte jednotně! Tedy ne že muž je nepřiměřeně přísný a žena zase nepřiměřeně přecitlivělá. Neexistuje, že jeden vyžaduje povely a druhý ne. Neexistuje ani, aby každý dělal trénink a povely jinak než druhý, sjednoťte se. Do jednotného tréninku psa zapojujeme i děti!
- Myslete na to, že při výchově psa jsou důležitá **pravidla, hranice a disciplína!** A to za všech okolností.
- Budujte si u psa přirozenou, klidnou autoritu a respekt! Bude k vám vzhlížet a uznávat vás beze strachu, ale s radostí a obdivem – budete jeho superhrdina!
- Mějte na paměti, že výchova psa není věda, nepotřebujete k tomu doktorát z psychologie. Důležité je používat zdravý rozum, jednat asertivně, používat intuici. Umět se na prcka napojit emočně, ale i jednoduchou komunikací – jste všechno, co na světě má, myslete na to.
- Vždy řešte věci hned, když se dějí. Nikdy se na štěně nezlobte dlouho. Myslete na to, že všemu je lepší předcházet než se pak zlobit, že něco není tak jak jste chtěli. Do výchovy štěněte nikdy nepatří agrese, vztek a podobně! A dejte si pozor na panující mýty ohledně trestání štěněte jeho matkou, která např. údajně „trestá“ štěně vytřepáním za kůži na krku. Není to pravda, netrestá. Pokud už

dojde na trestání štěněte starším psem, pak je to v situaci, když potřebují štěněti vymezit hranice, vyškolit apod., např. to, že ho přioplácnou na zem packou (toto lze do jisté míry použít ve výjimečných případech ke zklidnění a zafixování psa i ze strany člověka), otočí na záda a přidrží tlamou (aby se zklidnilo a podřídilo) nebo štípnou zuby, či rázně štěknou, nebo i jen zalehnou, či dají „pohlavek“ packou (typický kočičí způsob). To vše ale psi činí bez afektu, bez projevů agrese. Nikdy jsme u psů neviděli třepání štěněte za kůži na krku! Škubání štěněte za krk je akt agrese! Tak se normální psí matka (a nakonec ani jiní členové smečky) ke svým štěňatům nechovají a nepraktikuje to ani vy.

- Když nachytáte psí mimino, jak okusuje něco, co nemá, označte nevhodné chování a hned mu dejte hračku do tlamky a pochvalte za žužláni „správné“ hračky! Naučíte ho tak tomu, co je na hraní a co ne a štěňata si budou potom sama aktivně vyhledávat své hračky. Nu, obrňte se trpělivostí, chvilku to potrvá.

Na závěr přidám už jen pár drobných postřehů ze života smečky:

- Štěňata často přilnou k tomu, kdo je na ně nejpřísnější, kdo je přirozeně dominantní, spravedlivý a zároveň je k nim citlivý. Náhoda? Určitě ne. Prostě k takovému typu osobnosti vzhlížejí, berou si ho za vzor a za ochránce, se kterým se cítí v bezpečí. Za vzor někoho, kdo umí řešit situace, ví si vždy rady a umí se prosadit. A chtějí být jako on/ona. Přirozeně následují vzor, který považují za správný. Toto není jen o primitivním černobílém uvažování submise/dominance a ani o ovládání zdrojů, jak se nám snaží tvrdit primitivní lidské/trenérské teorie. Buď si z toho vezměte příklad, nebo mávněte rukou, to je na vás. Ale u psů to funguje a věřte, že i u lidí. Zvládnete být pro své štěně takový vzor?
- Starší psi často významně přiostrší, když mají „na starost“ štěně. Tedy, že ho mnohem více hlídají, chrání a brání proti případnému nebezpečí. Tedy proti cizím psům, podezřelým lidem apod. Ano je to přirozené, že chrání to, co je zranitelné, slabé a neumí se samo bránit.
- Totéž často funguje, když se tak chovají majitelé svých psů – tedy vystupují submisivně, slabě, nerozhodně. A šup jejich psi je chrání před kdečím, i tam kde to není bezprostředně nutné.

O psí pubertě a o (ne)kastraci

U mladého psího kluka puberta nastupuje ruku v ruce s pohlavním dospíváním pejšana, což je období, v němž dochází k výrazným změnám fyzickým i změnám v chování psa. Toto období nastává mezi 6. a 12. měsícem života psa, s odchylkami u některých plemen. Tedy tehdy, jakmile kulky vyrábí testosteron.

Mnoho lidí se puberty psa zbytečně děsí. Pokud jste totiž intenzivně pracovali na výchově, nastavení jasných pravidel a o postavení psa ve smečce, tak puberta není něco, co by mělo znamenat konec světa. Prostě jen postupně přestává být pes hravým, nevinným štěnětem a začne dospívat. Náš prcek Gino Bully Kingdom Sidy Kennel vážil v cca 8 měsících necelých 40 kg, tedy byl ho kus. Pokud bychom ho nechali stále v režimu „tuli-tuli mimi“, jako to se svými psy praktikuje hodně lidí, a pokud bychom se „probrali“ až třeba v roce a půl jeho věku, ve chvíli, kdy by udělal vážný průser např. s cizími psy, tak bychom si akorát tak mohli nadávat sami sobě, že jsme spoustu věcí při jeho výchově zanedbali.

Jenže u nás to tak není.

Výchova a trénink u nás probíhá intenzivně od prvního dne a tak, abychom psa nechali přirozeně co nejrychleji dospět. Proto u nás není problémem ani psí puberta, protože psa neudržujeme v pocitu, že je stále miminko, a že si může dovolit dělat co chce a zkoušet, co všechno si ještě může dovolit.

Nedělejte tu chybu ani vy – pracujte se psem od malička tak, aby co nejrychleji dospěl a nevynechejte ani jednu příležitost k jeho výchově. Nebudete se pak muset bát jeho puberty. Ano, přirozeně se pes při pohlavním dospívání může změnit, ale nemusí to znamenat, že se bude chovat jako debil a že nebude poslouchat. Naopak, s pohlavním dospíváním může rychleji dozrát v dospělého psa, a to je v pořádku.

Hlavně nebuďte překvapení, že to často znamená i to, že už s každým psem nebude kámoš tak, jako když byl mimino...to je přirozené. Přesto nadále pracujte na tom, aby ostatní psy respektoval a nevyvolával zbytečné spory.

A teď ještě náš **názor na kastraci psů**, což velmi těsně souvisí s problematikou jejich pohlavního dospívání ve všech dalších souvislostech.

Jak jistě víte, tak v naší smečce máme nekastrované kluky. Vyhovuje nám to tak, jak to příroda chtěla. Nepotřebujeme si usnadňovat život a sebrat psům pohlavní identitu.

Nekastrovaní kluci jsou přirozeně dominantní, mají více testosteronu, mohou být i tvrdší, více vyzývat jiné kluky k souboji, aby se poměřovali. Na druhou stranu mají větší svalovou hmotu, zdravější srdce a cévy, netrpí řídnutím kostí a nemají mnoho dalších vedlejších projevů, které hrozí samcům po kastraci. Samozřejmě z tohoto důvodu mají i přirozené sexuální potřeby. A když „to tlačí“, vymýšlí způsoby, jak si pomoci.

Protože v období hárání našich fen jim „*tlačí hormony na mozek*“ kapku více než obvykle, a protože oni nemohou ventilovat své sexuální potřeby, tak si kluci pomůžou navzájem. Tedy „ojíždí“ jeden druhého (až k uspokojení). No ano – je to jejich přirozené chování v takovémto období, nic zvrhlého a nenormálního v tom nehledejte.

Proberme v této souvislosti pár nesmyslných mýtů, které kolem tohoto chování panují:

Mýtus č. 1

„ojíždění“ jiného psa znamená to, že si pes dokazuje svoji dominanci.

Tak to je kravina. Nemá to s tím nic společného. Ať už se nám to líbí nebo ne, ojíždění a naskakování psa na jiného psa má mnoho důvodů, ale dominance v tom hraje roli jen minimálně. Pochopitelně, dominantní psi, kteří chtějí někoho ojet, to udělají jako znásilnění, ale to neznámá, že je to důkaz dominance. Ve smečce se ojíždí navzájem kdokoli s kýmoli, nezáleží na hierarchii. Totéž platí i venku, že jinak submisivní pes, který je ale vzrušivý, klidně naskočí na druhého, jinak dominantního psa. Samozřejmě se může stát, že o tento typ pozornosti nebude protějšek stát, či to bude považovat za obtěžování a tvrdě zakročí. Přesto obskakování není důkaz dominance.

Mýtus č. 2

není v tom sexualita.

Kravina. Psiska mají celkem rozvinutou sexualitu, ví dobře, co chtějí, umí se uspokojovat, i si „pomoc“ navzájem. Jsou v tomto i celkem vynalézaví. „Ojedou“ vše, co jim přijde pod packu. Tedy i psa, který se nechá a podrží, či polštář, plyšáka, cokoli.

Mýtus č. 3

když psí kluk obskakuje druhého psího kluka jsou to buzny.

Blbost. Nemá to s tím nic společného. Nic si nikam nestrkají, jen si skáčou a u toho si třou pindoura o stehno. Že by u toho vyznávali lásku stejnému pohlaví, tak to se fakt neděje. Je to jen „*přátelská výpomoc*“. Víc v tom není. Mimochodem – totéž platí pro fenky, které po sobě rajtují. Fakt to z nich nedělá lesby.

Mýtus č. 4

když obskakuje pes lidi je to srandovní.

Tak tady nevíme, jak to říct taktně, ale není to O.K. Nebo ještě jinak, štěně neví, co činí, ty kopulační pohyby dělá mimoděk. No ale u dospělého psa, či i puberťáka je to jinde. Takže – pokud vám přijde srandovní, že vaši osobu pes používá k uspokojování svých sexuálních potřeb, tak si to nechte raději pro sebe. Myslet si, že to dělá jen tak náhodou, je kapku mimo. Ano, může se stát, že to dělá některý pes jen jako projev rozrušení, ale nespoleháli bychom na to. A už vůbec to není v pohodě, když se tak děje vůči dětem. A propos, úplně běžně se setkáváme s tím, že psí dospělí samci

chtějí ojet/znásilnit psí samce – štěňata. Ano, přesně tak, jak to říkáme. Pind'oura ven a šup na to. Děsí vás to? Proto nedopustíte, aby to zkoušel váš pes na děti. Už to není taková sranda, co? Psí kluci opravdu moc dobře ví, k čemu své vybavení mají a opravdu někteří nemají problém ojet cokoliv.

Mýtus č. 5

po kastraci kluků jim „to“ nefunguje a nebudou mít chuť.

Jo i ne. Tady záleží na nastavení vzrušivosti a sexuálních potřeb každého jedince. Takže po kastraci jsou kluci schopni normálně skočit na věc, jen „*střílejí slepejma*“. A někteří jsou sexuálně aktivní stejně jako před kastrací. Takže se prostě může stát, že váš stařák bude ojíždět vaše nohy a polštáře pořád dál. Ale u jiného psa to může a bude fungovat, a bude v tomto ohledu hodně ztlumený. Nikdy nevíte předem, co kastrace způsobí a jak změni chování konkrétního psa.

Krom toho je automaticky vykastrovaný pes brán nekastrovanými psy jako objekt k ojíždění a svádění, a budete to tak mít napořád. Takže, pokud si myslíte, že si kastrací vašeho psa pomůžete a usnadníte si život po jeho boku, tak omyl – váš pes bude mít následně spoustu problémů. Jeho místo mezi psy bude takové, že bude považován za „*něco jako fenku*“.

Takže: „*díky mamčo za uříznuté kulky, teď je ze mne divná „skorofenka*“... ruku v ruce s tím přijde zjemnění rysů v obličejí psa, úbytek svalové hmoty, snížení sebevědomí atd.

Mýtus č. 6

když si psí kluk skočí, bude spokojený a klidný.

Tak o tom si nechte jen zdát. Netuším, kde jste k tomuto přesvědčení přišli, ale jako chlap říkám, že to tak určitě není a jak znám psí samce, tak to mají stejně. Nic se tím nevyřeší, jen přibydou zbytečně další štěňata, které dopadnou kdovíjak a pes bude nadržенý stejně.

Takže teď víte, jak to je s tím obskakováním mezi psími kluky o trochu více. Pokud nějaká zvědavá mladá „veverka“ bude chtít oponovat tím, že k těmto tvrzením neexistují žádné vědecké studie, tak ji pošleme pro hrst oříšků a mezi sebou si řekneme, že máme své vlastní „studie“, tedy že pečlivě pozorujeme a vyhodnocujeme chování, vztahy a reakce psů, kteří nám zde projdou tréninkem a pobytem. Pozorování jsme realizovali na vyšších stovkách psů. Máme tak k dispozici celkem dost relevantních dat a k tomu máme za sebou mnoho rozhovorů a konzultací s majiteli psů. Platí ale, že z průměru vždy vybočují extrémy, takže jeden je extrémně náruživý, na druhém konci totálně asexuální. A prosím vynechte z toho lidská měřítká hloupými řečmi typu, že je to nedostatek zaměstnání a nedostatek výchovy. Anebo si vzpomeňte na tuhle kravinu až budete mít chuť na sex vy a běžte se místo toho zaměstnat a vychovávat. (Nejen) psi prostě taky cítí tyhle potřeby, vyrovnejte se s tím a nestigmatizujte je za to.

Nijak vás nenabádáme k tomu, abyste psa nekastrovali, ale ani obráceně, pouze poskytujeme informace.

O naší posteli...a vlastně i o vaší

Tedy, aby bylo jasno – nechceme tady řešit rozměry naší/vaší postele nebo použité matrace. Nic takového. Mluvit chceme o tom, s kým svoji postel či gauč občas sdílíte, kromě vašich lidských členů domácnosti, tedy o tom, jak je na tom naše/vaše postel, pokud jde o psy a jejich povalování se v naší/vaší posteli.

Pro někoho nepředstavitelná věc. Pro někoho něco nepochopitelného. Pro nás jen to, že si ve vztahu se psy nehrajeme na něco víc, než jsou oni. A pro ně je potřeba tohoto večerního rituálu naprosto přirozená. Prostě se všichni sejdem v tom velkém pelechu, namačkáme se na sebe a v klidu a v bezpečí jdeme spát. No, kdo vám říká, že to psa rozmazlí vlastně ani neví o čem mluví. Naopak, sdílení gauče, postele ale i pelechu (chodíme si tam k nim lehnout) napomáhá důvěře a utvrzuje psa v tom, že si nemusí nic před nikým chránit. Nestane se tak, že když si kdokoliv přijde lehnout ke komukoliv, že by ten dotyčný vyjel, vrčel nebo jinak odháněl příchozího, či si přivlastňoval jakékoliv místo... tak jen takový postřeh před spaním.

Víte, už jsme několikrát slyšeli takový názor, že malé štěně patří do klece, že tam má své místo, ať si zvyká. Že nepatří na gauč, do bytu, do postele, že nemá být tuleno, mazleno.

Tak je to ranec nesmyslů, které vyplodili buď hlupáci nebo lidé bez citu.

Pro každé štěně je esenciální potřebou cítit při odpočinku bezpečí, jistotu a přítomnost svých nejbližších! Naopak je pro jeho vývoj a vztah se smečkou, i tou lidskou, chybou dělat to obráceně. Kdykoliv jde štěně u nás odpočívat, s někým se tulí!

Proč asi? Protože má duši, city, emoce a potřebuje to pro svůj zdravý duševní vývoj, protože potřebuje nutně vědět, že není samo. Buduje si tím vztahy a rodinná pouta. Prostě je fajn respektovat tyto věci tak jak jsou přirozeně, ne si vše násilím ohýbat k obrazu člověčímu.

My neuznáváme názory, které hlásí to, že pes nesmí spát v posteli, že nás kvůli tomu nebude poslouchat, respektovat anebo názor na to, že nás v té posteli klidně i „sežere“.

Proč?

Psi ve smečce zcela přirozeně, už od mimin, tráví čas odpočinku pohromadě. A pokud ho chtějí trávit i s vámi, je to jediné dobře. Je to totiž psí věc, tohle tulení, potřeba blízkosti. Pes je silně sociální tvor. Někteří víc, někteří míň, ale všichni chtějí domů do tepla, ke svým lidem. A když už jsou doma, tak další meta je postel...proč ale?

Proč gauče a postele tolik přitahují naše psiska? Jak to, že se v nich tak rádi vyvalují?

Hodně lidí se nás ptá, co si myslíme o tom, když je pes v posteli, jestli je to špatně nebo dobře, a jestli to není rozmazlování.

Já si myslím, že je to tak: za určitých okolností je to zcela v pořádku, a naopak to posiluje vztah člověka se psem. Pes postel miluje, protože je pohodlná, měkká, voní člověkem a je to obvykle ten největší „pelech“ v domě. A také je to pro něj symbol pohody, klidu, odpočinku, stejně jako pro nás lidi. Pes kromě toho, že přebírá některé zvyky od svých lidí, taky z principu miluje lenošení v pohodlí. A nejlépe v těsné blízkosti svého člověka. Pro psy je to základ jejich existence, to že jsou se svou smečkou pořád pohromadě, že spolu sdílí vše, i pelech. Psi jsou totiž velmi sociální tvorové, smečková zvířata, tak jako my lidé, nebo třeba i opice. A kromě toho, když máte někoho opravdu rádi, chcete s ním být pořád. A to platí i pro vztah člověk/pes. Kromě toho je přece úžasné, že vás váš haf chce hlídat i v noci.

Mnozí poukazují na to, že je to nehygienické. Pokud máte doma čistého psa, tak to problém nebude. Kdo někdy ležel na gauči či v posteli se svým psem, ten ví, jak příjemný pocit to je. Natož když je vám ouvej a psí parťák vás přijde podpořit a předá vám trochu energie. Ale to platí i zpětně, když je hafovi ouvej a vy ho chcete pohladit a ujistit, že je v bezpečí a že se o něj postaráte. Kromě toho je takovéto drbání kožichu prokazatelně uklidňující pro oba. A trochu i návykové.

Proto říkám jedno: když vám to nevadí, když je pes čistý a když respektuje pravidla tak pes na gauči či v posteli není nic, co by ho mělo nějak zkazit či rozmazlit! Naopak to buduje blízké pouto a posiluje vztah.

Ale haf musí respektovat dvě pravidla:

- první je, že pokud má jít z gauče či postele pryč, tak bez průtahů jde,
- druhé je, že si pes musí být vědom, že je to pro něj výsada, ne jeho automatické právo! Že postel, či gauč jsou vaše svrchované území a vy rozhodujete o tom, kdy na postel nebo gauč může vyskočit.

O úhlavním nepříteli...

aneb o zvykání psa na kočku nebo jiné zvířátko

Toto téma jsme již částečně zmínili v podkapitole „O výcviku“, nicméně – jak se říká – „*opakování je matkou moudrosti*“, takže si pojďme toto téma ještě podrobněji rozebrat i z jiného úhlu pohledu.

Přirozený lovecký pud velí psům, aby honili (lovili) kočky, slepice, kachny a/nebo jiná zvířata. Samozřejmě záleží na tom, o jaké plemeno psa se konkrétně jedná a jak je na tom konkrétní pejsan.

Pes si – při správné socializaci, když je od malička správně veden – může zvyknout na jiná zvířata a vnímat je jako součást své smečky, která se v jeho domácím teritoriu spolu s ním zdržuje. Problém ale může nastat mimo jeho teritorium – mimo domov může honit/lovit jak drůbež, tak kočky, tak i jiná zvířata.

Někdy však jsou psi schopni útočit i na sportovce – běžce, cyklisty, lidi jezdící na kolečkových bruslích či koloběžce. Problémem mohou být jak motorová vozidla, ale i lidi, kteří jsou např. pod vlivem drog, alkoholu, tělesně postižení. Proč? Protože tito lidé se obvykle nepohybují koordinovaně, což může psa rozrušit. Nikoli ojediněle došlo i k útokům na malé děti...

Základ k potlačení loveckých pudů u psa je třeba položit již ve štěněčím věku, projevy loveckých pudů je nutné zakazovat důrazným povelům s využitím vodítka, nedovolit psu snahu o lovení drobných savců ale i větších zvířat. Naprosto nezbytnou součástí výchovy psa je nácvik jeho odvolání, resp. přivolání, zpočátku s využitím vodítka či stopovačky. Nácvik nejprve realizujeme na místech bez rušivých podnětů, teprve postupně chodíme se psem na místa, kde se zvěř vyskytuje a poslušnost procvičujeme tak, aby takové podněty psu zevšedněly a reagoval bezchybně i v blízkosti zvěře.

A teď už konkrétně.

Jak naučit psa bezproblémovému soužití s kočkou?

Je to hodně častý dotaz. Pokusím se popsat jednu z ověřených a fungujících možností. Tento trénink lze aplikovat pochopitelně i na jiná zvířata ve vztahu k vašemu psu.

Nutným základem ale je, že máte se psem funkční základní komunikační kanály, a že pes zvládá alespoň základní povely! Pes, který trčí celý den sám na zahradě a vaše jediná komunikace s ním je, že mu podáte žrádlo, podržete za uchem a zařvete na něj z okna, když vyštěkává v noci, asi nebude ten pravý adept na tento typ tréninku.

O.K., jak na to?

Ingredience: potřebujete psa (toho už máte) a kotě, jedno postačí (nemáte-li, adoptujte ho, např. od sousedovic Kikiny :-)). Náročnost akce bude záviset na tom, zda je váš pes povahou prudšas a lovec nebo spíše flegmouš. Flegmouš trénink vstřebá rychle, prudšas se s tím bude vnitřně prát dlouho, ti ostatní něco mezi. Až domů pone-sete kotě (nebo jiné zvíře), určitě je nutné ho přinést v přepravce! Nikdy ne na rukou! Kotě se může psa velmi polekat a zpanikařit. V tu chvíli vás nejen poškrábe či kousne, ale prskající zvířátko ve vaší náruči může psa popudit k velice rychlé akci a bude po tréninku.

Tedy – je nutné situaci prvního „kontaktu“ udržet co nejvíce pod kontrolou. Od první chvíle psa držte pod povel jako je „sedni/čekej“. Pes v tu chvíli musí být zaměstnán a omezen. Nesmí se dostat do stavu silné excitace, hrozí mu ztráta kontroly nad svým jednáním. Ze stejného důvodu do akce nemotejte odvádění pozornosti hračkami a jídlem! Pokud si myslíte, že pes nedokáže tento první kontakt ustát jen s pomocí slovního povelu, připněte ho na vodítko a na vodítku ho přiveďte do místnosti, kde je kotě v přepravce. Je důležité abyste na začátku zvolili dostatečnou vzdálenost od přepravky s kotětem! Obvykle platí, že čím blíže je pes k objektu zájmu, tím více hrozí, že bude silně rozrušený a ztratí sebekontrolu. Správnou vzdálenost poznáte tak, že bude pes schopen stále vnímat povely a komunikaci z vaší strany. Vydržte takto chvíli až do doby, než se ujistíte, že prvotní silné vzrušení opadlo. Poté přejděte kousek blíže a opakujte znovu to, že si pes na povel opět sedne. Počkejte až se uklidní a teprve až se uklidní, můžete se přiblížit zase o kousek blíže k přepravce s kočkou. Pokud se pes neuklidnil a očividně jeho vzrušení narůstá, trénink přerušte a se psem odejděte z místnosti.

Trik tréninku spočívá v tom, že psovi postupně zkracujete vzdálenost od přepravky s kočkou tak, aby se současně udržel v relativně klidném stavu. Pokud se pes neuklidní, počkejte třeba půl hodinky a zkuste trénink znovu. Neprokrmujte, buďte klidní, nechvalte. Pochvaly psa rozrušují! Pokud pes zvládne dojít až k přepravce bez ztráty sebekontroly, můžete ho nechat kotě přes přepravku očichat. Pokud to zvládne, psa trochu pochvalte a znovu s ním odejděte pryč. Vraťte se znovu omrknout kotě třeba za

hodinku. Sledujte chování psa. Je žádoucí, aby pes byl při každé další návštěvě klidnější a vy mu tak můžete umožnit delší kontakt s kočkou. Vždy v nejlepším přestaňte a psa v klidu odvedte.

Cílem je, aby mu už první den přítomnost kotěte v rodině začala připadat trochu nudná. Je to žádoucí proto, aby neměl pes kotě spojeno se vzrušením, očekáváním a napětím.

Vy se při tréninku chovejte velmi klidně, komunikujte asertivně, dávejte najevo, že kotě je pod vaší ochranou. Pokud tuto fázi tréninku pes dobře zvládá, je možné druhý den vyzkoušet to, že psa necháte pod povel a kotě na chvíli vezmete do rukou a chvíli se s ním klidně pomazlíte. Pokud je pes klidný a jeví přiměřený zájem, může ho zkusit opatrně očichat. Pokud ne, použijte důrazný povel, aby pes udržel sebeovládání a kotě odložte do přepravky a trénink opakujte později znovu. (Pokud máte obavu, zda pes vydrží plnit povel, můžete si pomoci uvázáním psa k něčemu pevnému).

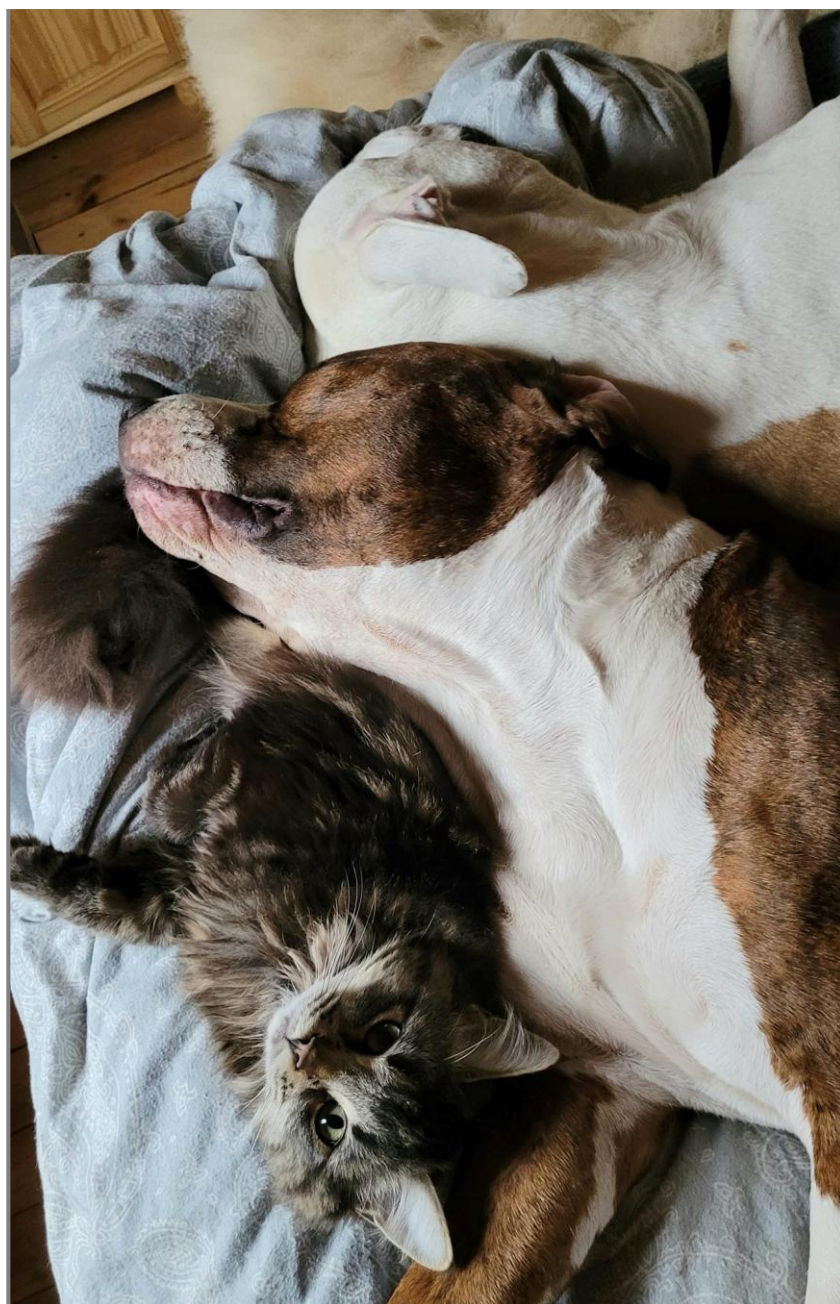
Třetí den můžete zkusit se psem (pokud bude připraven) to, že kotě necháte chodit po místnosti a psa budete mít u sebe v lehu na vodítku. Sledujte pečlivě reakce psa, jeho míru vzrušení a zájmu a pracujte s tím. Použijte zákaz, či zklidnění, pokud bude třeba. Postupně můžete další dny zvyšovat počet kontaktů a času, kdy bude kotě s vámi a psem pohromadě. Zhruba po týdnu by psovi kotě mělo zevšednět natolik, aby ho začal tolerovat. Hravý pes bude zkoušet s kotětem i interakci, flegmouše po pár dnech nebude téměř zajímat. Pak už jen hlídejte, aby se pes ke kotěti choval trvale klidně a opatrně. Každopádně si dejte pozor na tyto věci:

- při prvním očichání psem a olíznutí se může kotě leknout a v tu chvíli pes může kotě „cvaknout“. Pokud máte obavy, že váš pes může jednat unáhleně, vždy použijte při tréninku náhubek,
- kotě může psa popudit nechtěně, když třeba použije drápky a psa škrábne nebo sekne,
- kotě může být ze psa také ve stresu. V tu chvíli trénink vždy přerušte, psa odvedte a kotě uklidněte. Kotě se musí cítit bezpečně!
- dávejte pozor, aby kotě, až bude mít volný pohyb, nelezlo psovi do misky se žrádlem a aby pes nechal kotě v klidu se najíst z jeho misky,
- pokud má váš pes za sebou už pár zářezů z lovu menších zvířat, bude trénink velmi náročný, budete muset použít vyšší intenzitu korekcí a trénink bude mnohem delší. Zvažte, zda vaše potřeba mít doma jiné zvíře stojí za to,
- nedělejte tu chybu, že psa necháte neomezeně u přepravky/klece s kotětem civět na něj a napjatě čekat. Pokud mu to nepřerušíte a nedáte najevo, že je kotě pod vaší ochranou, vydrží být pes napjatý i dny a bude čekat na „příležitost“ ho ulovit,
- nenechte psa jakkoliv zbrkle dorážet na přepravku! Vše musí být spojeno s klidem,
- postupně nechejte kotě a psa, aby si vybudovali vzájemný vztah, komunikaci,
- při tréninku můžete používat prvky přivlastňování si kotěte (postavit se před něj a k psovi čelem a psa vykažte nebo vytlačte z prostoru tělem). Může to pomoci psovi pochopit, že kotě je „váše“,
- nespěchejte, nestresujte.

Komunikujte klidně, trpělivě, vyžadujte po psovi důsledné plnění povelů a spolupráci. Cílem prvních dní je, aby se pes pouze vyrovnal s přítomností kotěte a odstranili jste u psa vzrušení. Jakmile pes zjistí, že je každé setkání s kotětem jakoby „nuda“, rychle si zapamatuje ten pocit a nebude na něj při dalším setkání tak tlačit.

Je to všeobecný „návod“, nic z řečeného není dogma. Každý pes je jinak nastavený a nelze počítat s tím, že vše proběhne tak, jak je napsáno. Někomu to půjde líp, někomu hůře. Někdo bude muset u psa použít přísné korekce, někdo to zvládne jen na bázi běžných povelů.

Ale základ je plus mínus to, co je napsáno. Tento trénink lze obdobně aplikovat i na práci s jinými zvířaty.

Joey, Rock a kocourek Luigi

Trošku z jiného soudku, ale nikoli úplně „mimo mísu“. Jak to mezi sebou mají psi sourozenci, kteří od sebe byli odděleni zhruba ve 3 měsících svého věku? Budou se k sobě chovat tak, jako by šlo o dva cizí psy a bude nutné je opatrně a znovu spolu seznamovat?

O tom, jak to může být u psích sourozenců

Bráchové Koddy a Gino (od Bully Kingdom Sidy Kennel) se nám náhodou sešli doma. Mnoho z vás se zajímá o to, zda se psi, kteří od sebe byli odloučeni ve štěněcím věku, poznají. Ano tito dva se poznali. Hned při prvním kontaktu jsme pozorovali jejich chování, gesta a komunikaci, a opravdu se na bráchu Ginek „tvářil“ jinak, než jak komunikuje s cizími psy (a že jich poznal). Tady můžeme s jistotou říct, že se ti dva poznali, prostě spolu mají k sobě blízko, pošťuchují se, dávají si pusiny, hrají si spolu a není mezi nimi problém.

Jenže z toho nelze vyvozovat závěry, že se takto budou poznávat psi z jednoho vrhu běžně a že si spolu musí bezproblémově rozumět. To rozhodně není pravidlem a nespolehejte na to.

Fakticky to, že se Gino s Koddym poznávají, má několik důvodů. Trávili spolu u chovatele čas do cca 3 měsíců (kousek déle), jsou stejně staří a časový rozdíl do doby, než se znovu potkali, je jen pár měsíců. Krom toho spolu nemají žádný silně negativní zážitek z minulosti, který by v nich vůči sobě navzájem zanechal špatnou asociaci.

Pokud by ale odešli od chovatele v 8. týdnu, resp. počátkem, a viděli by se znovu až po roce a déle, určitě bych vůbec nespolehal na to, že se poznají! Naopak. Totéž platí pro vztahy matka a štěňata. A u otce a štěňat už vůbec ne.

Pokud jsou psi rozděleni v tak brzkém věku, nepamatují se navzájem, protože v tomto věku si to do hlavičky prostě zapsat neumí.

Máme však i jednu jinou vlastní zkušenost, když se nám vrátila námi odchovaná fenka (naše Olí) v cca v 10 měsících (asi jako Koddy) a tam se děvčata Mia a Olí poznaly, a co víc Kimi ji okamžitě celou opečovala, zkontrolovala a přijala ihned jako své štěně z5. A to Kimka jinak cizí štěňata přijímala obvykle až v rámci týdnů! Od té doby byly holky spolu jako rodina, a měly mezi sebou silné pouto více než 5 let.

Jen doplním fakt, že Kimi odrodila pouze jeden neplánovaný vrh 3 štěňat (3 holky) a to tedy nebyla tatáž situace, jako když fenka odrodí x vrhů a všechna štěňata jsou jí brzy odebrána. Prostě jednu holčičku jsme jí tehdy nechali úmyslně a druhá se vrátila a mamina měla svá kuřátka opravdu ráda a měly mezi sebou opravdu silný vztah.

O hejtrech

Být hejtre (česky mile: ten, kdo šíří nenávist, zlo) je dnes už taková psychiatrická diagnóza. Lidé hejtující všechny a všechno jsou na sociálních sítích rozlezlí jako rakovina. Všude nevítaní, ale umí občas zanést metastáze i do mysli zdravých lidí. Jejich jediným cílem a smyslem jejich života je šířit zlo, nenávist a ubližovat ostatním lidem. Nejde jim o fakta, věcnou argumentaci a plodnou diskusi. To nedokážou, a proto nemá smysl se s nimi vůbec bavit. Dostali by to po čem nejvíce touží – pozornost a prostor. A vy byste ztratili čas. A víte, že když se déle než minutu bavíte s blbcem, už se baví blbci dva?

Hejtři se s železnou jistotou přilepí na někoho známého. Přes něj se chtějí sami zviditelnit. Obvykle jsou to neúspěšní, frustrovaní a psychicky narušení lidé, a asi i proto platí ono okřídlené „*kdo je neúspěšný, nemá své hejtry*“.

Jaké to je – z pohledu veřejně známé osobnosti – když se stanete terčem hejtrů?

Důležité je si uvědomit, že se vás cokoliv, co říkají či píšou netýká. Vše, co říkají jsou buď naprosté bludy a smyšlenky, nebo konstrukty vytvořené za účelem ublížení, poškozování někoho (vás, jiného). Také si musíte vytvořit hroší kůži, protože čím více jste vidět, tím více hejtrů se na vás přilepí, a tím horší věci budou sypat z rukávu. Pokusí se vás i doslova likvidovat. Útočit budou na to, jak vypadáte, na vaši rodinu, na vše, co uděláte, na vaše psy... použijí cokoliv, aby strhli pozornost na svoji stranu, a právě přes někoho veřejně známého. Hejtři jsou ubohé, nízké bytosti a vy se na ně... A to zvyška.

Nejdůležitější je, naučit se je naprosto ignorovat.

Tedy blokovat na sociálních sítích, nikdy s nimi nemluvit, nikdy o nich konkrétně nemluvit. Prostě jako by neexistovali. Být takto otrlým není pro každého. Je nutné si uvědomit, že nesmíte nikdy ty jejich bláboly číst, tím si škodíte.

Samozřejmě se tomu nelze vyhnout na 100 %, ale zvyknete si. Důležité je **nikdy si nenechat hejtry vzít nic z toho jací jste, kým jste a jak pracujete, jaké hodnoty máte.**

Pokud o někom čtete „hejt“, zamyslete se nad napsaným s klidnou hlavou

Je příspěvek zlostný? Je jediným jeho obsahem urážení, poškozování někoho? Obsahuje příspěvek fakta, věcnou argumentaci? Nebo je to jen emotivní výlev? Jsou informace zaručené typu kamarádka povídala, někde jsem slyšel, myslím si, mám pocit? Je sdělení z říše pohádek a fantazie, nebo se jedná o vlastní prokazatelnou zkušenost?

Obvykle hejt neobsahuje nic konkrétního, nic doložitelného, nebo zcela překrucuje něco existujícího. Ať tak či onak – pokud se pokusíte s manipulativním hejtre zavést diskusi, odkope se hned.

Jedno je jisté. Vzhledem k tomu, že dotyční mají předpoklad určitého psychologického profilu (poruchy), je jisté že se podobnými vzorci budou řídit při každé komunikaci na sociálních sítích a to kdekoliv – tedy opět jasný poznávací bod.

A jak říká jeden můj starší kamarád: *„když nebyly sociální sítě, jen pár lidí okolo tebe vědělo že jsi debil, no v dnešní době to můžeš dokázat celému světu díky sockám“* – to asi nejlíp definuje hejtry, byť to není zrovna poučka z učebnice psychologie.

Nenechte se nikdy otrávit, ale ani nakazit hejtry. Používejte rozum, svou vlastní pozorovací schopnost, zjišťujte, vnímejte. Není nic horšího než se stát tím „debilem“, tedy oslem, který ochotně papouškuje něčí hejty, aby byl taky zajímavý tím, že zrovna on má ty „zaručené“ informace.

Společně se můžeme pousmát nad některými konstrukty a ničím nepodloženými tvrzeními:

Když jsme měli častěji ve smečce štěňata ve školce, okamžitě jsme byli množirna a překupníci štěnat. Bizarní a přitažené za vlasy, ale tak hejty fungují.

Když naši psi spolu fungují roky bez rvaček, tak jsou zaručeně zlomení. Nejsou za tím roky práce a výchovy, kterou prezentujeme na stránkách, to přeci není možné.

Když jsme měli jednou tři svá odchovaná štěňátka, strhl se lynč, že jsme množirna a že podporujeme množírny. Také se množily hejty, že Kimi a holky plodí štěňata každé hárání, dokonce i Kimička po pyometře. Co na tom, že žádná fena už jindy – zcela očividně – nezabřezla. Fakta nehrají roli, výpotky hejtrů fakta nepotřebují.

Když nám zemřeli kluci, strhla se vlna hysterie, lynčování a hejtů. Mluvili o zakopávání psů a další šílenosti – zlo v nejvyšší podobě. A jakási vynucovaná povinnost veřejného dokazování čehokoliv, co si kdo usmyslel. Nic naplat, že jsme byli my sami na kaši, to hejtry nezajímá, sledují své uspokojení. Zvláštní, že když zemřela ze dne na den Chilli nikdo se na nic neptal. Protože jen „blbá kočka“, že?!

Oblíbený hejt je o lámání. To je zajímavé. Zrovna toto šíří hejtři velmi rádi. Je to trochu hejtík, který potká každého, kdo trénuje psy jinak, než je dnes jediné laskosprávné. Samozřejmě to je hejt z říše pohádek, nikdo tu nebyl, nikdo to neviděl, nikdo to nezažil, ale odchází od nás všichni psi zlomení. Obzvlášť ten kamarádky, co se bojí i vlastního stínu. Z tohoto hejtu se stává už legenda.

Nově u nás mizí psy. To je taková lumpárnička z říše sci-fi, pro změnu. Co na tom že neexistuje nikdo, komu by prokazatelně u nás při pobytu zmizel pes. Na fakta se nehraje a kamarádka přeci říkala. Prostě sci-fi hejtík o tom, jak mizí někdo někam nějak.

Ano na stránkách se objevují a zase mizí různí psi podle toho, jak se tu dlouho zdrží na pobytech. No z toho vydedukovat sci-fi historku o mizejících psech, to už chce kus fištróna, to musím uznat i já (klienti mají zakázáno se ke svým psům hlásit, nechci, aby jim někdo ubližoval – lidi umí být svině a vymyslet si hrozné věci o majitelích psů a ti nemají tak hroší kůži jako já).

Nedávno jsem se v telefonu dozvěděl, že používám i extrémně tvrdé metody výcviku, že to pán četl – to už jsem se smíchem neudržel a řekl, cituji: „*to nesmíte hned věřit všemu, co kde, která piča vyplodí na facebooku pane*“ ...pardon, Ostravak, no.

A XY dalších neuvěřitelných konstruktů a výplodů různých mentálních celebrit. No, bylo by to i k zasmání, kdyby to ti choromyslní nemysleli vážně.

*Takže milé děti – jaké z toho plyne ponaučení?
Nechtějte být veřejně známí, je to občas dost na ho*no.*

A až narazíte na hejtra, vzpomeňte si na to s tím debilem a celým světem a na slova jednoho advokáta: „*Jirko, můžeš na ně s přehledem podat trestní oznámení pro pomluvu a vyhraješ to. Ale je to jako kdyby lev zabíjel mouchy, co přistály na jeho ho*ně. Zbytečná ztráta času a zmažeš se u toho...a i když tyhle mouchy zabiješ, zase přiletí další blbé mouchy, toužící se plácát v ho*ně.*“

Lev mouchy nehoní, přátelé.

Možná jste si (ne)všimli, že občas někoho z našich stránek vyhodíme. No jo. Je to tak. Vyhodíme a zablokujeme. Stejně jednoduše, jako když zavěsíte otravný telefonní hovor. Není za tím naše ego ani potřeba sbírat lajky. Je to trochu jinak...

Když jsme si založili **naše** stránky, tak to bylo proto, abychom měli místo ve virtuálním světě pro své psy, pro naše myšlenky, pro uložení našich zkušeností a postřehů. Ale především proto, že jsme z mnoha jiných stránek a skupin odešli znechuceni kvůli lidem. Takovým lidem, kteří rýpou, posmívají se, haní, ubližují druhým, jen proto že mohou. Kvůli všudypřítomné agresi, třeba kvůli původu psa. Kvůli vysmívání se nezkušeným lidem za jejich dotazy. Kvůli lidem, kteří vám jednou větou přikazují adopci, aby se vám vzápětí vysmívali, že váš ořech nemá rodokmen...No mohl bych dále pokračovat, ale jistě tušíte o čem, resp. o kom mluvíme.

Proto jsme se zařekli, že **na našich osobních stránkách** se vždy rozhodneme, kdo je a kdo není vítán. Stejně jako v našem domě. A vítáni jsou všichni se svými psy i bez nich, všichni, kteří se nepřišli hádat. Každý, kdo se chce občas kouknout na nějakou tu fotku, občas se pobavit nebo ten, kdo hledá nějakou tu informaci, názor. Svých fanoušků si vážíme a vaše reakce nás velmi těší. Ale nikdy na svých stránkách nebudeme tolerovat urážení, hloupé, emocemi zmítané komentáře nebo jiné nesmysly. No zkrátka, ne vždy je třeba říct „svůj názor“ za každou cenu. Ne vždy je třeba rýpnout si do toho, kdo něco dělá jinak, po svém.

Stejně jako bych já vyhodil ze svého domu nevíтанou návštěvu, která by se chovala drze, arogantně a prosazovala by svůj názor tam, kde se nikdo neptal... stejně jako by naše smečka vyhodila sprostého psa, který by se k nim nechoval s respektem a říkal jim co mají a jak dělat... tak právě tak ze svých osobních stránek vyhodíme párkrát do roka lidi, kteří nás nerespektují a myslí si, že tím, že jsou stránky veřejné, tak si zde mohou vy(b)lít cokoliv. Tak proto. Proto občas někoho vyhodíme a vymažeme. Ne-

máme chuť ani čas se s kdekým, kdo se nudí a prudí, dohadovat. Nemáme ani povinnost na každý názor reagovat.

Jsme prostě jen rodina, velká psí, kočičí a lidská rodina. Rodina, která se nezabývá negativní energií, neplýtvá na ni svůj čas a všechno negativní ze svého okolí jednoduše odstraní. Je to totiž to nejlepší, co můžete ve svém životě dělat: odstranit z něj negativní energii.

Jen díky tomu máme prostor, trpělivost a lásku pomáhat psům, a nakonec i lidem. A proto řešíme vše s úsměvem a s klidem, právě tak jako řešíme věci se psy...

Přátelé, fanoušci, čtenáři a sledující naše stránky na FB. Pochopte prosím, že při spravování stránky s cca 71 tisíci sledujícími a ve skupině s cca 25 tisíci členy, jsem v komunikaci stručný, často i odměřený. Ono po tom, co zažijete stovky lidí, co do vás jebou, útočí, škodí, lžou apod., přičemž se zpočátku tváří, že chtějí „jen komunikovat“ a nakonec to skončí urážením a útoky z jejich strany, tak vás to kapku naučí být na ssockách odměřený a stručný. To je nevýhoda toho, být veřejně známý – nalepí se na vás hejtři, nuly, idioti, škodiči, lháři a jiná verbež. (To byste koukali, co to je za svoloč, neumíte si to ani představit).

Ale k věci. Nepracuji s veverkami. Takže člověka práce s agresivními psy, se stresá atd. změní, a začnete fungovat stručně a efektivně, rázně. A trochu tak, jako pes. Není čas na blbiny. Každému tedy nastavíte zrcadlo. Ty do mě, já tobě. Chcete vrtat a rýpat? Mít kecy? Být cyničtí a sarkastičtí? Dostanete svůj díl zpět. A obráceně, chcete diskutovat slušně? O.K, i já se budu chovat stejně.

Prostě nejsem Ladislav Špaček ani Marek Eben. Sorry jako... Jsem normální chlap, který se stará o rodinu, duši Ostravak, cyp, co žije se psy, pro psy a pro svou milovanou ženu. A podle toho funguji. Po svém, jak mi zobak narostl. Takže když nechcete okusit (rozuměj: slyšet v telefonu) svou medicínu, nezačínajte rýpat apod. To je pak řečí, jak jsem arogantní a tak...no jo. Holt nejsem učitel etikety, ale člověk, co „robí se psy“.

Nedávno jsme se s přáteli hezky zasmáli na téma, že kdybychom zase vypnuli sociální sítě, tak by půlka psíčkařského světa v ČR najednou neměla co řešit...hejtři by se kupodivu opět vztekali nejvíce, a ty jejich konspirační teorie by zažily rozkvět. No stejně to brzy vypneme, „socky“ vysávají energii.

Sranda je, že kdejaká „*takyjsemvychovalapejska*“ expertka, či věčná sbírková žebračka, co se neumí postarat ani o své vlastní psy, se cítí povolána vzít si do pusy každého. Nedej Bože, že by jim někdo udělal totéž nebo nesouhlasil s jejich „názorem“ (čti pomluvou a hloupostí). To se spustí stavidla nenávist a zažehne boj, že?

Přátelé, až zase někde uvidíte takové ty „znalecké posudky“ různých expertů, nezástávejte se nás, neposílejte nám to, je nám to jedno...jen jim vkažte, ať se zastaví u nás. Vyfasují do ruky hosty a naše psy a mohou se ukázat. Jen podotknu, že se nesmí nic nikomu stát, a za to budou osobně ručit, to budou muset podepsat. Zajdou si několik dní po sobě na několikahodinovou vycházku, přivedou nováčky, agresory,

bojínky do smečky, nachystají a rozdají krmení, posbírají hovínka a vše kolem. Ono přes ta ťukaná písmenka v PC/telefonu je machr každý...tak může zkusit realitu.

A co víc, vše hezky zdokumentujeme, natočíme a popíšeme. My si mile rádi odpočíváme. Dobře si rozmyslete, kdo se přihlásí, vaše sebemenší selhání bude veřejné, všechny vaše chyby budou řešit všichni, kdo mají díru do zadku. Samozřejmě – dotyční se nemusí ničeho obávat, vždyť vše umí lépe, jen to nikde neukazují, protože se nechtějí chlubit, že?

Možná teprve potom dojde řečníkům, proč kecy o lámání psů jsou jen jejich zvrácená představivost a jak složité je udržet tolik psů pohromadě a proč je tak důležité, aby byli **klidní**.

Iluze (hloupé představy o naší práci) se jim u nás na „brigádě“ rozplynou jako pára nad hrncem.

Jestli chceš být nejlepší pejskař na světě, musíš mít:

- kérku svého psa nebo kérku s motivem psa, vyjadřující tvůj osudový vztah se psem,
- mnoho druhů a barev postrojů a obojků,
- mnoho druhů vodítek, různých barev a materiálů,
- pamlskovníky s motivem psí tlapky apod.,
- oblečení „speciálně“ pro psovody,
- oblečení s výraznou tematikou psa/plemene,
- úžasná selfíčka se psy, kde stejně (tvůj) obličej dominuje,
- profesionální, ale tuctové fotky svých psů,
- nálepky s motivy psů na autě,
- velmi jasné a vyhraněné postoje typu: nekupuj/adoptuj a všichni jsou množírny,
- pro psa botičky, pláštěnky, oblečky, a to v několika různých provedeních,
- EVO ovladač v ruce, protože... „pípnutí“,
- svého fyzioterapeuta, psiho psychologa a specialistu na dornovku,
- speciální ultraprémiovou, vyváženou průmyslovou stravu a špičkové doplňky za nesmyslné peníze,
- dělat veškeré aktivity a sporty, které pes může dělat, a musíš dělat vše, co může člověk chtít, aby se cítil „spoko“,
- oslavy narozenin svého psa lepší, než byly oslavy narozenin tvé babičky,
- zaplacenou nesmyslně drahou psí školku, která tvého psa ve skutečnosti nic dobrého nenaučí,
- vymyšlené samoúčelné hlavolamy a lízací podložky, aby se pes „zabavil“ na hodiny a ty jsi ho nemusel řešit,
- zřízení profil na FB a řešit každý pupínek psa na všech FB pejskařských skupinách...

...a xy dalších „nezbytných“ věcí, které vyjadřují jasně, že jsi tím nejlepším pejskařem na světě.

O BARFOVÁNÍ

V otázkách stravování psů vám dobře a odborně poradí Zuzka. O této problematice toho ví skutečně hodně. Můžete také samozřejmě čerpat informace z jiných zdrojů, ale myslete na to, že ne vše, co se píše na internetu je pravda, resp. že něco z těch informací jsou jen mýty a polopravdy.

Podstatné je to, že každý pes a fena jsou jedineční, a mají svoji míru tolerance na případné škodliviny v potravě či na samotné složení psí stravy. To, co jednomu nedělá problém, může jinému uškodit. A tak je na každém z vás, jak budete stravovat své chlupaté přátele. My vám jen předáváme své zkušenosti, rady, návody, doporučení a je jen na vás, jak s nimi naložíte.

Co vlastně zkratka BARF znamená?

V podstatě zkratku (v angl.), vytvořenou ze slov:

1) Biologically Appropriate Raw Food – biologicky vhodná syrová strava,

nebo

2) Bones And Raw Food – kosti a syrová strava.

V podstatě se jedná o návrat k přirozené, čerstvé stravě psů, více odpovídající původní psí potravě z dávných dob před jejich domestikací. Složením jde o vyváženou krmnou stravovací dávku, která obsahuje syrové maso a kosti, zeleninu a ovoce, vejce, mléčné výrobky, oleje a minerální doplňky.

Na úvod je ale nutné upozornit na to, že ne všichni psi se mohou/chtějí tímto způsobem stravovat, někteří z nich čerstvou stravu částečně odmítají, nebo jim způsobuje zažívací potíže. Je to ale individuální, protože v jiných případech to psům přináší benefity v podobě lépe fungujícího zažívání, v omezené tvorbě zubního kamene (žvýkání masa a okusování kostí), v pestrosti stravy a v dotaci jejich organismu minerály, enzymy, esenciálními oleji, vitamíny, bílkovinami atd.

Při BARFování však nestačí krmit pouze svalovinou! Jídelníček musí vždy obsahovat kosti, vnitřnosti, chrupavky, různé druhy masa, zeleninu, ovoce, přílohy. Pokud zkrmuje jen maso/svalovinu, zaručeně psovi způsobíme dříve či později poškození ledvin, problémy s klouby a přetížíme mu metabolismus zpracováváním nadbytku bílkovin a tvorbou velkého množství kyseliny močové + dalších odpadních látek.

A pokud často „přilepšujete“ hafanovi masem ke granulím, opět zbytečně zatěžujete nadbytkem bílkovin metabolismus psa i jeho ledviny a tvoří se přemíra kyseliny močové. Granule obvykle obsahují dostatečné množství bílkovin a vy tento poměr častým přilepšováním můžete významně zvrátit v neprospěch zdraví psa.

Výhodu proti „granuláčům“ mají „barfíci“ v tom, že kombinace ingrediencí může být velmi pestrá, a oni tak mají výhodu pestré stravy. Samozřejmě – když krmíte granulemi, zabere příprava jídla pro psy minimum času a navíc, pokud nepodáváte psovi granule dvakrát denně, tak u BARFu krmení probíhá nejméně 2 x denně, protože pes tuto stravu stráví rychleji.

Co se týče obsahu živin, jsou na tom nejlépe volně žijící zvířata, a pak ta, které mají výběhy, přirozenou stravu...chápete? Hodnota kořisti se rovná tomu, co konzumuje a jak žije a kvalita volně žijícího „masa“ se nedá srovnat s průmyslovým chovem. Přestože budete mít dobře složenou pestrou stravu z hlediska masa, orgánů a kostí neměli byste tedy v žádném případě zapomínat na zeleninu, právě kvůli výše popsanému.

Rostlinné složky mohou, při správné úpravě, poskytnout hůře dostupné vitamíny, minerály jako je mangan, jód, kyselinu listovou, vitamín K. Nelze popírat, že zelenina má pro psa významné zdravotní benefity. Snažte se držet poměru 5:1:1:1 (5 dílů masa - 1 díl čerstvých kostí - 1 díl čerstvého masa z orgánů např. játra, ledviny, srdce, slezina a 1 díl zeleniny).

Přechod na BARF

Máte doma „granuláče“ a chcete (z různých důvodů) přejít na BARF. Nehleďte v tom žádnou složitost. Je to jednoduché a co je hlavní je to, že nám jde o spokojeného, a hlavně zdravého hafa. Přechod má ale svá pravidla, a to kvůli trávení, granule nejsou maso.

Takže co můžeme očekávat v začátku?

Průjem.

Ale to je přirozené, a ne každý pejsek ho musí prodělat. Je to individuální. Na psech je skvělé, že si z toho nic nedělají, protože si užívají to chutné jídlo a neřeší ty věci kolem.

Proč ten průjem?

Ve střevech se musí upravit makro i mikroflóra a taky se musí vyčistit střeva od balastu z průmyslového krmiva, a znovu osadit střeva přirozenou mikroflórou.

Jak pro začátek krmit, aby to bylo pro vašeho psího kamaráda co nejjednodušší?

Začněte netučným vařeným masem, jako je kuře či krůta a k tomu přidejte dobře uvařenou rýži. Tučné maso by pro začátek mohlo zvýšit riziko průjmu a to nechceme. Pes je především masožravec, takže rýži chápejte jako přílohu. Pes umí trávit sacharidy v rýži, takže má rozhodně své zastoupení v jídelníčku. Krom toho, že doplní energii, tak zpomaluje i trávení, a to je pro období přechodu na BARF žádoucí.

A jak na přípravu tohoto jídla?

Mezitím, co se vám vaří v hrnci rýže, kterou si ostatně můžete dát k jídlu také, nakrájejte maso na menší kousky a posléze dejte spařit do vroucí vody. Nejde o to, aby se maso rozpadalo na jazyku. Vaříte pro hafa. A pak už stačí naložit do misky, počkat až jídlo vychladne na pokojovou teplotu a můžete servírovat. A protože střeva na čerstvou stravu nejsou zvyklá, podávejte menší porci vícekrát za den. Za ten čas, co žijeme s hafany, jsme zjistili, že dobrého jídla je vždycky málo, a že jim vyhovuje režim snídaně a večere. Zatím se nesnažte přilepšovat tvarohem, kostmi, vejci, zeleninou, ovocem – počkejte, až si trávení na změnu zvykne.

Nebojte, tohle je strava pro první týden a teprve poté se začne pořádně barfovat. Nezapomeňte, že ve zdravém těle zdravý pes.

Střeva si už zvykla a váš haf se už těší na pestřejší stravu, že jo?

Takže jak s tím naložíme?

Postupně začneme přidávat do jídelníčku další druhy masa, vnitřností a kostí. Je třeba však vzít na vědomí, že každé maso má určitý poměr bílkovin, aminokyselin, vody, tuků a pokud doted' hafík papal libové masíčko, a vy mu do misky „fláknete“ kus bůčku, tak ho to může pěkně prohnat. Proto říkáme, že je nutné pozvolna do stravy doplňovat různé typy masa, a zjistit, jak na to jeho zažívání reaguje.

Dávejte si pozor na mleté směsi, čtete si jejich složení, často jsou velmi tučné. Maso je základ, svalovina, to se ví, ale co vnitřnosti? Pravda, bez nich by to nešlo. Obsahují pro psa tolik důležité biologicky hodnotné látky – minerální látky (železo, fosfor, vápník), vitamíny, bílkoviny a další esenciální prvky. Psi vnitřnosti potřebují, proto je v žádném případě neopomíjejte. Poměr masa a vnitřností by měl být cca 70:30.

Pokud jsou teplé dny, nemusíme přidávat vždy k jídlu přílohu – sacharidy (celozrnné těstoviny, rýži, brambory apod.), protože pes nespotřebuje tolik energie na ohřátí vlastního organismu jako když je chladno. Případně přidávejte přílohy jen malé množství.

Můžete přidat navíc zeleninu (vláknina, minerály a zásaditá složka stravy) a také bylinky (třeba trochu květů černého bezu a heřmánku).

A co kosti?

To je další nezanedbatelná část jídelníčku. Kosti psi potřebují kvůli dobře vstřebatelnému vápníku a dalších minerálních látek. Netřeba to s nimi přehánět, ale zkrmovat je v dostatečném množství. Kosti dávejte hafovi vždy masité, kvůli aktivaci žaludečních šťáv. **Nikdy mu je nedávejte vařené a ani pečené!** Kosti se takovou formou přípravy stávají nestrávitelnými a ostrými a mohli byste tak vašemu čtyřnohému příteli zadělat akorát tak na pořádný problém. Opakuji: kosti podáváme masité a syrové. U nás frčí křídla z krůty, skelety z kachny, krutí krky, kuřecí skelety, krčky a vepřové nožičky jsou u nás parádní odpočinkovou krmí.

Vy začnete s kuřecími krky, popřípadě s kachními – opět: střeva si musí zvyknout na trávení kostí a tyto se psovi tráví nejjednodušeji.

Ke kostem a jejich podávání psovi přidáváme ještě pár tipů:

- kosti dávejte psovi vždy jen syrové, čerstvé, masité (maso na nich správně aktivuje trávicí proces a pomůže průchodnosti tráveniny ve střevě), pes krmený čerstvou stravou umí trávit kosti, to už víte,
- nikdy nedáváme psovi kosti sušené, uzené apod.,
- velké a tvrdé kosti jako jsou klouby, stehenní kosti apod. z prasat, krav atd. jsou pro psa jen hračkou, ne jídlem čili rozlišujeme kosti užitečné (ty co umí pes pohodlně rozdrtit a při trávení dodávají tělu vápník a fosfor) a kosti neužitečné, tedy velké kosti na „hraní“,
- kuřecí kosti pes bez problému rozzvýká, stráví,
- pokud chcete psovi kosti dávat ke zkrmení, ale on je nikdy před tím nejedl nebo je krmen granulemi, začněte jedním či dvěma kuřecími krčky, ne rovnou většími kostmi,
- psům na granulích není ve skutečnosti důvod kosti ke granulím přidávat. Maso-kostní moučka, obsažená v granulích, je plně nahrazuje! Naopak můžete tím granulákům více uškodit než přilepšit,
- tepelně zpracované kosti (vařené či pečené) psovi nikdy nedáváme! Změní strukturu a jsou nestrávitelné, lámou se na ostré úlomky a mohou způsobit zácpu, zneprůchodnění či perforaci střeva,
- kosti jsou součástí pestré čerstvé stravy psa, ne její náhražkou,
- pokud to s kostmi přeženete, pes bude mít zácpu! Nebo bude kadit tvrdé světlé bobky.

Jedna věc u velkých kostí ale hraje roli. Pokud je psovi dáváme, měli bychom mít jistotu, že ví, jak s nimi zacházet a nebude se je snažit pozřít (hrozí udušení u nezkušených psů). A co je důležité: tvrdé a velké kosti nedáváme na hraní moc často, obrušují totiž psům zuby! A to platí i pro oblíbené parohy.

A rada na závěr: psům, kteří jsou krmeni granulemi, kosti nezkrmujeme. Jednak na ně nemají zvyklé trávení a druhak – granule obsahují dostatek masokostní moučky a kostmi bychom tento poměr mohli „rozhodit“. Nadbytek vápníku pak vede k osifikaci chrupavčité tkáně.

A jaké složení, resp. kolik čeho by v krmné dávce mělo být?

Existuje takové pravidlo masa a vnitřností 50 % až 60 %, masité kosti 20 % až 30 % a přílohy 20 % až 30 %.

A co myslíme těmi přílohami?

Chápejme je jako vlákninu, sacharidy a zdroj vitamínů a minerálů. Do příloh zahrnujeme ovoce, zeleninu, bylinky, obiloviny.

Jak na zeleninu?

Hafan neumí dobře strávit čerstvou zeleninu, takže mu ji nastrouháme, spaříme nebo přemrazíme, aby se podobala co nejvíce té přetrávené. Obiloviny (rýže, pohanka, bulgur, těstoviny, ovesné vločky) je důležité dostatečně uvařit, aby se dobře strávily a neprošly trávicím traktem jen tak, jak do něj vešly. Ano pes umí trávit sacharidy obsažené v obilovinách, a proto jsou nepostradatelnou složkou ve stravě.

Zeleninu psům podáváme vždy nasekanou nebo co nejjemněji nastrouhanou. Je to z toho důvodu, že psi hltají a zeleninu by nerozkousali tak důkladně jako ji rozmělnují býložravci. Rovněž trávení psa je sice efektivní, ale velice rychlé, takže pokud si má pes vzít co nejvíce ze zkrmené zeleniny, tak tato musí být co nejvíce „předžvýkaná“, tedy nasekaná či strouhaná. Pokud nechceme u svého psa vídat veselé barevné bobky, a chceme dosáhnout smysluplného využití podávané zeleniny, dodržujte toto jednoduché pravidlo a díky tomu si váš pes snadno vstřebá vitamíny rozpustné ve vodě i tucích, a také minerály obsažené v zelenině, či případně i v ovoci.

Pro ty zvědavé doporučuji dohledat délku trávicího traktu býložravce a porovnat s trávicím traktem masožravce. Rozdíly jsou velice zřejmé.

Pár informací ke zkrmování dýně. **Dýně** je velmi blahodárná pro zažívání vašeho hafana. Pomáhá při snižování váhy. Je velmi prospěšná pro zrak, močové cesty. Také díky obsahu cucurbitinu pomáhá při odstranění parazitů z trávicího traktu. Podporuje pružnost kůže a pomáhá při její regeneraci. Je bohatá na antioxidanty, vitamíny A, C a E, K, na množství minerálních látek, obsahuje hromady polyfenolových flavonoidních sloučenin – Beta-karoteny, Zea-xanthin, vysoký obsah vlákniny a minimum kalorií, tuku a cholesterolu.

Dále můžeme hafovo jídlo vylepšit o kvalitní oleje. Ten přidáváme do žrádla po lžičkách pro jejich obsah esenciálních mastných kyselin, které si organismus neumí sám vyrobit, a také proto, že dobře chutná. A jaký z olejů použít? Dýňový, lososový, olivový, lněný, ostropestřecový.

Když máte rádi jídlo, jako že u nás milujeme kvalitní dobré jídlo, přichystáte vašemu čtyřnohému příteli takové dobroty, že vám nakonec bude sám asistovat při přípravě v kuchyni, a to je teprve spolupráce. A co víc: ve zdravém těle zdravý pes.

Orgány a maso z čerstvě poraženého zvířete psům zásadně vaříme. Proč? Je to pro ně bezpečnější. Nejde o to, jakou kyselost mají v žaludku. Každý veterinář vám řekne, že by maso mělo být vždy buď tepelně upravené nebo důkladně přemražené. A ví, proč to říká. Nehledě na to, že se psy máme my osobně tak blízký kontakt, že nás olízou, nebo vlepí pusinu, kdykoli mají potřebu. Chráníme tím před parazity koneckonců i sebe!

Prostě nemáme doma ani vlky, ani hyeny a ani si na to s nimi nehrajeme. Máme psy domácí a dělat, že mají stejné trávení jako vlk a že budou žrát stejnou skladbu potravy je nesmysl. Pes žije po boku člověka tisíce let a je zvyklý jíst to, co po boku člověka má k dispozici.

Něco málo vám ještě řekneme k vepřovému masu z čerstvé porážky. Aneb je nejčerstvější a krvavý BARF jen ten správný?

Nečekejte vědeckou studii ani ctrl+c/ctrl+v z Googlu. Pro nás je vepřové maso jako potrava pro naše psy zcela okrajová a doplňková záležitost, dostanou jej max. 1x za týden. Jednou jsme udělali z nouze výjimku. Náš dodavatel masa nám posunul závoz a my sáhli do zásob masa z vepřů. A světe div se, během 14 dní vepřové diety měl Bou krevní testy (dělány před operací) resp. výsledky testu hodně „rozhozené“ (významný nadbytek fosforu, močovina atd.!) Samozřejmě jsme psům okamžitě upravili jídelníček a během dvou týdnů bylo zase vše v normě.

Podávat syrové vepřové maso není z důvodu možného nakažení parazity a jinými nemocemi to pravé ořechové. Ale ani přemražené či vařené se nesmí stát výhradním krmivem, a to ani krátkodobě. Věřte nebo ne. Tolik naše zkušenosti. A i my dva s Jirkou, lidská část smečky, ho jíme jen opravdu výjimečně. Obsahuje totiž velké množství nasycených mastných kyselin a patří mezi nejušlechtlejší masa, která v těle při zpracování vytváří zase jenom velké množství kyselin. A ty se musí nějak z těla také vyloučit, že? Krevní výsledky Boua hovořily za vše.

Pestrost jídelníčku často zmiňuji ve svých příspěvcích na FB a opravdu na ní velmi záleží. To je totiž ta vyváženost, o které se tak často hovoří. Pestrá strava v rámci dní, týdnů, měsíců. Není nutné do každé porce namíchat vše. Lepší je to rozložit a tělo si vše pěkně vstřebá a zpracuje. Co můžete udělat nejvíc pro fyzické i psychické zdraví svého psa? Krmit ho pro něj přirozenou stravou na které má uzpůsobené tělo. Díky tomu bude vitální, zdravý, s dobrou náladou a klidnou hlavou. Řekla bych to asi tak: taky můžete přežívat na polévkách z pytlíku, ale bude to pro vaše zdraví to pravé? A den, co den budete jíst jednu a tu samou polévku.

Takže prostý fakt je, že čerstvá strava je vždy ta nejlepší volba.

Když už jsme u toho jídla a krmení, pojďte se podívat do naší kuchyně, jak to probíhá u naší smečky.

Krmení smečky pohromadě? Jak na to?

Krmení smečky v klidu a pohromadě?

Mnoho lidí se podivuje nad tím, že naše smečka psů je krmena vždy bok po boku, všichni psi jsou v jedné malé místnosti, kde jídlo podáváme, a není u toho žádná agrese, boj o stravu, vymezování se atd. Samozřejmě, zvědavost velí zeptat se, jak jsme toho docílili. Prvně si řekněme, že to není tvrdou drezúrou, jak se mylně domnívají nezkušení. Nemá to s tím nic společného. Celá myšlenka společného krmení je založena na několika jednoduchých principech, které se vám pokusíme vysvětlit a názorně uvádět na příkladech.

Princip první – nic nelze získat agresí. Ve smečce, kterou máme, je zásadní pravidlo, že agresí nelze nic získat, a tudíž nemá smysl ji používat. Platí to naprosto ve všem. O místě na pelechu, o hračkách, o pozornosti, prostě o čemkoliv, a i o krmení.

Toto pravidlo nejen, že zaručuje klid, ale především vzájemnou důvěru mezi psy ve smečce. Již od štěňat systematicky pracujeme na tom, aby každý prcek věděl, že má možnost použít mnoho jiných komunikačních možností než jen sílu, a pokud chce něco získat, musí hledat jiné cesty než je projev agrese.

Princip druhý – vždy mají všichni všeho stejně. Psiska mají u nás jistotu, že se na každého dostane. Ať se rozdává kousek rohlíku, nebo sušené maso, každý dostane svůj kousek. Totéž platí pro jakákoliv jiná jídla, mlisky, ale i hračky apod.

Princip třetí – neexistuje žádná konkurence. **Nikdy** nevedeme psy k tomu, aby soutěžili o **cokoliv**. Řídíme se jednoduchým pravidlem: žádná soutěž, jen hra či sport. Toto pravidlo je velmi úzce spojené s předchozím principem.

Čtvrtý princip – neexistuje, aby nastalo jakékoli rozrušení kolem jídla, mlस्क apod. Rozrušení vede ke tlaku, tlak ke stresu a potřebě něco urychlit, či to získat agresí. Takže kdykoliv se rozdává jídlo, či dobroty, od psů je požadována prostá věc – uklidnění hlavy a těla. Dokud se neuklidní i poslední člen, nemůže rituál rozdávání začít. Toto je jeden z nejdůležitějších principů, a především také hlavní důvod proč nenecháváme rozdávat cizí lidi mlisky naší smečky – okamžitě udělají chybu a psi rozruší. Z toho plyne soutěživost, ztráta sebekontroly, potřeba se prosazovat a předhánět = problémy a rizika.

Pátý princip – psi jsou vždy dobře a kvalitně krmení. Pes, který cítí permanentní hlad je vždy podrážděnější, nervóznější a napjatější než pes nasycený. Psi mají získání potravy spojeno s nejvyšší prioritou, a proto také tolik oblíbená metoda krmení psa odměnou za práci funguje. Pes je naprogramován tak, že pro získání kořisti udělat prakticky cokoliv (agrese, sprint, splnění úkolů, lov, tvrdé prosazení se mezi konkurencí atd. ...atd.) Proto je pro dosažení klidu důležité, aby pes věděl, že má jídla dostatek a měl zafixováno, že pro něj nemusí nic zvláštního dělat. Máme mnohonásobně ověřeno, že pes na kvalitní a čerstvé stravě (maso, kosti, vnitřnosti atd.) je klidnější, spokojenější.

Princip šestý – hierarchie. Pokud psům určíte místo ve smečce a udržujete to tak za všech okolností, místo, které je prakticky neměnné, nebudou o něj soutěžit. U krmení tedy dodržujeme pevně stanovené rituály. Každý má určené své místo v kuchyni na zemi u stojánku, pořadí rozdávaní je neměnné – od nejstarších po nováčky. Psi jsou rituální zvířata, stereotypy jim nevadí. Díky dodržování těchto rituálů ví přesně každý, **kde má čekat a kdy je na řadě**. To psům dává jistotu, že svou porci dostanou a nemusí předbíhat, tlačit se apod. Po jídle se mohou mladší jít mrknout do misek starších či ostatních psů, ale opravdu až dají ostatní otravovi signál, že už dojedli a že se mohou mrknout na zbytky a dolízat je. Nelze si to nijak vynucovat ani se k cizí misce cpát. Ale pozor – pořadí rozdávaní psího jídla nestanovuje (uměle) hierarchii smečky, ta se řídí jinými pravidly. Prakticky je to jen zasedací pořádek, aby se psi orientovali, kdo kdy dostane misku a zůstali klidnější. Můžete to samozřejmě využít k potvrzení hierarchického uspořádání a rozdávat, tak jako my, od nejstaršího po nejmladšího. Psiska nejsou v divoké smečce, kde by si uspořádání řešili rvačkami. Jako domestikovaná zvířata a smečka v domácnosti potřebují nastavit hierarchii jinak než právem silnějšího. Proto se učí „*zasedací pořádek*“ a klid kolem krmení.

Sedmý princip – poslední a nejdůležitější. Poslední slovo a arbitři sporů o chování vůči sobě navzájem jsme my lidé – nejstarší členové domácnosti. Dohlížíme na pořádek, pomáháme zvládat klid kolem krmení, učíme mladé a zastáváme se těch v hierarchii výše postavených (starších).

Nyní jste blíže tomu pochopit, co vše má na to vliv a jakým způsobem to děláme. Je třeba vnímat souvislosti a jednoduché principy, jak se smečkou psů pracovat. Smečka je potom rodinou, nejsou konkurenční, nepoužívají sílu k řešení věcí a situací, drží při sobě. Chvilé krmení je pro ně „posvátný“ okamžik, rituál klidné radosti, sdílení a vědomí, že na každého vyjde stejným dílem.

Namísto zneužívání jídla k udržování psa napjatého a k jeho ovládání skrze jídlo, to děláme právě naopak.

Dovolím si ještě malý dodatek.

Nikdy psa netrestáme odnětím jídla, když zavrčí apod. Naopak mu systematickým tréninkem ukazujeme, že jídlo si nemusí chránit!

Budujeme vztah založený na důvěře a klidu!

Štěnda a BARF

Mnoho z Vás se nás ptalo na BARFování u štěňat. Štěňata velmi rychle rostou, a tak není divu, že mají velké nároky na množství a kvalitu podávané stravy. Přeci jen jsou v tom nejdůležitějším období, kdy se tvoří základy pro jejich budoucí život, a proto musíme brát na zřetel jejich dobro. Podstatné je to, že více není lépe. Tlusté štěně se nebude mít lépe než štíhlé. Právě naopak, budete mu přetěžovat organismus. Lehké štěně, ne vyhublé, je aktivní, obratné, a hlavně nepřetěžuje své klouby, které jsou zrovna ve vývoji.

Počítejte s krmnou dávkou okolo 4-6% ideální hmotnosti, kdy si toto množství stravy rozdělíte na několik krmných dávek, podávaných štěněti v průběhu celého dne. Každé štěně je individuální, takže pokud jednomu budou stačit ty 4 %, druhé bude potřebovat klidně 8 % i 10 %.

Doporučuje se krmit raději častěji a méně. Ve dvou měsících, pokud však máte takové možnosti, krmte až 5 denně, a s každým přibývajícím měsícem omezte četnost o jedno jídlo. Ze začátku jsou štěnda jako kyselinky a budou papat a papat, ale nebojte, až ten raketový růst ustane, budou jíst mnohem méně. Na začátku ale musí z něčeho vyrůst, že jo? Naše holky přibíraly kilo týdně.

Určitě se mě zeptáte: „*Máme krmit pořád stejně?*“

Ne. Krmnou dávku přepočítejte každý týden a upravte dle potřeb vašeho hafa. Je-li tlusté, uberte. Je-li příliš hubené, přidejte. Pokud máte rádi čísla, uvedeme si příklad pro výpočet krmné dávky. U 6 kg štěněte, budou 4 % z celkové váhy psa 240 g za den a obsahovat bude: maso 50 % tzn. 120 g, kosti 30 % tzn. 72 g, příloha tzn. 48 g.

Pokud bylo štěně krmeno u chovatele granulemi, musíte na zažívání vašeho drobečka trochu pozvolna. Co je podstatné, mrňatům **vše meleme!**

A teď – co znamená pozvolna. Prvních pár dní krmte masem, nemusí být libové, to je na škodu, šlachy, vazivová tkáň, to, co by člověk nepozřel, je pro psa top. Takže aby si zažívání zvyklo, krmíme zprvu pomletým masem. Proč jsou mleté směsi pro psy vhodné? Jsou lehce stravitelné a obsahují v podstatě vše, co pes potřebuje – šlachy, chrupavky, svalovinu, kůže, vnitřnosti, mleté kosti ...jen si musíte dát pozor na vyšší obsah tuku, slabší zažívání by pak mohl prohnat průjem a někteří psi mají tendenci přibývat snadno z mleté směsi na váze.

Ještě poznámka: ať to maso není zase moc tučné, nebo prckovi uženete průjem. Po pár dnech už do namleté směsi přidejte kosti, ty měkčí, jako jsou krčky, letky, skelety, prostě to, co zvládne semlít váš mlýnek. Pokud je stolice O.K., nevyskytuje-li se žádný problém, tak přihodte i přílohu. A je to. Můžete začít pořádně krmit Vašeho parťáka.

Už jste se někdy zamýšleli nad výživovou hodnotou „kořisti“? Doba už není, co bývala, a ne všechno maso co se vašemu hafákovi dostane do misky, je plnohodnotné.

Ještě trochu rozebereme jednotlivé složky ve stravě.

Maso 50 %, nejvhodnější jsou směsi svalovina s droby. Příliš mnoho svaloviny, tedy převažující množství, není zcela vhodné kvůli vysokému obsahu fosforu, který by napáchal více škody než užitku. Nadmíru fosforu musí organismus vyloučit přes ledviny a ty se mohou takovým přetěžováním poškodit. Maso a vnitřnosti střídejte. Krmte **pestře**, to je základním prvkem vyváženosti stravy. Chrupavky, svalovina, vazivové tkáně, šlachy, různé ořezy, játra, ryby, zvěřina – je opravdu nepřeberné množství možností.

Kosti 30 %, tady je nutno vyzdvihnout „nebezpečí“, hrozící při jejich zkrmování. Prcky nikdy nenecháváme s kostmi o samotě. Prckům **kosti meleme**. Na začátku zkrmujeme ty měkčí druhy, jako jsou kuřecí kosti – křídla, skelety, krky. Později přijdou na řadu kachní krky, králičí kosti. Postupně z mletých kostí přejdete na celé krčky, letky, křídla, ty můžete pohmoždit paličkou, aby s nimi měl prcek méně práce, ale nebude to trvat dlouho a štěnda se stanou v tomto ohledu samostatná.

Štěňátka se přezubují okolo 4 měsíce věku, tehdy má organismus vyšší nárok na dostatek vápníku. Průměrná denní spotřeba vápníku na 1 kg hmotnosti u štěněte je 100 až 150 g, v období přezubování pak nárok naroste až na 200 g. Takový kuřecí skelet obsahuje až 7000 mg vápníku ve 100 g. Takže nebudete mít absolutně žádný problém toto množství zlehka vykřýt. Ještě taková maličkost, pokud budou psí bobky bílé a suché, zkrmujete příliš mnoho kostí.

A na závěr: velmi důležité je stravu obohacovat o zeleninu, ovoce a obilné přílohy. Jak na to? Pro začátek se vyhněte kouskům zeleniny, které mohou prcka nadýmat anebo mu způsobit průjem. Mezi druhy zeleniny, které nadýmají řadíme zelí, květák, kapustu, projímavé jsou švestky a meruňky.

Zeleninku nakrouháme najemno, aby se dobře trávila. Můžeme ji i lehce spařit. Krmte zodpovědně a pestře. Zeleniny je nepřeberné množství, tak směle do toho. Např. celer podporuje zdravé zuby, dásně a osvěžuje dech. Díky vysokému obsahu vody je celer extrémně nízkokalorický. Okurka má velký obsah vody – až 95 %, zároveň je skvělá v boji proti zápachu z úst, je to i antioxidant. Tato výživná zelenina také obsahuje oxid

křemičitý, stopový minerál, který pomáhá s růstem a udržováním pojivových tkání těla. Psi mohou brokolici, syrovou i vařenou. Dokáže pomoc od zlepšení zraku až po nervový systém. Ba dokonce dokáže podpořit hojení ran. Obsahuje velké množství vitamínu K, který zlepšuje hustotu kostí. Také má vysoký obsah vitamín C, který pomáhá odvrátit mnoho nemocí a neposledně draslík – minerál, který podporuje zdravější srdce. Jen zvykejte hafina na brokolici pomaleji. Někomu může i podráždit žaludek.

Co se týče obilných příloh, u nás je oblíbená rýže, jáhly, pohanka, vločky a celozrnné těstoviny.

A ještě maličkost ohledně teploty jídla – ať má minimálně pokojovou teplotu, ale klidně i tělesnou teplotu. Takže přátelé, směle do toho!

Čeho se vyvarovat v jídelníčku hafana?

Zkusme si je vyjmenovat a vysvětlit, proč jsou určité potraviny pro člověka užitečné ale u hafa mohou vyvolat zdravotní komplikace s někdy až fatálními následky.

Avokádo

Některé druhy avokáda obsahují toxickou látku tzv. Persin. K otravě zvířat dochází požitím vlastního ovoce, stopek, semen, nebo listů (nejtoxičtější část rostliny). Příznaky otravy přicházejí 24–48 hodin po požití. Persin způsobuje poškození srdeční svaloviny, která se projeví letargií, dušností, otokem podkoží, fialovými sliznicemi, kašlem, odmítáním pohybu, úhynem zvířete. U lakujících zvířat jsou popsány i záněty mléčné žlázy.

Cibule, česnek, pórek, pažitka, šalotka

Obsahují sloučeniny síry, které narušují buněčnou soustavu červených krvinek. Dochází ke zvracení, průjmům, chudokrevnosti a hubnutí. Omezení příjmu zajistí rychlé zotavení.

Syrová vejce

Obsahují v bílku bílkovinu avidin, který s biotinem tvoří neúčinný komplex, který má za následek avitaminózu biotinem. Je lepší podávat samotný žloutek.

Mléko

Organismus dospělých psů není vybaven na příjem mléka a reaguje průjmem. Také tvaroh není pro psy vhodný – obsahuje vysoké množství fosforu.

Ovoce

Tady bych věnovala pozornost především druhům, které obsahují pecky, které obsahují kyanovodík a ten je velmi nebezpečný. Proto pokud dáváte psovi ovoce, tak zásadně bez pecek.

Kynuté těsto

Mnoho psů ochotně přijímá syrové kynoucí těsto. Větší množství sežraného těsta však s sebou nese riziko poškození trávicího systému psa, a to jak mechanické, tak biochemické. Teplé prostředí žaludku napomáhá kvasnému procesu a objem těsta se může mnohonásobně zvětšit. Rizikem při této dilataci žaludku je možnost jeho přetočení. Tato torze žaludku v častých případech končí smrtí zvířete.

Při kvasných procesech v žaludku vzniká i alkohol, který se velice rychle vstřebává do krve s následnými příznaky intoxikace zvířete alkoholem. Bohužel u zvířat enzym štěpící alkohol není přítomen, takže i malé množství alkoholu může zvířeti způsobit smrt.

Čokoláda a čokoládové produkty

Toxickými sloučeninami v čokoládě jsou theobromin a kofein, který způsobuje poruchy srdečního rytmu, křeče ve svalech, úhyn zvířete. Jejich koncentrace v čokoládě stoupá podle jejího druhu od čokolády na vaření (nejvyšší koncentrace), hořkou čokoládu, sladkou tmavou až po mléčnou čokoládu (nejnižší obsah). Dávka, kterou nepřežije až polovina intoxikovaných psů, je 50 gramů na 1–4 kg hmotnosti psa! Klinické příznaky otravy čokoládou nastupují 6–12 hodin po příjmu. Otrava se projevuje nadměrným pitím, zvýšenou aktivitou, zvracením, průjemem, nadměrným močením, třesem, zvýšenou tělesnou teplotou, zrychleným dýcháním, kdy vše přechází do záchvatů a křečí. V těžkých případech upadá zvíře do kómatu a umírá.

Hrozinky a vinné hrozny

Příčina toxicity hroznů není přesně známa. Nadměrný příjem, obzvláště sušených hroznů (pro psa i jeden sáček), může způsobit akutní selhání ledvin. Intoxikace a její následky se projeví do 72 hodin, max. 5 dnů. Příznaky jsou zvracení a průjem. V následujících hodinách se vyvíjí nechutenství, letargie, bolestivost břicha, slabost, dehydratace, žíznivost a třes. V kritických případech pes umírá na selhání ledvin.

Makadamové ořechy

U lidí nejsou známy případy otravy. Pes je jediným druhem, u kterého byly příznaky popsány. Otrava nemá doposud popsaný smrtelný průběh a mechanismus toxicity není znám. Příznaky se projevují po příjmu dávky zhruba 2,5 g ořechů na 1 kg váhy psa. Otrava se projevuje do 12 hodin po příjmu oříšků, a to svalovou slabostí, depresí, zvracením, špatnou koordinací pánevních končetin, třesem. Může dojít i k ochrnutí. Muškátový oříšek také škodí, způsobuje bolestivé křeče. Vyhněte se i ořechům vlašským. Na skořápkách se nachází toxická plíseň, která způsobí zažívací problémy, letargii a žloutnutí dásní a očí. Příznaky zpravidla odezní po 12 až 48 hodinách.

Játra

Obecně patří k nejhodnotnějším masům vůbec. Mají vysoký obsah plnohodnotných bílkovin, železa a vitaminů rozpustných v tucích (A, B-komplex, D). Obsahují také zinek a měď, které zajišťují správné fungování nervového systému. Nesmí se to s nimi však přehánět. V syrovém stavu, případně při podávání vařených jater častěji než 3× týdně hrozí předávkování vitaminem A, který tělo nedokáže ve větším množství zpracovat. Hypervitaminóza má za následek deformaci kostí a úbytek hmotnosti.

Rajčata

Obsahují tomatin, který je podobný solaninu (jedovatý alkaloid). Když rajčata dozrávají, množství tomatinu se v nich snižuje. Proto zralá rajčata jsou pro psa méně nebezpečná. Klinickými příznaky otravy jsou letargie, nadměrné slinění, dýchací problémy, zvracení, průjem nebo zácpa, rozšíření zornic, křeče. Pro člověka jsou kromě plodů všechny části rajčete také jedovaté. Rajčata obsahují i atropin, který může u psa způsobit rozšíření zornic, třes a srdeční arytmii. Nejvyšší koncentraci atropinu obsahují stonky a listy.

Sůl

Ve větším množství vyvolává problémy s ledvinami. U psů způsobuje podávání slané stravy nadměrné pití vody, což může u velkých plemen způsobit nadýmání a následně torzi žaludku, která může být pro psa osudová. Příliš mnoho tuků či smažené potraviny mohou způsobit zánět slinivky.

Houby

Mohou vyvolat bolest břicha, slinění, poškození jater nebo ledvin, zvracení, průjem, křeče, bezvědomí, či dokonce až smrt.

Xylitol (E967)

Psům způsobuje požití tohoto umělého sladidla masivní uvolňování inzulinu, klesne jim hladina cukru v krvi, což se přibližně do 30 minut projeví jako akutní slabost, ztrátou koordinačních schopností a křečemi, někdy je také doprovázená zvracením. Do 15–20 minut může pes upadnout do kómatu, v závislosti na množství požití látky může dojít k selhání jater. Pokud se pes otráví xylitolem, je mu jako lék většinou podána dextróza, která opět umožní regulovat hladinu cukru v krvi. Xylitol je ovšem pro zlepšení chuti obsažen například i v některých žvýkacích kostech pro psy z tzv. buvolí kůže.

Citrusové ovoce

Už jen malé množství např. pomerančů může způsobit žaludeční bolesti. Větší dávky mohou způsobit deprese CNS.

Chmel

Pokud vám na zahradě roste chmel, buďte ve střehu. Pokud váš hafan pozře chmelové šišky, může dojít k problémům s dechem, zvýšené teplotě, křečím a dokonce i smrti.

Intoxikace mykotoxiny

Kontaminace krmiva plísněmi je častá, neboť ta jsou vhodnými substráty pro jejich růst a produkci mykotoxinů. Jejich zdrojem mohou být i zaplísňené mléčné výrobky, oříšky, skladované zrniny, plesnivé těstoviny atd. Mykotoxiny přijaté potravou v malém množství mohou vyvolat svalový třes, který přetrvává několik hodin nebo i dnů. Větší množství pak vyvolává třes, který přechází v záchvaty a může končit úhynem zvířete.

Alkohol

Pro psa je silně toxický a může způsobit úhyn zvířete.

To je takový základ potravin, na které je třeba dávat pozor a vyvarovat se jejich zkrmování. Některé jsou toxické více a některé méně, každopádně mějte tento seznam na paměti.

A jak vypadá taková snídaneň, výjimečně i svačina a večeře u Stafordů, když mají všichni náročný den?

Ráno začneme pěkně zlehka kuřetem, srnčími vnitřnostmi a mletou zvěřinou s pěkně čerstvým mladým salátkem. Bude těžký den, tak ať mají hafani z čeho čerpat a cítí se na pohodu.

Odpoledne si dáme menší svačinku ve formě „okoušu si vepřové žebro s masem“. Jen symbolicky, aby měli všichni radost.

Večer zakončíme mořskými rybami s koprem a rozpuštěným máslem.

Několik tipů, jak složit barfí dlabanec pro pejsany

- Kuřecí čtvrtka, ořezy ze zvěřiny, lososové ořezy a brokolicové pyré s kedlubnou a dýňovým olejem.
- Kuřecí čtvrtka, ledvinky, hovězí s chrupavkou, hlávkový salát, okurka, kopr a olivový olej.
- Krůtí krky a křídla, krůtí žaludky, vepřové srdce. Nakrájený hlávkový salát, nastrohaná hruška, červená paprika, kokos a spirulina.

- Rozporcované kuře zatažené na olivovém oleji s kurkumou. K tomu orestovaný patizon se žlutou paprikou. Uvařené celozrnné těstoviny. A navrch posypané petrželkou kudrnkou a dýňovými semínky a zakápnuté dýňovým olejem.
- Vařené mleté krůtí maso s krůtími srdíčky, žlutou paprikou, petrželkou, dýňovými semeny a zakápnuté dýňovým olejem.
- Hovězí s dršťkou, krůtí ořezy, kuřecí křídla a k tomu jsme podávali červenou papriku nakrájenou na kostičky a červenou řepu nastrouhanou nahrubo. Zeleninu jsem spařila na pánvi a na závěr v dlaních prolhula majoránkou, aby se rozvonělo její aroma a aby to fakt chutnalo, tak jsem dala do zeleniny rozpustit trochu másla. Vše jsme servírovali s rýží a naší oblíbenou kurkumou.

A jak je to s rybami? Nebojte se je zkrmovat. Ryba je velmi dobře stravitelná, obsahuje tolik potřebné nenasycené mastné kyseliny a mnoho dalšího.

- Pstroužky jsme k snídani podávali s celozrnnými těstovinami s kurkumou a rajčatovo-paprikovým pyrém s nasekanou čerstvou majoránkou a zlehka zakápli přepuštěným máslem.
- Losos a sardinky (perfektní zdroj bílkovin a omega 3), lehce ohřáté na pánvi s mrkvičkou, okurkou a trochou póru pro dobrou chuť. A aby toho nebylo málo, tak u nás hafové milují červenou papriku, takže ještě dokořenit paprikou, a protože je u nás takový horko, tak přidávám i špetku růžové soli.

Pstruha ve výborné kvalitě pro psy koupíte na Sokolfalco. Můžete tak zpestřit jídelníček i vašeho hafana. Skvělé dietní maso pro hafany se zdravotními komplikacemi. A ti zdraví si pstruha prostě skvěle vychutnají a budou žádat o nášup.

- V lednici máme krůtí spodní stehna, celé kuře a vepřové játra. To by asi šlo. Takže uvaříme rýži (jóó, basmati), ať si pochutnají. A co ze zeleniny? Vidím to na cuketu, mrkev a ramiro papriku a na závěr vše zakápnu za studena lisovaným lněným olejem.
- Krůtí krky, krůtí masové ořezy s chrupavkou, s nastrouhanou žlutou paprikou, nasekaným špenátem a celerovými kousky (ty jsem lehce povařila) a na závěr pár Celestýnských, po domácímu vyrobených a přizpůsobených psí kuchyni, těstovin s kurkumou a majoránkou. A pár lžic kachního vývaru.

- Pekingské zelí nasekáme na jemno, přidáme pár kostiček ananasu (obsahuje enzym usnadňující vstřebávání proteinů). Ručně zeleninu a ovoce rozmačkáme (pomůže to lepší stravitelnosti) Přidáme kelpu a dýňový olej lisovaný za studena. K tomu mletá směs vnitřností, šlach, masa. Promíchat a podávat.

Tip: mleté směsi jsou obvykle dost tučné, proto je podáváme aktivním psům a bez příloh jako je rýže, těstoviny apod. které by zvyšovali zbytečně kalorický příjem. Mletou směs psům ohříváme na 40–50 st. C, lépe ji pak tráví, neprdí, neříhají. Ne vždy bývá mletá směs bůhvíjak kvalitní.

Plánujete stravu i dle naplánovaných aktivit během dne? A uvědomujete si také, že tabulky na gramáž pro porce jsou velmi orientační?

- Kuřecí srdíčka, hovězí ořez a krůtí chrupavky. Řapíkatý celer a okurku jsem prohnala chopperem a mrkev nastrouhala na struhadle najemno. Promnula v ruce pro lepší trávení pár pangaminů s ostropestřecem, a je hotovo.
- Večeře byla složena z kuřecích stehen, hovězího ořezu, z mletého hovězího s chrupavkou a krůtího ořezu. A jako zeleninovou složku jsem zvolila brokolice, pyré a dýňový olej.
- Celá rozsekaná kuřata, vepřová svalovina. Kopr, římský salát, mrkev a kiwi. Prášek z Aronie, Spirulina, kloubní výživa a za studena lisovaný olivový olej.
- Hovězí mleté s chrupavkou a s droby, kuřecí křídla, dýňovo-batátové pyré se špenátem a červenou řepou a lžice zakysané smetany pro doladění chuti
- Hovězí svalovina s mletou hovězí směsí, která obsahovala chrupavky, ořez a droby. K tomu nadrobno nasekaný baby špenátek a nastrouhané jablko a dýňový olej.

- Srdce s mletým hovězím, zvěřinou a kuřecí křídla. Rukola, která skvěle čistí krev, zlepšuje trávení a tím pádem má posilující účinek a mrkev, ta např. pomáhá regulovat hladinu cukru v krvi a prospívá trávení.

Hovězí maso a vnitřnosti obsahují mnoho fosforu. Proto nejsou příliš vhodné pro psy s ledvinovými obtížemi.

- Maso z mladé srnky (lehká, dietní a plná kvalitních živin). Žebírka, kus kýty, játra, srdce a plíce. Doplněno o mladý hlávkový salát (skvělý zdroj kyseliny listové), červená řepa (je extrémně zdravá, posiluje kosti, má pozitivní vliv na kardio, snižuje LDL cholesterol).

* * *

Příběhy ze života naší smečky

Holly

Holly, jako každý pes, strká ráda do všeho čumák... a tak ji do toho čumáku kousla zmije. Může se to stát komukoliv, takže si zopakujeme, jak v takové situaci reagovat.

Kousnuté místo nejdříve začervená, pak začne lokálně otékat. V místě kousnutí mohou být vidět dvě ranky asi centimetr až dva od sebe. Otok se začne rychle šířit dále a zasáhne další tkáň. Hodně záleží na dávce jedu, velikosti psa a dalších faktorech. Podle toho se situace vyvíjí. Může dojít k anafylaktickému šoku.

Doma toho můžeme udělat poměrně málo, leda tak podat antihistaminika (např. Zodac, Zirtec) množství úměrně velikosti psa. Ale rozhodně je lepší skočit na veterinu. Tam se to neřeší sérem, ale symptomatickou léčbou. Lékař aplikuje nitrožilně kortikoidy (proti otoku) a silná antihistaminika + kalciovku. Důležité je pak nechat psa po celou dobu v klidu, nezvyšovat zbytečně srdeční tep.

Hlavně nestresovat, zůstat v klidu a vše řešit s rozumem.

Jo a zmije je chráněná, takže si může dovolit, co chce. Klidně rafnout i vás...

O Annie

Víte, váhali jsme, jestli to napsat. Ale jo. Tentokrát už fakt jo. Nechceme jen hořce mlčet.

Není veterina jako veterina. Zažili jsme zvorané operace zubů, dvakrát přešívanou kastraci, uhynulého psa kvůli laxní diagnostice, zmršenou ortopedii atd... tam, kde jedni něco poserou svým přístupem, to druzí napravují (pokud to ještě jde).

Annie, naši kočičku, jsme nedávno pochovali. Hodná holka, přísná ve výchově, ale nekonfliktní a pro rodinu. Věděla kam patří a my si jí vážili.

Annie měla prakticky ze dne na den oboustranný pneumotorax, bohužel nevíme příčinu. Po prvotní diagnostice a rtg. jsme věděli, že nemá žádná zranění a krevní obraz je zcela v normálu. V dutině hrudního koše nebyla krev ani výpotek. Pacientka byla urychleně z první vet. kliniky referována na pohotovost v Opavě k MVDr. Hynarovi, kam se ještě před zavíračkou jelo, aby se stihlo ošetření. Klinika o tom byla informována a čekali nás.

U takto rozsáhlého oboustranného pneumotoraxu, jaký Annie měla, je nutné okamžitě provést punkci a uvolnit tlak, aby nedošlo ke kolapsu oběhové soustavy, resp. srdce vlivem tlaku. Pokud by k punkci nedošlo, může pacient následně zemřít. To je záležitost relativně snadná a rychlá. Provést ji lze opravdu snadno a měl by to zvládnout každý veterinář.

Namísto toho, aby se okamžitě provedl tento zákrok, tak trpící kočku odložili do boxu (tzv. hospitalizace) a podali infúzně fyziologický roztok. Annie dle zprávy cca ve 2 hodiny ráno začala kolabovat a teprve tehdy ošetřující lékařka údajně provedla punkci a následnou resuscitaci. Bohužel bez úspěchu. Pokud to vůbec provedla, protože tělíčko Annie jsme později ohledali a žádné známky ošetření jsme nenašli. Ale pojďme věřit, že ošetření proběhlo.

Proč ale proboha nešlo těch 15 minut, potřebných na provedení zákroku, vedoucímu k úlevě pacienta ve vážném stavu, věnovat o x hodin dříve? Proč musela Annie na klinice trpět od cca 18 hodin až do dvou do rána, aniž by proběhl zákrok potřebný k úlevě a mohla dýchat a srdce tlouct?!

Stejně cynicky jako suše oznámili, že pacientka měla exitus a jestli jí mají hodit na svoz do kafilérky. Současně požádali o necelých 4 tisíce korun za takto odvedenou neprofesionální péči a zvrtaný zákrok. Já nyní stejně cynicky poděkuji za „skvělou“ péči a tuto kliniku dávám na osobní Black list. Nikdy více. Tohle je více než stačilo.

Cílem příspěvku není kohokoliv poškozovat a hanit, jen vyjádřit zkušenost a obrovské zklamání. Zjevně jsou na mnoha klinikách v popředí zájmu peníze více než zdraví a perfektně odvedená práce.

Dejte si velký pozor na to, komu svěříte do péče život svých, v tu chvíli bezmocných, zvířecích přátel. Jsou veterináři a Veterináři. Některé věci zpátky nevrátíte. Annie život nic nevrátí, nechci tedy vířit vody, vztekat se a útočit. Ale tahle zkušenost je sakra hořká.

Třeba tu ještě mohla s námi ještě být a žít svůj svobodný a skvělý život s partou psů a koček v přírodě, s lidmi, co ji milovali.

Příběh Bouova zubu

Povězme si poučný příběh zubu pana Boua.

Kdysi jsme byli hloupí a mysleli si, že je fajn mít ze psa míčkoholika. Tedy že veškerou pozornost soustředí na hru s míčkem. Jenže tak si snadno ze psa vyrobíte hypnoticky vygumovanou opičku, která jen bleskově plní automatizované povely.

Krom toho, že se ze psa stal tupý idiot, posedlý hrou s míčkem, tak to mělo za následek stomatochirurgickou operaci Bouova zubu.

Ale popořádku.

Bou by pro míčky dýchal. Fakt jo. Jakýkoliv úkol by splnil. Míčky, konkrétně tenisáky, aportoval, nosil, odevzdával, plnil za ně mnoho povelů. Takže je měl v hubě furt. V zubech, konkrétně.

Víte tenisák je na povrchu barven toxickou barvou. Zřejmě by nikdy nikdo neschválil, aby ho vaše dítě žvýkalo hodiny v tlamě a uvolňovalo mikroplasty z polyesterové plstě, polykalo je a zapíjelo to koktejlem chemického barviva, vyslintaného ze zářivě toxické barvičky. To je ta méně viditelná věc. Ta druhá, více viditelná, je brutální zbroušení zubů. Obal tenisáku se chová jako brusný papír. Věřte, že ubere část skloviny ze zubů, u psa s vypěstovanou obsesí na tenisáky klidně i půl cm z tesáku v průběhu roku, dvou. Už to je průsvih... zbrousí si sklovinu a obnažuje vnitřek zubu.

No a pan Bou byl vždy tak vášnivý aportér, že se jednou zakousl do ocelové patky místo míčku, když pro něj běžel. Ta tam na něj na našem pozemku čekala 80 let. Kdysi náš dům sloužil jako zotavovna Wehrmachtu a později tábor Hitlerjugend a Němci používali tyto základové ocelové patky pro vyvěšování vlajek na stožáry. Tak ta tam čekala 80 let až Bou udělá chybu, netrefí se do míčku a vší silou a rychlostí narazí otevřenou čelistí do té patky. Byla to hrozná rána a pan Bou poprvé v životě nedokončil aport. Okamžitě jsme ho přivolali a kontrola ukázala dva zlomené zuby (špičáky, horní i dolní) a spoustu krve.

A tady se dostaneme k poučení z dnešního příběhu. Není totiž veterinář jako Veterinář. Při prvním ošetření se to jaksi nepovedlo, po druhém také ne. A nakonec po delší době skončil Bou u opravdových profesionálů z kliniky Ctvet v Českém Těšíně, a to na stomatochirurgické operaci, kdy mu byly dva zbytky zubů extrahovány kompletně ven, jinak mu totiž hrozil škaredý zánět čelisti a s tím spojené velmi nemilé komplikace.

První ponaučení je, že tenisáky psovi ničí zuby, druhé, že není doktor jako doktor.

Pokud nejste spokojeni s tím, jakou péči poskytne vašemu psovi veterinář, nebo máte pocit, že to odbyl, běžte prosím jinam. Může být, že to bude velmi správné rozhodnutí, tak jako u nás.

My jsme panu Bouovi už roky žádný tenisák nedali, už dávno není míčkoholik, nezrousí si zuby a krom toho byla velká chyba ho učit dělat vše za míček.

Rockův příběh

Myšáka znáte z našich FB stránek – „největší stafbulíček na světě“, že jo!

Chcete znát úplně celý jeho příběh? Od první chvíle až do tohoto okamžiku? Jak se dostal k nám a co vše prožil, než se stal členem Smečky? Tak se pohodlně usadte, bude to dlouhý příběh.

Začal na podzim roku 2021.

Myšák Rock byl u nás na běžném pobytu. Tedy někdo si objednal jeho pobyt, se zaměřením na trénink/socializaci/problémové chování. Ale tato objednávka byla něčím jiná, majitel psa se neuměl vymáčknout, co vlastně chce. O nic nejde, to nevádí, my to většinou zvládáme.

Když k nám Rock přijel, neuměl nic. Zhola **nic**.

Přivolání se smál a hrál s námi na honěnou. Podání packy se fakt za to, že něco umí, nepočítá. Člověk mu byl jen k smíchu a všichni jen objekty k provokacím. No, ale jsme psí polepšovna...u nás s těma pubertálníma kravinami kluci jako on nepochodí. Po pár dnech už nám bylo jasno, že se přerostlému stafbulíčkoví nikdo pořádně nevěnoval a jen ho ubezpečovali, že se stačí chovat jako přiblblé roztomilé štěně, a bude to O.K.

Tak nějak jsme taky tušili, že doma na něj není prostor/čas/chuť/zájem. Že je to ten případ, kdy by pes měl jít jinam, k někomu jinému.

No taky že jo.

Po měsíci od ukončení pobytu byl u nás zpátky, v dočasce. My nikoho nesoudíme za to, že dá psa do jiné rodiny. Kolikrát je to lepší, než aby se o něj někdo staral napůl či vůbec.

Největší stafbulíček světa byl tedy před Vánocemi 2021 u nás, uměl prd a choval se jak pubertální blbec. Vlastně bychom měli ještě odbočit, abychom vysvětlili, proč je ten 40 kg pes „největším stafbulíčkem světa“.

To si tak umanete ze dne na den, že chcete na „tuli-tuli“ na gauč a „kjůt fotky“ stafbulička, projedete Bazoš a pro nějakého si skočíte. Bo inzerát vypadal, že vše je O.K.

No, když nevíte nic o tom, co znamená slušný chov, tak naletíte podvodníkům jako nic...Šup a máte doma křížence argentinské dogy a kdoví čeho. A jelikož jste mladá holka, která má možná skoro druhou desítku na krku, víte hovno o zodpovědnosti a chcete si jen užívat, ne se omezovat, tak vás brzy práce a povinnosti kolem psa otráví. No a chlap tráví všechnen čas v práci...

Tak a teď víte, jak se rodí 40 kg stafbuličci a jak končí v dočasných péčích. Ale nevíte ani ťuk o tom, co vše musel den po dni zažít a dokázat, aby se z něj stal pan **Pes**.

Ale pěkně popořádku.

Když přijde pes v pubertě, kterého nikdo neučil respektu, autoritě a všeobecně ničemu, myslí si o sobě, že je největší frajer a nic nemusí. Tedy nic plnit, žádné povinnosti, žádná spolupráce. Jen když se mu to hodí. Takový pubertální smrad je ve smečce neoblíbený. Což si ale on neuvědomuje, protože ve své nadutosti netuší, co znamená pojem **smečka**.

Naše smečka má zakázáno cokoliv řešit agresí. Respektují to. Je to proto, že kdyby cokoliv řešili agresí, okamžitě by se mohl spustit rozklad smečkových vztahů a důvěry.

Jenže to, co je obrovskou výhodou pro udržení harmonie a klidu ve smečce, tak to má vedlejší efekt v podobě toho, že si nový příchozí myslí, že se ho naši psi bojí a na 100 % je ti namyšlenější začnou dřív nebo později zkoušet. A že princátka Rock byl namyšleností přímo nadnášen, zdůrazňovat nemusím.

Smečka se sice rychle seznámí s nováčkem, ale to vůbec neznamená, že ho přijala. Aby ho totiž psi přijali, musel by být buď mrňavé štěně, nebo naprosto nekonfliktní a přizpůsobivý pes. Nebo by si to musel zasloužit tím, že se perfektně naučí pravidla a hranice chování ke každému jednomu členu smečky. A že bude všechny **respektovat**.

Problém psů jedináčků často bývá, že se neměli kde naučit komunikaci se svým druhem, a že se především necítí být součástí týmu. A pokud nejste součástí týmu, jste outsider. Je jen na vás, jak rychle si uvědomíte, že mnohem lepší je být v týmu než mimo něj.

Aby se to pes naučil, musí mu někdo dělat průvodce. Smečka by ho jinak rychle vyštvala. Neschopný hladový krk navíc je smečce k ničemu.

Průvodcem a prostředníkem musíte být vy – my lidé. Máme více trpělivosti a nekoušeme.

Víte v tu chvíli jsme vůbec nevěděli, že Rock u nás zůstane. Jen jsme věděli, že teď je tady a musíme ho naučit vše, co umíme. V tomto přistupujeme ke každému psu stejně.

Nejdříve se Rock musel naučit, že si nemůže dělat srandu z nás lidí, vrčet na nás, provokovat, když nemůže ovládat situaci.

V této chvíli budeme zcela upřímní a otevření. Naše zkušenosti praví, že se pes učí především **pomocí tří způsobů akce a reakce**. Tedy specificky na základě toho, jakou odpověď vyvolá jeho akce. Když to zjednodušíme, je to vždy **pozitivní/neutrální/negativní odpověď**. Pozitivní je, když získá svým konáním něco, co chtěl. Neutrální je, když nic nezíská, neztratí a reakce na jeho akci je nulová. Negativní je, když něco ztratí, nebo když to bolí, když je to nepříjemné.

Tyto jednoduché principy se uplatňují v procesu učení psa rovnoměrně. Příkladem je, když pes udělá něco proto, aby získal kousek jídla, hračku (primitivní, ale účinný způsob manipulace se psem). Neutrální je třeba, když otravuje druhého psa a ten se k němu otočí bokem/zády a dá najevo, že o jeho pozornost nestojí. Nebo třeba, když pes žebrá u stolu, vy si ho nevšímate a on to vzdá a lehne si bokem. Negativní může být to, když jinému psovi zkusí vlézt do misky a ten se ožene nebo ho i klidně kousne. Nebo když se dotkne horkých kamen a spálí se. Rozumný pes se poučí a příště to neopakuje.

Pes bude opakovat to chování, kterým něco získal a bude se vyhýbat takovému, kterým něco ztratil, nezískal nebo dokonce takovému, jehož důsledkem byla bolest.

Vždy, když se Rock choval špatně, museli jsme zvolit buď neutrální nebo **negativní** způsob interakce s ním.

Když si dělal srandu z přivolání a hrál provokativní hry na honěnou, řešili jsme to buď ignorací a odchodem, nebo výjimečně třeba hozeným klacíkem, petkou apod. Rock se rychle naučil, že je výhodné (pozitivní) přijít k nám a pomazlit se, pohrát si. Takto se učil i další komunikaci.

Druhou věcí byl jeho pobyt ve smečce a sdílení společných prostor (zahrady, vnitřního prostoru domu). První dva, tři týdny byl pouze v kotci, ve svém pokoji a se psy se setkával jen při venčení. Budoval si vztah především s námi lidmi, psy se učil pouze tolerovat. Už během té doby jsme věděli, že jeho arogance způsobí problémy. A věděli to i psi.

V té době byla Zayka ještě malá, zranitelná a naivní píske. O to víc se smečka chová vůči cizím elementům ostřeji a nedůvěřivě – chrání mládě. Pokaždé když jsme venku viděli, že myšák Rock tuhne kolem psů, naparuje se, ježí se, důrazně jsme ho upozornili, že se chová nevhodně (negativní reakce/korekce). Dokola a dokola, každou chvíli pod přísným dohledem 24/7. Týdny a měsíce v kuse. Musel se poučit ze svých chyb a naučit se číst komunikaci smečky.

Jak jsem již zmiňoval, pokud pes nenarazí, zkouší stále více a více, a tak i Rock zkusil jednoho dne získat něco víc pomocí agrese. Vsadil vše. Počkal si, až ho nebudeme pár minut hlídat a pokusil se podřít si Joeyho (koho jiného, než nejtvrďšího samce) pomocí agrese, napadení. Přesto, že naši psi mají zakázáno cokoli řešit agresí, mají dovoleno se bránit. A předmět sporu? Rock pozorováním zjistil, že si Joey zakládá na přivlastňování si (tzv. majetnictví) hraček, věcí a osob. Pokusil se Joeyho napadnout kvůli klacíku. Joey je ale mnohem zkušenější, zažil mnoho, je rychlý a nekompromisní v reakcích, a Rockovi pokus vrátil. Ve stejnou chvíli jsme už šli rvačku ukončit my, lidé.

A Mia, vychovatelka, byla také rychlá a Rock to schytl za kůži na krku i od ní. Od nás lidí dostal myšák okamžitě škaredý výprask, což se pokusil ukončit útokem i na nás, ale nepochodil. Ale i Joey dostal vyčiněno, neboť na hádání musí být vždy dva. Protože je Rock hodně vázaný na člověčí pozornost, jeho trestem bylo především vyloučení ze smečky a nulová pozornost nás lidí i psů.

Po dvou měsících u nás spadl zpět na začátek, a o vše přišel. Z obýváku zpět do kotce. Otažitost, žádná láska a ani hry. Dokud sám neprojevil pokoru. Od té doby měli kluci vyhrocené vztahy. Obcházeli se, byli napjatí, nedůvěřiví. A když to viděly holky, byly na straně Joeyho. Pouze Zaya se Rockovi věnovala, tedy Zaya a já. Postupně si zase získal opatrnou důvěru smečky. Jenže přišlo hárání, a to je velká zkouška. Obzvláště pro mladého pubertáka. Opět se stala chyba a Rock si pokusil agresí přivlastnit fenku Miu. Opět stejná reakce smečky i nás. Vždy táhneme za stejný konec provazu. Stojíme za sebou.

Rock se poučil. Věděl, už že nemá smysl si cokoli přivlastňovat agresí. Jen abych nezapomněl zmínit, úplně na začátku taky tvrdě vystartoval po Zayce, když se mu přiblížila k misce s jídlem. V tu chvíli byste Zuzanku nepoznali a Rock se před rozzuřenou samicí chránící „své“ mládě skrčil a ustoupil. Tedy i tvrdou agresi kolem jídla

zkusil. Všimli jsme si, že se myšák z negativní reakce vždy poučí a stejnou chybu neopakuje. To je vždy dobré znamení.

Vždy se však držíme několika věcí. Nikdy novým psům nic nedáme zadarmo, krom jídla a střechy nad hlavou. Vše si musí zasloužit. Pobyt v obýváku, pozornost, lásku, **důvěru**, gauč, postel. Jsme přísní, tvrdí, ale spravedliví. Nikdy psovi plně nevěříme, dokud nás nepřesvědčí o tom, že si důvěru zaslouží. Od prvního dne ho učíme stejná pravidla, která platí i pro všechny ostatní psy. Nic mu nedlužíme, nelitujeme ho. Nad psa se nenadřazujeme, ale nikdy se před ním neponižujeme. A vždy má v hierarchii poslední místo. Do té doby, dokud ho nenahradí nový nováček, pak služebně starší pes stoupne na žebříčku o příčku výše.

Psi tak mají pevná pravidla, která jim dají jistotu a pevné místo ve smečce, které jim zajistí, že není důvod o nic soupeřit.

Tento proces ale trvá měsíce i roky. Pes se učí na chybách a ty musí udělat. Nemůže si nastudovat knihu. Systematicky, mravenčí prací, trpělivostí a zkušenostmi smečky jsme Rocka učili den za dnem každou jednu věc, pravidlo, zákonitost, hranici a komunikaci. Den za dnem se měnil v dobře vychovaného psa a týmového hráče. S každým dnem nám kousek přirůstal k srdci a hledal si cestu i k srdcím psů ve smečce. Chodil na tréninky, socializace, vycházky. Učil se, byl pod neustálým dohledem. Po několika měsících už mohl spát v obýváku na pelechu přitulený k ostatním, ale nesměl do ložnice. Pořád jsme věděli, že musí mít důvod se snažit.

Pak přišla opět chyba. Joey a Rock spolu naráz seskočili z verandy a nešťastně dopadli na sebe. Rock byl v takových chvílích na svou osůbku háklivý a reagoval při tom, když do jeho majestátu někdo drcnul, podrážděně. Zakousl se tedy Joeymu do čenichu, jenže Joey je Joey a myšák byl do vteřiny pod Joeym a ten ho ztrestal útokem na hrudník (ne na krk). Okamžitě jsme povelom ukončili Joeyho konání, ale Rock měl škraloup. 3x a dost. Během další vteřiny na něj skočily Mia a Olí a Rock od nich dostal nakládačku, kterou jsme ukončili my klackem.

Já měl od Rocka prokousnutou ruku (psi ve vřavě neřeší do čeho kousnou), Rock několik děr v kožichu na různých místech. Po ukončení rvačky utekl vystrašeně do koupelny (jeho „místo“ na začátku pobytu). Když jsem k němu přišel, tak moc se bál, krčil a třásl, že jsem hned věděl, že jakýkoliv další fyzický trest nemá smysl. Byl na dně. Beze slova jsem ho odvedl pryč od smečky do kotce, vyjádřil jsem mu hluboké pohrdání a bez ohlednutí odešel. Tu noc byla velká zima a deštivo. Rock byl v kotci sám, ve tmě, zbitý od psů, o hladu a tmy se bál.

Neměli jsme to srdce nechat ho tam, viděli jsme, že trpí, že lituje, že cítí vinu. Uprostřed noci jsme ho vzali domů a ošetřili mu rány. Byl tak pokorný, jak jen to šlo. Prosil nás očima o odpuštění a náznak lásky. Jenže naše reakce byla neutrální, vlastně žádná. Jen smutek a zklamání, odtažitost. Smečka mu jen očichala rány, psi si odfrkli a šli od něj pryč. Následující dny se s ním nikdo nebavil. Ani Zaya. Ignorovali ho. Jen Joey ho občas zkontroloval a koukl na něj. Rock se od toho okamžiku změnil. Začal se k ostatním chovat jinak. Respektoval je, respektoval dobře jakýkoliv jejich sebe-menší signál ke své osobě, ke svému chování. Najednou zbyla z jeho arogance jen matná šmouha. Dali mu novou šanci, důvěru a ze dna, kam spadl, se začal zvedat. Tentokrát jinak. Pokorně a s citem k ostatním, k jejich potřebám, k jejich pocitům. Na-

učil se k nim chovat tak, aby ho odměnili svým přátelstvím, svou pozorností, hrou a intimitou. Začal opatrně přijímat jejich pečování, opatrně jim to zkoušel oplatit. Více se tulil, vyhledával společnost. A až po půl roce od svého příchodu si zasloužil místo v naší posteli.

Dnes už je z něj jiný pes. Přátelský, loajální, týmový a člen smečky. Z arogantního floutka, který si myslel, že mu patří celý svět a všichni se mu budou klanět, protože má velké ego a zuby, se stal ochránce rodiny a psem, který učí jiné psy, jak být členem smečky – být tím nejpřirozenějším, čím pes může být. Ctít pravidla, starat se o druhé a respektovat je.

Jo byla to dlouhá cesta, ano vyjel na mě i na Zuzku, museli jsme si ho po psím srovnat. Ne však zlomit. A po každé chybě dostal znovu šanci, znovu možnost napravit si ztracenou důvěru. Věřili jsme, že je to v jádru dobrý pes.

Psa nemůžete zlomit aby byl členem smečky, musí k tomu dojít sám. Byla to hromada stresu, neustálé pozornosti, napětí, ale i pár tvrdých rvaček. Ale především tam bylo spousta krásných okamžiků, které nás přesvědčovaly, že to půjde.

Začleňujeme do smečky všechny dočasky, pořád dokola jim dáváme to nejlepší ze sebe. Pracujeme denně s cizími psy. Tenhle příběh Rocka je i není něčím výjimečný. Je mnoho psů v dočaskách, psů vykopnutých z domu. Ale je málo psů, kteří ujdou takový kus cesty, aby se stali součástí něčeho pro psy tak přirozeného, jako je velká smečka.

Zabralo to měsíce. Třeba si myslíte, že by to šlo jinak, že vy byste to zvládli levou zadní. Myslete si, co chcete, můžete.

Naše zkušenosti jsou takové, jaké jsou, cesta, kterou jdeme se svými psy je ale cesta surovou realitou, kde není žádné „možná, kdyby, myslím si“. Můžete nám vyčítat, že Rock dostal od nás „přes hubu“. Můžete poukazovat na to, že si ho psi srovnali. Pro nás je to příběh o trpělivosti, víře a poskytnutí nové šance po každé chybě. Narozdíl od líbivého, pro oči výhradně pozitivního pozlátka z alternativního hyperkorektního světa, my žijeme pravdu. Naším denním chlebem je reálný život s hromadou psů, studium jejich chování, reakcí, smečkových vztahů tak, jak se dějí, bez příkras.

Proto tady máte příběh Rocka, tak jak jsme jej žili.

Vezměte si z něho, co sami chcete, je to na vás.

O Kimičce a jejím odcházení

Abychom začali od začátku, je třeba nejdříve říct co vlastně Kimi pro smečku znamenala, jak ji naši psi brali a jaké postavení a roli ve smečce měla.

Kimička byla nejstarší fenkou ve smečce, tedy všichni ostatní přišli až po ní. Tedy to znamená, že o všechny od mala pečovala, vychovávala a byla zde pro ně. Díky své klidné a starostlivé povaze byla ve smečce velkou mámou. Všichni ji respektovali, zbožňovali a chránili. Nikdo si nikdy nedovolil vůči ní nic špatného. A obráceně, když Kimku prudili mladí, tak si je srovnala jedním důrazným štěknutím a oni stáhli ocas a ustoupili s respektem, avšak beze strachu, neboť věděli, že Kimi jim neublíží, ale zároveň nechtěli pokoušet osud.

Je pravdou, že vždy všechny mladší psy učíme od malička dodržovat hierarchii, tedy že ti, kteří jsou služebně starší, jsou pro ně nedotknutelní a že je na místě je vždy respektovat. Přirozeně to starším psům dává vážnost a postavení. Hierarchie tedy není o tom, kdo je nejvíce dominantní, ale kdo je „služebně“ nejstarší. A to byla doposud Kimi. Matka smečky. A to doslova. Kimi a Bou tvořili pár, opět to všichni respektovali, dva nejstarší ve smečce. To, co si dovolili oni dva k sobě navzájem a jak spolu řádili, to neexistovalo že by si mohli dovolit mladší.

Kimi a Bou spolu zplodili Miu a Olí. A dcerky ke Kimičce chovaly neobyčejný vztah a úctu. Obzvláště Mia svou mámu zbožňovala. A Kimička ji vždy projevovala větší náklonost a více péče, což Mia bez řečí přijímala a zpět Kimičku zahrnovala také péčí, tulením ale i ochranou před nebezpečím! Kimička přes svou postavu hromotluka nebyla nikdy fenkou, která by byla tvrdá nebo ostrá. I proto se nemíchala do žádných vyhrocených situací. Jediná situace, kdy byla velmi ostrá, nastala, když šlo o štěňata a cizí pes by je ohrožoval. To se Kimka změnila v dračici.

Mia s postupem času začala dohlížet na to, aby se všichni chovali ke Kimi s úctou, totéž Joey. Joey Kimku zbožňoval, často si s ní hrál, vybízel ji do her, uměl ji rozehrát krásně. Velmi rád a trpělivě přijímal od Kimičky péči. Joey je přes svou tvrdost a vznětlivost v jádru citlivý smečkový pes a Kimičku tak zbožňoval pro to, že ztělesňovala slovo smečka/rodina.

Kimka tak byla slunce, které ostatním poskytl teplo a světlo, lásku a péči, vše potřebné k růstu a duševnímu rozvoji. Prostě fena, která si uměla svou rodinu držet u sebe a dávat jim ze sebe to nejlepší a zároveň nechtít nic pro sebe. Kimička byla středobodem smečky, aniž by se o to snažila – přirozeně a zcela naturálně. Její povaha plná klidu, pokory, radosti ze života, kombinovaná s rozvahou a přirozenou inteligencí byla tím nejlepším vzorem ve výchově. A psiska to dobře věděla. Věděli, že Kimička má dar držet smečku pohromadě. Proto měla u nás přezdívku "Big mama" - velká máma. Její role nebyla vládnout. Její role byla rozdávat lásku, péči, být jistotou a zdrojem klidu. To je ta nejdůležitější role ve smečce – být velká máma a vše tohle přirozeně umět.

Když psům něco nešlo, Kimička jim to šla ukázat, předvést, naučit je to. Když byli zmoklí, všechny po jednom zašla osušit, když se potřebovali k někomu přitulit, vždy mohli ke Kimičce. Když holky blbnuly během hárání, tak se k nim přidala jako puberťačka a nezkazila srandu. Bylo milion chviliek a okamžiků, či životních situací, kdy Kimička byla jejich nenásilnou součástí, kdy trpělivě a láskyplně učila, vedla, či s rozvahou ustoupila a dala prostor...zcela nenahraditelná.

Nenahraditelná jak svou povahou, přístupem k životu, k rodině, tak především obrovskými životními zkušenostmi. Kimička se za svých 11 let života zúčastnila spousty

tréninků se stovkami psů, chodila s námi všude, milovala výlety, všechny lidi a děti – zažila nespočet věcí, situací.

A opět, celá smečka k ní pro to všechno vzhlížela.

Kimka byla vždy silná holka a bohužel jsme na ní ani nijak nepoznali tu strašlivou diagnózu. Nikdy nebyla hyperaktivní pes, měla ráda pomalé tempo, klídeček, pohodu. Ale poslední dobou jí energie ubývalo. Když ji Gino, který ji také zbožňoval, srazil v běhu a my kvůli jejímu kulhání vzali na RTG vyšetření nohy, na kterou pokulhávala a tam jsme odhalili osteosarkom v celé stehenní kosti a rozsáhlé metastázy v plicích, nemohli jsme tomu uvěřit. Kimka měla stále radost ze života, chuť do jídla, vypadala skvěle, neztrácela nic na váze, ale diagnóza byla neúprosná, prognóza špatná. A my se zařekli, že ji nenecháme trpět a až se začne výrazně zhoršovat, ztratí radost a chuť do života, necháme ji odejít. Přáli jsme si, aby to nebylo moc brzy, ale věděli jsme, že to může přijít kdykoliv.

Zlom přišel bohužel s povodněmi v letošním roce (2024). Do té doby byla ještě celkem dobrá. Ten den, kdy viděla venku tu smršť a voda se hnala přes náš pozemek, potok vzadu duněl a rval vše sebou jako nikdy předtím, hrozně se bála. Báli se všichni jinak nebojácní psi ze smečky. Ale Kimka byla doopravdy vyděšená. Druhý den po povodni jsme všechny vzali na krátkou procházku. Kimka se těšila jako obvykle a tempo vycházky se přizpůsobilo jejímu, jako obvykle. Jenže po pár stovkách metrů Kimka výrazně zpomalovala. Otočili jsme se a s obavami šli zpět domů. Kimi se po chvíli třásla slabostí, nemohla jít. Nesl jsem ji tedy kus cesty zpět. A doma bylo jasno, že je zle. Nedokázala únavou jít a ani vyjít schod do koupelny. Psi se jí chodili dotýkat na oušku, tvářích a měli zjevně obavy. Už delší dobu před tím jí věnovali nezvyklou pozornost, častěji ji zkoumavě očíhávali, lehali s k ní a hlídali si ji. Ale od této chvíle přišel zlom. Kimce začalo hrozně rychle ubývat sil. Sil, radosti a chuť žít. Mia se od ní prakticky nehнула, tulila se k ní, hřála ji svým tělem, neboť Kimičce byla často zima. Mia ji vracela všechnu péči, kterou od ní kdy dostala. Psiska za ní chodila ji olíznout na tváři, všichni do jednoho i Ginko chodili velmi klidně, submisivně, starostlivě se jí dotýkali a olizovali ji. Věděli, že je jí zle, věděli že je to špatné...

Poslední dva dny už Kimi jen ležela, ušla pár kroků a znovu ležela, strašlivě unavená, strašlivě odevzdaná. V den, kdy jsme ji šli umožnit odejít bez bolesti a zbytečného utrpení, to poslední dopoledne, ležela pode mnou na pelechu na sluníčku pod dekou, s Miou a Joeykem natlačenými na ni a velmi smutně a klidně mi dlouhé minuty koukala do očí. Se Zuzkou jsme věděli že se loučí, že nás ale i prosí o pomoc. Ten pohled byl prostě něco, co řeklo vše beze slov.

Do posledního vydechnutí u veterináře jsme ji drželi za packu a něžně ji hladili na tvářích, dávali její oblíbené pusiny na čumák... odešla v klidu, ale my měli zlomená srdce. Nemohli jsme přestat plakat.

Když jsme si ji dovezli zpět domů, pustili jsme psiska ven. Hledali Kimičku, chodili kolem auta. Pomalu jsme ji vzali do náručí a položili na zem. Psiska opatrně po jednom Kimku očíhávali, dotýkali se jí...za chvíli jim začalo docházet, že nežije. Joey se celý roztrásl, byl v koncích, prožíval stres, strach, beznaděj. Vyděšené oči se nás ptaly... Mia se držela, ale byla tak skleslá, tak smutné oči...Ginek moc nevěděl, co to vše

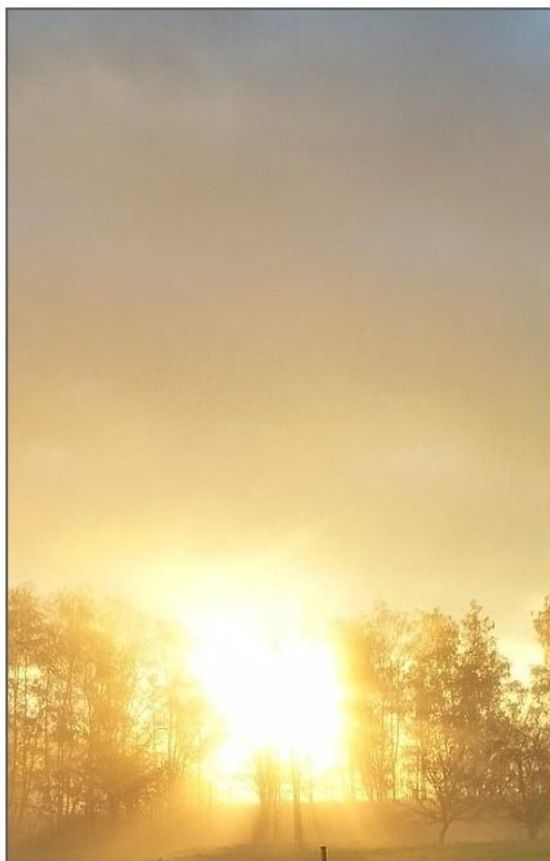
znamená. Olivka byla tak jiná než obvykle, tak prázdný pohled v očích jsme u ní nikdy neviděli. Zayka chodila okolo, bylo vidět, že neví, co má dělat, jak to pobrat.

Všichni byli najednou jak těla bez duše. Svěšené hlavy, zvadlá těla...chodili a znovu a znovu se vraceli ke své velké mámě. Jenže nejhorší to měl Bou. Zemřela mu žena. Nedá se slovy popsat, jakou beznaděj, strach a starost měl ve tváři. Jak propadl panice a smutku, jak se mu zkrivila celá tvář bolestí, když jsem Kimičku začal zasypávat hlínou v místě posledního odpočinku. Po celou dobu pohřbu se nehnul od těla své Kimičky. Zkoušel se jí dotýkat, očichávat jí, ale věděl že už není s námi. Už to zažil u Odíka, Faraa, Harryse a koček, ale ten strach a beznaděj co prožíval, byly tentokráte jiné. Seděl pak u hrobu a dokud jsme vše nedokončili, nehnul se. Dokud jsme ho citlivě neodvedli.

To prázdno, které tady bylo ten den, ten smutek, a to jak byli všichni jako těla bez duše, se nedá popsat. Bou byl jako by na něj dolehla všechna tíha světa. Jindy veselý kluk, měl oči starého psa. Unavené, bolavé a prázdné...chtěl jen spát a nehnul se ode mne. A Mia, kdyby mohla, vpila by se do Zuzky, jak potřebovala něčí blízkost a kontakt.

To prázdno je tu pořád. Hmatatelná díra v srdcích, v prostoru a v energii celé smečky. Neskutečně nám tu všem chybí. A navždy bude. Čas to vyléčí, ten kus srdce, co si z nás všech Kimi vzala s sebou, už se nikdy nespraví. Přišli jsme o slunce naší smečky, které nám dávalo lásku, klid, harmonii a jistotu. Přišli jsme o životní moudrost a zkušenosti, o náhled respektované fenky. Proto to všechny tak bolí. Takovou ztrátu nelze ničím nahradit, jen se s ní naučit žít.

Smečka půjde dál, ale už to nebude stejné.

Motto:

Představte si, že smysl života vašeho psa může být jiný, než jen být otrokem a loutkou, trénující obrany, robotickou poslušnost a bezchybné plnění úkolů. Co když je to přežitek, že pes má jen sloužit člověku?

O smyslu psího života

Co kdyby bylo novým smyslem života psa to, aby se stal plnohodnotným členem rodiny a účastníkem každodenního života člověka? Aby si s vámi byl prakticky roven?

Už teď slyším svatou inkvizici stereotypního myšlení, jak se bouří...

Co kdyby se jednoduše evoluce vyvíjela tak, že více než služba bude prioritní vztah člověka a psa? Jeho místo v rodině a v široké sociální společnosti? Že pes místo primitivního chování jako je kousání oběti, či bezmyšlenkovitého robotického obíhání překážek bude muset zvládat mnohem více?

Jak moc kacířská myšlenka to je pro zažitý a přežilý stereotyp služebního tréninku a vnímání psa jako moderního sluhy/otroka? Opravdu je problémem to, že bychom chtěli pro psy více?

Dopřavdy rozumět jejich chování, jejich řeči, umět jim naslouchat a napojit se na ně? Je opravdu podmíněný reflex (pozitivní podmiňování) nejdůležitější objev v chápání psa?

Ono se to plynule samo mění. Vztah člověka a psa se dostává do popředí. Prioritou je stále více umění začlenit psa do každodenních všemožných situací tak, aby byl vyrovnaný a orientoval se v náročném světě plném výzev.

Vždyť je to tak prosté: jde jen o to změnit své myšlení ze „*chci ovládat*“ na „*chci rozumět a respektovat*“.

Čím dále více lidí si uvědomuje, že jim stereotyp služebního a cirkusového tréninku psů nestačí, a chtějí více. A čím dále častěji se mezi námi objevují průkopníci v novém chápání a přístupu ke psům, který se ve skutečnosti vrací k přirozeným kořenům.

Podvědomě to tak cítí mnoho lidí, kteří žijí se psy.

Hledejte tedy lidi, kteří žijí se psy a pro psy, a nikoli jen pro show a ocenění. Ti vám mohou pomoci najít to, co hledáte a o čem přemýšlíte. To, co vám chybí. Časy se prostě mění a vy s nimi.

Je na čase začít brát vztah člověka a psa jinak. Komplexně, celostně a naučit se rozumět, nejen umět psa ovládat. Pokud máte totiž dobrý vztah se svým psem, půjde

s vámi kamkoliv a udělá vše, co budete chtít, aby udělal. Nebudete mít jen sluhu, či otroka, budete mít přítele.

Je jedno jak moc silně a dlouho se staromilcové a zpátečníci chtějí držet toho co znají, ze strachu z nového, stejně se to děje. Díky za každého, kdo vybočí ze zajetých kolejí, aby získal více a pomohl k tomu i ostatním.

Pes je více než jen sluha a automat na plnění lidských přání a změna v chápání jeho postavení v našem lidském světě už je tady. Tak do toho, nebojte se opustit zajetou šablonu psa – poslušné loutky a chtějte více. Znat myšlení, psychiku, řeč a navázat pevný a dobrý vztah se svým psem. Mít doopravdy přítele.

Jak to máte vy?

FAQ

aneb často kladené dotazy a poznámky

Vy máte útulek?

Ne.

To jsou všechno vaši?

Ne.

Ti musí sežrat!

Jo musí.

Na co jich máte tolik?

Hezky nám doma topí.

To máte místo děcek?

Ne.

Já se jich bojím!

O.K.

Držte si je!

Držíme.

Jak to jako zvládáte?

Dobře.

Co s nimi děláte?

Pracujeme.

To máte chov?

Ne.

To jsou ti pitbulové?

Ne.

To jsou ta bojová plemena?

Ne.

Pojď Rexíku, oni by tě snědli!

Nesnědli, Rexík je fuj.

Máte moc krásné psy!

Děkuji.

Bože to jsou hnusní psi!

Jsou.

Pepíčku, tihle pejskové jsou zlí!

Nejsou.

**Kačenko, díííívej, to jsou krásní
pejskové, vid'?**

Jsou a děkujeme.

Obsah

Motto:.....	1
O nás a o tom, jak to začalo.....	1
O naší smečce	5
Motto:.....	8
My a naši psi – kapitola o naší práci	8
Motto:.....	14
Co rozumět pod pojmem „smečka“	14
Chcete chovat několik psů ve smečce?	15
O našich pravidlech aneb jak to u nás chodí	17
Náhubek	17
Hárání je citlivé období	19
Kdo je u nás Alfa?	20
Motto:.....	23
Kdo je Šéf aneb Šéf a velká zodpovědnost	23
Motto:.....	25
O vzájemné komunikaci	25
Slova, emoce, lidé a psi	25
Když on se na mě tak hezky kouká.....	28
O psím ocásku.....	29
Není nad ranní upřímnou „pusinu“ od psa.....	31
Poruchy chování a sociální komunikace. Existují psi autisté?.....	31
Motto:.....	34
O „psích lidech“	34
O socializačních vycházkách	36
O hierarchii, dominanci, agresi, výchově a výcviku	37
O hierarchii.....	37
Motto:.....	38
O dominanci.....	38
Motto:.....	40
O agresi	40
Máte strach ze psů?	49
Obrana při napadení cizím psem.....	50
Motto:.....	55
O výchově a o věcech souvisejících.....	55

O důvěře.....	61
Máte raději instantní polévku nebo poctivý vývar?	62
O náhodném setkání.....	63
Motto:.....	65
O převýchově a výcviku.....	65
O výcviku	66
Takového psa musíš zaměstnávat!	68
Je libo trochu vzrušení?	70
Pes a stres	74
Kost jako zdroj stresu	78
Separční úzkost	78
Ohňostroj jako zdroj stresu	79
Péče o psa jako zdroj stresu	80
O psích závislácích	81
Motto:.....	83
Chráníte svého psa před vším negativním?	83
Psí miminka.....	84
Rozmazlený pes? Standard nebo jen výsledek pokřivené doby?.....	87
Motto:.....	89
Vrčení jehňátek aneb vrčí na vás váš pes?	89
Motto:.....	94
Psí dětská chuť?	94
O nudě.....	98
Motto:.....	99
Stručný návod jak správně (ne)vychovat psa.	99
Motto:.....	102
Chcete si pořídit bullíka?	102
Daruji Bull psa, Bull pes k adopci	108
American Bully	110
O zákazu chovu American Bully XL v Anglii	112
Motto:.....	114
O iluzi a něco málo i o psí povaze.....	114
Motto:.....	121
O socializaci	121
Motto:.....	124
O odměnách	124
Motto:.....	125

O psím tělocviku.....	125
O psím tělocviku...podruhé	128
O tom, jak sportujeme se psy my	132
Štěněčí fitness	135
Pár základních informací, které by měli znát čerství majitelé štěňat	137
Povely a komunikace.....	137
Socializace	139
Hra	140
Vodítko	140
Ještě pár drobných tipů.....	140
O psí pubertě a o (ne)kastraci	143
O naší posteli...a vlastně i o vaší	146
O úhlavním nepříteli... ..	149
O tom, jak to může být u psích sourozenců	153
O hejtrech	154
Jestli chceš být nejlepší pejskař na světě, musíš mít:	159
O BARFOVÁNÍ	160
Přechod na BARF	161
Krmení smečky pohromadě? Jak na to?	166
Štěnda a BARF	168
Čeho se vyvarovat v jídelníčku hafana?	170
Několik tipů, jak složit barří dlabanec pro pejsany	173
Příběhy ze života naší smečky	177
Holly	177
O Annie.....	177
Příběh Bouova zubu	178
Rockův příběh	179
O Kimičce a jejím odcházení	184
Motto:.....	188
O smyslu psího života.....	188
FAQ	190
Obsah	191
Přání psům.....	194

Přání psům

Přejeme jim, aby si je lidé přestali pořízovat jako náhražku mezilidských vztahů. Aby si namísto toho raději uvědomili, že jediný, kdo naplní lidské potřeby vztahů a komunikace je zase jen člověk a ne pes.

Přejeme jim, aby nebyli rukojmími lidských chtíčů a ambicí. Aby nesloužili jen jako naprogramovaná hračka, předvádějící perfekci posedlým trenérům roboticky přesné pohyby, aby pak po práci skončili v kleci a čekali, kdy je zase bude chtít člověk použít. Aby nebyli jen chlubitkem na výstavách, soutěžích a sociálních sítích.

Přejeme fenám, aby nebyly rodičkami peněz ve sklepech ani ve zlatých klecích „slovutných“ chovatelů. Aby žádná fena nemusela rodit jako na běžícím pásu, aby lidem zaplatila jejich potřeby.

Přejeme psům, aby nebyli moderními otroky a pouhým majetkem. Aby nebyli živými zahradními doplňky a alarmy. Aby se k nim lidé nechovali tak, jak jsme to před pár stoletími dělali s otroky. Aby nebyli jen hračkou v rukách překupníků se psy, pořízovaných na psí zápasy.

Přejeme psům, aby nebyli jen rozmarem, hračkou pro děti, doplňky ke kabelkám paníček a mužskými testosteronovými hračkami k předvádění se a zvedání jejich ega.

Přejeme všem psům, aby se k nim lidé chovali s úctou, s láskou, s respektem, a aby jim umožnili být nádhernými a hrdými psy.

Přejeme psům, aby se myšlení lidí změnilo, a aby si lidé uvědomili, že na této planetě se za pány tvorstva arogantně prohlásili sami, aniž by o tom všichni živí tvorové hlasovali.

Přejeme psům, aby je lidé brali jako psy. A aby se zajímali doopravdy o to, jak psi myslí, co chtějí a co je dělá opravdu šťastnými. Přejeme psům, aby dostali možnost říct, že chtějí být milováni, respektováni, a že lidský svět není to, co by si sami vybrali, ale to, v čem musí žít, protože nemají na výběr.

Prosíme dobré lidi, kteří se nad své psy nepovyšují a nenadřazují: umožněte jim být psy a uče to i lidi kolem sebe! Trávit čas s vámi v přírodě, být vám oddanými partáky a radovat se s vámi z maličkostí.

Prosíme všechny dobré psy, mějte trpělivost s námi lidmi a uče nás znovu a znovu jak se vrátit k přírodě a nezapomenout, odkud pocházíme.

Věříme, že stále více lidí se chce vrátit k pradávným kořenům čistého vztahu člověka a psa, kdy pes byl člověku partnerem po boku, a ne loutkou a odrazem lidského ega. Pro samotné přátelství a porozumění dvou, ne tak odlišných druhů, kteří žijí v jednom světě. Naplňuje nás to vírou, že stále více lidí netouží po tom mít ze psa jen hračku, která slouží jejich sobeckým cílům. Že chtějí rozumět, chápat a brát psa jako citlivého, myslícího, hrdého a emočního tvora s vlastní duší a osobností.

Ať jsou všichni psi šťastní a mají své lidi doopravdy rádi. A ať je člověk nejlepším přítelem psa.

Zuzana a Jiří Szekeresovi

STAFORDI & spol.

Kapitoly o výchově a tréninku psů

aneb náš život se psy a pro psy

© texty a foto STAFORDI & spol.
© Zuzana a Jiří Szekeresovi
Holčovice, 2024